

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut Politologických studií

Katedra Politologie

**Airbnb a viacúrovňové vládnutie: prípadová štúdia
Prahy**

Diplomová práca

Autor práce: **Bc. Veronika Svobodová**

Študijný program: **Politologie**

Vedúci práce: **PhDr. Petr Jüptner, Ph.D.**

Rok obhajoby: **2019**

Prehlásenie

1. Prehlasujem, že som predkladanú prácu spracovala samostatne a použila len uvedené pramene a literatúru.
2. Prehlasujem, že práca nebola využitá k získaní iného titulu.
3. Súhlasím s tým, aby práca bola sprístupnená pre študijné a výskumné účely.

V Prahe dňa

Bc. Veronika Svobodová

Bibliografický záznam

SVOBODOVÁ, Veronika. *Airbnb a viacúrovňové vládnutie: prípadová štúdia Prahy*. Praha, 2019. 148 s. Diplomová práca (Mgr.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálnych vied, Institut politologických štúdií. Katedra politologie. Vedoucí diplomové práce PhDr. Petr Jüptner, Ph.D.

Rozsah práce: 267 442 znakov

Anotácia

Táto magisterská práca je prípadovou štúdiou, ktorá sa zaoberá problematikou koncepcie viacúrovňového vládnutia a jeho využiteľnosti v regulácii novodobého trendu zdieľanej ekonomiky – digitálnej platformy Airbnb. Východiskom k práci je územie hlavného mesta Praha, v ktorom tento fenomén masívne naráža na problémy legislatívneho charakteru. Politická diskusia smerujúca k tejto agende zaplňuje titulné stránky mediálnych správ a má tendencie viesť až k závažným zmenám či mobilizácii elektorátu v najbližších rokoch. Závrtné tempo rozvoja tejto služby postavilo politiku a úroveň vládnutia pred vážne legislatívne a politické výzvy. Empirická časť práce skúma význam a rolu jednotlivých úrovní na základe konceptu viacúrovňového vládnutia vo vzťahu k riešeniu regulácie fenoménu Airbnb. Hlavná časť práce je venovaná využitiu pološtruktúrovaných rozhovorov s hlavnými predstaviteľmi jednotlivých úrovní, monitoringu médií a analýze dostupných zdrojov. Na základe šetrenia je zrejmé, že základné postuláty prístupu viacúrovňového vládnutia môžu byť pokladané za platné, pretože sa prejavujú na všetkých skúmaných úrovniach.

Annotation

This master thesis is a case study that deals with the concept of multilevel governance and its applicability in the regulation of the modern trend in shared economy - the digital platform Airbnb. The base resource for the study is the territory of the capital city of Prague, where this phenomenon has a massive impact on the problems in legislative issues. The political debate on this agenda fills the headlines of media news and tends to lead to major changes or mobilization of the electorate in the upcoming years. The enormous rise of developing this service has put politics at all levels of government ahead of serious legislative and political challenges. Application of the Airbnb service example on our theory forms the core of the empirical part of the research. The aim of this thesis is to examine the importance and role of each individual level based on the concept of multilevel governance in relation to the regulation of the Airbnb phenomenon. The main part of the thesis is devoted for processing semi-structured interviews with the main representatives of each individual level, media monitoring and analysis of available resources. Based on research is obvious that the

basic postulates of the multi-level governance approach can be considered as valid because they are displayed at all selected levels.

Kľúčové slová

Airbnb, viacúrovňové vládnutie, Praha, regulácia, národná úroveň, regionálna úroveň, lokálna úroveň, zdieľaná ekonomika, komunálna politika

Keywords

Airbnb, multilevel government, Prague, regulation, national level, regional level, local level, shared economy, municipal policy

Title/Název práce

Airbnb and Multilevel Governance: Case Study of Prague
Airbnb a víceúrovňové vládnutí: případová studie Prahy

Pod'akovanie

Na tomto mieste by som sa rada poďakovala svojmu vedúcemu práce, pánovi PhDr. Petru Jüptnerovi, Ph.D., za trpezlivosť, vynaložený čas, cenné pripomienky a rady, ktoré mi pri spracovaní práce venoval. Taktiež by som sa chcela poďakovať Mgr. Karolíne Musilovej, ktorá mi poskytla užitočné informácie pre túto prácu. Rovnako ďakujem i všetkým respondentom, ktorí boli ochotní účastniť sa výskumu. V neposlednom rade by som sa rada poďakovala mojej kolegyni a študijnej partnerke Bc. Kataríne Kacetlovej, ktorá spoločne so mnou zdieľala celé magisterské štúdium.

Obsah

ÚVOD.....	1
CIELE PRÁCE.....	4
METODOLÓGIA A METÓDY.....	4
ŠTRUKTÚRA PRÁCE A ZDROJE DÁT.....	9
1 TEORETICKÉ A KONTEXTUÁLNE ZAKOTVENIE	12
1.1 KONCEPT VIACÚROVŇOVÉHO VLÁDNUTIA	12
1.1.1 ZNAKY VIACÚROVŇOVÉHO VLÁDNUTIA	15
1.1.2 MODELY VIACÚROVŇOVÉHO VLÁDNUTIA	18
1.1.2.1 <i>Viacúrovňové vládnutie TYP I.</i>	18
1.1.2.2 <i>Viacúrovňové vládnutie TYP II.</i>	19
1.1.3 POZÍCIA REGIONÁLNEJ AUTORITY VO VIACÚROVŇOVOM VLÁDNUTÍ.....	20
1.1.4 APLIKÁCIA KONCEPTU V ČESKEJ REPUBLIKE.....	22
1.2 AIRBNB VO SVETE	25
1.2.1 VZNIK A PÔVOD SLUŽBY.....	26
1.2.2 KONTROVERZIE A NUTNOSŤ REGULÁCIE AIRBNB	28
1.2.3 REGULÁCIA VO SVETE	30
1.2.3.1 <i>Regulácia v USA</i>	32
1.2.3.2 <i>Regulácia v Amsterdame</i>	35
1.2.3.3 <i>Regulácia v Barcelone</i>	39
2 EMPIRICKÁ ČASŤ	44
2.1 AIRBNB V PRAHE	44
2.1.1 ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA A DOPADY AIRBNB.....	44
2.1.2 POVINNOSTI HOSTITEĽA AIRBNB	52
2.2 PREJAVY VIACÚROVŇOVÉHO VLÁDNUTIA V AIRBNB	57
2.2.1 ROVINA FORMÁLNYCH PRÁVOMOCÍ	57
2.2.1.1 <i>Národná úroveň</i>	61
2.2.1.1.1 Ministerstvo financií.....	61
2.2.1.1.2 Ministerstvo priemyslu a obchodu	63
2.2.1.1.3 Ministerstvo pre miestny rozvoj.....	66
2.2.1.1.4 Generálne finančné riaditeľstvo	68
2.2.1.2 <i>Regionálna úroveň</i>	70
2.2.1.2.1 Magistrát hlavného mesta Praha.....	71
2.2.1.3 <i>Lokálna úroveň</i>	74
2.2.1.3.1 Úrad mestskej časti Praha 1.....	75
2.2.1.3.2 Úrad mestskej časti Praha 10.....	79
2.2.1.4 <i>Postavenie aktérov vo formálnom nastavení</i>	82
2.2.2 ROVINA REÁLNEHO VPLYVU.....	83
2.2.2.1 <i>Národná úroveň</i>	85
2.2.2.2 <i>Regionálna úroveň</i>	91
2.2.2.3 <i>Lokálna úroveň</i>	96
2.2.2.4 <i>Spolupráca v rámci úrovni – postoje aktérov</i>	102
2.2.3 MOŽNÝ VÝVOJ KOMPETENCIÍ – PREFERENCIE AKTÉROV	106
ZÁVER	108
SUMMARY	113
POUŽITÁ LITERATÚRA.....	114
ZOZNAM TABULIEK, GRAFOV, OBRÁZKOV A PRÍLOH.....	143
PRÍLOHY	144

Úvod

Aj keď zdieľanie je ľudstvu familiárne už od nepamäti, práve prirodzený rozvoj moderných informačných a komunikačných technológií – predovšetkým rozšírením internetu v spojení s digitálnymi platformami, napomohol rozvoju zdieľanej ekonomiky, ktorá postavila Českú republiku pred veľké legislatívne výzvy. Zdieľaná ekonomika je živý, dynamický fenomén, ktorého externality sa vyvíjajú navzdory súčasnému právnemu poriadku a politickému prostrediu. Nie len Česká republika, ale i iné štáty riešia, ako sa k tomuto konceptu postaviť z legislatívneho hľadiska. Zdieľaná ekonomika je vzdialene uchopiteľnou oblasťou, v ktorej nedosahuje legislatívna moc takých rozmerov, aby boli rýchlo a jasne definované bariéry tohto priestoru a ich efektívna kontrola.

Jedným z kľúčových hráčov na svetovom trhu, a najmä v hlavnom meste Praha, je v tejto oblasti digitálna platforma Airbnb, ktorá sprostredkuje ubytovanie v nehnuteľnostiach, ktoré sú vo vlastníctve samotných poskytovateľov. Spoločnosť Airbnb vznikla ako malý startup a dnes už tento gigant ponúka svoje služby takmer po celom svete. V Prahe tvorí približne štvrtinu všetkých ubytovacích zariadení mesta. Nárast obľúbenosti tejto platformy však so sebou prináša mnohé zmeny i negatívne javy. Hluk v nočných hodinách, zvýšenie nákladov na celkovú údržbu bytových jednotiek, absencia evidencie turistov prichádzajúcich do mesta, či narušenie susedských a spoločenských vzťahov. Súbežne s rozšírením tejto služby, ako spôsobu krátkodobého ubytovania, dramaticky stúpajú i predajné ceny bytov, čo je jednou z príčin toho, že na trhu prestáva byť bývanie dostupné pre miestnych obyvateľov. Následkom veľkého množstva prichádzajúcich turistov sa mení štruktúra obyvateľstva, dochádza k vyľudneniu z centra Prahy, a za najväčšie negatívum je v českom prostredí považovaná absencia regulácie a legislatívneho ukotvenia tohto konceptu, čím sa stáva podľa verejných predstaviteľov nebezpečným trendom ohrozujúcim mesto.

Tento gigantický predstaviteľ zdieľanej ekonomiky má svojim častým rezonovaním v spoločnosti presah nie len do spoločenského či etického spektra, ale v neposlednom rade i do toho politologického. Hlavne pre pražských občanov a voličov, ktorí majú častokrát negatívne spójitosti s týmto trendom. Jeho nekontrolovaný vývoj je čím ďalej pálčivejší problém, ktorý má tendenciu ovplyvňovať obsah politických kampaní, volebné preferencie voličov, či dokonca politickú orientáciu v závislosti na tom, ako sa konkrétni politickí predstavitelia k tomuto problému stavajú a riešia ho. Čo

bolo povodne zamýšľané ako low-cost verzia pre ľudí túžiacich po nízkonákladovom cestovaní a ubytovaní, sa ukázalo ako mocným strojom emócií obyvateľstva, zmien v ekonomickom rozvoji krajiny s presahom na politickú scénu. V očiach mnohých ľudí sa v posledných rokoch Airbnb zvrhlo z pôvodnej koncepcie a je jeden z dôvodov, prečo je naopak stále náročnejšie pre týchto ľudí zabezpečiť si bývanie na dlhodobé užívanie v hlavnom meste, nehovoriac o takmer nemožnosti kúpe nehnuteľnosti do osobného vlastníctva. Otázka bývania získava v hlavnom meste veľkú pozornosť v politickej širšej diskusii, pretože sa stáva jedným z najväčších problémov. Čím ďalej tak spojitosť s Airbnb problematikou rezonuje a má potenciál štiepiť spoločnosť i magistrálnu koalíciu. Postupne sa ozývajú hlasy plné nespokojnosti so súčasnou, takmer chaotickou situáciou, volajúcou po regulácii, či dokonca úplným zákazom tejto služby. Politické názory k tejto agende zaplňujú titulné stránky mediálnych správ a majú tendencie viesť až k závažným zmenám a mobilizácii určitého elektorátu v najbližších rokoch.

Zásadným problémom tohto konceptu je, že sa nachádza v prostredí, ktorý nie je priamo kontrolovateľný. Preto sa vznik vhodných regulačných nástrojov stal predovšetkým politickou agendou. Vystáva tak spoločenská i politická otázka s určením presnej úrovni a subjektu, ktorý by mal negatívne dopady služby usmerniť. Regulácia predstavuje systém vyjednávania, rozhodovania a implementácie, do ktorého nevstupuje len široké spektrum verejných subjektov, ale i súkromný segment. Súčasné vývojové trendy mnohých európskych štátov naznačujú zmenu role štátu v prístupe k procesu vládnutia. Obdobie centralizovaných štátov ustupuje do pozadia vďaka rozširovaniu iných, než tradičnejších foriem vládnutia a postupnému vývoju smerom k väčšej decentralizácii. Vládnutie sa s postupujúcim procesom globalizácie posúva do prostredia niekoľkých rovín, na ktorých je prevádzané, čím sa otvára jeho nová - viacúrovňová perspektíva. Politické dianie je konfrontované s neobyčajne rozsiahlym, členitým výskumným rozsahom, zahrňujúcim inštitucionálne úrovne a rozličné arény, v ktorých sa odohrávajú politické procesy.

Pojem „viacúrovňový“ sa vzťahuje k stále rastúcej vzájomnej závislosti vlád pracujúcich na rôznych teritoriálnych stupňoch, zatiaľ čo pojem „vládnutie“ naznačuje narastajúcu závislosť medzi vládami a neštátnymi aktérmi v rámci týchto úrovní.¹

¹ BACHE, Ian a Matthew FLINDERS, eds. *Multi-level Governance*. New York: Oxford University Press, 2005, s. 1-3. ISBN-13: 9780199259250.

HOOOGHE, Liesbet a Gary MARKS. *Multi-level governance and European integration*. USA: Rowman & Littlefield Publishers, 2001, s.1. ISBN-13: 978-0742510203.

Priamoúmerne k rastu vzájomnej závislosti vlád, vzrastá i dôležitosť skúmania vzťahu jednotlivých úrovní verejnej správy. Existencia viacúrovňovej správy je jeden zo základných konceptov vládnutia na prahu 21. storočia. Jej význam a rola sa mení v závislosti na vzniku nových fenoménov, ako je napríklad zdieľané ubytovanie.

Vďaka vysokej prierezovosti fenoménu Airbnb, ktorý zasahuje do veľkého množstva zainteresovaných subjektov, vychádza táto akademická práca z predpokladu, že v prípade regulácie tejto služby dochádza k vládnutiu viacúrovňového typu, pretože do rozhodovacieho a implementačného procesu nevstupujú len národné vlády, ale i ďalší aktéri na rôznych úrovniach, teda proces viacúrovňového vládnutia je skúmateľný. Konkrétne procesy sú všeobecne vo viacúrovňových perspektívach častokrát presúvané na nižšie politické úrovne. Dôležitosť nižších úrovní je zásadná, keďže sa dané rozhodnutia týkajú otázok miestneho teritória. Na poli interakcií sa však môžu jednotlivé prístupy aktérov líšiť v presadzovaní svojich politických riešení. V otázkach regulácie služby Airbnb však doposiaľ nebola známa rola jednotlivých úrovní a ani ich činností v rámci akéhokoľvek hodnotiaceho rámca. Predkladaná práca ma ambície túto medzeru zaplniť, a to s dôrazom na objasnenie kompetencií jednotlivých úrovní a ich horizontálnu či vertikálnu dynamiku.

Tieto súvislosti môžu slúžiť ako vodítko, ako je možné vhodne kvalitatívne rozvíjať systém viacúrovňových perspektív v rámci politologických fenoménov reflektujúcich problémy podobného charakteru. Mimo flexibilitu viacúrovňovej formy vládnutia, existuje i ďalšia bádateľská príčina k relevancii výskumu tohto fenoménu. Ide stále o významnejší nástroj, ktorého prostredníctvom je možné skúmať spoločenské problémy premietajúce sa v politickom systéme, ktoré sú svojou jedinečnosťou ťažko uchopiteľné a vysvetliteľné skrz pojmami tradičných straníckych a politických systémov. Je preto vhodným využitím práve pri skúmaní komplexných a ťažko uchopiteľných politických problémov a ich prítomnosti na subštátnych úrovniach.

Jedným z ďalších motívov autorky venovať tejto problematike širší priestor je fakt, že s veľkosťou a masívnosťou Airbnb služby v Prahe, ktorá dnes patrí medzi najobľúbenejšie destinácie v rámci Európy, sa tento trend neustále rozvíja, je previazaný s politikami na regionálnej, lokálnej a národnej úrovni, a stáva sa jedným z najväčších politických tém súčasnosti a budúcnosti. Svet technológií postupuje závratným tempom a prináša so sebou obrovské legislatívne výzvy. Fenomén Airbnb vyniká svojou aktuálnosťou a výnimočnosťou, čím sa stal prirodzene relevantným hráčom v oblasti verejnej i komunálnej politiky.

Ciele práce

Cieľom tejto práce je skúmať význam a rolu jednotlivých úrovní vo viacúrovňovom vládnutí vo vzťahu k riešení regulácie fenoménu Airbnb. Skrz implementovanú teóriu viacúrovňového vládnutia bude cieľ práce rozvinutý smerom k identifikácii dominantnej úrovni v nastavení procesu regulácie platformy Airbnb. Podrobná analýza týchto aspektov predpokladá overenie, či falzifikáciu hypotézy: *„Regulácia konceptu Airbnb má v rámci viacúrovňového vládnutia najväčšie reálne kompetencie v regionálnej úrovni.“*

Vzhľadom k tomu, že sa Airbnb ubytovanie stalo témou nie len ekonomickou ale i politickou, táto prípadová štúdia poukáže na tento jedinečný koncept ako na jeden z relevantných problémov prinášajúci celoplošný význam na súčasnej politickej scéne.

Metodológia a metódy

Táto práca je prípadovou štúdiou, ktorá umožní podrobnejší prieskum územia mesta Praha. Prípadová štúdia je detailná štúdia jedného alebo niekoľkých prípadov. *„V prípadovej štúdii zbierame veľké množstvo dát od jedného alebo niekoľko málo jedincov. Ide o zachytenie zložitosti prípadu, o popis vzťahov v ich celistvosti.“*² Charakter spracovania práce bol vybraný z dôvodu komplexného porozumenia skúmaného problému a javu, ktorému koncept Airbnb platformy vyhovuje. Takto zvolený charakter výskumu prináša zaujímavé výsledky, je však limitovaný. Orientácia prípadovej štúdie na jeden či malý počet skúmaných objektov prináša i určité riziká v podobe obmedzených možností generalizácie poznatkov a nabáda k normatívnym súdom a predpokladom.³

Teoretické zakotvenie viacúrovňového vládnutia bolo zvolené ako analytický nástroj pre zachytenie špecifickosti skúmaných úrovní a zároveň ako inštrument umožňujúci verifikáciu našich zistení. Nejde o jediný smer, ktorý skúma postupný presun moci od centra na iné úrovne, avšak jeho využitie je v otázkach komplexnejších problémov vhodné, nakoľko zachytáva dynamiku týchto procesov. S konfrontáciou s viacúrovňovým vládnutím vstupuje i dôležitosť inštitucionálneho nastavenia vzťahov

² HENDL, Jan. *Kvalitatívny výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005, s. 104. ISBN:978-80-7367-485-4.

³ FIALA, Petr a Maxmilián STRMISKA, eds. *Víceúrovňové vládnutí: teorie, přístupy, metody*. 1.vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2005, s. 163-169. ISBN 80-7325-074-8.

jednotlivých úrovni vládnutia a ich miera právomocí. Aj keď je vznik regulatívnych legislatívnych pravidiel väčšinou doménou národnej úrovni, vzhľadom k značným dopadom danej služby, zahŕňa praktické prevedenie politik i regionálnu a lokálnu úroveň, a teda nie je výlučne spojený len s jednou úrovňou.

Výskumný dizajn sa bude odohrávať na príklade vybraných aktérov určujúcich vývoj problematiky v troch základných rovinách. Sú nimi úroveň národná, regionálna i lokálna. Jednotlivé úrovne boli vybrané s ohľadom na výskumné ciele práce. Rozčlenenie relevantných jednotiek znázorňuje nasledujúca tabuľka:

ZÁKLADNÉ VÝSKUMNÉ ROVINY	SUBJEKT
Národná úroveň	Ministerstvo financií
	Ministerstvo priemyslu a obchodu
	Ministerstvo pre miestny rozvoj
	Generálne finančné riaditeľstvo
Regionálna úroveň	Magistrát hlavného mesta Praha
Lokálna úroveň	Úrad mestskej časti Praha 1
	Úrad mestskej časti Praha 10

Zdroj: Vlastné spracovanie autorky

Ako plynie zo samotnej grafickej tabuľky, zásadnú rolu pri ovplyvňovaní a riešení problematiky Airbnb hrajú predovšetkým politické inštitúcie verejného sektoru, ktoré budú predmetom tejto analýzy. Aj keď verejný sektor nie je jediným sektorom, ktorý má k tejto tematike blízko, predmetom tejto analýzy bude priblížený výskum s ohľadom iba na vybrané roviny a subjekty reprezentujúce každú z nich. Medzi uvedenými subjektami sa vyskytuje obrovské množstvo právnych i neformálnych vzťahov, z toho dôvodu je cieľom poukázať iba na tie najpodstatnejšie z nich.

Uvedená schéma bola oproti pôvodnému projektu práce pozmenená o detailnejšie zakotvenie v národnej úrovni, a to pridaním Ministerstva financií a Generálneho finančného riaditeľstva ako garantov daňovej regulácie a orgánov so značným dopadom na digitálnu službu, ktorý nie je vhodné vo výskumnom rozbere opomenúť. Vyššie uvedené rozčlenenie však nepredstavuje konečný počet aktérov zasahujúcich do problematiky Airbnb. Detailnejší rozbor by mohol zahŕňať napríklad i súkromný sektor rozdelený na ziskový a neziskový, avšak pre ďalšie smerovanie práce

bola táto oblasť z pôvodnej pôsobnosti skúmania eliminovaná, spoločne so samotnou spoločnosťou Airbnb, pretože pre splnenie cieľa práce sú predovšetkým smerodajné aspekty vládnutia vyložene z politických inštitúcií. Novým zámerom autorky bolo taktiež v lokálnej úrovni postaviť do kontrastu mestskú časť Praha 1 k mestskej časti Praha 10, kde je koncentrácia tejto služby viacnásobne nižšia, a preto i komparatívne skúmanie vplyvu oboch subjektov predpokladá unikátne výsledky. Magistrát hlavného mesta Praha je fakticky nositeľom politiky na regionálnej i lokálnej úrovni, pretože plní úlohu obecného i krajského úradu. Vzhľadom k jeho nadradenosti k lokálnym obecným úradom, bude však jeho zaradenie medzi vybranými skúmanými aktérmi, reprezentované pre účely tejto práce v rámci regionálnej úrovni. Hlavnými premennými hodnotiaceho rámca sú okrem obsiahleho skúmania inštitúcií aj ich 1) formálne nastavenie kompetencií, 2) neformálny vplyv a 3) previazanosť a interakcia s ostatnými úrovňami. Povaha kompetencií a ich zaradenie do systému viacúrovňového vládnutia bude záverom ilustrovaná po záverečnom zhodnotení výslednej analýzy a výstupov z pološtruktúrovaných rozhovorov, ktoré predstavujú informatívne ťažisko tejto práce.

Základný metodologický rámec práce tvoria štyri hlavné piliere, ktoré sú podkladom pre empirickú časť práce. Sú nimi analýza vyhlášok a zákonov, analýza zápisov a jednaní, monitoring médií a pološtruktúrované rozhovory. V súlade s týmto metodologickým rámcom sú jeho súčasťou i atribúty skúmajúce jednotlivé kompetencie pilierov. Skúmaniu fungovania činnosti orgánov predchádza pochopenie hranice medzi oficiálnymi kompetenciami inštitúcií a prevedením toho, čím sa daná inštitúcia zaoberá mimo svojich formálnych možností. Pri tvorbe výskumného dizajnu je tak určujúce definovanie reálnych a formálnych kompetencií aktérov, ktoré slúžia ako reálny podklad k priblíženiu významu a role jednotlivých úrovní. K bližšiemu nadhľadu slúži nasledujúca tabuľka:

<i>Metodologické piliere</i>	<i>Formálne kompetencie aktérov</i>	<i>Reálne kompetencie aktérov</i>
Analýza vyhlášok a zákonov	✓	
Analýza zápisov a jednaní	✓	✓
Monitoring médií		✓
Pološtruktúrované rozhovory		✓

Zdroj: Vlastné spracovanie autorky

Údaje potrebné k tomuto výskumu, nie je možné zaistiť len analýzou verejne dostupných dokumentov a miestnej tlače. Mnohé znalosti, ktoré ozrejmujú vzájomné väzby aktérov je obtiažne získať bez detailnejšieho výskumu prostredia. Pre daný výskum je preto vhodné použiť metodologický pluralizmus, aby mohla byť mnohovrstevná výskumná látka čo najkomplexnejšie spracovaná.⁴ Inšpiráciou pre stavbu výskumného piliera, bola úspešná schéma kódovania Indexu regionálnej autority od Arjana Schakela, Gary Marksa a Liesbet Hoodge, ktorým bola sledovaná decentralizácia v jednotlivých štátoch. Index hodnotil jednotlivé úrovne vlády taktiež na základe primárnych legislatívnych zdrojov, sekundárnej literatúry a konzultácie s príslušnými expertami.⁵ Pre spracovanie tejto práce je preto vhodný kvalitatívny výskum a obsahová analýza.

Piliere sú vybrané v danom rozsahu zámerne, pre vyváženosť objektívnosti tejto práce. Striktná analýza výhradne formálnych pravidiel by poskytovala iba obmedzený náčrt fungovania spoločenských štruktúr. Pochopenie reálneho vplyvu inštitúcií a ich zohľadnenie v rámci analýzy je pre celkové posúdenie výsledkov často kriticky dôležité. Statická povaha obsahovej analýzy verejne prístupných dokumentov, ktorú predstavujú prvé dva metodologické rámce, prinesie náhľad do formálnych kompetencií aktérov a toku byrokratických a politických štruktúr. Monitoring médií a taktiež analýza štruktúrovaných rozhovorov tvoria kmeňovú obsahovú zložku tejto práce, ktorých cieľom je priblížiť reálne kompetencie aktérov. Výstup monitoringu z internetových serverov, verejnoprávnych médií a článkov z celoštátnych a miestnych denníkov, slúži k dokresleniu výnimočnosti a aktuálnej situácii v problematike krátkodobého prenájmu. Sledované sú jednotlivé problémy v agende vybraných subjektov na základe výstupov z rozhovorov. Taktiež je sledovaná početnosť mediálnych správ ako výraz dôležitosti subjektov v kontúrach mediálneho prostredia. Tá prebieha pod hľadáním hesla: „názov príslušného skúmaného subjektu“ + „Airbnb“. Monitoring médií je uskutočnený prostredníctvom rozhrania *Newton Media Search* – archívu mediálnych správ z Českej republiky a je ohraničený dobou posledných piatich rokov fungovania služby Airbnb v Prahe.

Súčasťou výskumu je i doplnenie o zúčastnené pozorovanie formou osobných návštev príslušných finančných a miestnych úradov. Cieľom týchto návštev je overenie

⁴ FIALA, STRMISKA, ref. 3, s. 163-169.

⁵ Európska komisia. *Final report on updating the Regional Authority Index (RAI) for forty-five countries (2010-2016)*. [online]. 2018, [cit. 10.01.2019].

informácií k agende Airbnb a lepšie pochopenie podstaty súčasného nastavenia pravidiel. Pološtruktúrované rozhovory s kľúčovými politikmi a zástupcami verejnosti sú zdrojom porozumenia podstaty činností príslušných útvarov, ktoré skúmanú sféru formujú. Kľúčovými ukazovateľmi je výber javov, ktoré sú respondentami zmienené a koľko priestoru im venujú, čím sa prejaví súčasný praktický a reálny prístup, diskusia k problému a priebeh regulácie tohto konceptu u jednotlivých subjektov.

Pološtruktúrovaný rozhovor je rozhovor, ktorý je čiastočne riadený. Tento typ rozhovoru ma predom daný súbor otázok, ktorých by sa mal rozhovor držať, ale tie môžu byť ľahko zmenené a podávané tak, aby to nenarušilo naviazanosť a logiku rozhovoru, alebo spontánne môžu pribudnúť otázky nové, ktoré doplnia to, akou cestou sa má rozhovor uberať. V tomto prípade je nutné, aby mal rozhovor svoj scenár s úvodnou, hlavnou i záverečnou časťou.⁶

Vybraní respondenti sú zástupcami verejnej správy, politikmi a pracovníkmi príslušného administratívneho aparátu, ktorí majú potenciál poskytnúť potrebný náhľad a informácie k tématu. Ďalšou z podmienok je profesné prepojenie respondentov s problematikou zdieľaného ubytovania a ich aktívna činnosť v poslednom roku. Kľúč k výberu prihliada na ich pôsobenie v Prahe, pričom z každej výskumnej roviny bude rozhovor zastúpený minimálne dvoma dotazovanými, reprezentujúcimi danú úroveň. Dané kritéria sú zohľadnené k lokálnym podmienkam. Za účelom šetrenia nie je rozhodujúci pôvod mandátu funkcie respondenta ani prípadná fluktuácia či personálne zmeny daného subjektu, nakoľko daný vplyv na ich verejný prístup k problematike nie je predmetom tohto skúmania.

Zúčastnených respondentov na výskume je celkom 10. Národnú úroveň reprezentujú traja respondenti - predstaviteľ Ministerstva financií, ktorý sa podieľal na novele o miestnych poplatkoch a predstaviteľ Ministerstva priemyslu a obchodu, ktorý sa profesne venuje problematike zdieľanej ekonomike. Obaja využili možnosť anonymity. Tretím respondentom bol Ing. Jiří Fojtík, riaditeľ sekcie metodiky a výkonu daní, autor metodiky k ubytovacím službám. Regionálnych zástupcov reprezentujú dvaja reprezentanti Magistrátu – zastupiteľ a radný Adam Zábranský a zastupiteľ Mgr. Ing. Jaromír Beránek, ktorý je členom magistrálnej komisie pre krátkodobé ubytovacie služby. Lokálnu úroveň zastupuje 5 reprezentantov. Na Prahe 10 sú to dvaja zastupitelia – Bc. Adam Šilar, člen Komisie bytovej politiky a zastupiteľ Ing. Ivan Mikoláš, člen

Dostupné z: <<https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/5562196f-3d3a-11e8-b5fe-01aa75ed71a1>>

Komisie pre podporu podnikania. Za Prahu 1 poskytol informácie Mgr. Vít Masare, odborný asistent kancelárie radných, miestostarosta Mgr. Pavel Nazarský a 1.miestostarosta Ing. Petr Hejma – obaja členovia magistrálnej komisie pre krátkodobé ubytovanie.

Scenár rozhovoru je identický pre všetkých respondentov tvorený z troch častí s otvorenými i uzatvorenými otázkami. Úvodná časť scenáru je zameraná na posúdenie sily formálnych kompetencií subjektov, zatiaľ čo druhá – kľúčová časť zahrňuje výroky hodnotiace a určujúce reálny vplyv inštitúcií. Cieľom je skúmať, či disponuje niektorý z vybraných subjektov silnejším reálnym vplyvom než mu ukladá zákon a legislatívny rámec. Záverečná normatívna časť scenáru slúži ako priestor k diskusii k ideálnemu nastaveniu inštitúcií. Poradie otázok je zvolené tak, aby bol zachovaný logický sled, avšak pozornosť je venovaná najmä situáciám a príkladom k jednotlivým tvrdeniam. Finálnej podobe scenáru predchádzala pilotáž s poskytovateľom služby Airbnb, na základe ktorej došlo k miernym úpravám vo formulácii otázok. Pre dosiahnutie potrebných odpovedí bol navrhnutý scenár stredného rozsahu, ktorého priebeh trvá približne 30 minút. Zámerom rozhovorov je porovnať jednotlivé úrovne a poukázať na prepojitelnosť, či rôznorodosť v odpovediach respondentov. Dotazník v úplnej podobe je uvedený v prílohe práce.

Publikácia má ambície poskytnúť kvalitatívny výskum v tomto unikátnom koncepte. Môže byť vhodným zdrojom pre študentov i výskumníkov, ktorí vďaka nej môžu získať prehľad o možnostiach výskumu a aplikácie metodologického rámca na inovatívnych problematikách politického výskumu.

Štruktúra práce a zdroje dát

Prvá - teoretická časť práce je založená na rozpracovaní teórie viacúrovňového vládnutia, identifikácii jeho znakov a priblíženiu charakteru Airbnb služby a jej aplikácie v zahraničí. Je rozdelená na dve hlavné kapitoly a niekoľko podkapitol. Úsilím autorky bolo analyzovať dostupné texty, ktoré približujú koncept viacúrovňového vládnutia s akcentom na jednotlivé úrovne vládnutia a súčasné trendy. Výber textov bol stanovený tak, aby boli dostupné v anglickom alebo českom jazyku a v rešerši odpovedali všetkým kľúčovým slovám práce. Táto práca sa opiera o niekoľko monografických výskumov, štúdií k teórii viacúrovňového vládnutia vrátane odborných

⁶ HENDL, ref. 2, s. 166-174.

príspevkov týkajúcich sa digitálnych platforiem a zdieľanej ekonomiky. Jedným zo základných prameňov pre kontextuálne zakotvenie práce je publikácia *Viceurovňové vládnutí: Teorie, Přístupy, Metody* od Petra Fialy a Maximiliána Strmisky, ktorá zahrňuje 19 relevantných štúdií k viacúrovňovej koncepcii. Primárne zdroje pochopenia viacúrovňového riadenia boli publikácie a odborné články od Liesbet Hoodge a Garyho Marksa ako zakladateľov tohto konceptu. Hoodge a Marks vo svojej publikácii *Multi-level governance and European integration* rozšírili viacúrovňového riadenie v rámci pochopenia dynamickej politiky Európskej únie. K porozumeniu pojmu viacúrovňového riadenia prostredníctvom kritického skúmania v rámci politologických štúdií zohrala úlohu i publikácia *Multi-level Governance* od Iana Bache a Matthew Flindersa. V nej poukazuje mimo iné i na fakt, že rozhodovanie prebieha medzi niekoľkými neformálnymi aktérmi na rôznych územných úrovniach.

Keďže je zdieľaná ekonomika, a explicitne služba Airbnb, pomerne novým fenoménom, podstatnou výzvou pri spracovávaní tejto analýzy bola nízka dostupnosť odborných dát týkajúcich sa tejto platformy. Špecifické atribúty tejto služby sa vymykajú klasickým štatistickým údajom a nepochybnú časť na tom hraje i politika spoločnosti, ktorej vyhovuje súčasné nedostatočné právne ukotvenie a k zdieľaniu svojich údajov nie je príliš otvorená. Online platformy v ubytovacích službách bývajú predovšetkým v médiách veľmi často skloňované v súvislosti s ich negatívnymi dopadmi na lokálne oblasti, s čím sa stretáva celá rada európskych miest vrátane Prahy. Vzhľadom k tomu, že vyjedávanie v rámci jednotlivých úrovní v otázkach regulácie tejto služby je v Českej republike v počiatkoch, a samotná problematika je na rozdiel od vyspelých západných lokalít pomerne nová, považuje autorka za prínosné a náležité uviesť regulačné podmienky na príkladoch vybraných miest zo zahraničia, kde už s touto problematikou prevládajú patričné skúsenosti, nakoľko ich regulácia sa niekoľkokrát v čase upravovala. Z dôvodu neexistujúceho teoretického podkladu pre obecnú zdieľanú ekonomiku, je práca zakotvená i v prístupoch miest Barcelona a Amsterdam a oblasť USA, ktorá je materskou lokalitou Airbnb. V rámci šetrenia boli využité verejne dostupné dáta a obsiahly analytický materiál Európskej komisii *Study on the Assessment of the Regulatory Aspects Affecting the Collaborative Economy in the Tourism Accommodation Sector in the 28 Member States*, ktorý sa zameriava špecificky na segment zdieľanej ekonomiky v poskytovaní ubytovacích služieb. Štúdia popisuje prostredie a právny rámec vo vzťahu k regulácii v rámci jednotlivých členských štátov a obsahuje i niekoľko prípadových štúdií miest a regiónov.

Druhá, praktická a empirická časť práce zahŕňa špecifikáciu jednotlivých aktérov optikou ich právneho postavenia a formálnych i reálnych kompetencií. V prvej kapitole je pomerne detailne analyzovaná ponuka ubytovacích jednotiek a dopady služby v hlavnom meste, ktoré rezonujú s aktuálnym štiepením v spoločnosti. Súčasťou prvej časti je skrz štatistické údaje priblížená štruktúra, lokalizačné aspekty a ďalšie kľúčové charakteristiky služby. Druhá kapitola sa bližšie venuje prejavom viacúrovňového vládnutia na vybraných subjektoch v oblasti krátkodobého ubytovania. Prostredníctvom dôkladnej rešerše na základe pomerne komplikovaného a zložitého zberu dát bude objasnená ich podoba a aktivita smerom k regulácii platformy. Informácie pre empirickú časť práce boli čerpané z verejne dostupných dát, právnych predpisov, zákonov, vyhlášok, uznesení zo zastupiteľstiev a ministerských analýz. Bez ich detailného rozboru by výskum nebol uskutočniteľný. Špeciálnu úlohu zohrávala *Analýza sdílanej ekonomiky a digitálnych platforem* z roku 2017 vydaná Úradom vlády, ktorá tvorí podklad pre vecnú debatu k regulačným zakotveniam oblasti zdieľanej ekonomiky. Na formálne postavenie ministerstiev a ústredných správnych orgánov v systéme verejnej správy bol využitý najmä zákon č. 2/1969 Sb., tzv. kompetenčný zákon. Závěry analýzy *Fenomén Airbnb a jeho dopady v kontextu hl. m. Prahy* poskytli pre prácu bohatý zdroj štatistických informácií v priblížení základnej charakteristiky služby na území Prahy. Zdroj informácií pre praktickú časť empirického výskumu predstavujú i články z periodickej tlače, elektronické médiá a tlačové správy. Aj keď ich hodnota môže byť pomerne sporná, v mnohých prípadoch sú cenným zdrojom informácií, pretože vysvetľujú reálne pozadie celej rady skutočností. Pre pochopenie potrebných javov sú neoceniteľným prameňom a kmeňovou zložkou práce rozhovory s odborníkmi reprezentujúcimi vybrané subjekty štátnych inštitúcií. Ako uvedené rozhovory, tak i sekundárna literatúra priblížili samotný proces regulácie Airbnb služby a jednotlivé kompetencie subjektov. Na základe všetkých dostupných zdrojov a literatúry sa podarilo získať potrebné informácie pre výskum tejto práce.

Celkovo je publikácia pojatá ako reálny a vecný prehľad, ktorému prispieva taktiež množstvo tabuliek a grafov, ktorých cieľom je zvýšiť prehľadnosť textu. Autorka vychádza z mnohých typov zdrojov, ktoré spracováva a klasifikuje.

1 TEORETICKÉ A KONTEXTUÁLNE ZAKOTVENIE

1.1 Koncept viacúrovňového vládnutia

Vládnutie označuje spôsob hľadania a dosahovania kolektívnych záujmov, riadenia a koordinácie spoločnosti. Efektívny proces vládnutia je založený na schopnosti štátnych inštitúcií vytvárať mechanizmus hľadania konsenzu, stanovovania priorit a kompromisu v cieľoch vnútroštátnych aktérov.⁷ V súvislosti s vývojom medzinárodných systémov a postupujúcim procesom globalizácie, sa debata o vládnutí začala zaoberať otázkou zodpovednosti a role inštitúcií a vzájomným vzťahom medzi týmito aktérmi. V reakcii na skutočnosť, že rola štátu v systéme vládnutia sa zmenila, vyústila v otázky, či štát disponuje dostatočnými kapacitami, aby mohol pôsobiť ako ústredný aktér vládnutia a či je forma vedenia štátu optimálnym spôsobom riadenia vecí verejných.⁸

Jedným z kľúčových procesov, ktorý býva analyzovaný pri výskume vládnutia v súčasných spoločnostiach a politických systémoch, je proces doplnenia klasického štátocentrického pohľadu na vládu, vládnutím s novou perspektívou, ktorá zohľadňuje narastajúci počet úrovní, na ktorých je vládnutie prevádzané. Opúšťa sa od skúsenosti z minulosti, a to politiky organizovanej okolo centra moderného štátu, k dekoncentracii autority a vlády vďaka mnohosti aktérov v medzinárodnom i vnútroštátnom priestore. V posledných desaťročiach sa v politologickom diskurze stretávame s názorom, že z pohľadu miery demokracie, efektivity a participácie, je optimálnym modelom vládnutia model bez vlády, tj. model viacúrovňového vládnutia (MLG – multilevel government). Model tohto vládnutia je vystavený presunu autority smerom hore alebo dole od centrálnej vlády, opúšťa od klasickej predstavy modelu hierarchie vládnutia, kde je najvyššou autoritou vláda, a prikláňa sa k tomu, že štátne inštitúcie majú zdieľať výkon vládnutia s ďalšími medzinárodnými i vnútroštátnymi aktérmi.⁹ Vládnutie sa zo štátnej roviny presunulo a rozšírilo na rovinu subštátnu, spoločne s otvorením

⁷ DANČÁK, Břetislav a Vít HLOUŠEK, eds. *Víceúrovňové vládnutí v Evropě: zkušenosti, problémy a výzvy*. Brno: Masarykova univerzita, 2007, s. 110-113. ISBN: 978-80-210-4458-6.

⁸ Postupne sa sformovalo niekoľko rôznych prístupov k vládnutiu. Na jednej strane spektra nájdeme tzv. etatistický model vládnutia - postavený na dominantnej role štátnych inštitúcií, a na strane druhej nájdeme model vládnutia bez vlády - model viacúrovňového vládnutia. WAISOVÁ, Šárka. Jedna velikost nesedí všem: K čemu vede aplikace neoliberálního konceptu vládnutí ve slabých státech?. In: DANČÁK, Břetislav a Vít HLOUŠEK, ed. *Víceúrovňové vládnutí v Evropě: zkušenosti, problémy a výzvy*. Brno: Masarykova univerzita, 2007, s. 110 – 113. ISBN: 978-80-210-4458-6.

⁹ WAISOVÁ, ref. 8, s. 110-113.

viacúrovňovej perspektívy. Rozvoj komunikácie, technológií, globálnej ekonomiky a javmi s nimi spoločnými, sú dôvodom úpadku národne – štátneho princípu. Výrazným odchýlkam od tradičného vládnutia napomohol vznik Európskej únie, s ktorou bola vytvorená nadnárodná úroveň riadenia, ktorá sa zásadne dotýkala správy jednotlivých štátov a posunuli sa hranice kontrol členských štátov nad svojimi záležitosťami.

Významným impulzom pre rozšírenie tohto modelu boli politologické štúdie z druhej polovice 50. rokov 20.storočia, ktoré tvrdili, že konkurencia medzi orgánmi miestnej správy vedie k zvýšeniu efektivity verejnej správy, a štúdie z 90.rokov, ktoré tvrdia, že mnohoúrovňové vládnutie umožňuje tvorcom rozhodnutí reflektovať heterogenitu spoločnosti.¹⁰ Mnohoúrovňové vládnutie bolo chápané ako doplnok medzivládnych vzťahov definovaných pomocou regulačných mechanizmov. Z toho taktiež vyplýva, že systém tohto vládnutia, môže fungovať len v prípadoch, kde existuje výkonná a efektívna centrálna vláda. Slabá výkonnosť a neefektivita centrálnej vlády patrí medzi významné problémy slabých štátov,¹¹ čo spôsobuje neúspech aplikácie tohto modelu v demokratických hospodársky rozvinutých krajinách. Ďalšími z príčin je oslabovanie tlaku na demokratizáciu, decentralizáciu, slabá štátnosť, lojalita obyvateľstva a slabosť či neexistencia občianskej spoločnosti. Model predpokladá k svojej prosperite silnú a fungujúcu občiansku spoločnosť, kde neštátni aktéri nekonkurujú štátu, ale na procese vládnutia participujú v súlade so záujmom krajiny. Na základe tejto teórie od Šárky Waisovej tak môžeme prehlásiť, že neexistuje optimálna organizácia a štruktúra, ktorá funguje vo všetkých prípadoch rovnako. Z tohto pohľadu je zrejmé, že viacúrovňové vládnutie nemusí nutne posilňovať efektivitu vládnutia, ale práve zvyšovať transakčné náklady a rizika nižších úrovní organizácie v závislosti na delegácii autority a s ňou spojených rizík za prevzatie zodpovednosti.¹²

Prvým, kto použil pojem viacúrovňového vládnutia a predstavil tento koncept ako porozumenie rozhodovacích procesov v dynamike Európskej únie, bol Gary Marks v roku 1992. G. Marks definoval viacúrovňovú správu ako: „*systém neustáleho vyjednávania medzi vládami na niekoľkých úrovniach – nadnárodnej, národnej, regionálnej a miestnej a ako výsledok širokého procesu inštitucionálnej tvorby*

¹⁰ HOODGE, Liesbet a Gary MARKS. Unraveling the Central State. But how? Types of Multi-level Governance. *American Political Science Review* [online]. 2003, Vol. 97, č.2, s. 235-236. [cit. 08.10.2018]. Dostupné z:

<http://garymarks.web.unc.edu/files/2016/09/hogge.marks_unravelingcentralstate.aprs_2003.pdf>

¹¹ Slabý štát sa vyznačuje nedostatkom mocenského potenciálu, nedostatku zdrojov, násilným vnučením autority štátov a slabou národnou súdržnosťou. WAISOVÁ, ref. 8, s. 107-119.

¹² WAISOVÁ, ref. 8, s. 107-119.

a prerozdelenia rozhodovania, ktoré vtiahlo niektoré skôr centralizované funkcie štátu až na supranárodnú úroveň a niektoré naopak presunulo dolu na regionálnu/ miestnu úroveň.¹³ Marks poukázal na existenciu vzájomne prepojených kompetencií v systéme priebežného vyjednávania a interakcií aktérov na niekoľkých úrovniach – nadnárodnej, národnej, regionálnej a lokálnej. Podľa Simony Piattoni¹⁴ je viacúrovňové vládnutie zároveň teóriou politickej mobilizácie, vytvárania politických procesov a ich štruktúry. Jednotlivé prepojené úrovne musia byť vnímané hlavne ako teritoriálne úrovne – supranacionálne, nacionálne a subnacionálne, kedy každá z nich disponuje určitým stupňom autority nad daným teritóriom a indikuje ďalšie právne stupne.¹⁵

Viacúrovňové vládnutie nie je jediný smer, ktorý skúma presun moci od centra na iné úrovne, avšak jeho význam v kontextu tejto práce spočíva v tom, že prikladá doraz na lokálnu a regionálnu úroveň a poukazuje na dynamiku týchto procesov v rámci jednotlivých úrovní. Lokálnu úroveň, i okrem samotných autorov tohto pojmu, L. Hoodge a G. Markse, uvádzajú i T. Cottier a M. Hertig, ktorí predstavujú až päť úrovní – lokálnu, štátnu vo federálnych systémoch, federálnu, ďalej úroveň regionálnej integrácie a globálnu úroveň.¹⁶ Za užitočný nástroj k bádaniu považujú tento koncept i bádatelia D. Birrell a C. Gormley-Heenan.¹⁷

I výskumníčka Simona Milio využíva koncept MLG ako výskumný rámec implementácie regionálnej politiky EÚ. Silu tohto prístupu vidí Milio v právnych otázkach a zanesení pravidiel do národného systému. Naopak za negatívum považuje slabší výskum praktického prevedenia danej politiky v štáte. Ako dôvod zdôrazňuje fakt, že výskum implementácie vyžaduje detailné preskúmanie situácie v danom štáte, na regionálnej i lokálnej úrovni. MLG považuje za teóriu, ktorá sa sústreďuje na vertikálne

¹³ MARKS, Gary. Structural policy and multilevel governance in the EC. In: CAFRUNY, A.W. a G.G. ROSENTHAL, eds. *The State of the European Community*, Vol. 2. Boulder: Lynne Rienner, 1993, s. 392.

¹⁴ Piattoni sa zameriava na fenomén MLG hlavne v zmysle európskej politiky. Do diskurzu prináša predovšetkým svoje prínosné argumenty pre artikulovanie štruktúr v štáte: argument sociálnej, administratívnej, ekonomickej výkonnosti k efektívnej kontrole teritoriálnych jednotiek z jedného administratívneho centra. PIATTONI, Simona. *The Theory of Multi-level Governance: Conceptual, Empirical, and Normative Challenges*. New York: Oxford University Press, 2010, s. 33 -50. ISBN-13: 9780199562923.

¹⁵ PIATTONI, ref. 14, s. 17.

GEORGE, Stephen. *Politics and Policy in the European Union*. New York: Oxford University Press, 1996, s. 52. ISBN-13: 978-0198781899.

¹⁶ COTTIER, Thomas a Maya HERTIG. The prospects of 21st century Constitutionalism. *Max Planck Yearbook of United Nations Law* [online]. 2003, Vol. 7, č.1, s. 261-322. [cit. 8.10.2018]. Dostupné z: <http://www.mpil.de/files/pdf3/mpunyb_cottier_hertig_7.pdf>

¹⁷ MUSILOVÁ, Karolína. Možnosti aplikácie konceptu postmateriálneho štiepení na substátných úrovniach. *Středoevropské politické studie* [online]. 2017, Vol. 19, č.1, s. 66. [cit. 03.01.2019]. Dostupné z: <<https://journals.muni.cz/cepsr/article/view/6863/6361>>

vzťahy medzi aktérmi na rôznych teritoriálnych úrovniach a zároveň na meniace sa horizontálne vzťahy medzi štátom a spoločnosťou.¹⁸

Pre politiku a politické vzťahy sú určujúce i vzťahy ekonomické, ktoré tvoria jadro sociálnych vzťahov. Politika tak má možnosť tieto vzťahy stabilizovať a vytvárať podmienky pre ich rozvoj, alebo naopak byť brzdou ich vývoja.¹⁹ Politické rozhodnutia sú v MLG prevádzané prostredníctvom byrokratického systému v niekoľkých arénach. Hlavnú rolu hrá rozhodovacia funkcia inštitúcií. V praktickom prevedení to znamená, že inštitúcie, ktoré v štáte tradične predstavovali monopol, v súčasnosti zdieľajú právomoci s ďalšími aktérmi. Prostredníctvom týchto rozhodnutí tak zastupujú štát pri tvorbe politík.²⁰ Zmienená transformácia je vyjadrená odklonom od centralizovaného národného štátu, ktorý postupne stráca autoritu a kapacitu riadiť efektívne spoločnosť a ekonomiku. Jeho rolu tak začínajú plniť ďalší sociálni aktéri a podporovať tradičné záujmy spoločnosti. Nejedná sa však o vládnutie bez vlády, vláda nie je vytlačená z hry, ale stále participuje ako jeden zo širokého spektra aktérov. Transformácia nepredstavuje zmenu v oblasti cieľov či výstupov vládnutia, avšak v mechanizmoch a procesoch, ktoré k nim vedú. Rozostrenie hraníc medzi verejnými a súkromnými aktérmi je spojené s reguláciou prostredníctvom sietí – neformálnych a slabo inštitucionalizovaných, s aktérmi príslušnými ako k štátnemu, tak i k súkromnému sektoru, ktorí však nemajú takú donucovaciu silu ako tradičná vláda.²¹ Vhodným príkladom je Európska únia, ktorá poskytuje cenné smernice a vodítko pre členské štáty k rýchlejšiemu prijímaniu opatrení v rôznych oblastiach politiky.

1.1.1 Znamky viacúrovňového vládnutia

Klasifikácia systémov viacúrovňového vládnutia nie je jednoduchá, vzhľadom k meniacej sa existencii jednotlivých systémov, ústavne daným princípom a reálnemu fungovaniu. Záleží preto na tom, z akého uhlu je na daný systém nahliadané a na

BIRRELL, Derek a Cathy GORMLY-HEENAN. *Multi-Level Governance and Northern Ireland*. UK: Palgrave Macmillan, 2015. s. 7. ISBN 978-1-137-45400-3.

¹⁸ MILIO, Simona. *From Policy to Implementation in the European Union: The Challenge of a Multi-Level Governance System*. London: I.B.Tauris, 2010, s. 11-12. ISBN: 9781848851238.

¹⁹ TITTELBACHOVÁ, Šárka. *Turismus a veřejná správa*. Praha: Grada, 2011. 200 s. ISBN: 978-80-247-3842-0.

²⁰ HOODGE, MARKS, ref. 10, 2003.

²¹ VESELÝ, Arnošt. Governance as multidimensional concept. In: POTUČEK, M., NEKOLA, M., a A.VESELÝ, eds. *Understanding governance: theory, measurement and practice*. Praha: CESES FSV UK [online]. 2004, s. 12. [cit. 20.11.2018]. Dostupné z: <https://ceses.cuni.cz/CESES-20-version1-sesit04_05_potucek.pdf>

základe toho je dôležité dôsledné určenie kritérií.²² Podľa Garyho Marksa a Liesbet Hoodge existuje päť hlavných znakov viacúrovňového vládnutia:

1. Rozptýlenie kompetencií
2. Ne-hierarchický inštitucionálny rámec
3. Konsenzuálny model vyjednávania
4. Kolektívne jednanie
5. Princíp partnerstva²³

Koncept viacúrovňového vládnutia je v podstate postavený na presmerovaní autority o úroveň nižšie, či vyššie, pričom sa predpokladá s intenzívnymi interakciami na všetkých týchto inštitucionálnych úrovniach. Častým námetom štúdií používajúcich optiku viacúrovňového vládnutia je sledovať, do akej miery sú tieto právomoci rozptýlené medzi niekoľkými hráčov. V systéme vládnutia nie je podmienkou ani hierarchická štruktúra. Nehierarchický proces rozhodovania spočíva vo vzájomnej závislosti, napr. štátnych či neštátnych subjektov. Pre viacúrovňové vládnutie je preto typické, že medzi jednotlivými úrovňami neexistuje nadradenosť alebo podriadenosť. Nehierarchická povaha viacúrovňového vládnutia však môže byť považovaná za systém neustáleho vyjednávania a dialógu. Na vyjednanie je kladený veľký doraz až do doby, kedy je dosiahnutého všeobecného konsenzu.²⁴ Dôležitosť analyzovania politických procesov je v silnom kontraste k prístupom veľkých teórií, ktoré sa sústredili skôr na veľké politické rozhodnutia a každodennú politiku ignorovali.

Práve nehierarchická štruktúra je dôvodom k zapojovaniu neštátnych aktérov, ktorí pochádzajú zo súkromného i verejného sektoru. Teória sa teda vymedzuje najmä voči štátocentrickému pojatiu politiky a zdôrazňuje, že súčasné vládnutie nemá prísne hierarchickú povahu a do tvorby politík zasahuje mnoho ďalších aktérov reprezentujúcich rôzne teritoriálne, či spoločensky definované skupiny, ktoré sú medzi sebou navzájom prepojené.²⁵ Znak kolektivismu podtrhujú množstvo vzájomne prepojených vzťahov v snahe o dosiahnutí cieľov spoločným konaním. Princíp kolektivismu a partnerstva je častokrát zmieňovaný práve v politike Európskej únie.

²² VYKOUPILOVÁ, Hana. Víceúrovňové vládnutí v Evropě: Koncepce, modely, typy. In: DANČÁK, Břetislav a Vít HLOUŠEK, ed. *Víceúrovňové vládnutí v Evropě: zkušenosti, problémy a výzvy*. Brno: Masarykova univerzita, 2007, s. 22. ISBN: 978-80-210-4458-6.

²³ HOODGE, MARKS, ref. 1, 2001.

FIALA, STRMISKA, ref. 3, s. 224.

²⁴ HOODGE, MARKS, ref. 1, 2001, s. 3-4.

²⁵ AWESTI, Anil. The European Union, New Institutionalism and Types of Multi Level Governance. *Political Perspectives* [online]. 2007, Vol. 2, č. 8, s. 1-5. [cit.01.11.2018]. Dostupné z :<<http://www.politicalperspectives.org.uk/wp-content/uploads/2010/08/EPRU-2007-S1-08.pdf>>

I podľa Výboru regiónov je princíp partnerstva základným princípom. Legitimita, účinnosť a viditeľnosť fungovania celku je zaistená s účasťou všetkých aktérov v rozhodovacích pozíciách na všetkých úrovniach. Ďalšou zo zásad je princíp subsidiarity. Táto významná zásada zabezpečuje, že rozhodovanie sa nebude kumulovať iba na jednej úrovni verejnej moci.²⁶

Teória MLG avšak stále chápe štáty ako súčasť podoby tvorby politík. Už samotné rozlíšenie na rovinu štátnu, nadštátnu a subštátnu poukazuje na to, že určenie základných úrovní je vzťahnuté k štátu ako k základnej jednotke. Zásadná je pritom dôležitá podmienka – nemá rozhodovací monopol.²⁷ Dôležitým je vymedzenie, ako teória definuje inštitúcie a ako chápe ich rolu. Vzhľadom k tomu, že viacúrovňové vládnutie je racionalistickou teóriou, neberie tak v úvahu faktor socializácie. Inštitúcie chápe ako úrady a organizácie. Interpretácia teórie, podľa ktorej sú inštitúcie irelevantné, prinášajú zavádzajúci pohľad. Tieto interpretácie totiž ignorujú rolu inštitúcií ako takých a berú v úvahu len strohý význam kontextu a procesov.²⁸

Existuje pomerne široká zhoda na tom, že určitý typ služieb je najvhodnejšie sústrediť priamo na miestnej úrovni. Naskytuje sa však otázka, ako sa vysporiadať s rozdelením právomocí nad týmito službami a s ňou spojenou zodpovednosťou. Jeden z pohľadov navrhuje sústrediť právomoci v poskytovaní služieb v určitej oblasti do jednej jedinej jednotky s cieľom úspor a vhodnejšie stanovenej zodpovednosti. Druhý pohľad naopak doporučuje existenciu niekoľko vzájomne sa prekrývajúcich účelovo zameraných jurisdikcií, ktoré umožňujú občanom voľbu medzi niekoľkými možnosťami.²⁹ Podobný rozpor Hoodge a Marks identifikujú i na prípade európskej integrácie. Pôvodný koncept viacúrovňového vládnutia bol podľa niektorých autorov vytvorený s cieľom zachytiť špecifické vzťahy aktérov v oblasti regionálnej a štrukturálnej politiky.³⁰ Postupom doby došlo k určitému prepracovaniu konceptu MLG, ktorý bol na základe vyššie spomínanej dichotómie medzi sústredením

²⁶ Výbor regiónů. *Bílá kniha Výboru regionů o víceúrovňové správě věcí veřejných*, Úřední věstník Evropské unie, [online]. 2009/C 211/01, s. 4-6. [cit. 20.11.2018].

²⁷ TRNSKI, Marko. *Multi-Level Governance in the EU*. [online]. 2005, s. 23. [cit. 05.10.2018]. Dostupný z: <<https://www.sustainableislands.eu/BlockImages/InLibraryData/GalleryData/MULTI-LEVEL%20GOVERNANCE%20IN%20THE%20EU%20by%20Marko%20Trnski.pdf>>

²⁸ Tamtiež, s. 24.

²⁹ HOODGE, MARKS, ref. 10, 2003. s.233.

³⁰ KNOTT, Michèle a Grosse HUTTMANN. Der Multi-Level Governance-Ansatz. In: BIELING, HJ., LERCH, M, eds. *Theorien der europäischen Integration*. Wiesbaden: Springer VS, 2006, s. 226. ISBN 978-3-531-19714-2.

HAVLÍK, Vratislav. Města jako partner procesu vládnutí: Příklad českých a německých měst. Brno: Masarykova Univerzita, 2013, s. 41 -43. ISBN: 978-80-210-6544-4.

právomocí a prekrývajúcimi sa kompetenciami doplnený o dva ideálne modely, tzv. Typ I a Typ II.

1.1.2 Modely viacúrovňového vládnutia

Pre Liesbet Hoodge a Garyho Marksa sú základnými kritériami klasifikácie viacúrovňového vládnutia kompetencie, ich vymedzenie, napĺňovanie a realizácia. Svojím spôsobom zohľadňujú taktiež teritoriálny rozmer, avšak len ako jeden z ukazateľov. Pre typológiu Hoodge a Marksa je kľúčové, či sú jednotlivé kompetencie určené pre obecný účel alebo sú špecializované. Taktiež to, či sa územia jednotlivých kompetencií vzájomne vylučujú alebo prekrývajú, a či sú tieto vzorce stabilné alebo premenlivé.³¹ Na základe týchto premenných autori vo svojom článku *Types of Multi-Level Governance* z roku 2001, rozlišujú koncept viacúrovňového vládnutia na dva typy, ktoré sú zachytené v nasledujúcej tabuľke:

Tabuľka č.1: Typy viacúrovňového vládnutia podľa Hoodge a Marksa³²

TYP I.	TYP II.
Kompetencie zahrňujú viac úloh s obecným cieľom (multitask)	Kompetencie zahrňujúce určitú úlohu – so špecifickým cieľom
Kompetencie sa vzájomne vylučujú vzhľadom k hraniciam teritórií (regiónov)	Kompetencie sa teritoriálne prekrývajú
Obmedzený počet kompetencií	Vysoký počet kompetencií
Kompetencie na limitovanom počte úrovni (levels)	Kompetencie na neobmedzenom počte úrovni

Zdroj: HOODGE, Liesbet a Gary MARKS. Types of Multi-Level Governance. *European Integration online Papers* [online]. 2001, Vol. 5, č.11. s. 2-3.

1.1.2.1 Viacúrovňové vládnutie TYP I.

V prípade prvého typu je rozptýlenie autority rozdelené na podcelky, obmedzené vzhľadom k počtu úrovni a počtu kompetencií, ktoré sa vzájomne vylučujú, nepresahujú a sú relatívne stabilné. Počet celkov je stály a obmedzený. Ideovou kotvou tohto typu je federalizmus charakteristický obmedzeným počtom úrovni a vymedzenými

³¹ HOODGE, Liesbet a Gary MARKS. Types of Multi-Level Governance. *European Integration online Papers* [online]. 2001, Vol. 5, č.11. s. 2-3. [cit.15.10.2018]. Dostupné z: <<http://eiop.or.at/eiop/pdf/2001-011.pdf>>

³² HOODGE, MARKS, ref. 10, 2003, s.235-237.
HOODGE, MARKS, ref. 31, 2001, s. 2-3.

právmocami pre jednotlivé úrovne. Európska únia prenáša centrálnu úroveň na úroveň nadnárodnú alebo subnárodnú daného štátu. V prípade tohto modelu je typické prijatie tzv. trojitej politickej štruktúry – volená legislatíva, exekutíva a súdny systém. Najčastejšie sa vyskytuje na národnej a subnárodnej úrovni. Charakteristická je všeobecne zameraná jurisdikcia rozčlenená v rámci subnárodných vlád. Každá vláda má na starosti právomoci, v rámci ktorých má možnosť rozhodovať o predom určených záležitostiach.³³ Kritéria modelu zodpovedajúceho typu I je možné dobre aplikovať na výskum politických systémov nie len vo formálne federálnych štátoch, ale i tých decentralizovaných, výrazne regionalizovaných usporiadaní a nových foriem nadnárodných režimov.³⁴ V Českej republike sa jedná o rozčlenenie na úroveň európsku, národnú, krajskú a obecnú.

1.1.2.2 Viacúrovňové vládnutie TYP II.

Rozdiel druhého typu spočíva v tom, že sleduje komplexný, rozsiahly systém jurisdikcií, ktoré sa navzájom prekrývajú, vzájomne sa na úrovniach presahujú, authority sú premenlivé a funkčne špecializované. Rozdelenie je nie je pevne dané, ale tvárne. Taká situácia vedie k stavu, kedy každý občan prichádza do styku nie len s vládou, ale s množstvom rôznych poskytovateľov verejných služieb, medzi ktorých môžu patriť miestne dobrovoľné asociácie, komunálne či susedské organizácie. Vysoký počet kompetencií umožňuje ich ďalšiu diferenciaciu vzhľadom k aktuálnym potrebám vládnutia a nie sú viazané na určité teritoriálne úrovne. Obecne platí, že typy sa vzájomne nevyučujú a Typ II je takmer vždy zasadený do právneho rámca Typu I a sústreďuje sa prevažne na oblasť polície.³⁵ Druhý typ vlády je alternatívnou formou viacúrovňovej vlády, pre ktorú je charakteristické, že počet kompetencií je vysoký, týka sa konkrétnych cieľov, ale nie sú viazané na určitú vládnu úroveň; systém je celkovo premenlivý a hierarchické štruktúrovanie nemá v tomto prípade žiadny ekonomický zmysel.³⁶ Viacúrovňové vládnutie má tak jasný daný cieľ. Verejný sektor sa špecializuje na menšie jednotky a tieto jednotky na sebe nezávisle pracujú a môžu sa vzájomne prelínať. Tento typ vládnutia je usporiadaný tak, aby ideálna jurisdikcia poskytovala

³³ HOODGE, MARKS, ref. 31, 2001, s. 9.

HOODGE, MARKS, ref. 10, 2003, s. 236-237.

³⁴ ŠTEFKOVÁ, Eva. Využitelnost konceptu federalismu při studiu víceúrovňových politických systémů. *Současná Evropa* [online]. 2015, Vol. 20, č.1, s. 33. [cit. 08.12.2018]. Dostupné z:<<https://www.vse.cz/se/113>>

³⁵ HOODGE, MARKS, ref. 10, 2003, s. 236.

DANČÁK; HLOUŠEK, ref. 7, s. 22-27.

³⁶ HOODGE, MARKS, ref. 10, 2003, s. 236-237.

služby s čo najvyšším ziskom a s čo najnižšími nákladmi. Týmto spôsobom sa volí typ vládnutia, kde je zaistená najväčšia efektivita. Nie je teda spojený s konkrétnymi úrovňami, ale naopak je pomerne flexibilný a jeho činnosť nie je viazaná na teritórium, ale na špecifickú úlohu.³⁷

Ako poznamenáva Hoodge s Marksem, aj keď ide vo väčšine prípadoch mnohoúrovňového vládnutia o presun kompetencií smerom dolu (tj. od mocenského centra na nižšie úrovne), jednotlivé prípady sa môžu líšiť v spôsobe organizácie kompetencií a miere právomocí, ktoré sú presúvané, a taktiež v tom, na koho sú presúvané.³⁸ Štát je stále najvyššou autoritou v hierarchii moci, jeho jednanie je však ovplyvnené jednaním iných aktérov v rámci existujúcich väzieb.

1.1.3 Pozícia regionálnej autority vo viacúrovňovom vládnutí

Z teoretického hľadiska prezentuje paradigma viacúrovňového vládnutia zohľadnenie všetkých úrovní rozhodovania, v ktorých je politická autorita zdieľaná. Jednotlivé úrovne sú jasne odlišené, každá z nich má svoju vlastnú logiku, dominujúci typ aktérov a vlastný zdroj legitimacy. Teoretické perspektívy môžu uspokojene vysvetliť výsledky jednej úrovni, avšak žiadna nedokáže poskytnúť komplexné pochopenie celého systému.³⁹

Pre štúdium procesov odohrávajúcich sa na subštátnej úrovni, je možné využiť teórie politických sietí, ktoré poskytujú nástroje pre pochopenie vzťahov medzi vládou a záujmovými skupinami. Jednanie v rámci sietí prebieha vďaka neexistencii pevne inštitucionalizovaných pravidiel.⁴⁰ Teória politických sietí nepredstavuje teoretické východisko pre túto prácu, avšak nastavenie procesov vládnutia a práva na vznik kolektívnych rozhodnutí v rámci regionálnej úrovne je dôležitým ukazovateľom merítkom pre poznanie vzťahu kompetencií medzi jednotlivými úrovňami, a preto je vhodné ju pripomenúť. Hoodge a Marks sa zhodujú v tom, že pravidlá rozhodovania nastavuje odraz spoločnosti a odráža pocity občanov v komunite, ktorej žijú. S cieľom vytvorenia sledovania decentralizácie autority na regionálnu vládu bol vytvorený index regionálnej autority (RAI)⁴¹, ktorý sleduje decentralizáciu v 81 krajinách od roku 1950

³⁷ HOODGE, MARKS, ref. 10, 2003, s. 238-240.

³⁸ DANČÁK; HLOUŠEK, ref. 7, s. 110 -113.

³⁹ FIALA, STRMISKA, ref. 3, s. 163-169.

⁴⁰ Tamtiež, s. 194.

⁴¹ RAI – v preklade Regional Authority Index, získal počas posledných rokov široké vedecké uznanie, a je tiež široko používaný odborníkmi, ktorí sa zaujímajú o viacúrovňové riadenie. Výsledky RAI výskumu spracováva Európska komisia vo svojich správach o hospodárskej, sociálnej a územnej súdržosti.

a bol uvedený v roku 2008 Arjanom Schakelom, Garym Marksem a Liesbet Hoodge v špeciálnom čísle regionálnych a federálnych štúdií. Index hodnotí jednotlivé úrovne vlády na základe primárnych zdrojov (ústavy, právnych predpisov, stanov), sekundárnej literatúry a konzultácie s krajinými expertmi.⁴² Táto schéma kódovania sa ukázala ako úspešne zvolenou metódou na dosiahnutie spoľahlivých a platných odhadov.

Index regionálnej autority je postavený na detailne zavedenom súbore konceptov. Formálna autorita je definovaná ako legitímna moc, odvedená z princípov vládnutia a definovaná ako autorita vykonávaná vo vzťahu k explicitným pravidlám daných ústavou a právnymi predpismi. Regionálna vláda ma určitý stupeň tejto autority. Navrhovaný nástroj meraní stanovuje: 1) územnú pôsobnosť orgánu, 2) nezávislosť orgánu a 3) oblasti činností orgánu.⁴³ Index regionálnych autorít skúma a hľadá politickú autoritu – jurisdikciu medzi národnou a lokálnou vládou. Meranie je rozdelené na dve oblasti: self rule a shared rule, pričom platí, že self rule je zameraný na autoritu vykonávanú vládou na danom teritóriu.⁴⁴ Jednotlivé výsledky skúma cez 5 dimenzií autority regionálnej vlády. Sú nimi inštitucionálna nezávislosť, politický rozsah, fiškálna autonómia, prenesená autorita a reprezentácia. Politický rozsah a nezávislosť označuje rozsah politik a oblastí, pre ktoré je regionálna správa zodpovedná a autonómna viac než dekoncentrovaná. Fiškálna autonómia označuje mieru, do akej môže regionálna vláda nezávisle zdaňovať svoju populáciu a reprezentácia predstavuje mieru, do ktorej má regionálna vláda nezávislú legislatívu a exekutívu.⁴⁵ Praha bola súčasťou merania regionálneho indexu, ktorý prebehol v roku 2017 pod záštitou Európskej komisie. Z výsledného kódovania vyplýva, že je asymetrickým krajom, ktorý sa vzťahuje k centrálnemu štátu ako súčasť regionálnej úrovne. Na asymetrický kraj je uplatňované pravidlo self rule a shared rule, tj. región vykonáva autoritu na svojom teritóriu a spolupracuje na autorite v krajine ako celku.⁴⁶

Ako poukazuje výskum L.Hoodge a G. Marksa, trendy v regionálnej autorite sú vo vzostupnej tendencii za posledných 60 rokov a vládnutie sa stáva čoraz častejšie mnohoúrovňové. Regionálna autorita v posledných rokoch vzrástla spoločne s počtom reforiem podporujúcich decentralizáciu v komparácii s reformami s centralizáciou

HOODGE, Liesbet a Gary MARKS. *Transformations in governance. Community, scale and regional governance. A postfunctionalist Theory of Governance*, Volume II. UK: Oxford University Press, 2016, s. 44-50. ISBN: 9780198766971.

⁴² Európska komisia, ref. 5, 2018.

⁴³ Európska komisia, ref. 5, 2018.

⁴⁴ HOODGE, MARKS, ref. 41, 2016, s. 24-43.

⁴⁵ Európska komisia, ref. 5, 2018, s.13.

⁴⁶ Európska komisia, ref. 5, 2018, s.42-50.

systemu. Diferencované regióny majú sklon k posilňovaniu tohto trendu a prijímania reforiem posilňujúcich decentralizované vládnutie.⁴⁷ Spoločne s európskym integračným procesom rástli i nároky na verejnú správu a jasné kompetenčné vzťahy medzi štátnou správou a samosprávou.

1.1.4 Aplikácia konceptu v Českej republike

Dôležitosť lokálnej a regionálnej úrovni vládnutia vďaka procesu decentralizácie v posledných rokoch permanentne rastie, čo ma za následok fakt, že sú na nich stále častejšie aplikované teoretické prístupy vyhradené skôr pre celoštátnu úroveň.⁴⁸ Príklad Európy, rovnako ako Česka, ukazuje, že tento trend je na vzostupe. Pre skúmanie politiky v Českej republike (ČR) je relevantné tvrdenie MLG, ktoré tvrdí, že proces vytvárania policy nie je čisto len v rukách národných vlád, ale že do neho môžu zasahovať i iní aktéri.

Problematika viacúrovňového vládnutia nie je nová ani v českom politologickom prostredí. Autorka Hana Vykoupilová sa venuje tomuto fenoménu a demonštruje ho na prístupoch Garyho Markse a Liesbet Hoodge, ktorí sa pokladajú vo vedeckom diskurze za zakladateľov tohto smeru.⁴⁹ Podľa Vykoupilovej mali vplyv na rozvoj decentralizácie ideológie – a to najmä demokratizácia v jednotlivých sektoroch. Ak centralizovaná forma štátneho usporiadania stráca pod rozvojom komunikácie, technológií a globálnej ekonomiky svoje opodstatnenie, nastupujú iné jednotky, ktoré môžu plniť túto úlohu efektívnejšie. Miera decentralizácie je tak v rámci štátov rozdielna a závisí i na ďalších faktoroch. Vyššie nároky sú kladené i na efektivitu verejnej správy.⁵⁰ Index prenesených právomocí je obecné veľmi široký - o prenose administratívnych, politických a legislatívnych kompetencií hovoria vo svojej publikácii i Petr Fiala a Blanka ŘíCHOVÁ.⁵¹ Vládnutie tak nie je možné obmedziť iba na jedinú úroveň a z hľadiska výskumu je v poslednej dobe vládnutie sledované naprieč úrovňami. Toto rozvrstvenie vládnucích centier je podľa Dančáka a Hlouška spojené s globalizáciou. Dančák a Hloušek priblížili problematiku MLG, ako základného

⁴⁷ HOODGE, MARKS, ref. 41, 2016, s. 44-50.

⁴⁸ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: Obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009, 256 s. ISBN: 978-80-247-2908-4.

MUSILOVÁ, ref. 17, s. 57.

⁴⁹ VYKOUPILOVÁ, ref. 22, 2007.

⁵⁰ Tamtiež, s. 13-15.

⁵¹ FIALA, Vlastimil a Blanka ŘÍCHOVÁ. *Úloha politických aktérů v procesu decentralizace*. Praha: Moneta-FM ve spolupráci s PF UP Olomouc a IPS UK Praha, 2002, 616 s. ISBN: 80-900965-8-1.

konceptu vládnutia na prahu 21. storočia nie len z obecného hľadiska, ale i v kontexte integračných procesov na našom kontinente. V českom prostredí poukázali na to, že koncept MLG je natoľko nosný, že je možné ho použiť pre analýzu problémov v rámci rôznych vied.⁵²

Paradigme MLG sa venoval už v roku 2002 i Ondřej Císař, ktorý otvoril diskusiu najdôležitejších teoretických prístupov ku konceptualizácii európskej intergácie. MLG považoval za prístup, kde je politická autorita zdieľaná medzi niekoľkými organizáciami vlády. V modele stráca národná vláda svoje exkluzívne postavenie, úrovneň sú vzájomne prepojené a pridávajú sa subnárodné a nadnárodné úrovne.⁵³ Na MLG z pohľadu európskej demokracii nadväzovali i iní bádatelia. Vít Hloušek, Lubomír Kopeček a Jakub Šedo vo svojej publikácii analyzujú aktuálne trendy vo vývoji európskej demokracii, ktoré ovplyvňujú fungovanie a kvalitu demokratických inštitúcií. Utváranie MLG vyplýva zo samotnej európskej integrácie a autori ho považujú za jednu z novodobých výziev.⁵⁴

S tým, ako sa v európskom priestore zvyšoval politický význam a pokračovalo jej rozširovanie, narastala i dôležitosť skúmania vzťahov medzi jednotlivými úrovňami vlády. Do českého diskurzu priniesli problematiku utvárania a fungovania viacúrovňového politického systému, ako kľúčovú tému, Petr Fiala a Maxmilián Strmiska vo svojej publikácii „*Víceúrovňové vládnutí: teorie, přístupy, metody*“, ktorá zahrňuje 19 odborných štúdií. Na MLG nazerajú ako na mimoriadne rozsiahle, členité a výskumné pole, v ktorom sa odohrávajú politické procesy so širokým okruhom aktérov a interakcií.⁵⁵ MLG v kontexte vládnutia priblížil v českom výskume i Martin Potůček. Vládnutie podľa neho nie je možné redukovať len na úroveň národného štátu – vládu a jej činnosť. Je nutné vziať v úvahu i ďalších aktérov a nadnárodnú, či subnárodnú úroveň. Aj keď nepopiera, že samotné vládnutie prebieha z väčšej časti na národnej úrovni, jeho rastúci podiel sa prehráva i na iných častiach, v neposlednom rade i v občianskom sektore a trhu. Koncept MLG vznikol v jeho pojatí z potreby vyrovnania sa so stále zložitejšími politickými procesmi. Aj keď trendy tohto vývoja nie sú zrejmé,

⁵² DANČÁK; HLOUŠEK, ref. 7, s. 7.

⁵³ CÍSAŘ, O. Teorie mezinárodních vztahů a evropská studia. *Politologický časopis* [online]. 2002, č. 1, s. 54–55. [cit. 8.10.2018]. Dostupné z: <<http://www.politologickycasopis.cz/cz/archiv/2002/1>>

⁵⁴ HLOUŠEK, Vít, KOPEČEK, Lubomír a JAKUB ŠEDO. *Politické systémy*. Brno: Barrister & Principal, 2011. 292 s. ISBN: 978-80-87474-23-5.

⁵⁵ FIALA, STRMISKA, ref. 3.

za príklad tendencie považuje reformu verejnej správy v ČR, ktorá presunula značné právomoci z centra na regionálnu úroveň.⁵⁶

Reforma verejnej správy spočíva predovšetkým v decentralizácii právomocí vo verejnom sektore a v zefektívnení samosprávy na krajskej a obecnej úrovni.⁵⁷ Z pohľadu viacúrovňového vládnutia si ČR uvedomuje, že existujú i ďalšie úrovne rozhodovania a vládnutia, ktoré majú vplyv na tvorbu pravidiel a regulácií, zároveň si ale štátny sektor uvedomuje svoju hegemonickú rolu v oblasti prijímania a implementácie legislatívnych noriem.⁵⁸ Podľa MLG sú politické priestory prepojené, a stále chápe štát ako súčasť tvorby politik. Už samotné rozlíšenie na úrovne poukazuje na to, že ich určenie je vzťahnuté k štátu, ako k základnej jednotke.

V ČR funguje zmiešaný model verejnej správy, v ktorom sú niektoré úlohy štátnej správy prenesené na orgány územnej samosprávy a štát tak v konečnom dôsledku vykonáva infraštruktúru samospráv pre výkon svojich povinností.⁵⁹ Zmiešaný systém predstavuje systém, v ktorom jednotky územnej samosprávy vykonávajú vlastnú samosprávu, tzv. samostatnú pôsobnosť, a v medziach zákona i úkony štátnej správy, tzv. prenesenú pôsobnosť, prostredníctvom iných subjektov verejnej správy, na ktoré je výkon štátnej správy prenesený.⁶⁰ Zmiešaný model verejnej správy spôsobuje v hierarchickom modeli vládnutia menší zmätok. Kraj je v mnohých oblastiach odvolávacím orgánom, ale v oblasti samosprávy sú obce plne samosprávne.⁶¹ Podľa Víta Skály, ktorý sa dlhodobo venuje princípom strategického vládnutia, je v rukách starostov a zastupiteľov pomerne veľká zodpovednosť. Aj keď sú obce zo zákona základným územným samosprávnym spoločenstvom, ich chod čiastočne ovplyvňujú i iné inštitúcie.⁶²

Akokoľvek je možné medzi českými politológmi pozorovať systematicky sa rozrastajúce jadro tých, ktorí sa zaoberajú komunálnou sférou, stále medzi nimi prevažujú témy, ktoré i skrz svoju mimoriadnu zaujímavosť, nesmerujú k analýze

⁵⁶ POTŮČEK, Martin. a kol. *Strategické vládnutí a Česká republika*. Praha: Grada, 2007. s. 13. ISBN: 978-80-247-2126-2.

⁵⁷ Reforma verejnej správy začala dostávať pevné obrysy až koncom 90. rokov a prebiehala v troch etapách. Z hľadiska presunu kompetencií z orgánov štátnej správy, bola kľúčové druhá etapa.

ČMEJREK, Jaroslav a Václav BUBENÍČEK. *Reforma veřejné správy a rozvoj venkovského prostoru v ČR*. In: *Trvale udržitelný rozvoj agrárního sektoru – výzvy a rizika: sborník příspěvků mezinárodní konference. Agrární perspektivy XIII*. Praha: PEF ČZU, 2004. s. 383-385.

⁵⁸ KRATOCHVÍL, Petr. *Teorie evropské integrace*. Praha: Portál, 2008, s. 169. ISBN: 978-80-7367-467-0

⁵⁹ BALÍK, ref. 48, s. 13.

⁶⁰ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů, teorie a praxe*. Praha: Grada, 2007, s. 51. ISBN: 978-80-247-2097-5.

⁶¹ SKÁLA, Vít. *Multi-level governance z pohledu obcí*. In: *dvs.cz* [online]. 25.3.2019 [cit. 13.04.2019]. Dostupné z: <<http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6770691>>

špecifik subštátnych úrovní z pohľadu viacúrovňového vládnutia. Pritom práve takáto analýza môže byť užitočná pre mestá, ktoré sa potykajú s nárastom agendy spojenej s pokrokom a technologickým vývojom, ako je práve regulácia zdieľaných služieb.

1.2 Airbnb vo svete

Airbnb je webová služba, ktorá sprostredkováva krátkodobé prenájmy ubytovania. Skrz webový portál inzertných ponúk umožňuje inzerentom získať príjem z ich nevyužitých materiálnych statkov – konkrétne ubytovacích kapacít tak, že ich ponúka miliónom záujemcom o ubytovanie po celom svete. V ponuke figuruje ubytovanie v rozličných cenových kategóriách vo viac ako 65 000 mestách a 191 štátoch sveta.⁶³ Virtuálny trh Airbnb spája tých, ktorí hľadajú krátkodobé ubytovanie vo veľmi výhodnej a nízkej cene oproti ponukám hotelových zariadení a tých, ktorí takého možnosti ponúkajú so svojim využitým i nevyužitým priestorom. Hostiteľom umožňuje zárobkovú činnosť, keďže si majú možnosť sami učiť dennú, týždennú či mesačnú sadzbu za ponúkaný priestor. Airbnb si za sprostredkovanie účtuje servisný poplatok ako od hosťa, tak i od hostiteľa. Okrem toho, že spoločnosť Airbnb takto bohatne, považujú ju jej zakladatelia za spôsob férového jednania oboch strán a hodnovernosti celého procesu.⁶⁴ Tento zdanlivo jednoduchý prístup je umožnený využitím digitálnych platforiem a nových technológií, vďaka čomu sa tento fenomén zaradzuje medzi príklady zdieľanej ekonomiky.

Zdieľaná ekonomika by sa dala definovať ako ekonomický model založený na zdieľaní ľudských a prírodných zdrojov, skupinových statkov prostredníctvom technologických platforiem, ktoré prepojujú dodávateľov ochotných prenajímať svoje aktíva so spotrebiteľmi, ktorí majú o tieto aktíva dočasný záujem a ktorí sú ochotní za nich poskytnúť i finančnú odmenu. Je však nutné upozorniť na to, že vymedzenie tohto

⁶² Tamtiež, 2019.

⁶³ Airbnb - O nás. Airbnb [online]. [cit. 08.10.2018]. Dostupné z: <<https://www.airbnb.cz/about/about-us>>

⁶⁴ ZERVAS, Georgios, PROSERPIO, Davide a John W. BYERS. The Rise of the Sharing Economy: Estimating the Impact of Airbnb on the Hotel Industry. Boston University School of Management *Research Paper Series* [online]. 2016, č. 16, s. 7. [cit.10.11.2018]. Dostupné z: <<http://ssrn.com/abstract=2366898>>

BOTSMAN, Rachel a Roo ROGERS. *What's mine is yours: the rise of collaborative consumption*. New York: HarperBusiness, 2010, s. 8- 13. ISBN-13: 978-0061963544.

pojmu je sporné, pretože samotný koncept ekonomiky zdieľania je nový, a tak nedošlo ku konsenzu a prijatiu všeobecne uznávanej definície.⁶⁵

V posledných rokoch zaznamenáva vo svete tento trend značný rast. Podľa výsledkov štúdií sa na tomto vzostupe podieľa pokrok technológií, ktorý umožnil zdieľať rozličné služby, konzumný štýl života a tiež finančná kríza v roku 2008, ktorá uviedla do spoločnosti trend demokratizácie a dôvery. Pre dosiahnutie takéhoto rozvoja služieb bolo však nutné, aby ľudia pocítili dôvody pre aktívne využitie ekonomiky zdieľania. Cenovo dostupnejšie bývanie a atraktívny zisk pre hostiteľa viedli k posilneniu miestnej komunity a zvýšeniu efektivity služby. Nebyť primárnej potreby ľudí, zdieľaná ekonomika by sa nestala tak populárnou.⁶⁶ Airbnb taktiež mení spôsob dodávania mestských služieb. V niektorých štátoch dokonca hostitelia spolupracujú pri poskytovaní bezplatného ubytovania pre uprchlíkov či v období prírodných katastrof. Podľa Sofie Ranchordas však základná myšlienka tohto segmentu nie je tak vznešená, ako sa na prvý pohľad zdá. Základným vodítkom je podľa nej vlastniť menej, ale mať prístup k množstvu. Inovatívny charakter praktík preto vyžaduje mnohé výzvy k regulačným požiadavkám.⁶⁷

1.2.1 Vznik a pôvod služby

Spoločnosť Airbnb oficiálne vznikla v roku 2008 v San Franciscu. Prvotná myšlienka vzišla o rok skôr ako mini projekt dvoch spolubývajúcich priateľov, ktorí nemali na nájomné a rozhodli sa využiť situáciu v meste, kedy sa konala konferencia designu a všetky hotely boli plne obsadené. Rozhodli sa preto skúsiť ponúknuť ľuďom nocľah na troch matracoch vo svojej obývacej izbe. Nápad sa uchytil a tak Brian Chesky a Joe Gebbia vytvorili jednoduchú stránku *airbedandbreakfast.com*, ktorá prinášala ďalšie výsledky. Za spoločníka neskôr prijali programátora Nathana Blecharczyka a v marci 2009 názov webu skrátili na *airbnb.com*, čím začali rozvíjať potenciál služby a odstránili spojitost' s nocľahmi na nafukovacích matracoch. Stránky

⁶⁵ VEBER, Jaromír, KRAJČÍK, Vladimír a Lubor HRUŠKA, a kol. *Sdílená ekonomika*. [online]. Praha: VŠPP, 2016, s. 8. [cit.08.10.2018]. Dostupné z :< <https://www.vssp.cz/wp-content/uploads/2017/05/zprava.pdf>>

⁶⁶ ROWE, Sam Del. The Rise of the Sharing Economy. In: *Destinationcrm.com*. [online]. 1.10.2016 [cit. 08.10.2018]. Dostupné z: < <https://www.destinationcrm.com/Articles/Editorial/Magazine-Features/The-Rise-of-the-Sharing-Economy-113849.aspx>>

⁶⁷ RANCHORDAS, Sofia. Does Sharing Mean Caring? Regulating Innovation in the Sharing Economy. *Minnesota Journal of Law, Science & Technology* [online]. 2015, Vol. 16, č.1, s. 474. [cit. 10.12.2018]. Dostupné z:<

<https://scholarship.law.umn.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1356&context=mjlst>>

však neboli spoplatnené a Airbnb v prvých mesiacoch vôbec nerástlo. S využitím volebnej horúčky v Amerike, prišli s nápadom zakúpenia cereálií značky „Obama O’s“ a „Cap’n McCains“, ktorých každá krabica niesla informácie o spoločnosti Airbnb. Táto marketingová kampaň vyniesla prvé investície do spoločnosti. Na začiatku roku 2009 obdržali od investora Paula Grahama finančnú podporu a uvedomili si dôležitosť vizuálnej stránky a taktiež fakt, že svoje stránky musia spoplatniť. Následne firma raketovo rástla a v roku 2016 bola investormi ohodnotená na 30 miliárd dolárov, čo ju zaradilo na druhé miesto v rebríčku najhodnotnejších amerických startupov. Airbnb už dnes ubytovala cez 60 miliónov hostí.⁶⁸

Názov Airbnb je odvodený od slova „airbed“ (v preklade matrac) a „bed and breakfast“ (v preklade posteľ a raňajky), ktorý predstavuje nocľah spojený s ranným pohostením. V začiatkoch sa služba zameriavala na užívateľov hľadajúcich lacný spôsob cestovania, avšak so svojím rastom a obľúbenosťou zväčšila ponuku i na tie najluxusnejšie formy ubytovania. Ako spoločnosť sama uvádza, jej cieľom je spájať ľudí a tieto známky sa premietajú i v jej logu. Zdieľaná identita značky vyjadruje komunitu individuálnych osobností, čím sa odlišuje od masovej ponuky hotelových služieb.⁶⁹ Vzhľadom k tomu, že spoločnosť kladie dôraz na dôveru, nekontroluje ponúkané priestory ani nezaručuje pravosť uvedených užívateľských údajov. Vzhľadom k vyskytovaniu sa prvých problémov s nedôveryhodnými využívatelmi služby, zakladatelia uviedli do obehu poistenie pre hostiteľov, tzv. „Airbnb Host Guarantee“, ktoré kryje škody hostiteľom spôsobené hosťami do výšky jedného milióna dolárov. Ďalším bezpečnostným prvkom je systém referencií hostiteľov a užívateľov, overenie údajov platobnej karty a profilu pomocou osobného dokladu a prepojením s inými účtami.⁷⁰

⁶⁸ SALTER, Jessica. Airbnb: The story behind the \$1.3bn room-letting website. In: *telegraph.co.uk*. [online]. 07.09.2012 [cit. 08.10.2018]. Dostupné z: <<http://www.telegraph.co.uk/technology/news/9525267/Airbnb-The-story-behind-the-1.3bn-room-letting-website.html>>

PTÁČEK, Michal. Jak začalo a následně uspělo Airbnb, jehož hodnota se dnes odhaduje na 10 miliard dolarů? In: *czechcrunch.cz*. [online]. 6.5.2014 [cit. 08.10.2018]. Dostupné z: <<https://www.czechcrunch.cz/2014/05/jak-zacalo-a-nasledne-uspelo-airbnb-jeho-z-hodnota-se-dnes-odhaduje-na-10-miliard-dolaru/>>

⁶⁹ BOTSMAN, ROGERS, ref. 64, s. 8-13.

All Your Bed are Belong to Us. In: *underconsideration.com* [online]. 17.07.2014 [cit. 08.10.2018]. Dostupné z: <https://www.underconsideration.com/brandnew/archives/new_logo_and_identity_for_airbnb_by_designstudio.php>

⁷⁰ Airbnb – Hostiteľská záruka. Airbnb [online]. [cit. 08.10.2018]. Dostupné z: <<https://www.airbnb.cz/guarantee>>

Airbnb svoje marketingové aktivity rozširuje i na ďalšie možnosti, než len na sprostredkovanie ubytovania. Spoločnosť zaviedla celú radu doplnkových služieb v cestovnom ruchu. Jednotlivé aktivity sú spojené s určitou destináciou a zážitkami od miestnych hostiteľov s neustálym potenciálom k rastu.⁷¹

1.2.2 Kontroverzie a nutnosť regulácie Airbnb

S rastom spoločnosti do ďalších miest a krajín začali vznikať prvé ťažkosti s aplikáciou tejto služby. Tie viedli k súčasnému celoplošnému problému, ktorý je riešený nie len v rámci Českej republiky, ale i po celom svete. Tým problémom je samotná regulácia o ktorú sa jednotlivé mestá pokúšajú, s cieľom limitovať nepriaznivé dopady tejto služby.

Airbnb čelí legálnym sporom, obvineniam z umelého navyšovania cien bytov a obmedzovania dostupnosti ubytovania v rámci miest. Medzi ďalšie negatíva patrí i jeho konkurenčný vplyv na hotelový priemysel, s čím je spojená i najväčšia kontroverzia – regulácia a právne nastavenie tejto služby. Airbnb stále častejšie naráža na právne obmedzenia, kedy musí čeliť mnohým zákazom. Dôvodom je mnohokrát nepripravenosť legislatívy na tieto odlišné formy podnikania, v dôsledku čoho je služba spojovaná so šedou ekonomikou.⁷² V postojoch verejnosti dochádza k značnému štiepeniu; u niekoho je Airbnb ukážka toho, aký potenciál predstavuje zdieľaná ekonomika, u niekoho prevláda názor, že deformuje realitný trh, umelo navyšuje ceny nájomov a nehnuteľností prevažne v turisticky atraktívnych mestách, vytesňuje miestnych obyvateľov smerom von z centra a nahráva daňovým únikom. Ďalším aspektom k tvorbe regulácie je nepochybné i samotný dopad na zmeny živobytia v susedstve, zvýšený hluk v obytných zónach a narušenie miestneho klúdu. Taktiež spotreba verejných statkov a najmä absencia kontrolných mechanizmov a bezpečnostných prvkov pri evidencii ubytovaných zahraničných hostí. Takáto nálepka neprispieva dobrému imidžu spoločnosti, preto sa snaží hľadať nové cesty v spoločnom jednaní s príslušnými územnými celkami a štátom.⁷³ Podobné externality sa prejavujú

⁷¹ Airbnb – Sousedství. Airbnb [online]. [cit. 08.10.2018]. Dostupné z: <<https://www.airbnb.cz/locations>>

WEBER, Harrison. Airbnb Preparing to Launch New Look, New Offerings on Wednesday. In: *skift.com*. [online]. 15.07.2014 [cit. 08.10.2018]. Dostupné z: <<http://skift.com/2014/07/15/airbnb-preparing-to-launch-new-look-new-offerings-on-wednesday/>>

⁷² WEBER, KRAJČÍK, HRUŠKA, ref. 65, s. 10-13.

⁷³ WEBER, KRAJČÍK, HRUŠKA, ref. 65, s. 10-13.

na rezidentoch v iných mestách s vyššou intenzitou rozvoja služby Airbnb. Tieto negatíva sú spojené s celkovým odstraňovaním hraníc medzi priestorom rezidenčným a turistickým.⁷⁴

Avšak i najväčší kritici zdieľanej ekonomiky obvykle uznávajú, že tieto platformy poskytujú obrovskú ekonomickú efektivitu vo využití a alokácii zdrojov a ovplyvňovaní cestovného ruchu. Zdieľanie zdrojov predstavuje trvalo udržateľný spôsob spotreby, ktorý rozširuje možnosti využitia, dematerializuje vlastníctvo, prináša finančnú úsporu a obmedzuje plytvanie. Dôležitým faktorom je pritom uspokojenie oboch strán. Vďaka nižším transakčným nákladom je jednoduchšie osloviť i mladšiu generáciu, čo je pozitívne pre spotrebiteľov, ale zároveň môže mať i deflačný dopad. Na pomedzí medzi kladmi a zápormi je i volanie prevádzkovateľov Airbnb služby po nižšej miere regulovania ich služieb, čo môže byť vnímané pozitívne zo strany hostiteľov, ale môže mať zároveň negatívny dopad na ochranu spotrebiteľa.⁷⁵ Najzávažnejšie výčitky voči Airbnb sa vzťahujú smerom k obchádzaniu platnej regulácie podnikania a neplnení daňových povinností. Pokiaľ hotelový prevádzkovateľ podniká za určitých regulačných podmienok, ktoré však za predpokladu rovnakej ponuky digitálna platforma Airbnb plniť nemusí, vytvára takáto situácia prirodzene nerovné podmienky a konkurenčné prostredie.⁷⁶ Moderná zdieľaná ekonomika spojuje dvoch neznámych partnerov, vďaka čomu môže byť i istota a bezpečnosť transakcií o čosi nižšia. Veber, Krejčík a Hruška sa zhodujú na štyroch najproblematickejších a najkontroverzejších oblastiach:

- Bezpečnostné riziko – neevidencia pohybu cudzincov
- Hygienické riziko – právna úprava nepokrýva riziká šírenia epidémií
- Nerovné podnikateľské podmienky
- Neplnenie daňových povinností⁷⁷

SMITH, Aaron. Shared, Collaborative and On Demand: The New Digital Economy. In: pewinternet.org. [online]. 19.05.2016 [cit. 08.10.2018]. Dostupné z: <<https://www.pewinternet.org/2016/05/19/the-new-digital-economy/>>

⁷⁴ MARIANOVSKÁ, Veronika a Michal NĚMEC. *Fenomén Airbnb a jeho dopady v kontextu hl. m. Prahy*. Praha: Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy, [online pdf]. 2018. s. 30. [cit. 11.11.2018]. Dostupné

z: <http://www.iprpraha.cz/uploads/assets/dokumenty/ssp/analyzy/bydleni_realitni_trh/fenomen_airbnb_a_jeho_dopady_v_kontextu_hl.m.prahy.pdf>

⁷⁵ BUCZYNSKI, Beth. *Sharing is good: how to save money, time and resources through collaborative consumption*. Canada: New Society Publishers, 2013, s. 25-47. ISBN-13: 978-0865717466.

BOTSMAN, ROGERS, ref. 64, s. 100.

⁷⁶ Vzhľadom k nepriznávaniu príjmov k zdaneniu od veľkého počtu hostiteľov Airbnb, sa voči týmto aktivitám bránia tradiční poskytovatelia týchto služieb- penzióny a hotely, rovnako ako orgány určené k vyberaniu daní. Preto sú služby Airbnb v niektorých mestách zakázané. VEBER, KRAJČÍK, HRUŠKA, ref. 65, s. 13-20.

⁷⁷ VEBER, KRAJČÍK, HRUŠKA, ref. 65, s. 10-13.

Komerčné zdieľanie obchádzajúce regulatívne podmienky je predmetom intenzívnych diskusií po celom svete. Vyžaduje sa sprísnenie, aktualizácia platnej legislatívy a posilnenie kontrolných inštitúcií. Samotné zavedenie však záleží na geografickej lokácii ponúk Airbnb ubytovania a na type nehnuteľnosti.⁷⁸

1.2.3 Regulácia vo svete

S problémami s reguláciou v dôsledku nárastu obľúbenosti platformy Airbnb sa potýka mnoho svetových miest. Tieto problémy sa mestá snažia vyriešiť pomocou regulačných nástrojov vyjednávaných v rámci niekoľkých úrovní. Väčšina európskych štátov neponúka v súčasnej dobe komplexné riešenie vo forme zákona, ale prenecháva reguláciu na rozhodnutí jednotlivých miest. Každý z nich si tak na základe svojich potrieb môže určiť výšku turistickú daň a iné podmienky.

Európska komisia nedávno publikovala obsiahly analytický materiál, ktorý sa zameriava špecificky na segment zdieľaného ubytovania. Štúdia popisuje prostredie regulácií v danom segmente, posudzuje právny rámec vo vzťahu k poskytovateľom ubytovania a online platforiem a skrz prípadové štúdie konkrétnych európskych miest, skúma stupeň reštrikcií regulácií.⁷⁹ Súčasná situácia je taká, že si každý členský štát volí vlastný regulačný prístup, ktorý nemusí byť vždy v súlade s pravidlami Európskej únie (EÚ). Tento prístup možno vykonávať na vnútroštátnej, regionálnej alebo miestnej úrovni. Táto rôznorodosť a viacúrovňová povaha súčasného regulačného rámca vedie k čoraz viac roztrieštenej právnej realite v celej EÚ. Okrem tohto usmernenia EÚ zatiaľ neprijala žiadny osobitný právny nástroj na riešenie otázok súvisiacich s kolaboratívnou ekonomikou a osobitne – s Airbnb.⁸⁰

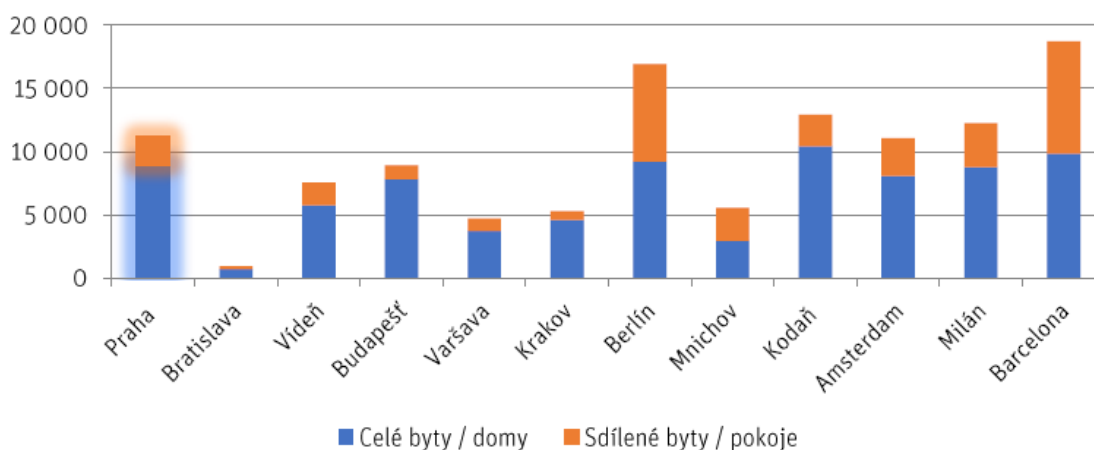
V medzinárodnom porovnaní 12-tich európskych miest z hľadiska celkového počtu ubytovacích jednotiek skrz Airbnb a štruktúry jednotiek (celé byty, samostatné izby, zdieľané izby), bola v minulom roku najviac zastúpená Barcelona. Počet jednotiek v Prahe bol v podobnej rovine ako napríklad v Amsterdame.

⁷⁸ Tamtiež, s. 10-20.

⁷⁹ Európska komisia. *Study on the Assessment of the Regulatory Aspects Affecting the Collaborative Economy in the Tourism Accommodation Sector in the 28 Member States*. [online]. 2018, [cit. 10.01.2019]. Dostupné z:< <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/c7a7b5bb-526d-11e8-be1d-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-70757505>>

⁸⁰ Európska komisia, ref. 79, 2018, s. 11,12.

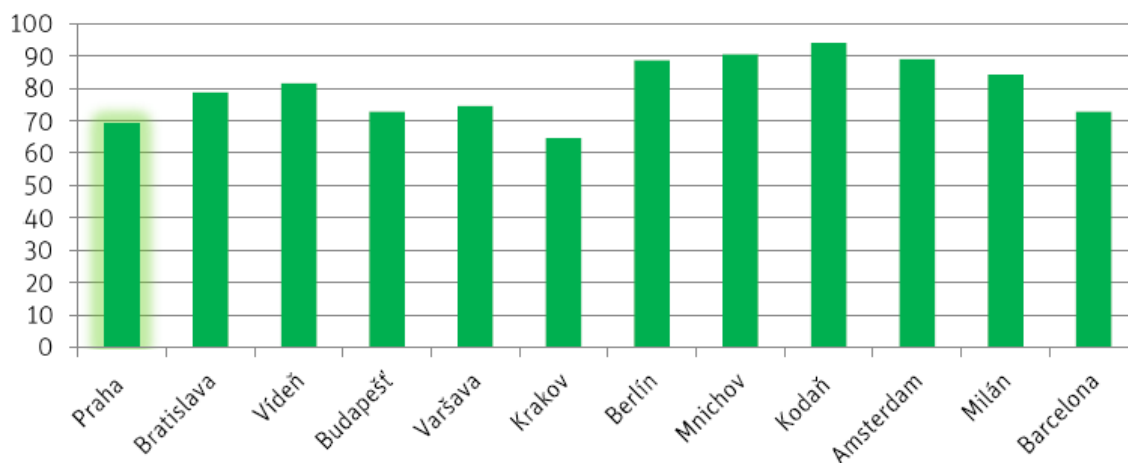
Graf č. 1: Štruktúra ponuky Airbnb v európskych metropolách – rok 2018

zdroj: MARIANOVSKÁ, NĚMEC, ref. 74, s. 9.

Z medzinárodného pohľadu môžeme konštatovať, že v rámci hustoty a veľkosti Prahy, je u nás prostredníctvom Airbnb ponúkaných viac jednotiek než vo väčšine európskych metropolí. Praha sa taktiež vyznačuje nadpriemerným podielom ponúkaných celých nehnuteľností, ktoré nie sú zdieľané s hosťiteľom a nadpriemerným podielom hosťiteľov, ktorí ponúkajú dve a viac nehnuteľností. V európskom porovnaní disponuje Praha veľmi nízkym zastúpením hosťiteľov s jednou jedinou jednotkou. Tieto charakteristiky značia v prípade Prahy výraznejší odklon od princípu zdieľanej ekonomiky, keďže naznačujú činnosť podnikania.⁸¹

Graf č. 2: Hostitelia s jednou jednotkou – európske porovnanie

zdroj: MARIANOVSKÁ, NĚMEC, ref. 74, s. 11.

⁸¹ MARIANOVSKÁ, NĚMEC, ref. 74, s. 29.

Vybraná vzorka miest sú veľké a turisticky exponované mestá, v ktorých je trh Airbnb značne rozvinutý a nachádza sa štatisticky na popredných miestach v návštevnosti. Trh pokračuje vo vzostupnej tendencii rastu, navzdory obmedzeniam miestnych úradov. Každé z nich má svoje špecifiká a odlišný spôsob prevedenia regulácie. Spoločným rysom vybraných miest je pokročilejšia regulácia služby Airbnb a primárnym aktérom sú práve mestá a regióny – teda lokálna a regionálna úroveň. Ich cieľom je využitie Airbnb k správneému účelu v súlade so zdravým rozvojom mesta. Kompetencie sú v rámci úrovni značne rozptýlené a zakotvené. Hlavné kritérium klasifikácie dominantnej úrovni bolo postavenie a kompetencie jednotlivých subjektov k otázkam legislatívnych rámcov, nastavenia regulatívnych podmienok, ako napr. udeľovanie licencií či registrácie prevádzkovateľov, kedy sa lokálne a regionálne úrady ukázali ako rozhodujúcim aktérom.

1.2.3.1 Regulácia v USA

Najväčšia a najvyhľadávanejšia turistická destinácia na svete s krátkodobým ubytovaním je prirodzene i leteckou spoločnosťou Airbnb. Najdôležitejším trhom v Spojených štátoch je New York, ktorého sa regulácia krátkodobého prenájmu dotýka už od roku 2010. Airbnb, podobne ako v iných mestách čelí rastúcej kritike z strany aktivistov, ktorí službu obviňujú za zníženie dostupnosti ponúk dlhodobého bývania v mnohých lokalitách, kde je miera dostupných bytov enormne nízka. Priamoúmerne s absenciou dostupnosti je prijímaná kritika smerom k navyšovaniu cien ubytovania, ktoré už boli nadpriemerné pred reguláciou a vytváraním tak abnormálnych tržných podmienok. V prípade New Yorku nepredstavuje ani Airbnb ponuka ubytovania lacnú formu prenájmu. Medzi ďalšie problémy mesta patrí i vysoká ponuka ilegálnych prenájomov a demografické zmeny mesta.⁸²

Airbnb upozorňuje priamo na svojich webových stránkach na svoj postoj v otázkach kontroverzií služby v New Yorku. Spoločnosť dosiahla v roku 2014 1,15 miliárd amerických dolárov v hospodárskej činnosti mesta a podporila viac ako 10 000

⁸² BRUSTEIN, Joshua. The Conflict Between Airbnb and New York Is Only Beginning. In: *bloomberg.com* [online]. 01.11.2016 [cit. 15.10.2018]. Dostupné z: <<https://www.bloomberg.com/news/articles/2016-11-01/the-conflict-between-airbnb-and-new-york-is-only-beginning>>

San Francisco couple will pay \$2.25 million for illegally renting Airbnb apartments. In: *eu.usatoday.com* [online]. 06.11.2018 [cit. 10.12.2018]. Dostupné z: <<https://eu.usatoday.com/story/travel/hotels/2018/11/06/couple-pays-2-25-million-illegally-renting-airbnb-apartments/1905926002/>>

pracovných miest. Majorita hostiteľov zdieľa vlastný dom, v ktorom súčasne i žije a generované príjmy z prenájmov im finančne napomáhajú k životu v meste. Až 93% hostiteľov má registrovanú len jednu ponuku, ktorú prenajíma len príležitostne.⁸³ Airbnb sa odvoláva na to, že dopady Airbnb nie sú tak negatívne, ako ich opisuje vláda, ba naopak ignoruje jej výhody pre miestne podniky a cestovný ruch. Vo svojich príspevkoch poukazuje na to, že nemá vplyv na zvyšovanie cien domov, ale naopak prispieva k dostupnosti ubytovania v meste. Údaje pravidelne zverejňuje a aktualizuje v projekte „*One Host, One Home*“ od roku 2018 do roku 2019, ako súčasť záväzku k transparentnosti v New Yorku. Začiatkom roku 2019 spoločnosť zverejnila, že až 89% ponúk sa nachádza mimo hotelovú vytlačenú štvrť Midtown Manhattan. Priemerná ročná mzda hostiteľa z príjmu predstavuje záchranný program pre mnohých hostiteľov.⁸⁴

Za hlavný problém v New Yorku spoločnosť nepripisuje samotný vznik regulačných nástrojov, ale spôsob, akým sú mestá a štáty schopné sa s vhodnou reguláciou vysporiadať. Vzhľadom k neustálemu nárastu ekonomiky a inovácií je žiaduce, aby mesto nebránilo zdieľanej ekonomike. Prehnaná regulácia môže viesť k rastu nelegálnych ponúk a šedej ekonomiky. Airbnb prezentuje svoju snahu o jednanie s miestnymi samosprávami a predstaviteľmi hotelového priemyslu o rozvoji vzájomného partnerstva, ako sa im to podarilo v mnohých iných mestách, avšak doposiaľ k podobnému kroku v New Yorku nedošlo.⁸⁵

V októbri 2016 guvernér štátu New York podpísal platnosť nového regulačného zákona, vďaka ktorému bolo zakázané prenajímať byt na dobu kratšiu ako 30 dní, v prípade prítomnosti hostiteľa. I pred týmto zákonom bolo nelegálne prenajímať nehnuteľnosť pod 30 dní, avšak podľa starého zákona bol za nelegálnu ponuku ubytovania vinný i majiteľ, ktorý nebol tým, kto ponuku zverejnil. Cieľom nového zákona je zabrániť hostiteľom prevádzkovať nelegálne podniky a vyberať pokuty za porušenie zákona. Hostitelia v bytových domoch mali od roku 2016 povolené

⁸³ Airbnb Community Tops \$1.15 billion in Economic Activity in New York City In: *Airbnb* [online]. [cit. 15.10.2018]. Dostupné z:< <https://www.airbnb.cz/press/news/airbnb-community-tops-1-15-billion-in-economic-activity-in-new-york-city>>

⁸⁴ Airbnb Citizen. *Airbnb* [online]. [cit. 15.10.2018]. Dostupné z:<<https://www.airbnbcitizen.com/airbnb-new-york-and-housing/>>

January update on One Host, One Home New York. In: *airbnbcitizen.com*, [online]. [cit. 15.10.2018]. Dostupné z:< <https://www.airbnbcitizen.com/january-update-on-one-host-one-home-new-york-city-2/>>

⁸⁵ Regulation the future of home sharing – an open letter to the city of New York. In: *airbnbcitizen.com* [online]. [cit. 15.10.2018]. Dostupné z:< <https://www.airbnbcitizen.com/regulation-the-future-of-home-sharing-an-open-letter-to-the-city-of-new-york/>>

prenajímať vo svojich domoch iba izby a lôžka, pokiaľ doba nájmu nie je dlhšia ako 30 dní. Napriek vyhladkam, ktoré mal zákon priniesť, poklesol v prvom mesiaci po platnosti zákona počet ponúk iba minimálne. Novelizácia zákona je v súčasnosti prejednávaná senátom štátu New York.⁸⁶

Rada mesta schválila v roku 2018 nové nariadenie, ktoré stanovuje povinnosť hostiteľov zapísať sa do špeciálneho registra. Mesto by chcelo mať vďaka novému nariadeniu prehľad o tom, koľko a aké byty sa prenajímajú. Od Airbnb vyžaduje pravidelné poskytovanie informácií o základných údajoch hostiteľov. Airbnb sa voči zákonu ohradilo z dôvodu ústavného práva a súkromia používateľov. Radní New Yorku sa pre nariadenie vyslovili jednomyseľne, nariadenie podpísal starosta mesta New York a svoju platnosť nadobudlo od februára 2019.⁸⁷ Pri prijatí podobného zákona v San Franciscu, klesol počet inzertných ponúk o 50%. Práve v San Franciscu, v meste, kde spoločnosť vznikla, sa čelí najväčšiemu počtu problémov. V roku 2015 musela firma zaplatiť miliónový dlh za neodvázanie dane z krátkodobého prenájmu. Podľa súčasných zákonov svoj byt môžu prenajímať iba registrovaní obyvatelia s trvalým bydliskom s obmedzením maximálnej novej doby na 90 dní ročne.⁸⁸

Stanovenie kompetencií a úrovni vyjednávania v otázkach miest a zdieľanej ekonomiky je pomerne náročné, vzhľadom k charakteru politického systému Spojených štátov. Mesto New York zaisťuje vlastné práva a samosprávu metropolitnej obce so systémom silného starostu. Vláda mesta New York City má vlastné zákonodarstvo a exekutívu, čím zodpovedá za nariadenia vydané voči Airbnb. Súčasne však platí, že problematika samotná nezostáva len na decentralizovanej úrovni mesta, ale i na štáte New York. Akákoľvek nová myšlienka či nastavenie agendy s návrhom nového zákona

⁸⁶ MARCUS, Lilit. Airbnb Banned in NYC? What Actually Just Happened. In: *cntraveler.com* [online]. 25.10.2016 [cit. 15.10.2018]. Dostupné z: <<https://www.cntraveler.com/story/airbnb-banned-in-nyc-what-actually-just-happened>>

McHUGH, Jess. Renting an Airbnb in New York City? What You Should Know About the New Law. In: *travandleisure.com* [online]. 25.10.2016 [cit. 15.10.2018]. Dostupné z: <<http://www.travandleisure.com/travel-tips/travel-trends/new-york-airbnb-law>>

GUTTENTAG, Daniel. What Airbnb really does to a neighbourhood. In: *bbc.com* [online]. 30.08.2018 [cit. 15.10.2018]. Dostupné z: <<https://www.bbc.com/news/business-45083954>>

The New York State Senate - Assembly Bill A7520. *nysenate.gov*, [online]. [cit. 15.10.2018]. Dostupné z: <<https://www.nysenate.gov/legislation/bills/2017/A7520>>

⁸⁷ GRIČOVÁ, Andrea. New York zakročil proti Airbnb. Krátkodobé pronájmy budú nově podléhat registru. In: *denik.cz* [online]. 24.07.2018 [cit. 15.10.2018]. Dostupné z: <<https://www.denik.cz/ekonomika/new-york-zakrocil-proti-airbnb-kratkodobe-pronajmy-budou-nove-podlehat-registru-20180724.html>>

⁸⁸ San Francisco couple will pay \$2.25 million for illegally renting Airbnb apartments. In: *eu.usatoday.com* [online]. 06.11.2018 [cit. 10.12.2018]. Dostupné z: <

pochádzajú z mnohých zdrojov – od verejnosti, magistrátu mesta, guvernéra či senátora. Neexistuje žiadny monopol na aktéra, ktorý nastoľuje agendu. Samotné vypracovanie návrhov právnych aktov vykonávajú pracovníci legislatívneho výboru. Po zvážení návrhu výborom sa návrh zákona predkladá Senátu štátu New York a Snemovni reprezentantov na posúdenie, prijatie či zamietnutie. Návrh sa následne finálne predáva guvernérovi k podpisu, tak ako to bolo v prípade regulačného zákona z roku 2016.⁸⁹ Problematika regulácie služby Airbnb sa vyskytuje na oboch úrovniach v približne rovnakom podiele a význame – od úrovni štátu, až po úroveň regionálnu.

1.2.3.2 Regulácia v Amsterdame

Amsterdam je svetovým lídrom v zdieľanej ekonomike a jedným z hlavných miest dopytu Airbnb. Je i prvým mestom, ktoré predstavuje ukážku efektívnej spolupráce s Airbnb v zavedení moderných regulačných pravidiel a zjednodušení výberu turistického poplatku. V roku 2016 navštívilo Amsterdam cez 770 tisíc turistov cez Airbnb. Podobne ako v iných mestách, i v Amsterdame sa raketovo navyšujú ceny nehnuteľností, ktoré sú však schopní ľudia utrátiť, nakoľko počítajú s rýchlym navrátením výnosu v podobe krátkodobého ubytovania.⁹⁰

V Holandsku neexistujú na národnej úrovni žiadne požiadavky na povolenie, udeľovanie licencií k prístupu na trh poskytovateľov v sektore ubytovania, v dôsledku toho, že na úrovni štátu nie je vždy jasné, kde by mali byť zvolené optimálne hranice a preto sú za objasnenie týchto súvislostí zodpovedné obce. Neexistuje taktiež ani relevantná vnútroštátna judikatúra týkajúca sa požiadaviek na trh, ktorá by mala vplyv na sektor krátkodobého ubytovania. Ministerstvo hospodárstva uviedlo, že verejný záujem, bezpečnosť a spravodlivá hospodárska súťaž nie sú ohrozené, ak sú prenájmy z Airbnb krátkeho, dočasného a obmedzeného charakteru.⁹¹ Holandské obce sú tak zodpovedné za vytvorenie svojich vlastných politík.

Zástupcovia obce sa v dôsledku pribúdajúcich negatívnych javov krátkodobého ubytovania v centre mesta rozhodli zaviesť osobitné pravidlá. Pre možnosť poskytovať tieto služby je vyžadovaná licencia. Podanie žiadosti prebieha na príslušnom obvodnom

<https://eu.usatoday.com/story/travel/hotels/2018/11/06/couple-pays-2-25-million-illegally-renting-airbnb-apartments/1905926002/>>

⁸⁹ The New York State Senate - How a Bill Becomes a Law. In: *nysenate.gov* [online]. [cit. 15.10.2018]. Dostupné z:< <https://www.nysenate.gov/how-bill-becomes-law-1>>

⁹⁰ Airbnb and Amsterdam. *Airbnb*. [online]. 01.12.2016 [cit. 20.10.2018]. Dostupné z:< <https://www.airbnb.com/citizen/airbnb-and-amsterdam/>>

⁹¹ Európska komisia, ref. 79, 2018, s. 144 -152.

úrade. Celý postup trvá šesť týždňov a po ukončení a schválení žiadateľ získa licenciu, ktorá je platná 10 rokov. Pre získanie licencie musí poskytovateľ viesť záznamy o všetkých svojich prenájmoch, musí splňovať sanitárne a požiarne predpisy, nesmie prenajať ubytovanie viac ako štyrom hosťom súčasne a splňovať podmienku pobytu minimálne 7 nocí a maximálne 6 mesiacov. Po preskúmaní svojej politiky sa však mesto rozhodlo v roku 2014 dočasne nevydávať žiadne nové licencie, pričom licencie, ktoré už boli zavedené, zostávajú v platnosti. Ak však poskytovatelia nedodržiavajú platné pravidlá, mestská rada môže uložiť hosťovi pokutu, pozastaviť podnikanie alebo uložiť exekučný príkaz. Zákon o bývaní dáva tiež obciam právomoc zakázať používanie priestorov na iné účely, než je ich zamýšľané použitie. V Amsterdame tak platí zákaz prenájmania bytov, ktoré sú vo vlastníctve verejných bytových spoločností. Okrem toho má mesto právomoc niektoré oblasti z pôsobnosti prenájmu vylúčiť v kontexte verejného poriadku, kriminality a iným neželaným spoločenským aktivitám. Môže taktiež zaviesť kvótu na zabezpečenie rovnováhy rozloženia obyvateľov v subjektoch či v prípade slabej sociálnej súdržnosti v niektorých susedstvách.⁹² Obce majú právomoc vykonávať tieto pravidlá prostredníctvom svojich vlastných politik.

Krátkodobé prenájmanie v meste môže byť realizované i formou „*prázdninových prenájmov v súkromí*“, na ktoré sa vzťahuje povolenie prenájmu turistom na maximálne 60 dní v roku. Možnosť prenajať ubytovanie navyše než 60 dní v roku podlieha iba špeciálnemu povoleniu. Oznámenie o plánovanom ubytovaní musí hosťiteľ zaslať, prípadne elektronicky doručiť miestnej rade.⁹³

Prvý náznak spolupráce s Airbnb službou prebehol v decembri 2014, kedy Amsterdam a Airbnb podpísali *Memorandum o porozumení*. Utvrdenie spolupráce prebehlo v novembri 2016, kedy oznámilo mesto a Airbnb novú priekopnícku dohodu na podporu zodpovedného a udržateľného zdieľaného ubytovania. Táto dohoda sa zameriava na kľúčové priority, ako sú nové automatizované nástroje na riešenie nezákonných hotelov a nové nástroje na podporu zodpovedného zdieľania - systém databáze, zavedenie horúcej linky Airbnb 24/7, zdieľaná kampaň mesta a Airbnb, pravidelné predávanie informácií medzi správou mesta a Airbnb vo forme konzultácií medzi zastupiteľmi, reprezentantmi a hosťiteľmi o pravidlách krátkodobého

⁹² Európska komisia, ref. 79, 2018, s. 144-152.

⁹³ I rent out my home in Amsterdam. What short-term rental laws apply? In: *airbnb.fr*, [online]. [cit. 20.10.2018]. Dostupné z: <<https://www.airbnb.fr/help/article/1624/i-rent-out-my-home-in-amsterdam--what-short-term-rental-laws-apply>>

ubytovania.⁹⁴ Táto dohoda je medzi spoločnosťou Airbnb a Amsterdamom jedinečná v Európe a je príkladom pre mestá po celom svete. Vstúpila v platnosť k 1. januáru 2017 a platila až do konca roku 2018 na dobrovoľníckej báze oboch strán, pričom zo všetkých platforiem na zdieľané ubytovanie, bolo Airbnb jediným subjektom, ktorý bol ochotný s mestskou radou spolupracovať.⁹⁵ Spoločnosť totiž dohodou s mestom prijíma i zodpovednosť za zaistenie dohľadu nad nelegálnymi ponukami. Na svojich stránkach zaviedla maximálny počet strávených nocí a hostí. Ponuky, ktoré tieto limity prekročili, boli automaticky odstránené zo webových stránok. Svojim hosťom zasiela každý polrok i informácie k regulácii a tieto informácie zverejňuje i na svojich internetových stránkach určených priamo pre hosťov v Amsterdame. Spoločnosť taktiež menom svojich hosťov vyberá turistické poplatky, ktoré činia 5% z ceny ubytovania a predáva ich mestu, čím sa podieľa v spolupráci s radou na realizácii, kontrolnej evaluácii a implementácii regulačnej politiky mesta. Zároveň sa mestská rada zaviazala k predávaniu a výmene informácií k nelegálnym prenájomom, sťažnostiam a pokút, a to každých 12 mesiacov.⁹⁶

Amsterdam je spravovaný volenou mestskou radou a mestským magistrátom. V čele mesta stojí starosta. Podľa dohody medzi Airbnb a mestom, je to práve mestská rada, ktorá je zodpovedná za implementáciu nových pravidiel. K právomociam a prepojeniu na národnú úroveň je v bode 1.5. uvedené len nasledovné: „*Dohoda je spravovaná nizozemským právom.*“⁹⁷ Mesto doposiaľ neposkytlo žiadne explicitné oficiálne odôvodnenie k vytvoreniu systému udeľovania licencií. Politiku krátkodobého ubytovania vyhodnocuje na základe toho, či uľahčuje čestné a bezpečné využívanie domov turistami bez toho, aby to malo vplyv na mestský bytový fond.⁹⁸ Nastavením agendy reformy cestovného ruchu v hlavnom meste, sa zaoberá koalícia štyroch

⁹⁴ Amsterdam and Airbnb announce new unique agreement - Gemeente Amsterdam. *amsterdam.nl* [online]. 01.12.2016 [cit. 20.10.2018]. Dostupné z:< <https://www.amsterdam.nl/nieuwsarchief/persberichten/2016/persberichten-1/amsterdam-and-airbnb/>>

⁹⁵ Dohoda medzi Amsterdamom a Airbnb - *Agreement City of Amstredam & Airbnb*. November 2016, 14 s.

⁹⁶ Amsterdam and Airbnb announce new unique agreement - Gemeente Amsterdam. *amsterdam.nl* [online]. 01.12.2016 [cit. 20.10.2018]. Dostupné z:< <https://www.amsterdam.nl/nieuwsarchief/persberichten/2016/persberichten-1/amsterdam-and-airbnb/>>

I rent out my home in Amsterdam. What short-term rental laws apply? In: *airbnb.fr*, [online]. [cit. 20.10.2018]. Dostupné z:< <https://www.airbnb.fr/help/article/1624/i-rent-out-my-home-in-amsterdam--what-short-term-rental-laws-apply>>

Amsterdam, Airbnb agree new deal to stop illegal rentals. In: *dutchnews.nl* [online]. 01.12.2016 [cit. 20.10.2018]. Dostupné z:< <https://www.dutchnews.nl/news/2016/12/amsterdam-airbnb-agree-new-deal-to-stop-illegal-rentals/>>

⁹⁷ Dohoda medzi Amsterdamom a Airbnb - *Agreement City of Amstredam & Airbnb*. November 2016, 1-5.

⁹⁸ Európska komisia, ref. 79, 2018, s. 144-152.

hlavných politických strán v Amsterdame, ktorá sa pomocou návrhov reštrikcií snaží znížiť a obmedziť jeho vplyvu. Jedným z návrhov je úplný zákaz krátkodobého prenájmu v najvyťaženejších zónach mesta z dôvodu sociálnej súdržnosti a vplyvu Airbnb na trh s nehnuteľnosťami. „Plánujeme zistiť, či by nebolo možné úplne zakázať prázdninové prenájomanie v tých častiach mesta, kde je výrazne narušená rovnováha medzi bývaním a turistickým využívaním bytov,“ uviedla tlačová hovorkyňa radnice Lisa den Oudendammerová.⁹⁹ Obec prichádza k tomuto zakazu na základe tlaku obyvateľov. Podľa hotelovej konzultantky spoločnosti Colliers International, Marieke Dessauvagie, nie je tak jednoznačné prijatie týchto zákazov, nakoľko nie je ani jednoduché zmeniť súčasné právne predpisy. Po sprísnení podmienky, či uplynutí povoleného ročného limitu, sa hostitelia môžu presunúť so svojimi ponukami na iné konkurenčné platformy, na ktoré sa zákony Airbnb nevzťahujú.¹⁰⁰

Hlavné mesto, ako správca legitimacy v regulácii tejto služby, sa však rozhodlo prítvrdiť. Od roku 2019 obmedzí dĺžku prenájmu z pôvodných 60 dní, na maximálne 30 dní v roku. Samotný magistrát pripúšťa, že nejde o najvyhovujúcejšie riešenie bytovej situácie, ale obmedzí to do určitej miery problému spôsobené turistami v niektorých amsterdamských štvrtiach. Majitelia budú mať i naďalej ohlasovaciu povinnosť voči radnici mesta a tá bude i naďalej poberať turistickú daň od Airbnb. Tým však koalícia s reštrikciami nekončí. Turistická daň by sa mala zvýšiť na 7%.¹⁰¹

Z amsterdamského príkladu je zrejmé, že nastolovanie agendy, formulácia problému a najväčšie kompetencie prichádzajú z lokálnej úrovne. Mestská rada je kľúčovým hráčom v tvorbe nových pravidiel a regulačných nástrojov. Samotná implementácia a realizácia sa odohráva na rovnakej úrovni, o čom svedčí i demokratická úroveň štátu, miestna kultúra a nastavenie nizozemskej spoločnosti. Amsterdam je mimoriadne vhodným príkladom efektívneho viacúrovňového vládnutia, kedy EÚ a štát prenecháva reguláciu vrátane jej implementácie a kontrolných

⁹⁹ Amsterdam krotí Airbnb: Domy jsou na bydlení, ne na vydělávání peněz. In: *ct24.ceskatelevize.cz* [online]. 09.08.2018 [cit. 20.10.2018]. Dostupné z:< <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/2561365-amsterdam-kroti-airbnb-domy-jsou-na-bydleni-ne-na-vydelavani-penez>>

¹⁰⁰ DOGGRELL, Katherine. Airbnb protests Amsterdam's home-sharing ban proposal. In: *hotelmanagement.net* [online]. 29.10.2018 [cit. 10.11.2018]. Dostupné z:< <https://www.hotelmanagement.net/own/airbnb-protests-amsterdam-s-home-sharing-ban-proposal>>

¹⁰¹ DIVINOVÁ, Jana. Česko od léta omezí Airbnb, krátkodobé pronájmy by mohly regulovat obce. In: *Idnes.cz* [online]. 08.02.2018 [cit. 20.10.2018]. Dostupné z:< https://www.idnes.cz/ekonomika/domaci/cesko-cr-omezeni-airbnb-pronajmy-stat.A180206_381133_domaci_hm1>

BIGAS, Jiří. Amsterdam omezí pronájmy přes Airbnb na maximálně 30 dní v roce. In: *Lidovky.cz* [online]. 16.01.2018 [cit. 20.10.2018]. Dostupné z:< <https://www.lidovky.cz/byznys/firmy-a>>

mechanizmov na rozhodnutí jednotlivých miest. Vzhľadom k znalosti vlastného regiónu a dopadov služby s nimi spojených, sú to práve miestni aktéri, ktorí volia tie najadekvátnejšie riešenia v súlade so svojimi potrebami.

1.2.3.3 Regulácia v Barcelone

Španielske mesto s takmer 1,7 miliónov obyvateľov víta približne 30 miliónov turistov za rok svojou vysokou životnou úrovňou, turistickým ruchom a kvalitnými verejnými službami. Podľa miestneho prieskumu z roku 2017 sa však stále rozrastajúci sa cestovný ruch stal jedným z najväčších problémov medzi miestnymi obyvateľmi. Na rozdiel od iných miest, kde Airbnb predstavuje len malé percento všetkých bytových jednotiek, v barcelonských štvrtiach predstavuje veľmi významnú časť.¹⁰² Jednotlivé časti starého mesta sa zmenili doslova v turistické getá, kde sú miestni obyvatelia vystavení častokrát neprívetivému chovaniu návštevníkov. Súčasne s návalom turistov, sa znižovala ponuka bytov pre štandardné bývanie, čo spôsobovalo raketové zdražovanie. Barcelona čelí tlaku na realitnom trhu nielen kvôli zdieľanej ekonomike ubytovania, ale taktiež kvôli nedostatku pozemkov pre výstavbu nového bývania.¹⁰³

Vzhľadom k tomu, že neexistujú vnútroštátne právne predpisy upravujúce cestovný ruch a online platformy, Katalánsko prevzalo v tomto smere legislatívne právomoci, ktorými stanovilo všeobecný rámec a podmienky prístupu na trh pre obydliá turistického využitia. Na regionálnej úrovni tak existujú sektorovo špecifické pravidlá. Uplatniteľnú regionálnu legislatívu predstavuje Katalánsky kódex cestovného ruchu, ktorý vyžaduje oznámenie o začatí krátkodobého prenájmu, ak sa prenajíma dva a viackrát v priebehu roka. Okrem toho musí byť nehnuteľnosť vedená v Turistickom registri Katalánska a splňovať ďalšie požiadavky, ako napr. technické, hygienické a kvalitatívne normy. Príslušné mesto je poverené zasielať všetky informácie a zmeny krajským katalánskym vládam prostredníctvom katalánskeho extranetu verejnej správy.

trhy/amsterdam-omezi-pronajmy-pres-airbnb-na-maximalne-30-dni-v-roce.A180115_171024_firmy-trhy_jbs>

¹⁰² Podľa štúdie z roku 2015 tvorí sedem okresov dohromady 51% všetkých nehnuteľností v Barcelone, ktoré sú inzerované na Airbnb. STÜCKLIN, Mark. Airbnb in Barcelona: Blessing or curse?. In: *spanishpropertyinsight.com* [online]. 11.01.2016 [cit. 25.10.2018]. Dostupné z:<<https://www.spanishpropertyinsight.com/2016/01/11/airbnb-in-barcelona-blessing-or-curse/>>

¹⁰³ PETROFF, Alanna. Barcelona trying to tame tourism crunch. In: *money.cnn.com* [online]. 31.01.2017 [cit. 25.10.2018]. Dostupné z:<<https://money.cnn.com/2017/01/27/news/barcelona-spain-tourism-hotels-airbnb/>>

GUTTENTAG, Daniel. What Airbnb really does to a neighbourhood. In: *bbc.com* [online]. 30.08.2018 [cit. 15.10.2018]. Dostupné z:<<https://www.bbc.com/news/business-45083954>>

Postup registrácie vysvetľuje regionálna vyhláška, ktorá však neposkytuje informácie týkajúce sa povolení na úrovni mesta.¹⁰⁴

Lokálna úroveň disponuje vlastnými nezávislými kompetenciami. Mestská rada Barcelony má právomoc stanoviť územné plánovanie. V tejto súvislosti bol na úrovni mesta zavedený osobitý autorizačný a licenčný systém s cieľom kontrolovať ponuky prenájmov, v závislosti od časti mesta, kde sa majetok nachádza. Spolu s povinnosťou uloženou na regionálnej úrovni – a to oznámením o začatí činnosti, existujú i ďalšie miestne podmienky. Obydliia na takto zvolené turistické účely musia byť v súlade s územným nariadením, ktoré rozdeľuje mesto do štyroch zón a zavádza samostatné pravidlá pre každú zónu. Takto zavedené geografické obmedzenie sa javí ako čiastočný zákaz služby a kvantitatívne limitovanie. Rovnako ako spoločnosť Airbnb, i hotelové združenie v Barcelone vyjadrilo s novými pravidlami nesúhlas.¹⁰⁵ Mestská rada však verejne deklaruje k týmto krokom svojej snahy o vytvorenie udržateľného mestského modelu, potrebu kontroly nadmernej ponuky a podporu základných práv obyvateľov mesta.¹⁰⁶

Od roku 2015 do roku 2016 bolo v Barcelone prevedené cez 6 000 inšpekcií. Podľa Rady sa počet nelegálnych bytov znížil o polovicu. Obmedzenie však podľa obyvateľov v praxi príliš nefunguje, naopak nahráva k vytvoreniu šedej ekonomiky. Hostitelia pokračujú v prenajímaní bytov i po zaplatení pokuty, pretože je to pre nich stále výhodné. Kvôli veľkému množstvu ponúk, je veľmi náročné všetky inzeráty kontrolovať. Andreu Castellano, riaditeľ Airbnb Communications, sa vyjadril jednoznačne pre zmenu pravidiel mestskej rady. Podľa neho disponuje drvivá väčšina hostiteľov v Barcelone len jednou nehnuteľnosťou. Trh, voči ktorému sa snaží Rada zakročiť a aplikovať prísne pravidlá, sa týka len 4% z celkového počtu hostiteľov v Barcelone.¹⁰⁷ Na základe regionálneho zákona z roku 2012, má hostiteľ povolené prenajímať maximálne dve izby v byte za podmienky, že v danom byte býva i počas pobytu hostí. Prenájom nesmie trvať viac než 31 dní a izba nemôže byť dostupná viac ako 4 mesiace v roku. Hostiteľ je zodpovedný za výber turistickej taxy a musí byť

Barcelona ví, jak na Airbnb. Inspiruje ostatní města?. In: *ekonomicky-denik.cz* [online]. 12.06.2018 [cit. 25.10.2018]. Dostupné z:<<http://ekonomicky-denik.cz/barcelona-vi-airbnb-inspiruje-ostatni-mesta/>>

¹⁰⁴ Európska komisia, ref. 79, 2018, s. 72-82.

¹⁰⁵ PETROFF, Alanna. Barcelona trying to tame tourism crunch. In: *money.cnn.com* [online]. 31.01.2017 [cit. 25.10.2018]. Dostupné z:< <https://money.cnn.com/2017/01/27/news/barcelona-spain-tourism-hotels-airbnb/>>

¹⁰⁶ Európska komisia, ref. 79, 2018, s. 72-82.

zaregistrovaný ako živnostník a platiť daň z príjmov z prenájmu. Hostiteľ, ktorý chce prenajímať v Barcelone celý objekt, sa musí najskôr registrovať na Katalánskom registri. Okrem toho musí taktiež žiadať o udelenie turistickej licencie.¹⁰⁸

Najnovší krok v regulácii Airbnb, ktorý urobila katalánska metropola, môže byť návodom i pre ďalšie európske mestá. V máji minulého roku barcelonská radnica oznámila, že sa chce zamerať na viac než 2,5 tisíc bytových jednotiek, ktoré nedisponujú potrebnými licenciami. Začiatkom júna 2018 vstúpila platnosť úprava, ktorá sprístupňuje dáta, na základe ktorých bude možné ľahko zistiť, kto svoj byt prenajíma legálne. Zisťovanie týchto informácií bolo doposiaľ otázkou pomerne zložitého šetrenia. Po prvý krát má tak vedenie mesta v rukách pomerne účinný a zároveň jednoduchý regulačný nástroj. Sústavný tlak lokálnych úradov nakoniec prinúti Airbnb pristúpiť s mestom na určitú formu spolupráce. Kombinácia licenčného systému a databáze bytov sa javí ako veľmi účinným nástrojom pre prevenciu preplnenia atraktívnych lokalít turistami.¹⁰⁹

Ústredná centrálna španielska vláda neprijala podobné zákony upravujúce aktivity v španielskom hlavnom meste, aj keď v oblastiach krátkodobých prenájmov hrá rolu i španielsky občiansky zákonník a zákon o mestských prenájmoch. Dôvodom absencie vnútroštátnych predpisov je rozdelenie právomocí podľa španielskej ústavy, ktorá v tejto veci neposkytuje štátu žiadnu výlučnú právomoc. Španielska ústava zavádza režim rozdelenia kompetencií medzi existujúce španielske regióny a štát. Na jednej strane môžu regióny prevziať kompetencie v oblasti územnej regulácie, bývania a rozvoja, na strane druhej má štát výlučnú právomoc vo veciach občianskeho a obchodného práva, ktoré sa dotýka i cestovného ruchu.¹¹⁰ Všeobecne však platí, že centrálna vláda nezasahuje do záležitostí týkajúcich sa regulácii mesta Barcelona, čo vyplýva i z autonómneho charakteru oblastí Španielska.

V rámci španielskych autonómnych spoločenstiev získalo Katalánsko jednu z najväčších mier autonómie. Katalánska správa pôsobí na základe svojho autonómneho

¹⁰⁷ Burgen, S. Barcelona Airbnb host 'manages rentals worth £33,000 a day. *theguardian.com* 22.10.2018 [online]. [cit. 25.10.2018]. Dostupné z:< <https://www.theguardian.com/cities/2018/oct/22/barcelona-airbnb-host-manages-rentals-worth-33000-a-day-report>>

¹⁰⁸ Barcelona threatens to fine 2,577 illegal tourist apartments on Airbnb. In: *catalannews.com* [online]. 23.05.2018 [cit. 25.10.2018]. Dostupné z:< <http://www.catalannews.com/business/item/barcelona-threatens-to-fine-2577-illegal-tourist-apartments-on-airbnb>>

Regional Degree 159/2015 of November 2012 – Dekrét o turistických ubytovacích zariadeniach a zariadeniach cestovného ruchu. [pdf]. 2015, [cit. 10.12.2019].

¹⁰⁹ Barcelona ví, jak na Airbnb. Inspiruje ostatní města?. In: *ekonomicky-denik.cz* [online]. 12.06.2018 [cit. 25.10.2018]. Dostupné z:<<http://ekonomicky-denik.cz/barcelona-vi-airbnb-inspiruje-ostatni-mesta/>>

štatútu, ktorý bol získaný španielskou ústavou. Na ubytovanie Airbnb v Barcelone sa tak vzťahujú katalánske predpisy o cestovnom ruchu. Podľa EÚ existuje v tomto smere medzi národnou a regionálnou úrovňou konflikt kompetencií, kde na jednej strane stojí smernica o elektronickom obchode, podľa ktorej by mal byť hosť oslobodený od zodpovednosti a na strane druhej regionálne právo cestovného ruchu, podľa ktorého má byť platforma zodpovedná za nezákonný obsah.¹¹¹ Podľa A.D. Luelma vytvorenie nového občianskeho zákona regionálnymi celkami nie je vhodné, nakoľko zostavovanie zmlúv a zákonov je výlučná právomoc štátu, ktorý je jedinou inštanciou, ktorá môže diktovať ustanovenia tohto typu na základe právomocí daných španielskou ústavou. Táto výlučná právomoc a povinnosti k princípu jednoty trhu by mali predstavovať limit pre regionálne jednotky. Podľa Luelma, regionálny zákonodarca by nemal mať právomoc stanovovať akýkoľvek zákon regulujúci podmienky krátkodobého ubytovania.¹¹²

Samotná agenda sa však reálne premieta na regionálnej i miestnej úrovni, pretože i radnica mesta disponuje rozhodujúcimi a implementačnými právomocami. V celom procese medzi sebou úzko spolupracujú lokálna úroveň s mestskou radou a regionálna úroveň v čele s katalánskymi orgánmi. Autorizácia prebieha na úrovni mesta a v komunikačnom toku pokračuje na katalánske úrady. Oznámenie o začatí činnosti vychádza z povinnosti stanovenej na regionálnej úrovni a uskutočňuje sa len po udelení povolenia, čo zasa vyplýva z povinnosti na miestnej úrovni.¹¹³ Podobné nastavenie je i smerom ku kontrolným kompetenciám. Udeľovanie pokút za nelegálne ponuky bývania má v kompetencii ako katalánska vláda, tak i mestská rada, ktoré už pokutovali i samotnú spoločnosť Airbnb. Barcelona bola prvým európskym mestom, ktoré pokutovalo Airbnb sumou 30 000 dolárov.¹¹⁴

¹¹⁰ Európska komisia, ref. 79, 2018, s. 72-82.

¹¹¹ Európska komisia, ref. 79, 2018, s. 271.

¹¹² LUELMO, Andrés Domínguez. Tourist Accommodation and the Collaborative Economy: Legal Matters in the Spanish Context. In: REDINHA, Maria Regina, GUIMARAES, Maria Raquel a Francisco Liberal FERNANDES, eds. *The Sharing Economy: Legal Problems of a Permutations and Combinations Society*, UK: Cambridge Scholars Publishing, 2019, s. 236. ISBN-13: 978-1527520769.

¹¹³ Dwellings for tourist use - *Generalitat de Catalunya* [online]. [cit. 25.10.2018]. Dostupné z: <http://empresa.gencat.cat/en/treb_departament/treb_preguntes_i_respostes/emo_turisme/emo_habitatges/index.html>

Európska komisia, ref. 79, 2018, s. 72-82.

Registrace opravňující ke sdílení domovů v Katalánsku: Často kladené otázky. *Airbnb* [online]. 08.06.2018 [cit. 25.10.2018]. Dostupné z: <<https://www.airbnb.cz/help/article/2265/catalonia-s-home-sharing-registration-process--frequently-asked-questions>>

¹¹⁴ Barcelona ví, jak na Airbnb. Inspiruje ostatní města?. In: *ekonomicky-denik.cz* [online]. 12.06.2018 [cit. 25.10.2018]. Dostupné z: <<http://ekonomicky-denik.cz/barcelona-vi-airbnb-inspiruje-ostatni-mesta/>>

Španielsko, ako silne decentralizovaný štát, je tak náročné porovnávať s podmienkami vládnutia a rozdelenia kompetencií v ČR, cez to však platí, že v otázkach kompetencií v regulácii Airbnb, predstavuje mesto Barcelona duálny charakter medzi lokálnou a regionálnou úrovňou. Politika regionálnej úrovni operuje ako v reálnom prevedení opatrení týkajúcich sa Airbnb, tak i vo formálnej oblasti v súlade s kompetenciami vychádzajúcimi z ústavných noriem a zákonov. V kontraste s úrovňovým rozčlenením je nevyhnutné upozorniť na to, že regionálna úroveň predstavuje v Španielsku iné zaradenie a hodnotu než regionálna úroveň v Českej republike. Prijaté opatrenia v Barcelone však môžu poskytnúť návod ostatným mestám v Európe a vo svete, v otázkach nastavenia regulácie v rámci úlohy jednotlivých subjektov.

2 EMPIRICKÁ ČASŤ

2.1 Airbnb v Prahe

I napriek tomu, že zdieľaná ekonomika je v médiách často referovaná ako významný a veľký trend, jej veľkosť je v ČR oproti svetovým rozmerom stále malá. V českom prostredí sa doposiaľ nevyprofiloval silný domáci hráč, ktorý by mohol konkurovať zahraničným platformám. Veľká väčšina novo vznikajúcich českých platforiem často čerpá nápady práve zo zahraničia. Z tých, ktoré majú v ČR najsilnejšie zastúpenie je jedine spoločnosť Airbnb.¹¹⁵

Otázka zavedenia vhodnej regulácie online Airbnb služby je v Prahe stále viac a viac aktuálna, pričom s ohľadom na negatívne dopady krátkodobého ubytovania sa zdá byť prijatie adekvátnych opatrení zo strany verejnej správy či samosprávy nutnosťou. Podiel tejto služby v Prahe dosahuje v porovnaní s inými európskymi metropolami nadpriemerných hodnôt (graf č.1).¹¹⁶ Štatistické údaje nám jasne napovedajú, že je Airbnb najvplyvnejší ubytovateľ v Prahe. Je zrejmé, že tento fenomén mení cestovný ruch, ale nezodpovedanou otázkou zostáva, či je skutočne takou hrozbou, ako je často prezentovaný. Aby bolo možné posúdiť jednotlivé úrovne, je potrebné sa s nimi najskôr zoznámiť, rovnako ako s dopadmi a masívnosťou tejto služby v Prahe.

2.1.1 Základná charakteristika a dopady Airbnb

K úskaliam spracovania dát o Airbnb službe patrí nedostupnosť oficiálnych štatistík a verejnej registrácii ubytovacích jednotiek, vďaka nevyjasnenosti jej pozície v cestovnom ruchu, v dôsledku čoho je situácia na tomto trhu nejasná a neprehľadná. K priblíženiu dopadov a základnej charakteristiky pôsobenia Airbnb na území Prahy, s cieľom poukázať na dominanciu a aktuálnosť tohto fenoménu, sú využité najaktuálnejšie dáta z analýzy spracovanej na *Inštitúte plánovania a rozvoja hlavného mesta Prahy* z roku 2018. Ten pracuje s údajmi z verejne prístupného dátového portálu

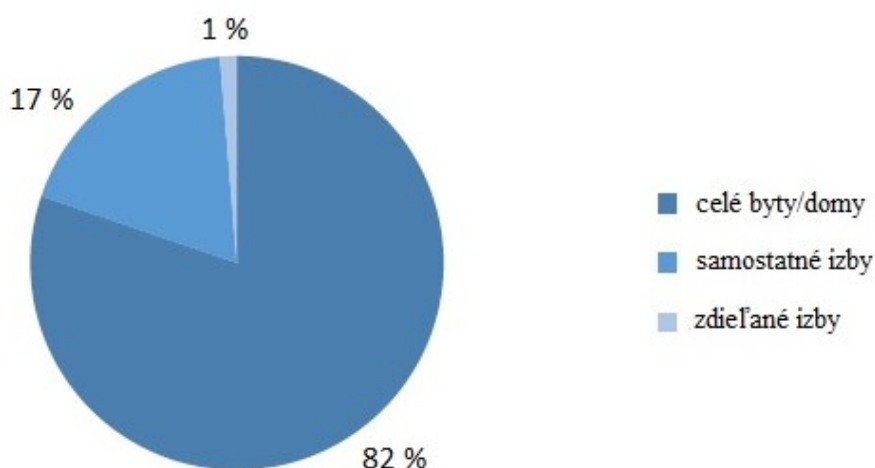
¹¹⁵ KRULIŠ, Kryštof a Alice REZKOVÁ. *Analýza vybraných sektorů sdílené ekonomiky in Research Paper*. [online pdf], Praha: Asociace pro mezinárodní otázky, 2016. Vol.2, s. 42, [cit. 11.11.2018]. Dostupné z: <<https://www.mpo.cz/assets/dokumenty/55423/63472/653276/priloha001.pdf>>

¹¹⁶ MARIANOVSKÁ, NĚMEC, ref. 74, s. 29.

airdna.com.¹¹⁷ Súhrnné výsledky spracováva analýza zdieľanej ekonomiky vypracovaná pre Úrad vlády pod záštitou TAČR¹¹⁸ z roku 2016 a analytický materiál z roku 2017 vypracovaný Sekciou pre európske záležitosti Úradu vlády ČR, ktorý tvorí základ pre debatu k návrhom konkrétneho regulačného zakotvenia. Dohľadateľné štatistické údaje sú dostupné i na verejnom dátovom portále *insideairbnb.com* a českej dátovej platforme Golemio.

Podľa dátového portálu *airdna.com* je k marcu 2019 na území Prahy ponúkaných celkom 13 813 jednotiek k prenájmu cez službu Airbnb, z toho až 82% tvoria celé byty, prípadne rodinné domy.¹¹⁹

Graf č. 3: Štruktúra ponuky Airbnb v Prahe – rok 2019

zdroj: vlastné spracovanie autorky na základe dát z Adding data to the debate - InsideAirbnb [online]. [cit. 09.03.2019]. Dostupné z:<<http://insideairbnb.com/prague/?neighbourhood=&filterEntireHomes=false&filterHighlyAvailable=false&filterRecentReviews=false&filterMultiListings=false>>

Podľa analýzy z roku 2018 bolo k 9.5.2018 ponúkaných celkom 11 485 jednotiek, kedy inzertných zdieľaných izieb bolo celkom 151, tj. 1% z celkovej ponuky jednotiek. Samostatných izieb bolo z celkovej ponuky iba 19% a podobne ako v roku

¹¹⁷ AirDNA je americká spoločnosť, ktorá sa zameriava na získavanie dát z databázy Airbnb a iných foriem zdieľanej ekonomiky vlastnou metodikou a na svojom nezávislom servere tieto data zverejňuje. About AirDNA - *AirDNA* [online]. [cit. 01.11.2018]. Dostupné z:<<https://www.airdna.co/about>>

¹¹⁸ Technologická agentúra České republiky [online]. [cit. 09.03.2019]. Dostupné z:<<https://ta-cr.cz/index.php/cz/o-ta-cr.html>>

¹¹⁹ Číslo je orientačné. Podľa verejne prístupného portálu *insideairbnb.com* sa na území Prahy nachádza 13 591 jednotiek. Adding data to the debate - *InsideAirbnb* [online]. [cit. 09.03.2019]. Dostupné z:<<http://insideairbnb.com/prague/?neighbourhood=&filterEntireHomes=false&filterHighlyAvailable=false&filterRecentReviews=false&filterMultiListings=false>>

2019, i v roku 2018 bola celková ponuka celých bytových jednotiek najzastúpenejšia.¹²⁰ Na princípe zdieľaného ubytovania je založených približne len 20 % z celkového pražského objemu jednotiek, avšak ani u tých nejde určiť, či sa jedná o zdieľanie skutočne s majiteľom alebo s ďalšími hosťami.¹²¹ Ani v štatistických údajoch však neprevláda jednotnosť. Podľa najnovšej analýzy, ktorú v spolupráci s firmou Blahobyty priniesol Operátor ICT prostredníctvom svojej dátovej platformy Golemio, sa ukazuje, že podiel zdieľaných vs. bytov k podnikaniu je 50:50.¹²² Zaujímavá k diskusii Airbnb bola štatistika k počtu nových ponúk v poslednom roku. Ukazuje sa, že omnoho viac bytov v roku 2018 na inzertnom portáli zaniklo, než pribudlo. Ako veľký je však objem bytov, ktoré miznú a kupujúci po nich siahajú vyložené s vidinou prenájmu cez Airbnb, bohužiaľ nie je možné posúdiť a preto je možné o týchto domnienkach jedine špekulovať.¹²³

Na zvyšujúcu sa tendenciu podnikateľského charakteru Airbnb služby s každým nasledujúcim rokom upozorňovali vo svojej štúdií i Veber, Krajčík a Hruška. Na základe štatistík k hromadným ubytovacím zariadeniam upozorňujú na celkový pokles klasických ubytovacích zariadení od roku 2012. Na základe porovnania výsledkov dospeli k záveru, že z hľadiska obsadenosti kapacít a ponuky digitálnej služby, bol podiel Airbnb v roku 2015 až 51% percent na celkovej kapacite ubytovania v Prahe. Z toho dôvodu označili ubytovanie touto formou za úspešnejšiu než formu tradičných ubytovacích zariadení.¹²⁴ Z dostupnej *Analýzy sdílené ekonomiky a digitálnych platforem* bol podiel Airbnb z roku 2017 vo výške 48,2% trhu celkovej kapacity.¹²⁵

Koncentrácia ponuky Airbnb je v rámci Prahy značne nevyvážená, čo odráža predovšetkým rozdielny potenciál územia z hľadiska jeho atraktivity pre cieľovú skupinu turistov. Tí majú prirodzenú tendenciu ubytovať sa v historickom jadre centra mesta či v tesných priľahlých oblastiach. V absolútnom vyjadrení je najviac jednotiek na katastrálnom území Nového Mesta, kde sa nachádza približne 22% z celopražského

¹²⁰ MARIANOVSKÁ, NĚMEC, ref. 74, s. 4.

¹²¹ MARIANOVSKÁ, NĚMEC, ref. 74, s. 4.

Market overview Prague – *AirDNA* [online]. [cit. 09.03.2019]. Dostupné z:<<https://www.airdna.co/vacation-rental-data/app/cz/default/prague/overview>>

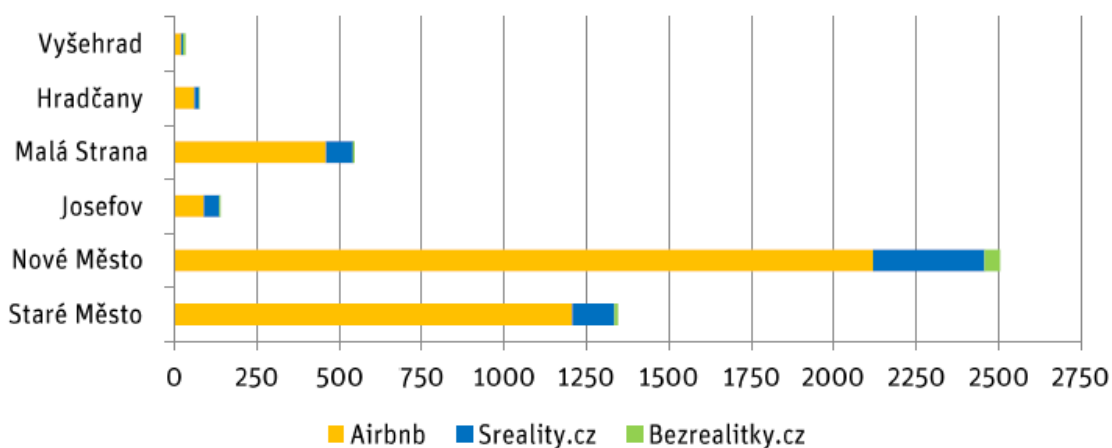
¹²² Sdílené ubytování – *Golemio* [online]. [cit. 09.03.2019]. Dostupné z:<<https://golemio.cz/cs/node/18245>>.

¹²³ HOLZMAN, Ondřej. V Praze se přes Airbnb aktivně pronajímá přes 6 tisíc bytů. Počet nabídek se letos začal snižovat. In: *czechcrunch.cz* [online]. 24.11.2018 [cit. 01.11.2018]. Dostupné z:<<https://www.czechcrunch.cz/2018/11/v-praze-se-pres-airbnb-aktivne-pronajima-pres-6-tisic-bytu-pocet-nabidek-se-letos-zacal-snizovat/>>

¹²⁴ VEBER, KRAJČÍK, HRUŠKA, ref. 65, s. 38-40.

objemu ponuky. Druhé miesto zastáva oblasť Starého Mesta, ďalej Vinohrady a Žižkov.¹²⁶ Naopak v minulom roku nebolo z celkových 112 katastrálnych území identifikovaná ani jedna ponuka v rámci 38 území.¹²⁷ Podľa analýzy dátovej platformy Golemio sa ukazuje, že najviac ponúk sa nachádza v mestskej časti Praha 1, kde ponuka z roka na rok rastie.¹²⁸ V historickom centre mesta je prevaha ešte markantnejšia. Tieto rozdiely naznačujú preferencie majiteľov, ktorí častokrát uprednostňujú krátkodobý prenájom pred tým dlhodobým.

Graf č. 4: Byty k prenájmu v historickom centre Prahy – rok 2018

zdroj: MARIANOVSKÁ, NĚMEC, ref. 74, s. 15.

Koncentrácia kapacít v centrálnych častiach a ich nižšie nároky na priestor umožňujú však i vytváranie nových lokalít koncentrácie cestovného ruchu. Významné postavenie postupne získavajú i ďalšie oblasti Prahy, čím dochádza k premene rezidenčných lokalít na turistické.¹²⁹ Z uvedeného vyplýva, že rozvoj Airbnb služby má dopad i na zmenu priestorového rozloženia cestovného ruchu a tým i vplyv na budúci rozvoj mesta. Skutočnosť, že v lukratívnych častiach historického centra má fungovanie služby svojim charakterom častokrát bližšie k profesionálnemu poskytovaniu ubytovacích služieb, dokladajú dáta o podiele hostiteľov, ktorí ponúkajú iba jednu ubytovaciu jednotku. Podiel týchto hostiteľov dosahoval v rámci celej Prahy až 69%, avšak vo významných častiach centra mesta bol podiel týchto hostiteľov mierne

¹²⁵ Analýza sdílené ekonomiky a digitální platform. Úřad vlády ČR - Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR, [online pdf]. 2017, s. 48. Dostupné z:<https://www.vlada.cz/assets/urad-vlady/poskytovani-informaci/poskytnute-informace-na-zadost/Priloha_4_Material_Analyza.pdf>

¹²⁶ MARIANOVSKÁ, NĚMEC, ref. 74, s. 4- 5.

¹²⁷ MARIANOVSKÁ, NĚMEC, ref. 74, s. 4-5.

¹²⁸ Sdílené ubytování – Golemio [online]. [cit. 09.03.2019]. Dostupné z:<<https://golemio.cz/cs/node/18245>>

podpriemerný, z čoho je možné usudzovať, že je v daných lokalitách i vyššie zastúpenie hostiteľov, ktorí prenajímajú jednu a viac ubytovacích jednotiek k prenájmu. I v porovnaní s európskymi mestami bol podiel týchto hostiteľov druhý najnižší (graf č.2). Z týchto údajov je možné vyvodit' záver, že v Prahe je pomerne značné zastúpenie prenajímateľov, ktorí s najväčšou pravdepodobnosťou využívajú digitálnu službu primárne ako zdroj podnikania, ktorí sa s princípom zdieľaného ubytovania vylučuje.¹³⁰

S faktom, že väčšina prenajímaných bytov je určená k podnikateľskému zámeru je možné súhlasiť. Avšak o zvrátnosti týchto dát môžeme jedine polemizovať, nakoľko dáta tieto výsledky nepotvrdzujú. Zaujímavé sú však čísla veľkých hráčov na trhu s Airbnb, s ročným príjmom nad milión korún, ktoré sa odhadujú na približný počet 140. Podľa platformy *insideairbnb.com* disponujú títo hostitelia viac než 40 rôznymi jednotkami na území Prahy. O jednotky týchto hostiteľov sa starajú profesionálne agentúry,¹³¹ ktoré zaisťujú pre majiteľov celý servis spojený s prenajímaním nehnuteľnosti. Prítomnosť týchto agentúr dokazuje, že pôvodná myšlienka zdieľania sa postupne vytráca. Priamy vzťah majiteľa a zákazníka nahradilo vytváranie kapitálu, ktorý ma potenciál ovplyvňovať trh. Podľa finančnej správy a databáze *AirDNA* tak presiahli príjmy prenajímateľov v roku 2017 až 3,3 miliárd korún. Možno i z toho dôvodu sa Airbnb už označuje ako kolaboratívna, nie zdieľaná ekonomika.¹³²

Jedným z dôležitých faktorov samotného úspechu tejto služby v hlavnom meste, je i fakt, že krátkodobý prenájom jednotiek je finančne dostupný a predstavuje lacnejšiu alternatívu oproti ubytovaniu v pražských hoteloch. Zároveň platí, že finančná výhodnosť nie je aplikovateľná na všetky ponuky vzhľadom k variabilite ubytovacích jednotiek Airbnb, sezónnym výkyvom a obdobím zvýšeného náporu cudzincov, kedy sa hodnota priemernej sadzby mení. V rámci územia Prahy sa cena prenájmu pochopiteľne odlišuje. V historickom centre mesta je sadzba za noc nadpriemerná – až do výšky 2 500 Kč. Smerom von z centra sa znižuje i výška priemernej sadzby.¹³³ Na podobnú

¹²⁹ MARIANOVSKÁ, NĚMEC, ref. 74, s. 22

¹³⁰ Tamtiež, s.5-6.

¹³¹ V českém prostředí počet agentúr a startupov spoločností na servis bytov pri prenájme Airbnb zvrátne rastie. Medzi tie najznámejšie patria *Blahobyty.cz*, *Carebnb.cz*, *Sevenkeys.cz*, *Bnbplus.cz*, *Letmebnb.cz*, *Airstayprague.cz*, *Airbnboptimize.cz*, a mnoho ďalších.

¹³² BOŘÍKOVÁ, Hana, Jan NOVOTNÝ. Digitální Klondike: Praha řeší, jak zkrátit Airbnb. In: *euro.cz* [online]. 24.02.2018 [cit. 01.11.2018]. Dostupné z:< <https://www.euro.cz/byznys/digitalni-klondike-praha-resi-jak-zkrotit-airbnb-1394315>

Market overview Prague – *AirDNA* [online]. [cit. 09.03.2019]. Dostupné z:< <https://www.airdna.co/vacation-rental-data/app/cz/default/prague/overview>>

¹³³ MARIANOVSKÁ, NĚMEC, ref. 74, s. 7.

tendenciu upozorňoval i Veber, Krajčík a Hruška už v roku 2016.¹³⁴ Vypovedajúca schopnosť týchto dát však nie je podľa názoru autora príliš veľká, s ohľadom na metodiku výpočtu daných údajov, rozdielnym dátam v rámci ďalších analýz a vzhľadom k roku, kedy výskum vznikol. Pre orientačné účely tejto podkapitoly sú však postačujúce.

Ak by sme však hypoteticky predpokladali plnú obsadenosť jednotky, tak by sme sa vynásobením orientačnej sadzby dostali na cenu približne 70.000 Kč príjmu mesačne v historickom jadre Prahy. Podľa portálu *Realitymix.cz* dosahuje k marcu 2019 priemerná mesačná cena prenájmu na Prahe 1 celkom 40 289 Kč.¹³⁵ 100% obsadenosť krátkodobého ubytovania v priebehu celého mesiaca je však nepravdepodobná vzhľadom k značnej konkurencii na trhu a údržbou spojenou s pravidelným poskytovaním služby. Rovnako tak reálne dosiahnuté výnosy sa môžu líšiť od tých priemerných, pretože sú hrubými príjmami, ktoré by mali byť zdanené podľa príslušných predpisov. Výnosy jednotiek môžu byť spôsobené množstvom faktorov a nie je možné ich jednoznačne určiť. Od lokality jednotky, obľúbenosti a pozitívnych referencií, ceny, fluktuáciou hostí až po náročnosť servisu prenájmu. Airbnb však môže za určitých podmienok dosahovať potencionálne i vyšších výnosov než je klasický dlhodobý prenájom. Súčasťou celkovej ceny zákazníka Airbnb je i sadzba provízie, nazývaná ako servisný poplatok, ktorý je zverejňovaný u každej ponuky. Tvoria ho približne 3% z ceny rezervácie a 0-20% od užívateľa, v závislosti na cene a dĺžke rezervácie. I napriek tomuto poplatku je ponuka inzercie platformy pre mnoho užívateľov ďaleko priaznivejšia.¹³⁶

S ohľadom na vyššie uvedené platí, že v rámci celej Prahy prevyšuje disponibilná ponuka v rámci segmentu krátkodobého ubytovania svojím rozsahom nad disponibilnú ponuku bytov určenú k dlhodobému prenájomu. Odčerpávanie bytových jednotiek z celkovej ponuky bytov v Prahe predstavuje i jeden z ďalších negatívnych dôsledkov služby.¹³⁷

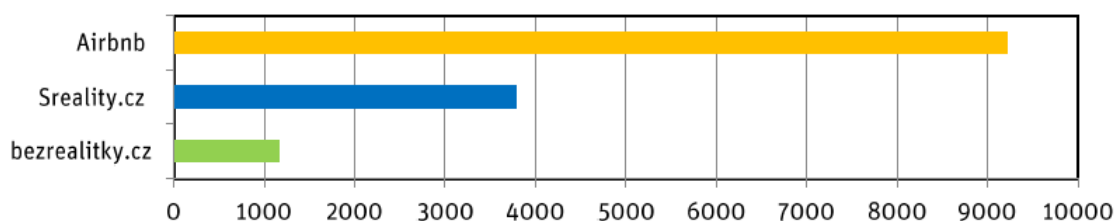
¹³⁴ VEBER, KRAJČÍK, HRUŠKA, ref. 65.

¹³⁵ Průměrná cena pronájmu za měsíc - *Realitymix* [online]. [cit. 09.03.2019]. Dostupné z:<<https://realitymix.centrum.cz/statistika-nemovitosti/byty-pronajem-prumerna-cena-pronajmu-za-mesic.html>

¹³⁶ Co je servisní poplatek Airbnb? – *Airbnb* [online]. [cit. 01.11.2018]. Dostupné z:<<https://www.Airbnb.cz/help/article/1857/what-are-Airbnb-service-fees>>

¹³⁷ MARIANOVSKÁ, NĚMEC, ref. 74, s. 15

Graf č. 5: Počet celkovej ponuky bytov k prenájmu – rok 2018

zdroj: MARIANOVSKÁ, NĚMEC, ref. 74, s. 14.

I v tomto prípade však platí argument, že v historickom jadre je vplyv najsilnejší, zatiaľ čo k okrajovým častiam výrazne slabne.¹³⁸ Bohužiaľ nedostatok štatistických dát nám neumožňuje vytvorenie dôkladnej analýzy negatívnych účinkov a objektívne postavený výskum na dopad tejto služby. Obecne a na základe dostupných zdrojov môžeme postihnúť aspoň niektoré trendy v rámci fungovania služby a jej dopadov. Vo vnímaní dopadov služby je dôležité lokalizovať rezidentov danej oblasti. Je zrejmé, že dopady budú vnímané omnoho intenzívnejšie medzi obyvateľmi historického centra s najväčšou koncentráciou jednotiek, než v ostatných lokalitách.

V dôsledku zmiešania turistických a rezidenčných lokalít dochádza i k narušovaniu súkromia miestnych obyvateľov, rušením nočného klúdu, neudržovaním verejného poriadku, znížením bezpečnosti a sťažnosťami na súžitie zo strany rezidentov.¹³⁹ Z dostupných zdrojov vyplýva, že rozvoj služby smeruje skôr ku komerčnej zóne skrz rýchly rast podnikateľských aktivít než k prvotnej myšlienke zdieľanej ekonomiky. Forma multihostiteľov – investorov nehnuteľností, či vlastníctva celých firiem, ktoré investujú do nových nehnuteľností, či sprostredkovávajú prenájom majiteľov jednotiek stále rastie, čo potvrdzuje i pomer ponuky celých bytov a zdieľaných izieb na celkových ubytovacích kapacitách Airbnb (graf č.3). Rozvojom služby tak dochádza k zmyšľaniu hraníc medzi komerčnou a súkromnou aktivitou a medzi turistickým a rezidenčným priestorom.¹⁴⁰ Zdieľané ubytovanie má negatívny

¹³⁸ Tamtiež, s. 15.

¹³⁹ ELČÍČ, Sandro. Jako bychom žili v penzionu, policie nám radí vyhazovat pojistky, stěžuje si na Airbnb část pražských starousedlíků. In: *byznys.ihned.cz* [online]. 20.09.2018 [cit. 01.11.2018]. Dostupné z:<<https://byznys.ihned.cz/c1-66249700-jako-bychom-zili-v-penzionu-policie-nam-radi-vyhazovat-pojistky-stezuji-si-na-airbnb-prazsti-starousedlici-nekteri-prazane-ale-priliv-lidi-z-ruznych>>

BROLÍK, Tomáš. Airbnb mění cestování a města se začínají bránit. In: *respekt.cz* [online]. 13.11.2017 [cit. 01.11.2018]. Dostupné z:< <https://www.respekt.cz/special/2017/jak-dobre-bydlet/prilis-levna-dovolena>>

Pražané si čím dál více stěžují na Airbnb. Vadí jim celonoční hluk a odpady. In: *prazskycas.cz* [online]. 11.05.2018 [cit. 01.11.2018]. Dostupné z:< <https://www.prazskycas.cz/2018/05/11/prazane-si-cim-dal-vice-stezuji-airbnb-vadi-celonočni-hluk-odpady/>>

¹⁴⁰ MARIANOVSKÁ, NĚMEC, ref. 74, s. 23.

ohlas najmä v hotelovom priemysle, pretože vytvára nerovné podmienky a nezdravú konkurenciu v cestovnom ruchu. Airbnb hostitelia, na rozdiel od tradičných ubytovacích zariadení nespĺňajú prísne štandardy a neodvádzajú správne dane z príjmu či miestne poplatky. Nastavenie regulatívnych podmienok je v porovnaní s klasickým podnikaním veľmi nejednoznačné a nerovné.¹⁴¹ Podľa Anity Roth, riaditeľky Airbnb vo výskume verejnej politiky, naopak služba prináša do českej ekonomiky nezanedbateľné čiastky. Na zverejnenú štúdiu CETA¹⁴² z roku 2018 o analýze faktorov ovplyvňujúcich rast cien nehnuteľností, sa odvoláva i spoločnosť Airbnb. Štúdia dokladuje, že hostitelia Airbnb nespôsobujú zvýšenie cien bývania v Prahe. Rast cien ovplyvňuje najmä zvýšený dopyt po bývaní a nedostatok nových bytových domov. Naopak služba Airbnb sa podľa analýzy javí ako štatisticky bezvýznamná na vývoj cenového indexu na českom trhu. Airbnb opakovane upozorňuje, že má pozitívny vplyv na mesto a na udržateľný a zdravý turizmus.¹⁴³

Jedným z argumentov výhodnosti služby Airbnb je nižšia cena zdieľaného ubytovania, približená hodnote domáceho prostredia, čím umožňuje určitému okruhu spotrebiteľov, ktorí by inak z finančných dôvodov necestovali, vycestovať a zostať v destinácii dokonca dlhšie časové obdobie. Na druhej strane dovoľuje i vlastníkom nehnuteľností využiť svoje voľné kapacity a pomôcť si s dodatočným príjmom. Pôvodná myšlienka formy zdieľanej ekonomiky je sama o sebe vznešená a služby tohto typu nepochybne napomáhajú rozvoju turizmu a cestovného ruchu.¹⁴⁴

Pokiaľ však vezmeme do úvahy súčasnú koncentráciu a sieť ponúkaných bytových jednotiek, je otázkou aký vplyv bude mať tento stav na bytové kapacity a účinnosť na budúcnosť centra mesta, v prípade, že by nebol vhodne zregulovaný. Čím častejšie sú počuť hlasy plné nespokojnosti so súčasnou chaotickou situáciou volajúcich po regulácii, či dokonca zákazu tejto služby. Je to prirodzená eskalácia tohto problému, podobne ako v iných európskych mestách, kde majú s Airbnb skúsenosti už dlhšiu dobu. I keď masívne demonštrácie sa v Prahe zatiaľ nekonajú, súčasné vášnivé politické

¹⁴¹ ONDRÁČKOVÁ, Kamila. Krátkodobé pronájmy: slušný zisk i hrozba regulace. In: *finexpert.e15.cz* [online]. 13.09.2016 [cit. 01.11.2018]. Dostupné z: <<https://finexpert.e15.cz/kratkodobe-pronajmy-slusny-zisk-i-hrozba-regulace>>

¹⁴² Tisková zpráva Centra ekonomických a tržních analýz – CETA [online]. 14.9.2018 [cit. 01.11.2018]. Dostupné z: <<http://eceta.cz/tz-analyza-trhu-rezidentniho-bydleni-v-praze-byty-zdrazuje-vysokapoptavka-a-nizka-vystavba-ne-digitalni-platfomy/>>

¹⁴³ Fakta o Airbnb v Praze: Česko prý díky službě bohatne o miliardy!. In: *praha.cz* [online]. 04.01.2019 [cit. 10.03.2019]. Dostupné z: <<http://www.praha.cz/business-zpravy/fakta-o-airbnb-v-praze-cesko-pry-diky-sluzbe-bohatne-o-miliardy>>

Tisková zpráva Centra ekonomických a tržních, ref. 142.

¹⁴⁴ Analýza sdílené ekonomiky a digitální platform, ref. 125, s. 41-42.

diskusie k výberu daní či o nič menej kontroverzný výrok primátora Zdeňka Hříba, ktorý navrhol zaviesť nadštandardnú daň z nehnuteľnosti pre majiteľov prázdnych bytov (teda bytov vyhradených pre Airbnb) na základe kontroly dát z elektromerov, vzbudzujú pozornosť.¹⁴⁵ Tento krok, ktorý smeruje ku kríze v pražskej koalícii Pirátov so stranou TOP 09, označil predseda TOP 09 Jiří Pospíšil ako radikálne ľavicový. TOP09 sa vymedzila proti návrhu Pirátov zdaňovať prázdne byty v Prahe, nakoľko háji svoje záujmy pravicovo orientovanej politiky. S revíziou mestských bytov súhlasí, avšak TOP 09 zastáva názor, že sankcie voči majiteľom prázdnych bytov neboli predmetom žiadneho koaličného jednania. Budúcnosť vidí TOP 09 skôr v mobilizácii elektorátu v spojení s hnutím STAN v politickom priestore.¹⁴⁶ O politickú diskusiu smerujúcu k dopadom Airbnb služby sa najaktívnejšie zasadzuje práve Pirátska strana. Toto štiepenie politických strán predstavuje známku politického presahu služby Airbnb a jej dopadov na mobilizáciu obyvateľstva a na životy ľudí nie len v centre hlavného mesta, ale i v jeho periférii. I medzi obyvateľstvom dochádza k rozkolu názorov – jedná časť zastáva názor, že počet bytov v Airbnb službe je zanedbateľný, iní poukazujú na to, že sa jedná o zásadný problém, ktorý zvyšuje ceny metropolí. Je nutné poukázať i na fakt, že v prípade neriešenia problému bude objektívne skutočne pre stále viac a viac ľudí bývanie v Prahe nedosiahnuteľným snom, čo bude viesť k odlivu obyvateľov do pražských periférií a celkovej suburbanizácii.

2.1.2 Povinnosti hostiteľa Airbnb

Podľa rešerše analýzy vybraných sektorov zdieľanej ekonomiky od AMO,¹⁴⁷ hostiteľov je možné rozdeliť do dvoch skupín. V jednej skupine sú profesionálni hostitelia využívajúci svoju nehnuteľnosť k pravidelnému príjmu a v tej druhej sú hostitelia, ktorí ponúkajú svoju nehnuteľnosť, prípadne len časť svojej nehnuteľnosti k dodatočnému príjmu. Ich povinnosti sa svojím rozsahom nelíšia.¹⁴⁸

Vzhľadom k tomu, že služby sprostredkované digitálnymi platformami sú v určitom legislatívnom vákuu, nie je vždy úplne jasné, ktoré z regulatívnych opatrení sa

¹⁴⁵ HELLER, Jakub. Praha prověří elektroměry pražských bytů. Chce vědět, kolik z nich zeje prázdnou. In: *zpravy.aktualne.cz* [online]. 26.03.2019 [cit. 29.04.2019]. Dostupné z: <<https://zpravy.aktualne.cz/regiony/praha/praha-bude-merit-elektromery-prazskych-bytu-chce-vedet-kolik/r~b3fcfc4a4f0f11e9ae850cc47ab5f122/>>

¹⁴⁶ DANDA, Oldřich. Pospíšil: Piráti jdou doleva, otvírá nám to prostor. In: *novinky.cz* [online]. 27.04.2019 [cit. 29.4.2019]. Dostupné z: <<https://www.novinky.cz/domaci/503463-pospisl-pirati-jdou-doleva-otvira-nam-to-prostor.html>>

¹⁴⁷ Asociace pro mezinárodní otázky.

vzťahuje na tento typ služieb. Samotní poskytovatelia sú častokrát konfrontovaní so situáciou, kedy si nie sú vedomí toho, aké požiadavky by mali zo zákona plniť a poväčšine spoliehajú na to, že zdieľané ubytovanie je obtiažne kontrolovanou oblasťou, v ktorej je sporné, či oficiálne spadá alebo nespadá pod živnostenské oprávnenie.¹⁴⁹ Problémom v administratívnom procese je, že celá rada prenajímateľov o svojich povinnostiach vyplývajúcich zo zákona nie je informovaná zo strán úradov. V dôsledku na to spustil Magistrát hlavného mesta v roku 2017 nový web *sdileneubytovani.praha.eu*, ktorého cieľom je informovať ubytovateľov o ich daňových, živnostenských a oznamovacích povinnostiach. Stránka neslúži len pre hostiteľov, ale taktiež pre ubytovaných s odporučeniami a dôležitými pravidlami domového poriadku, ako je napríklad dodržovanie nočného klľudu.¹⁵⁰ V súlade s občianskym zákonníkom, má vlastník jednotky povinnosť riadiť sa pravidlami pre správu domu a pre užívanie spoločných častí domu.¹⁵¹ Oblasť ubytovacích služieb sa týka i zákon o ochrane verejného zdravia, ktorý stanovuje povinnosť prevádzkového poriadku ubytovacích služieb, čo sa však netýka osôb poskytujúcich ubytovanie v bytových a rodinných domoch.¹⁵² Dá sa teda predpokladať, že hostiteľov Airbnb sa tento zákon nedotkne. Vlastník bytu má však povinnosť zaistiť, aby výkonom svojho práva nerušil susedov. I od turistov sa tak vyžaduje chovanie v súlade s českým právom.¹⁵³

Medzi tri základné povinnosti prenajímateľa patrí:

- daňová a živnostenská povinnosť
- poplatok za kúpeľňový alebo rekreačný pobyt
- oznamovacia povinnosť cudzineckej polícii¹⁵⁴

Poplatník dane z príjmu fyzických osôb je povinný podať prihlášku k registrácii u príslušného správcu dane do 15. dňa, v ktorom započal vykonávať činnosť alebo prijal

¹⁴⁸ KRULIŠ, REZKOVÁ, ref. 115, s. 19.

¹⁴⁹ Rozhovor s anonymným profesionálnym hostiteľom z dňa 19.03.2019, Praha.

¹⁵⁰ *Oficiálny web Sdílené ubytování v Praze* [online]. [cit. 01.11.2018]. Dostupné z:<<http://sdileneubytovani.praha.eu/jnp/cz/index.html>>

¹⁵¹ ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb. z dňa 03.02.2012 - občiansky zákonník. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, § 1176.

¹⁵² ČESKO. Zákon č. 258/2000 Sb. z dňa 14.07.2000 o ochrane veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, § 21a.

¹⁵³ Web je k dispozícii v štyroch svetových jazykoch – čestina, angličtina, nemčina a francúzština. Praha spouští web ke sdílení ubytování. In: *praha.eu* [online]. 16.10.2017 [cit. 01.11.2018]. Dostupné z:<http://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/magistrat/tiskovy_servis/tiskove_zpravy/praha_spousti_web_ke_sdil_enu_ubytovani.html>

¹⁵⁴ *Oficiálny web Sdílené ubytování v Praze* [online]. [cit. 01.11.2018]. Dostupné z:<<http://sdileneubytovani.praha.eu/jnp/cz/index.html>>

príjem zo samostatnej činnosti. Miestne príslušným správcom dane fyzickej osoby je finančný úrad podľa adresy miesta trvalého pobytu. Finančný úrad je subjektom zodpovedajúcim za správu daní v plnom rozsahu. Finančná správa vydala informáciu k daňovému posúdeniu povinnosti poskytovateľov ubytovacích služieb tejto platformy, v ktorej špecifikuje, že osoba poskytujúca ubytovacie služby prostredníctvom Airbnb, uskutočňuje ekonomickú činnosť v tuzemsku, preto je osobou povinnou k dani podľa zákona o dani z pridanej hodnoty.¹⁵⁵ Podľa Finančnej správy závisí od prvku sústavnosti. Ak je činnosť subjektu pravidelná a opakovaná za účelom dosiahnutia zisku a naplňuje tak znaky podnikania, tak príjmy z tejto činnosti podliehajú taktiež dani z príjmu. Podľa úradu sa v tomto prípade jedná o podnikanie, kedy musí hosťiteľ disponovať živnostenským oprávnením. V prípade činnosti so znakmi podnikateľského zámeru a prijímaním platieb v hotovosti, platobnou kartou alebo iným spôsobom, je poplatník povinný tieto služby i evidovať v zmysle zákona o evidencii tržieb. Pre posúdenie ekonomickej činnosti postačuje fakt, že činnosť je vykonávaná za účelom získania príjmov.¹⁵⁶

Za účelom overenia dostupných informácií prebehli osobné návštevy autorky práce s Finančným úradom na Prahe 1 a Finančným úradom na Prahe 10. Záverom z týchto návštev sa ukázalo, že sa príslušné finančné úrady skutočne riadia príručkou metodiky Generálneho finančného riaditeľstva, avšak výklad týchto pravidiel sa zdá byť vágny. Služby spočívajúce v ubytovaní, ktoré sú sprostredkované pomocou platformy Airbnb, považuje Finančná správa za ubytovacie služby a nie nájom. V prípade, že takúto službu vykonáva pravidelne a so ziskom, jedná sa z pohľadu úradu o podnikanie. O podnikanie sa teda jedná i v prípade prenájmu jednej izby v zdieľanej jednotke, ak sa táto služba prevádza opakovane – podľa úradu minimálne 2x ročne. Podľa zákona však poplatník nemusí priznávať tento príjem, ak bol v čiastke do 30.000 Kč ročne. V tom prípade sa javí, že sa už teda nejedná o podnikanie, napriek tomu, že do čiastky 30.000

¹⁵⁵ Generální finanční ředitelství - *Informace k daňovému posouzení povinností poskytovatelů ubytovacích služeb (Airbnb a další)*. [online]. 11.10.2017, [cit. 11.11.2018]. Dostupné z:<https://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-placeni-dani/2017-10-11_Info_k_danovemu_posouzeni_povinnosti_poskytovatelu_ubytovacich_sluzeb.pdf>

ČESKO. Zákon č. 586/1992 Sb. z dňa 20.11.1992 o daních z příjmů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1992.

¹⁵⁶ Informace k daňovému posouzení povinností poskytovatelů ubytovacích služeb (Airbnb a další), ref. 155.

Oficiální web Sdílené ubytování v Praze [online]. [cit. 01.11.2018]. Dostupné z:<<http://sdileneubytovani.praha.eu/jnp/cz/index.html>>

BOŘÍKOVÁ, Hana, Jan NOVOTNÝ. Digitální Klondike: Praha řeší, jak zkrátit Airbnb. In: *euro.cz* [online]. 24.02.2018 [cit. 01.11.2018]. Dostupné z:< <https://www.euro.cz/byznys/digitalni-klondike-praha-resi-jak-zkrotit-airbnb-1394315>

Kč je možné prenajať izbu i niekoľkokrát. Ak je izba prenajatá na celý mesiac sústavne, vzťahuje sa k nej už naopak zmluva k prenájmu, a nie metodika ubytovacích služieb, byť sa jedná o prenájom skrz platformu. V uvedených prípadoch podľa úradu nie je nutné živnostenské oprávnenie, pretože sa jedná o občasné krátkodobé prenajatie izby v zdieľanom byte, nie o prenájom celej jednotky. Reprezentantom úradu bolo po uvedených príkladoch potvrdené, že výklad a hranice zákona v oblasti zdieľaných služieb nie sú presné a jasné, a preto sa na jednotlivé prípady dívajú v realite skôr individuálne. Rozhodujúcu úlohu v tom prípade hraje práve úrad, ktorý defacto rozhoduje, či daná činnosť spadá do úrovne podnikania vyžadujúceho oprávnenie, alebo bude táto samostatná činnosť tolerovaná a bude na ňu prihliadnuté. Jednoznačné je pravidlo registrácie, či už ako plátcu DPH alebo ako identifikovateľné osoby a náležité odvádzanie DPH nie len z príjmu, ale i servisného poplatku zo služby, nakoľko Airbnb ako sprostredkovateľská spoločnosť, sídli mimo ČR. I samotné úrady priznávajú, že sú si vedomé toho, že užívatelia si neplnia náležite svoje povinnosti. Za dôvod kladú nejasnosť v zákonnej a právnej úprave, nejasný verejný výklad, slabú komunikáciu medzi inštitúciami a fakt, že úrady nemajú dostatočnú kapacitu ani personálne zastúpenie, aby mohli efektívne vykonávať kontrolnú činnosť všetkých užívateľov. Sústreďujú sa prevažne na „veľkých“ podnikateľov s viacerými nehnuteľnosťami. Slabá spolupráca je v tomto smere s príslušnými mestskými úradmi a živnostenskými úradmi, ktoré medzi sebou nezdieľajú údaje za účelom účinnejšej kontroly.¹⁵⁷ Poskytovateľ služby si tak musí overiť informácie nezávisle na všetkých príslušných úradoch, čo vytvára nesystematickosť, nejednotnosť a z tohto pohľadu i zvädza k pasívnemu plneniu povinností. Reálne sa tak potvrdzuje nedostatok právnej istoty, pretože vo výsledku je na uvážení príslušných kontrolných úradov, ako bude daná činnosť klasifikovaná.

Okrem podania daňového priznania je hosťiteľ zodpovedný i za výber a odvádzanie miestneho poplatku za kúpeľňový alebo rekreačný pobyt miestnym samosprávam. Podľa zákona poplatok hradia *„fyzické osoby, ktoré prechodne a za úplaty pobývajú v kúpeľňových miestach alebo miestach sústredeného turistického ruchu za účelom liečenia alebo rekreácie, pokiaľ tieto osoby nepreukážu dôvod svojho pobytu.“*¹⁵⁸ Poskytovateľ sa musí nahlásiť príslušnej mestskej časti, a príslušnú čiastku odvieť po každom kalendárnom mesiaci. Sadzba tohto poplatku je 15 Kč sa osobu za

¹⁵⁷ Osobná návšteva finančných úradov Praha 1 a Praha 10 z dňa 19.3.2019, Praha.

Rozhovor s anonymným profesionálnym hosťiteľom z dňa 19.03.2019, Praha.

¹⁵⁸ ČESKO. Zákon č. 565/1990 Sb. z dňa 13.12.1990 o miestnych poplatkoch. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1990.

každý – i započatý deň pobytu. Osobe, ktorá nesplní ohlasovaciu povinnosť, môže správca poplatku uložiť pokutu až do výšky 500 000 Kč. Včas neodvedené poplatky je možné zvýšiť až na trojnásobok.¹⁵⁹ Výťažok z miestneho poplatku si medzi seba delí Magistrát a mestská časť. Airbnb v mnohých prípadoch vo svete automaticky vyberá a odvádza konkrétne dane z obsadenosti v mene hostiteľa. Tam, kde tieto dane nevyberá a neodvádza, musia hostitelia zodpovedať za výber daní sami. Airbnb upozorňuje na svojom webe hostiteľov „*naštudovať si všetky informácie, aby porozumel miestnym daňovým pravidlám a povinnostiam, ktoré sa vzťahujú na ponuku ubytovania.*“¹⁶⁰

Osobné návštevy mestských častí 1 a 10 ukázali, že k prihláseniu miestnych poplatkov využívajú obe časti rozdielne prístupy a rôzne formuláre. Zatiaľ čo na ekonomickom odbore Úradu Praha 10 postačuje simplicítny formulár k prihláseniu základných údajov hostiteľa, na Prahe 1, časti, ktorá sa problematike venuje v najväčšej intenzite, sa okrem príslušnej oznamovacej povinnosti prikladá i priamo hlásenie k miestnemu poplatku spoločne s informáciami zákonných povinností a ďalších potrebných informácií. Obe návštevy, podobne ako v prípade finančných úradov, poukázali na nedostatok právnych informácií a neprepojenosť s ďalšími príslušnými úradmi. Reprezentanti úradov v oboch prípadoch upozornili na postupné spustenie kontrol odvádzania týchto poplatkov Airbnb užívateľmi.¹⁶¹

Ďalšou z povinností hostiteľa je viesť v písomnej podobe evidenčnú knihu ubytovaných osôb. Kniha slúži pre prípad možnej námatkovej kontroly od Polície ČR - ďalšieho vstupujúceho aktéra. Knihu je prenajímateľ povinný viesť po dobu 6 rokov. V prípade poskytovania ubytovania viac než piatim cudzincom, je ubytovateľ povinný oznámiť polícii tieto údaje do troch pracovných dní po ich ubytovaní.¹⁶²

Rola subjektov miestnej časti a finančných úradov je v prípade plnenia povinností primárna, nakoľko zabezpečuje správny chod tejto služby. Aj keď právne zakotvenie nie je jasne ukotvené, dodržiavanie súčasných regulatívnych pravidiel Airbnb a ich praktického prevedenia sa premieta najmä v lokálnej úrovni.

¹⁵⁹ Tamtiež, 1990.

ČESKO. Obecne záväzná vyhláška č. 27/2003 Sb. hl. m. Prahy o miestnim poplatku za lázeňský a rekreační pobyt. 2003

Oficiálny web Sdílené ubytování v Praze [online]. [cit. 01.11.2018]. Dostupné z:<<http://sdileneubytovani.praha.eu/jnp/cz/index.html>>

¹⁶⁰ Jak funguje výběr a odvádění daní z obsazenosti společností Airbnb? In: *Airbnb* [online]. [cit. 01.11.2018]. Dostupné z:< <https://www.airbnb.cz/help/article/1036/how-does-occupancy-tax-collection-and-remittance-by-airbnb-work>>

¹⁶¹ Osobná návšteva Úradu MČ Praha 1 a Úradu MČ Praha 10 z dňa 19.3.2019, Praha.

¹⁶² ČESKO. Zákon č. 326/1999 Sb. z dňa 30.11.1991 o pobytku cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1999.

2.2 Prejavy viacúrovňového vládnutia v Airbnb

2.2.1 Rovina formálnych právomocí

Pre demokratický štát, rovnako ako pre ČR, je charakteristické obmedzenie a del'ba moci na niekoľko striktne určených úrovní. Princípy del'by moci sú ukotvené Ústavou ČR a ich rozsah autonómie a povaha delegovaných kompetencií sú jasne stanovené. Z hľadiska rozvoja modelu viacúrovňového vládnutia mala mimoriadny význam druhá etapa reformy verejnej správy v roku 2003, teda ešte pred zavedením digitálnej platformy Airbnb. Jej základným cieľom bol presun celej rady kompetencií smerom na nižšie roviny od národnej úrovne.¹⁶³

Verejná správa je vykonávaná štátom a územne príslušnými samosprávnymi územnými celkami a je nerozlučne spätá s princípom formálnej hierarchickej štruktúry. Člení sa na štátnu správu a samosprávu reprezentujúcou obcami a krajmi.¹⁶⁴ Vláda, ako vrcholný orgán, sa schádza nielen na úrovni vrcholných predstaviteľov, ale i na úrovni jednotlivých odborov ministerstiev, ktorých činnosť zjednocuje a kontroluje. Rozdelenie výkonnej moci medzi jednotlivými ministerstvami na rovnakej úrovni je príkladom horizontálnej dekoncentrácie vo verejnej správe. Ministerstvá s celoštátnou pôsobnosťou plnia svoje úlohy stanovené v zákonoch a právnych predpisoch.¹⁶⁵ Venujú sa spoločenskej problematike v okruhu svojej pôsobnosti a činia opatrenia k riešeniu aktuálnych otázok, ktoré predkladajú vláde ČR. Zaujímajú i stanovisko k návrhom, ktoré predkladajú vláde i iné ministerstvá, pokiaľ sa dotýkajú okruhu ich pôsobnosti. Dbajú o zachovávanie zákonnosti, starajú sa o náležitú právnu úpravu a pripravujú návrhy zákonov. Ministerstvá, ako ústredné orgány štátnej správy, si vzájomne vymieňajú potrebné podklady a častokrát im udeľujú potrebné informácie i nižšie orgány štátnej správy.¹⁶⁶ Majú právomoc predkladať vláde návrhy právnych predpisov. Priebeh legislatívneho procesu je upravený na vládnej úrovni v Legislatívnych pravidlách vlády.¹⁶⁷

¹⁶³ ČMEJREK, BUBENÍČEK, ref. 57, s. 383-388.

¹⁶⁴ ČESKO. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb. z dňa 16.12.1992 (Ústava České republiky). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1992., čl. 2 odst. 3.

¹⁶⁵ ČESKO. Zákon č. 2/1969 Sb. z dňa 8.01.1969 o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky (kompetenční zákon). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1969

¹⁶⁶ KADEČKA, Stanislav a Filip RIGEL. *Výkon státní správy – kompetence, odpovědnost*. Brno, 2009, s. 10. [online]. [cit. 15.11.2018]. Dostupné z: <www.mvcr.cz/mvcren/file/vykon-statni-spravy-kompetence-pdf.aspx>

¹⁶⁷ ČESKO. Legislativní pravidla vlády z dňa 19.03. 1998 v úplnom znení. 2010.

Územnú samosprávu je možné definovať ako priestorovo funkčný celok, ktorý disponuje právom sám rozhodovať o svojich záležitostiach. Základné východiska právnej regulácie, postavenia a zákonných kompetencií obcí a krajov sú vymedzené formálne kompetenčným zákonom. Zvlášť postavenie má hlavné mesto Praha.¹⁶⁸ Pre samosprávu sú charakteristické dva protikladné prvky - nezávislosť na štáte a zároveň dohľad štátu. Jej výkon sa teda uskutočňuje na základe zákona pod štátnym dohľadom pravosti daných rozhodnutí a na strane druhej pôsobí samostatne. Samospráva stojí na odlišných organizačných princípoch, a to princípu kolegiality a decentralizácie. Nezahrňuje výkonný aspekt, pretože jej prvotným poslaním je realizácia vlastnej samosprávnej moci. Je to najmä z toho dôvodu, že sú to práve obce a kraje, ktoré reálne vykonávajú štátnu správu voči bežným fyzickým a právnickým osobám.¹⁶⁹

Druhou stranou škály je zodpovednosť rezortov za výkon štátnej správy v predmetnej línii. Podľa zákona o krajoch sú orgány územnej samosprávy v prenesenej pôsobnosti vždy podriadené príslušnému ministerstvu. Tie majú právo kontrolovať výkon pôsobnosti na zverenom úseku a na základe výkladu zákona.¹⁷⁰ Je možné interpretačne odvodiť, že túto kontrolu výkonu môže príslušné ministerstvo prevádzať na všetkých stupňoch - regionálnej i lokálnej úrovni. Iná situácia platí v oblasti dozoru nad obsahom a vydaním nariadenia obce. V tomto prípade platí, že obec vyžaduje činnosť o stupeň vyššieho subjektu – teda krajského úradu v prenesenej pôsobnosti.¹⁷¹

Predpokladom pre uplatnenie viacúrovňovej správy v ČR je samotná štruktúra verejnej správy a mnohopočetnosti aktérov. K ochrane záujmov dochádza už od národných orgánov inštitúcií, ktoré disponujú právomocou k legislatívnym aktom. Tie majú rozhodovaciu právomoc smerom k municipalitám, ktoré majú lepší prehľad o turistickej situácii svojej oblasti. Vedľa klasických úrovní fungujú i strešné organizácie verejnej správy, hospodárski a sociálni partneri, podnikateľské subjekty či neziskové organizácie.¹⁷²

Problematika Airbnb sa formálne svojou komplexnosťou dotýka i supranacionálnej úrovni. Na úrovni Európskej únie nebola doposiaľ vydaná žiadna

¹⁶⁸ ČESKO. Zákon č. 131/2000 Sb. z dňa 13.04.2000 o hlavním městě Praze. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000.

¹⁶⁹ CZUDEK, Damian; KOZIEL, Michal. *Analýza kompetencí české státní správy a samosprávy*, 2013, s. 5-7. [online]. [cit. 15.11.2018]. Dostupné z: <https://www.euro-glacensis.cz/files/strategie_-_analyzy_khk/centrumpp-analyza-hk2013-fin.pdf>

¹⁷⁰ ČESKO. Zákon č. 2/1969 Sb. z dňa 8.01.1969 o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky (kompetenční zákon). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1969.

¹⁷¹ KADEČKA, RIGEL, ref. 166, s. 14-17.

¹⁷² MARIANOVSKÁ, NĚMEC, ref. 74, s. 15 -25.

smernica, ktorá by usmerňovala, či regulovala činnosť online platforiem na ubytovacie služby a v najbližšej dobe zrejme ani nebude. Cez to však prikladá fenoménu zdieľanej ekonomiky značnú pozornosť a danej problematike spracovala niekoľko štúdií a doporučení pre členské štáty, pričom problematike sa venuje najmä z pohľadu cenovej transparentnosti a spotrebiteľskej legislatívy EU. V súčasnej dobe prebieha i intenzívna diskusia o možnostiach regulácie a podpory online ubytovacích služieb na úrovni Európskej komisie a členských štátoch. Vo svojom materiáli z roku 2016 *„Európsky program pre ekonomiku zdieľania“* sa vyjadrila k regulácii odmietavo a upozorňuje, že nové obchodné modely je predovšetkým nutné chápať ako novú príležitosť k rastu. Prikláňa sa k postupu vnímania týchto aktivít ako alternatívneho ekonomického modelu, pričom iniciatívu v tejto oblasti by mali prevziať jednotlivé členské štáty a prostredníctvom svojich politikov adekvátne reagovať - primárne z národnej úrovne. Je teda voľbou samotných členských štátov ako k problematike pristúpi, pričom akákoľvek snaha o nastavenie regulátorného rámca by mala reflektovať už zavedený európsky právny rámec platný pre digitálne služby obecné, ochranu spotrebiteľa a podmienky poskytovania služieb na vnútornom trhu.¹⁷³ Tento postoj potvrdila i Valentina Schaumburger, generálna riaditeľka Európskej komisie pre vnútorný trh, na verejnej debate o online ubytovacích platformách v máji 2018. Potvrdila, že dynamickosť a inovatívnosť kolaboratívnej ekonomiky je veľmi ťažko merateľná a preto neexistuje jediný vhodný formálny model na všetky štáty. Európska komisia preto nemá ambície regulovať zdieľané ubytovanie na únijnej úrovni.¹⁷⁴

Štátna správa je vykonávaná z hľadiska bezpečnosti i zložkami Ministerstva vnútra a ďalšími inštitúciami a verejnými zborními, ako napríklad Políciou ČR, ktorá je zodpovedná za dodržiavanie povinnosti s ohlasovaním ubytovaných cudzincov, rovnako ako s riešením negatívnych dopadov ako je napr. výtržníctvo, hluk a ťažké spolunažívanie v rámci susedských vzťahov.¹⁷⁵ Koordinačnú rolu zastáva Úrad vlády ČR, ktorý prostredníctvom pracovných skupín vydal k zdieľanej ekonomike niekoľko vypracovaných štúdií a doporučení. V roku 2017 vypracoval *Analýzu zdieľanej*

¹⁷³ Tamtiež, s.15-25.

Evropská komise a spotřebitelské úřady v EU tlačí Airbnb k dodržování předpisů. In: *Evropská komise - Tisková zpráva* [online]. 16.07.2018 [cit. 10.01.2019]. Dostupné z: <http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-4453_cs.htm>

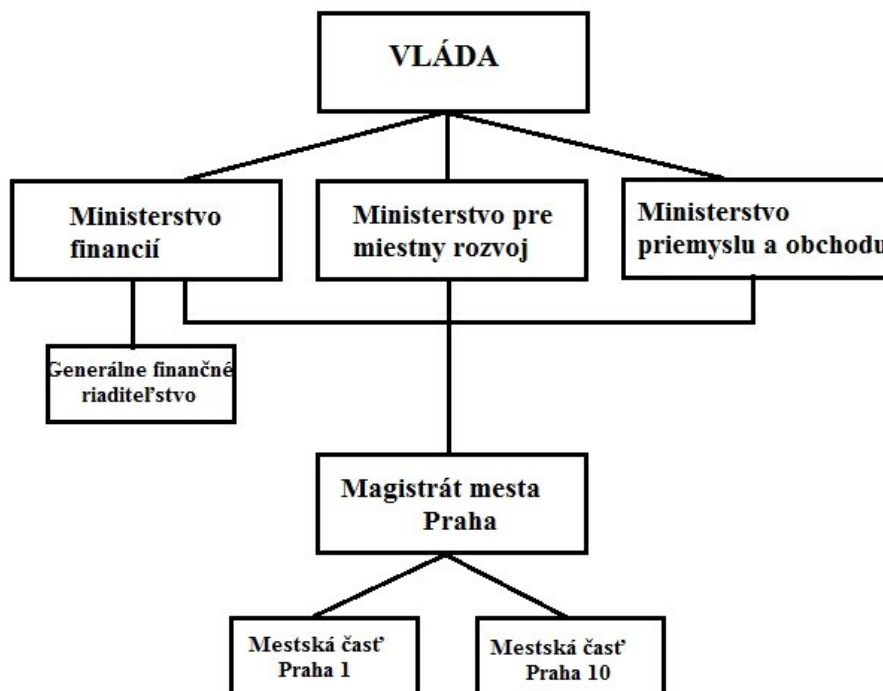
Doporučení pro rozvoj sdílené ekonomiky - *Hospodářská komora České republiky*, 2018, s. 4. [online]. [cit. 15.11.2018].

¹⁷⁴ Účast' na verejnej debate „Online platformy v ubytovacích službách“ v Európskom dome v Prahe, 15.5.2018.

ekonomiky a digitálnych platforiem, ktorá bola vytvorená ako podklad pre vecnú debatu o prijatí návrhu konkrétneho regulačného rámca. Analýza počíta so zapojením zástupcov platforiem do tvorby pravidiel. Do diskusie nad analýzou sa zapojili zástupci ministerstiev, konfederácie odborových zväzov, Svazu miest a obcí a Svazu priemyslu a dopravy.¹⁷⁶

Aj keď neexistuje doposiaľ žiadny zákon na Airbnb službu, súčasné povinnosti hostiteľov platia podľa zákonov a verejnoprávnych predpisov pochádzajúcich zo súčasného legislatívneho rámca. Postavenie subjektov z hľadiska formálnych kompetencií a zákonného zakotvenia vyjadruje nasledujúca tabuľka:

Obrázok č. 1: Formálne postavenie skúmaných subjektov

Zdroj: vlastné spracovanie autorky

¹⁷⁵ ČESKO. Zákon č. 326/1999 Sb. z dňa 30.11.1991 o pobyte cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. In: Sbíрка zákonů České republiky. 1999.

¹⁷⁶ Pracovní skupina ke sdílené ekonomice diskutovala právní analýzu sdílené ekonomiky. In: *digiczech.eu* [online]. [cit. 15.11.2018]. Dostupné z: <<https://www.digiczech.eu/pracovni-skupina-ke-sdilene-ekonomice-diskutovala-pravni-analyzu-sdilene-ekonomiky/>>

Vláda přemýšlí jak „regulovat“ podnikání přes web. Jedním z důvodů je Airbnb. In: *lidovky.cz* [online]. 17.07.2017 [cit. 20.11.2018]. Dostupné z: <https://www.lidovky.cz/byznys/firmy-a-trhy/vlada-premysli-jak-regulovat-podnikani-pres-web-jednim-z-duvodu-je-airbnb.A170717_174058_firmy-trhy_ELE>

2.2.1.1 Národná úroveň

Medzi hlavné subjekty národnej úrovne v prostredí ČR patria štátne inštitúcie a im podradené organizačné jednotky. Vo vzťahu k zdieľanej ekonomike je možné považovať na najrelevantnejšie subjekty v rámci štátnej správy Ministerstvo pre miestny rozvoj (MMR), Ministerstvo financií (MF), Ministerstvo priemyslu a obchodu (MPO) a i podriadený správny úrad – Generálne finančné riaditeľstvo (GFR). Národná úroveň predstavuje najsilnejší článok v zmysle tvorby legislatívnych pravidiel a ovplyvňovania smeru regulácie. Ministerstvá majú právomoc poukázať na prekážky v stávajúcich kontrolných a evidenčných nástrojoch štátnej správy, ktoré by vymáhateľnosť právnych predpisov vo vzťahu k online službe znemožňovali. Za najprínosnejší počín na vládnej úrovni sa doposiaľ javí schválenie návrhu novely zákona o miestnych poplatkoch koncom roka 2018. Novela má nahradiť súčasné poplatky z ubytovacej kapacity a kúpeľňový pobyt jediným poplatkom z pobytu. Poplatku má podliehať i krátkodobý pobyt bez ohľadu na to, kde a za akým účelom je poskytovaný. Novela tak zjednocuje všetkých poskytovateľov ubytovania, vrátane online ubytovacích platforiem. Súčasne tak zvyšuje sadzbu poplatku, ktorý by mal v roku 2021 dosiahnuť hranicu 50 Kč. Pripomienku voči návrhu zmeny zákona o miestnych poplatkoch vyslovila politická strana Pirátov. Predseda poslaneckého klubu Pirátov, Jakub Michálek, by okrem iného, chcel presadiť, aby bola prenesená povinnosť hradenia poplatku na ubytovaciu platformu, a aby toto rozhodnutie učinilo Ministerstvo financií v správnom riadení na návrh príslušnej obce. Zákon momentálne čaká na prejednanie v druhom čítaní. I cez to, že je zákon obecné vítaný, zaznievajú i výhrady, že norma nerieši problém regulácie dostatočne.¹⁷⁷

2.2.1.1.1 Ministerstvo financií

Ústredným orgánom štátnej správy z rozpočtového a finančného hľadiska je Ministerstvo financií. Je zodpovedné za štátnu pokladňu ČR, dane, poplatky, finančnú kontrolu, hospodárenie s majetkom štátu a daňové poradenstvo. Spoločne s Českou národnou bankou pripravuje a predkladá vláde návrhy zákonných úprav v oblasti

¹⁷⁷ Víć peněž pro obce, ale dražší dovolené: Vyšší poplatek za ubytování by podle ministerstva dopadl i na Airbnb. In: *ct24.ceskatelevize.cz* [online]. 03.02.2019 [cit. 08.03.2019]. Dostupné z: <<https://ct24.ceskatelevize.cz/ekonomika/2723561-vice-penez-pro-obce-ale-drazsi-dovolene-vyssi-poplatek-za-ubytovani-podle>>

peňažného obehu. Skúma spoločenskú problematiku v okruhu svojej pôsobnosti a riadi sa ústavnými a ostatnými zákonmi, vrátane uzneseniami vlády. Je nadradeným orgánom GFR a samosprávnym orgánom. Minister zodpovedá vláde za úroveň a včasnú prípravu schvaľovaných vyhlášok. Pre reguláciu zdieľaných služieb je významná sekcia daní a cla, a odbor Stratégia daňovej politiky, spolupráce a správy.¹⁷⁸

Na základe oficiálneho vyhlásenia, MF aktívne reaguje na nové obchodné modely súvisiace s fenoménom zdieľanej ekonomiky s cieľom zachovania spravodlivého výberu daní. Na začiatku roku 2017 bol MF vydaný v súvislosti s EET metodikou i prehľad opatrení, ktorý upravuje rozdiel medzi prenájmom a ubytovacou službou. Nasledovali i ďalšie dve metodiky, ktoré popisovali, ako by mali postupovať záujemci, ktorí využívajú ubytovaciu platformu Airbnb. Z rozsiahlej analýzy Úradu vlády z roku 2017, na ktorej spolupracovalo MF i ďalšie rezorty, vyplynulo, že z pohľadu daní, je zásadným problémom informačný deficit vo vzťahu k jednotlivým transakciám skrz internetovú platformu.¹⁷⁹ Vláda uložila vo svojom uznesení k tejto analýze členom vlády a vedúcim ďalších ústredných orgánov identifikovať a vytvoriť prehľad relevantných právnych predpisov, ktoré sú nutné k úprave pre ukotvenie služieb zdieľanej ekonomiky. Ministrom financií uložila povinnosť analyzovať možnosti vymáhateľnosti miestnych poplatkov a výsledok tejto práce postúpiť po prejednaní s ministrom pre miestny rozvoj koordinátorovi digitálnej agendy na Úrade vlády. Do rovnakého termínu má MF navrhnúť riešenie v spolupráci so šéfmi ďalších rezortov otázky riešenia zdanenia subjektov zdieľanej ekonomiky vrátane identifikácie problémových oblastí.¹⁸⁰

Žiadúcu legislatívnu zmenu týkajúcu sa daní predstavuje zlúčenie poplatku z ubytovacích kapacít a rekreačného a kúpeľňového poplatku do jedného „turistického poplatku“, ktorý nebude zvyhodňovať osoby podnikajúce cez Airbnb. Príslušný návrh už ministerstvo dokončilo a predložilo novelu zákona s účinnosťou od 1.1.2020, ktorá

Aplikace ODok – Úřad vlády České republiky [online]. [cit. 14.4.2019]. Dostupné z:<
<https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORNAXGJ2ZS3>>

¹⁷⁸ ČESKO. Zákon č. 2/1969 Sb. z dňa 8.01.1969 o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky (kompetenční zákon). In: Sbirka zákonů České republiky. 1969, § 4.

ČESKO. Legislativní pravidla vlády z dňa 19.03. 1998 v úplnom znení. 2010. čl. 1.

¹⁷⁹ ŽUROVEC, Michal. MF posílá do připomínkového řízení novelu narovnávající trh s krátkodobým ubytováním. *Ministerstvo financí ČR* [online]. 04.04.2018 [cit. 18.12.2018]. Dostupné z:<
<https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2018/novela-zakona-o-mistnich-poplaccich-31497>>

¹⁸⁰ Usnesení vlády ČR k materiálu Analýza sdílené ekonomiky a digitálních platforem. *Ministerstvo průmyslu a obchodu*, [online]. 07.09.2017, [cit. 18.12.2018]. Dostupné z:<
<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/usneseni-vlady-cr-k-materialu-analyza-sdilene-ekonomiky-a-digitalnich-platforem--231795/>>

predstavuje najvýraznejšie opatrenie reagujúce na Airbnb.¹⁸¹ Novela predpokladá zlúčenie poplatkov do jedného poplatku bez ohľadu na dĺžku pobytu a akýchkoľvek ďalších skutočností. Zlúčením poplatku sa nastavia i rovnaké podmienky pre samotné obce. Súčasne sa predpokladá i so zvýšením sadzby poplatku. Doteraz bola sadzba poplatku jednou z najnižších v Európe – ubytovací poplatok predstavoval 6 Kč a rekreačný 15 Kč. V roku 2020 by sadzba dňa pobytu predstavovala maximálnu výšku 21 Kč, s platnosťou od 1.1.2021 až 50 Kč. V súčasnosti nevyberá každá obec oba dva druhy poplatku, čo sa však zmenou novely zmení. Podľa ministerstva by tak každá obec mala možnosť nastaviť si poplatok podľa svojich potrieb. Z výsledkov jednaní vlády vyplýva, že návrh považujú za určenie veľkých kompetencií obciam, ktoré môžu o poplatkoch a príslušných výnimkách rozhodovať.¹⁸² Pre mesta by tak vznikla možnosť ako s poplatkami hýbať. Na akýkoľvek ďalší posun v regulácii, by bolo nutné výrazne zmeniť legislatívu. V najbližšej dobe sa však žiadne iné opatrenie smerujúce od MF nechystá.¹⁸³

2.2.1.1.2 Ministerstvo priemyslu a obchodu

Ministerstvo priemyslu a obchodu je ústredným orgánom štátnej správy pre obchodnú politiku v kontexte jednotného trhu, obchodnú politiku, vnútorný a zahraničný obchod a ochranu záujmu spotrebiteľov. Koordinuje zahranične obchodnú politiku ČR vo vzťahu k jednotlivým štátom. Presadzuje i záujmy ČR v EÚ v oblastiach týkajúcich sa vnútorného trhu, podnikov a ochrany spotrebiteľa. Jeho pôsobnosť spadá i pod problematiku konkurencieschopnosti spojeného s odstraňovaním bariér na trhu, znižovaniu administratívnej záťaže podnikateľov, podporu inovácií a zlepšovaniu prístupu k financovaniu.¹⁸⁴ S právnou úpravou podnikateľskej činnosti je spojená i otázka ochrany spotrebiteľa. Podľa MPO musí regulácia primárne sledovať záujmy miestnych obyvateľov a nie ubytovaných hostí. Preto navrhuje reguláciu celého

¹⁸¹ Sdílená ekonomika: přehled opatření – *Ministerstvo financí ČR* [online]. [cit. 15.11.2018]. Dostupné z: <<https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/aktuality/2018/sdilena-ekonomika-prehled-opatreni-31496>>

¹⁸² BOŘÍKOVÁ, Hana, Jan NOVOTNÝ. Digitální Klondike: Praha řeší, jak zkrotit Airbnb. In: *euro.cz* [online]. 24.02.2018 [cit. 01.11.2018]. Dostupné z: <<https://www.euro.cz/byzns/digitalni-klondike-praha-resi-jak-zkrotit-airbnb-1394315>>

Vláda chce umožnit obcím, aby si mohly přivydělat z turistického ruchu. In: *vlada.cz* [online]. 12.09.2018 [cit. 22.01.2019]. Dostupné z: <<https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/vlada-chce-umoznit-obcim--aby-si-mohly-privydelat-z-turistickeho-ruchu-168382/>>

¹⁸³ Rozhovor s anonymným predstaviteľom Ministerstva financií, 08.04.2019.

¹⁸⁴ ČESKO. Zákon č. 2/1969 Sb. z dňa 8.01.1969 o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky (kompetenční zákon). In: Sbíрка zákonů České republiky. 1969, § 13.

segmentu zdieľanej ekonomiky, nie len sektoru ubytovacích služieb. Regulácia by mala byť flexibilná a brať v úvahu lokalitu a konkrétnu situáciu, vzhľadom k rozdielnosti miestnych podmienok. Jan Havlík, riaditeľ odboru pre Európske záležitosti a vnútorný trh, ktorý má k problematike najbližšie, sa vyjadril nasledovne: „*Ak budeme vytvárať nové pravidlá, tak musíme brať v úvahu lokalitu a konkrétnu situáciu. Keď sa pozrieme na zdieľané ubytovanie na Prahe 1 a napríklad na situáciu v Podšázaví, tak to sú dva úplne odlišné svety. A vymýšľať všeobecné pravidlá pre ubytovacie služby napasované na Prahu 1 na oblasť Podšázaví by bola obrovská chyba.*“ Zároveň je podľa ministerstva vhodné uskutočniť konkrétne kroky k maximálnemu využitiu už existujúcich nástrojov v daňovej oblasti, ktoré má ČR k dispozícii.¹⁸⁵

MPO sa otázkou zdieľanej ekonomiky začalo zaoberať už v roku 2016 na úrovni Podnikateľskej rady, na úrovni ktorej započali reakcie na prvé nové ekonomické modely týchto služieb. Už vo výstupe zo zasadania z roku 2016 ministerstvo avizovalo, že nie je jednoduché nájsť ideálnu regulatívnu možnosť vzhľadom k právnemu zakotveniu platforiem a absencie vhodnej definície podnikateľa v občianskom zákonníku. MPO si je vedomé zásadných otázok tejto problematiky a pravidelne sa stretáva s pracovnou skupinou pre zdieľanú ekonomiku na úrovni Úradu vlády. Na zasadaniu sa k problému vyjadrili i zástupci profesných organizácií a predstavitelia ďalších rezortov.¹⁸⁶ MPO nechalo v roku 2016 i vypracovať odbornú analýzu od Asociácie pre medzinárodné otázky mapujúci mieru zapojenia platformy a ich vplyv na ekonomický trh.¹⁸⁷ V nadväznosti na to, usporiadalo konferenciu na tému „Kolaboratívna ekonomika – príležitosť pre podniky a spotrebiteľov,“ na ktorej sa diskutovalo najmä o platforme ubytovacej služby. Výstupom z konferencie bol ústretový postoj MPO, ktorý v danom období nevidel striktné nutné dôvody pre reguláciu týchto platforiem. Naopak sa skôr prikláňal k samoregulačným mechanizmom a legislatívnym zmenám v chápaní podnikania ako takého.¹⁸⁸ Reprezentanti MPO sa v rámci expertnej skupiny pravidelne

Evropská agenda Ministerstva průmyslu a obchodu. *Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. 16.07.2016 [cit. 18.12.2018]. Dostupné z:<<https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/cr-v-eu/koordinace-eu-agendy-na-mpo/evropska-agenda-ministerstva-prumyslu-a-obchodu--160382/>>

¹⁸⁵ Účast' na verejnej debате „*Online platformy v ubytovacích službách*“ v Európskom dome v Prahe, 15.5.2018.

¹⁸⁶ Zápis z 18. zasedání Podnikatelské rady. *Ministerstvo průmyslu a obchodu*. [online]. 24.11.2016, [cit. 27.03.2019]. Dostupné z:<<https://www.mpo.cz/assets/cz/podnikani/podnikatelska-rada/2017/1/Zapis-z-18--zasedani-plena-Podnikatelske-rady.pdf>>

¹⁸⁷ KRULIŠ, REZKOVÁ, ref. 115.

¹⁸⁸ MPO uspořádalo konferenci "Kolaborativní ekonomika - příležitost pro podniky a spotřebitele". *Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. 14.06.2016 [cit. 18.12.2018]. Dostupné z:<<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/mpo-usporadalo-konferenci-kolaborativni-ekonomika---prilezitost-pro-podniky-a-spotrebitele--176586/>>

účastní schůzky k problematice sdílené ekonomiky v ubytovacích službách na úrovni Úřadu vlády, společně se zástupci MF a zástupci Magistrátu hlavního města.¹⁸⁹

MPO, podobně jako MF, úzko spolupracovalo na analýze digitálních platforem od Úřadu vlády. Z právních aspektů vyplývá, že šířka problematiky neumožňuje jednoduchý způsob ukotvení skrz jeden právní předpis. Otázkou zůstává, či je vhodné sdílenou ekonomiku efektivně regulovat horizontálním (princípom platným pro všechny podniky) alebo vertikálním (sektorovým) způsobom. Zo schváleného uznesenia vyplýva pre MPO niekoľko konkrétnych úloh. MPO má dohliadnuť na to, aby prístup na trh a ďalšie požiadavky vyplývajúce z prípadných legislatívnych zmien, boli v súlade s európskym právom a z nej odvodených právných predpisov. Okrem toho budú musieť sledovať, aby v budúcnosti prijaté pravidlá získali notifikáciu Európskej komisie a boli tak v súlade so smernicou o službách vo vnútornom trhu. O výsledkoch tejto činnosti má minister každoročne informovať českého koordinátora digitálnej agendy.¹⁹⁰

V neposlednom rade je odbor živností MPO zodpovedný za formálnu pôsobnosť Živnostenského úřadu ČR a odbory krajských a obecných živnostenských úřadov.¹⁹¹ Živnostenské podnikanie predstavuje špecifickú oblasť podnikania v oblasti poskytovania služieb. Každá podnikateľská živnosť je možná len na základe živnostenského opatrenia. Ako už bolo zmienené, živnostenské úřady sú tie, ktoré o nutnosti vlastniť živnostenské opatrenie v prípade sdílené ekonomiky rozhodujú a poskytujú občanom spoločne s finančnými úřadmi doporučení. Informácie o živnostenskom podnikaní dopĺňujú podrobnosti o kontrolnej činnosti MPO, ako ústredného správneho orgánu pre oblasť živnostenského podnikania.¹⁹² Východiskový problém pre súčasný právný stav je definícia podnikania. Služby sdíľania sú založené na jednoduchosti vstupu na trh, rýchlosti a rovnako tak rýchleho ukončenia činnosti. Samotná sústavnosť ako znak podnikania, nie je zákonom definovaná. Živnostenské úřady v súčasnosti pristupujú k prípadom jednotlivo a zvažujú jeho činnosť a znaky

¹⁸⁹ Expertní schůzka k problematice sdílené ekonomiky na Úřadu vlády. *Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. 05.10.2017 [cit. 18.12.2018]. Dostupné z: < <https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/expertni-schuzka-k-problematice-sdilene-ekonomiky-na-uradu-vlady--232335/> >

¹⁹⁰ Usnesení vlády ČR k materiálu Analýza sdílené ekonomiky a digitálních platforem, ref. 180.

¹⁹¹ ČESKO. Zákon č. 455/1991 Sb. z dne 02.10.1991 o živnostenském podnikání (živnostenský zákon). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1991

¹⁹² Kontrolní činnost odboru živností Ministerstva průmyslu a obchodu v roce 2016. *Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. 23.02.2017 [cit. 18.12.2018]. Dostupné z: < <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/kontrolni-cinnost-odboru-zivnosti-ministerstva-prumyslu-a-obchodu-v-roce-2016--226294/> >

sústavnosti. Súčasná prax pritom vychádza z postupu, že akákoľvek činnosť, ku ktorej dochádza i len 1x ročne a naplňuje ostatné znaky, je vyhodnotená ako podnikanie.¹⁹³

Za najnovšie opatrenie v roku 2019 z dielne MPO je považovaná príprava novely živnostenského zákona, podľa ktorej by si museli prenajímatelia troch a viacerých bytov v jednom dome zariadiť živnostenský list. Novela existuje zatiaľ len v pracovnej podobe a bola zaslaná ďalším ministerstvám, ktoré ju budú môcť pripomienkovať. V prípade, že sa povinnosť vlastníť živnostenský list skutočne zavedie, znamená to pre prenajímateľov väčšiu kontrolu a zdanenie svojich príjmov. Vďaka novele by totiž mali mať prevádzku označenú a registrovanú na príslušnom miestnom úrade, čím by sa obmedzilo neplatenie miestnych poplatkov.¹⁹⁴

2.2.1.1.3 Ministerstvo pre miestny rozvoj

Ministerstvo pre miestny rozvoj patrí do systému ústredných orgánov, ktorý objemom svojich právomocí, kompetencií a zodpovednosti za správu finančných prostriedkov hraje v štátnej správe významnú rolu. Vo svojom pôsobení má široké spektrum oblastí – regionálnu politiku, politiku bývania, prenájmu bytov a nebytových priestorov, stavebného poriadku či cestovného ruchu. Vzhľadom k blízkosti oblastí ku zdieľanej ekonomike ubytovania sa na národnej úrovni považuje za jeden z najrelevantnejších subjektov.¹⁹⁵

MMR poukazuje na nutnosť zlepšenia vymáhateľnosti zákonov súvisiacich s poskytovaním služieb a zastáva dlhodobý názor k nastaveniu všeobecne rovných tržných podmienok a právnych predpisov, ktoré sa na ubytovacia činnosť vzťahujú. O tomto stanovisku informovala už v roku 2016 na zasadnutí Podnikateľskej rady v rámci MMR, JUDr. Renata Králová.¹⁹⁶ V rámci odboru cestovného ruchu sa ministerstvo touto problematikou zaoberalo už v roku 2015. V podklade pre jednanie plenárnej schôdze upozorňovalo, že oblasť cestovného ruchu je zdieľanou ekonomikou najviac

¹⁹³ Analýza sdílené ekonomiky a digitální platform, ref. 125, s. 121.

¹⁹⁴ Pronajímání více bytů jen se ‚živnostářkem‘ a provozovnou? Stát chce regulovat Airbnb i obchod s chudobou. In: *lidovky.cz* [online]. 18.02.2019 [cit. 10.03.2019]. Dostupné z:<https://www.lidovky.cz/byznys/firmy-a-trhy/zivnost-a-oznacena-provozovna-pro-kazdeho-pronajimatele-vice-bytu-stat-chce-regulovat-airbnb-i-kse.A190218_095201_firmy-trhy_pkk>

¹⁹⁵ ČESKO. Zákon č. 2/1969 Sb. z dňa 8.01.1969 o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky (kompetenční zákon). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1969.

¹⁹⁶ Zápis z 18. zasedání Podnikatelské rady. *Ministerstvo průmyslu a obchodu*. [online]. 24.11.2016, [cit. 27.03.2019]. Dostupné z:<<https://www.mpo.cz/assets/cz/podnikani/podnikatelska-rada/2017/1/Zapis-z-18--zasedani-plena-Podnikatelske-rady.pdf>>

ohrozená. Zároveň deklarovalo, že podporuje reguláciu v oblastiach, v ktorých bude skutočne z povahy vecí potrebná.¹⁹⁷

Okrem diskutovaného právneho vákuu digitálnej platformy má MMR v gescii i otázku stavebného zákona. Súčasná podoba je príčinou komplikácií pri novej výstavbe, príčinou zvýšených cien a taktiež znižovania dostupnosti nájomného bývania, ktoré má s rozšírením platformy Airbnb úzku nadväznosť. Tematike sa dlhodobo venujú a spolupracujú s MMR i predstavitelia Pirátskej strany. Poslanec Jakub Michálek je i súčasťou pracovnej skupiny ministerstva k regulácii Airbnb, ktorej cieľom je urýchlenie prijatie novej legislatívy a zjednotenie pravidiel podnikania. Michálek sa zasadzuje o presadenie platenia poplatkov priamo spoločnosťou Airbnb a stanovením hranice podnikania.¹⁹⁸

Schválené uznesenie k analýze digitálnych služieb Úradu vlády uložilo povinnosti i MMR. Bolo poverené vypracovaním prehľadu všetkých hygienických a bezpečnostných povinností, ktoré kladie na poskytovateľov súčasná legislatíva v oblasti krátkodobého ubytovania.¹⁹⁹ V spolupráci s Európskou hospodárskou komisiou OSN zorganizovalo ministerstvo v novembri 2018 medzinárodnú konferenciu „Evropská chytrá a sdílená města“. Konferencie sa zúčastnilo takmer 200 odborníkov z akademickej sféry a nadnárodných organizácií z celého sveta. Cieľom konferencie bolo prispieť k spoločnému riešeniu problémov v oblasti bývania miest s ohľadom na udržateľný rast a efektívne využívanie technológií.²⁰⁰

Ministerstvo vo veci digitálnej platformy deklaruje svoju koordinačnú rolu a spolupracuje s ďalšími rezortmi štátnej správy, s profesnými organizáciami a asociáciami a Úradom vlády.²⁰¹ Zásadnú rolu hraje MMR v oblasti koordinácie

¹⁹⁷ Cestovní ruch 2015 – 2016 (Podklad pro jednání 123. Plenární schůze RHSD ČR) - *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. 2015, [cit. 27.03.2019]. Dostupné z:<<http://www.atur.cz/redakce/index.php?clanek=150293&xuser=&lanG=cs&slozka=996&xsekce=148749>>

¹⁹⁸ Online zprostředkovatel pronájmů Airbnb se v Česku možná dočká nových pravidel. In: *egov.cz* [online]. 02.02.2018 [cit. 25.01.2019]. Dostupné z:< <http://www.egov.cz/clanky/online-zprostredkovatel-pronajmu-airbnb-se-v-cesku-mozna-docka-novych-pravidel>>

Piráti byli jednat na MMR kvůli problematice bydlení. In: *pirati.cz* 06.04.2018 [online]. [cit. 25.01.2019]. Dostupné z:<<https://www.pirati.cz/tiskove-zpravy/bartos-richterova-simral-jednali-mmr.html>>

¹⁹⁹ Usnesení vlády ČR k materiálu Analýza sdílené ekonomiky a digitálních platform, ref. 180.

²⁰⁰ Evropská chytrá a sdílená města: konference přivítala experty z celého světa. *Ministerstvo místního rozvoje* [online]. 16.07.2016 [cit. 18.12.2018]. Dostupné z:<https://www.mmr.cz/cs/Ministerstvo/Urady/Projektova_kancelar_Ministerstva_pro_mistni_rozvoj/Akademie-verejneho-investovani/Aktuality/Evropska-chytra-a-sdilena-mesta-konference-privit>

²⁰¹ KABÁTOVÁ, Šárka. Praha chce regulovat Airbnb. Ubytování jen tři až čtyři měsíce v roce či vymáhání poplatků. In: *Lidovky.cz* [online]. 08.03.2018 [cit. 25.01.2019]. Dostupné

systemu národných a regionálnych stálych konferencií, ktorý napomáha prepojiť štátne orgány, ministerstvá, kraje, obce a iných partnerov v regióne v rámci pravidelných zasadaní. Na nich obvykle predstavuje inovatívne prístupy k pojatiu regionálnej politiky a budúce rozvojové stratégie krajov, miest a obcí. Posledné zasadanie sa konalo vo februári tohto roku.²⁰² Konkrétnejšie dokumenty a vyjadrenia k problematike Airbnb neboli dohľadateľné.

2.2.1.1.4 Generálne finančné riaditeľstvo

Na nižšom stupni hierarchie štátnej správy pôsobia i správne úrady, ktorých pôsobnosť je obmedzená vecne i územne a odvodená od nariadení ústredných správnych úradov. V tomto výskume predstavuje tento subjekt Generálne finančné riaditeľstvo a jeho finančné úrady.

Finančná správa ČR je sústavou správnych orgánov pre výkon správy daní. Generálne finančné riaditeľstvo (GFR) predstavuje organizačnú zložku štátu, spoločne s odvolávacím finančným riaditeľstvom a finančnými úradmi, pričom platí, že je podriadené MF a nadriadené finančným úradom ako vnútorným organizačným jednotkám GFR. Jeho príjmy a výdaje sú súčasťou rozpočtovej kapitoly ministerstva a jeho sídlom je Praha. GFR sa ako ústredný kontaktný orgán podieľa na príprave návrhov právnych predpisov, vymáhaní finančných pohľadávok, preskúmaní a vykonávaní dozoru nad hospodárením miest, regiónov a krajov. Vykonáva správu daní, správnych poplatkov, prevádza finančné revízie a pokuty, ktoré sú uložené inými orgánmi štátnej správy a sú príjmom do štátneho rozpočtu a územných samosprávnych celkov, s výnimkou pokút ukladaných obcami.²⁰³

Ako už bolo poukázané v kapitole o povinnostiach hostiteľa, finančné úrady reprezentujú miestne príslušného správcu dane, podľa adresy miesta ich trvalého pobytu. Finančná správa má jasnú metodiku ako je to s daňovými povinnosťami tých, ktorí poskytujú ubytovanie prostredníctvom Airbnb. Úlohou finančných úradov je vykonávanie správy daní, riadenie o správnych deliktoch, finančná kontrola, vymáhanie peňažných plnení, evidencia a registre spojená s kontrolu výkonu správnych poplatkov

z:<https://www.lidovky.cz/domov/magistratem-vysnena-regulace-airbnb-tri-az-ctyri-mesice-v-roce-a-vymahani-poplatku.A180307_104525_ln_domov_sk>

²⁰² Klíčoví aktéři regionálního rozvoje jednali o budoucí podobě evropských fondů a Strategii regionálního rozvoje po roce 2021. *Ministerstvo místního rozvoje* [online]. 28.02.2019 [cit. 10.03.2019]. Dostupné z:< <https://www.mmr.cz/cs/Ostatni/Web/Novinky/Klicovi-akteri-regionalniho-rozvoje-jednali-o-budo>>

²⁰³ ČESKO. Zákon č. 456/2011 Sb. z dne 23.12.2011 o Finanční správě České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2011.

a dodržiavania povinností stanovených právnymi predpismi. Finančné úrady vykonávajú pôsobnosť na území vyššieho územného samosprávneho celku.²⁰⁴

Jedným z najdôležitejších opatrení, ktoré GFR v oblasti zdieľaného ubytovania prijalo v rámci sekcie metodiky a výkonu daní, je dokument *Informace k daňovému posouzení povinností poskytovatelů ubytovacích služeb (Airbnb a další)*. Cieľom tohto dokumentu je zhrnutie daňových povinností daňových subjektov poskytujúcich ubytovanie prostredníctvom internetových platforiem. GFR považuje príjem z poskytovania ubytovania prostredníctvom Airbnb za príjem zo samostatnej činnosti podľa zákona č. 586/1992 Sb., o daniach z príjmu,²⁰⁵ nie za príjem z nájmu nehnuteľnosti. Odôvodňuje to tým, že ubytovanie poskytované cez Airbnb je prechodné, krátkodobé a za účelom rekreácie, ponúkané prostredníctvom internetu a neslúži k zaistovaniu bytových potrieb. Hostitelia sú preto povinní, či už ako podnikateľské subjekty alebo fyzické osoby, podať daňové priznanie a svoje príjmy priznať. Tým sa však povinnosti poskytovateľov nekončia. Predovšetkým dôležitá je povinnosť zriadiť si podľa výkladu v prípade systematického podnikania živnostenské oprávnenie k poskytovaniu ubytovacích služieb. S tým je spojených množstvo ďalších povinností vyplývajúcich zo skutočnosti, že poskytovateľ služieb stojí v postavení podnikateľa. Za podnikateľskú činnosť pritom oficiálne finančný úrad považuje príjem z akejkoľvek sústavnej a opakovanej činnosti – teda i činnosti a prenájmu, ktorý sa odohraje i 2x do roka. Správny výber daní, dohľad nad správnu registráciou a evidenciou a posudzovanie, či v rámci činnosti dochádza k naplneniu právnych predpisov, alebo prípadnej podstaty trestného činu v prípade neoprávneného podnikania vo väčšom rozsahu, rozhoduje práve finančná správa. Naplnenie skutkovej podstaty je možné vtedy, ak hostiteľ nebude mať splnené príslušné náležitosti, ako napr. živnostenský list.²⁰⁶

Na základe prieskumu v teréne sa ukázalo, že základným nedostatkom je absencia právnej istoty, a nedostatočná výmena informácií v praxi, v dôsledku čoho

²⁰⁴ Tamtiež, 2011.

²⁰⁵ ČESKO. Zákon č. 586/1992 Sb. z dňa 20.11.1992 o daniach z príjmu. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1992.

²⁰⁶ Informace k daňovému posouzení povinností poskytovatelů ubytovacích služeb (Airbnb a další), ref. 155.

ČESKO. Zákon č. 455/1991 Sb. z dňa 02.10.1991 o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1991

I příjmy z internetových platforem se zdaňují, *Finanční správa* [online]. 26.03.2018 [cit. 25.01.2019]. Dostupné z: <<https://www.financnisprava.cz/cs/financni-sprava/pro-media/tiskove-zpravy/tz-2018/i-prijmy-z-internetovych-platforem-se-zdanuji-9132>>

dochádza k čiastočnému dodržiavaniu platenia daní, avšak k nedodržiavaniu povinnosti platenia mestských poplatkov.

2.2.1.2 Regionálna úroveň

Organizácia verejnej správy je v podstate závislá na zákonodarnej moci v štáte, pretože v súlade s Ústavou Českej republiky je pôsobnosť ministerstiev stanovená iba zákonom. Podobne je to v prípade samosprávy, ktorá je taktiež definovaná Ústavou, viazaná zákonmi²⁰⁷ a disponuje právnou subjektivitou. Obce a kraje vykonávajú okrem „štátnej správy v prenesenej pôsobnosti“ i verejnú správu v „samostatnej pôsobnosti“ – teda samosprávu.²⁰⁸ V systéme decentralizovanej verejnej správy môžu subjekty verejnej správy v rámci právomoci zverenej právnym predpisom, rozhodovať samostatne z vlastnej iniciatívy, bez centrálného subjektu. Kľúčovým je dodatok – v rámci právomoci zverenej právnym predpisom, ktorú získavajú od nadradeného orgánu. Do samostatnej pôsobnosti smie štát zasahovať, len ak to vyžaduje ochrana zákona. Pôsobnosť je charakterizovaná ako okruh zverených úloh, ktorý môže subjekt alebo vykonávateľ verejnej správy regulovať. Vo vnútri tohto okruhu subjekt realizuje svoje právomoci, ktoré predstavujú súbor nástrojov k plneniu daných úloh a právomocí vydávať normatívne právne akty, prevádzať kontrolu, uzatvárať verejnoprávne zmluvy či prevádzať výkon rozhodnutia.²⁰⁹

Hlavné mesto Praha zastáva úlohu prirodzeného centra politického diania, medzinárodných vzťahov, kultúry a ekonomiky. Jednou z významných oblastí ekonomiky predstavuje cestovný ruch. Formálne postavenie hlavného mesta je v ČR veľmi špecifické a medzi ostatnými regiónmi má atypickú pozíciu nie len do významu, ale i z hľadiska územného usporiadania. Hlavné mesto je súčasne obcou i krajom, a taktiež štatutárnym mestom so samosprávnymi časťami zároveň. Vzťahujú sa na neho vlastné zákony – a to Štatút hlavného mesta Prahy a zákon č.131/2000 Sb. o hlavnom

²⁰⁷ ČESKO. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb. z dňa 16.12.1992 (Ústava České republiky). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1992, čl. 105.

²⁰⁸ ČESKO. Zákon č. 128/2000 Sb. z dňa 12.04.2000 o obcích (obecní zřízení). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000.

²⁰⁹ KADEČKA, RIGEL, ref. 166, s. 4-12.

CZUDEK, KOZIEL, ref. 169. s. 5-7.

meste Praha.²¹⁰ Je spravované orgánmi hlavného mesta – Zastupiteľstvom hl. m. Prahy, Radou a Magistrátom hl. mesta Prahy.

2.2.1.2.1 Magistrát hlavného mesta Praha

Nositeľom politiky na regionálnej úrovni je Magistrát hlavného mesta Praha (Magistrát HMP), ktorý plní úlohu obecného aj krajského úradu. Pôsobenie Magistrátu je špecifikované samostatným zákonom a obecnou mestskou vyhláškou o štatúte hlavného mesta Praha. Magistrát predstavuje nadriadený orgán jednotlivým úradom mestských častí, na ktoré deleguje a prenáša niektoré samostatné a prenesené pôsobnosti hlavného mesta. Magistrát je riadený voleným Zastupiteľstvom a Radou v čele s primátorom a v samostatnej pôsobnosti plní úlohy uložené Zastupiteľstvom alebo Radou.²¹¹ V rámci vykonávania prenesenej pôsobnosti, má právo sa vyjadrovať k návrhom štátnych orgánov, rovnako ako štátne orgány „*sú povinné, pokiaľ je to možné, predom prejednať s hlavným mestom Praha opatrenia, dotýkajúce sa jeho samostatnej pôsobnosti,*“²¹² pričom platí, že orgány sa vždy riadia zákonmi a inými právnymi predpismi. Pri výkone prenesenej pôsobnosti je hlavné mesto vždy formálne podriadené príslušnému ministerstvu. Výkon pôsobnosti kontrolujú vecné príslušné ministerstvá či iné ústredné správne orgány.²¹³

Hlavné mesto deklarovalo, že na problematiku Airbnb a online platforiem je zamerané a jeho primárnym cieľom je nastavenie jasných pravidiel fungovania tohto typu podnikania v hlavnom meste. Vo svojom programovom prehlásení po voľbách 2018 sa o to zasadila i nová koaličná pražská vláda zložená zo zástupcov Pirátskej strany, hnutia Praha sobě a koalície TOP 09 a Starostové a nezávislí v spolupráci s KDU-ČSL. Jedným z cieľov k riešeniu problému zdieľanej ekonomiky je zasadiť sa v jednaní s vládou a parlamentom o úpravu potrebných zákonov, s cieľom zabrániť negatívnym vplyvom tejto služby. Rovnako tak je kladený dôraz na dôslednú

²¹⁰ ČESKO. Zákon č. 131/2000 Sb. z dňa 13.04.2000 o hlavním městě Praze. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000.

ČESKO. Obecně závazná vyhláška č. 55/2000 Sb. hl. m. Prahy. 2000.

²¹¹ ČESKO. Zákon č. 131/2000 Sb. z dňa 13.04.2000 o hlavním městě Praze. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000.

²¹² Tamtiež, 2000.

²¹³ Tamtiež, 2000.

ČESKO. Obecně závazná vyhláška č. 55/2000 Sb. hl. m. Prahy. 2000.

Základní informace o Magistrátu hl. m. Prahy – *Portál hlavního města Prahy* [online]. [cit. 06.02.2019]. Dostupné z: <http://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/magistrat/zakladni_informace/index.html>

komunikáciu medzi Magistrátom a mestskými časťami skrz pravidelné pracovné stretnutia so starostami.²¹⁴

Jedno z najvýznamnejších opatrení, ktorými mesto disponuje, je právo zákonodarnej iniciatívy smerom k Poslaneckej snemovni. Taktiež môže vydávať vlastné právne predpisy - v medziach svojej pôsobnosti vydávať obecné záväzné vyhlášky k zabezpečeniu miestnych záležitostí verejného poriadku. Kraje ani štátne správne orgány takého zmocnenie nemajú. Samosprávnym jednotkám môže konkrétne zmocnenie výslovne zveriť niektorý zákon.²¹⁵ Príliš široké zmocnenia bývajú však problematické z hľadiska ústavnosti a záväznosti. Častokrát sa stáva, že Ústavný súd ruší niekoľko obecných vyhlášok v dôsledku toho, že obec prekročila svoje právomoci. Praktické fungovanie tejto právomoci je tak otázkou konkrétneho príkladu.

Rada hlavného mesta má právo zriaďovať iniciatívne a poradné orgány komisie, ktoré svoje stanoviská predkladajú Rade a od nich závisí ďalšia strategická činnosť. Skupinu presadzujúcu sa o nové pravidlá Airbnb služby predstavuje *Komisia Rady hl. mesta Prahy pre poskytovanie krátkodobých ubytovacích služieb* ustanovená k 18.12.2018. Stála komisia v čele s predsedkyňou a radnou Hanou Kordovou Marvanovou a ďalšími 12 členmi sa zaoberá problematikou zdieľaného ubytovania a intenzívna jedná s MF a MMR.²¹⁶ Pred vznikom komisie realizovala pracovná skupina pod vedením radného Jána Wolfa informačnú kampaň, vrátane spustenia webu *sdileneubytovani.praha.eu* s cieľom informovať poskytovateľov o svojich povinnostiach. Úspešne iniciovala legislatívnu zmenu zjednotenia poplatkovej povinnosti a žiadala o predávanie informácií mimo spoločnosti Airbnb.²¹⁷

Okrem riešenia poplatkových povinností usiluje hlavné mesto o právo obcí regulovať zdieľané ubytovanie na svojom území podľa vlastných potrieb. Tento krok

²¹⁴ Programové prohlášení Pirátské strany, hnutí Praha sobě a koalice TOP 09 a Starostové a nezávislí ve spolupráci s KDU-ČSL. [online]. 2018, [cit. 10.01.2019]. Dostupné z:<<https://www.starostove-nezavisli.cz/regiony/hlavni-mesto-praha/programove-prohlaseni-piratske-strany-obcanske-kandidatky-praha-sobe-a-koalice-top-09-a-starostove-a-nezavisli-ve-spolupraci-s-kdu-csl>>

²¹⁵ ČESKO. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb. z dne 16.12.1992 (Ústava České republiky). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1992, čl.104 ost.3.

ČESKO. Zákon č. 131/2000 Sb. z dne 13.04.2000 o hlavním městě Praze. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000.

²¹⁶ Komise Rady hl. m. Prahy pro poskytování krátkodobých ubytovacích služeb – *Portál hlavního města Prahy*. [online]. [cit. 06.02.2019]. Dostupné z:<http://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/primator_a_volene_organyrada/komise_rady/index.html?commissionId=34058>

²¹⁷ Blíží se přijetí legislativní úpravy tzv. „sdíleného“ ubytování“. In: *praha.eu* [online]. 08.02.2018 [cit. 06.02.2019]. Dostupné z:<http://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/magistrat/tiskovy_servis/tiskove_zpravy/blizi_se_prijeti_legislativni_upravy_tzv.html>

navrhuje i samotná *Analýza zdieľanej ekonomiky* z dielne Úradu vlády, ktoré doporučuje stanovenie vlastných limitov v rámci jednotlivých miest a obcí. Vládne uznesenie taktiež stanovuje, aby boli starostovia obcí o problematike informovaní a na vládnych úlohách spolupracovali.²¹⁸ Praha však by však potrebovala zákonné zmocnenie, aby mohla vydať vyhlášku, v ktorej by krátkodobé ubytovanie na svojom území regulovala. Doposiaľ však právny nástroj nemá, preto sa snaží najskôr iniciovať zmenu niektorých zákonov. Ďalšia novela by sa tak pravdepodobne mohla týkať obmedzenia maximálneho počtu dní v roku po vzore niektorých európskych miest. Vhodným príkladom je mesto Amsterdam, ktorý si takto reguluje počet dní v roku, v ktorých je možné nehnuteľnosť prenajať. Táto fáza zatiaľ nemá jasnejšie obrysy.²¹⁹

Na poslednom zasadnutí Komisie Rady hl. mesta v marci 2019, jednali zástupci spoločnosti Airbnb, ktorí prejavili vôľu vzájomne spolupracovať a vyberať hromadné poplatky svojich používateľov služby. Do začiatku apríla by sa mala spoločnosť vyjadriť, či je ochotná poskytnúť údaje a dáta u využívaných bytoch.²²⁰

Ťažisko regulačných opatrení tkvie predovšetkým v povinnosti registrácii prenajímateľov tak, aby bola povinnosť odvádzania poplatkov jednoducho vymáhateľná. Na základe príkladov zo zahraničia existujú pre Prahu možnosti eventuálnych opatrení. Vytvorenie zákonov umožní maximalizovať úžitok z Airbnb obciam i mestám. Kľúčovým krokom je nadviazanie intenzívneho kontaktu a spolupráce s mestami, ktoré by mali prevziať iniciatívu pri tvorbe regulácií. Ak by tak neučila, sama by si odoprela významný zdroj príjmu alebo hrozby z príliš prísnej regulácie, ktorá by mohla viesť k úplnému zastaveniu aktivít, či inej ilegálnej činnosti.

221

²¹⁸ Usnesení vlády ČR k materiálu Analýza sdílené ekonomiky a digitálních platform, ref. 180.

²¹⁹ Ubytovací poplatek z Airbnb by Praze přinesl 160 milionů Kč ročně. In: *ceskenoviny.cz* [online]. 19.11.2018 [cit. 06.02.2019]. Dostupné z:< <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/ubytovaci-poplatek-z-airbnb-by-praze-prinesl-160-milionu-kc-rocne/1689131>>

KABÁTOVÁ, Šárka. Praha chce regulovat Airbnb. Ubytovaní jen tři až čtyři měsíce v roce či vymáhání poplatků. In: *Lidovky.cz* [online]. 08.03.2018 [cit. 25.01.2019]. Dostupné z:<https://www.lidovky.cz/domov/magistratem-vysnena-regulace-airbnb-tri-az-ctyri-mesice-v-roce-a-vymahani-poplatku.A180307_104525_In_domov_sk>

²²⁰ MARVANOVÁ, Hana. Novinky z Magistrátu – Airbnb a obdobné digitální platformy. In: *Facebook* [online]. 21.03.2019 18:20 [cit. 27.03.2019]. Dostupné z:< <https://www.facebook.com/HanaMarvanovaSTAN/>>

²²¹ LINES, Gregory. Hej, not hey da: Regulating Airbnb in the new age of arizona vacation rentals, *Arizona Law Review* [online]. 2015. Vol 57. s. 1164-1181. [cit.20.03.2019]. Dostupné z :<https://heinonline.org/HOL/Page?collection=journals&handle=hein.journals/arz57&id=1184&men_tab=srchresults>

2.2.1.3 Lokálna úroveň

Na území správnych obvodov vykonávajú časť svojich kompetencií štátnej správy úrady mestských častí. Úroveň samosprávnych mestských častí je v Prahe ekvivalentom úrovni obcí v ostatných krajoch.²²² Pozícia mestskej časti je značne komplikovaná, vzhľadom k špecifickému postaveniu mesta Praha. Magistrát kontroluje výkon samostatnej a prenesenej pôsobnosti zverenej orgánom mestských častí. Mestskú časť riadia volené zastupiteľstvo a rada v čele so starostom. Hlavné mesto môže Štatútom hl. mesta Prahy zveriť mestským častiam rozhodovanie v určitých právnych oblastiach, avšak nedisponujú právomocou vydávať obecne záväzné vyhlášky, na rozdiel od akejkoľvek inej obci v ČR.²²³ Ich formálne kompetencie sú tak značne limitované, nakoľko sú u nás na najnižšej úrovni vládnutia.

V ČR je uplatňovaný princíp subsidiarity,²²⁴ podľa ktorého majú centrálné orgány plniť iba tie úlohy, ktoré zvládnu naplniť efektívnejšie než nižšie úrovne správy. Prenesenie štátnej správy na samosprávu je najtypickejším naplnením tohto princípu v praxi.²²⁵ Podľa § 7 zákona č. 128/2000 Sb. o obciach, „*obec spravuje svoje záležitosti samostatne a štátne orgány a orgány krajov môžu do samostatnej pôsobnosti zasahovať, ak to vyžaduje ochrana zákona, a len spôsobom, ktorý zákon stanoví. Rozsah samostatnej pôsobnosti môže byť obmedzený len zákonom.*“²²⁶ Obce môžu vládnuť na svojom území, avšak podľa presne zákonne definovaných právomocí svojich samospráv. Obce môžu v samostatnej pôsobnosti vydávať obecne záväzné vyhlášky, ktoré však nesmú byť v rozpore s platnými zákonmi.²²⁷

Na subštátne úrovne je možné v rámci MLG nazerať dvoma spôsobmi. Pokiaľ ide o inštitucionálne nastavenie a vzťah s centrálnou úrovňou, je vhodné na nazerať na ňu optikou MLG typu I. Lokálna úroveň predstavuje zároveň úroveň najnižšiu. Miestne orgány sú taktiež volené, z čoho vyplýva, že lokálna vláda si môže nárokovať

²²² Český statistický úřad - *Jedno město, kraj a obec – Praha*. [online]. 2012, [cit. 27.03.2019]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20555405/180412070812_13.pdf/e7f32841-1004-4f50-91d1-18ec9248b554?version=1.0>

²²³ ČESKO. Obecně závazná vyhláška č. 55/2000 Sb. hl. m. Prahy. 2000.

ČESKO. Zákon č. 131/2000 Sb. z dne 13.04.2000 o hlavním městě Praze. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000.

²²⁴ Podľa Európskej charty miestnej samosprávy, miestna samospráva označuje právo v medziach daných zákonom na svoju zodpovednosť, upravovať a spravovať podstatnú časť vecí verejných. KADEČKA, S. *Právo obcí a krajů v České republice*. Praha: C.H. Beck. 2003, s. 30-31. ISBN: 80-7179-794-4.

²²⁵ KOUDELKA, Zdeněk. Samospráva. Praha: Linde. 2007, s. 29 -30. ISBN: 978-80-7201-665-5.

²²⁶ ČESKO. Zákon č. 128/2000 Sb. z dne 12.04.2000 o obcích (obecní zřízení). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000

²²⁷ ČESKO. Zákon č. 131/2000 Sb. z dne 13.04.2000 o hlavním městě Praze. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000.

demokratický mandát rovnako ako tá národná.²²⁸ Aj keď sa niektoré funkcie zverené nižším úrovniam v rámci štátov môžu odlišovať, niektoré charakteristiky po funkčných stránkach jednotlivé systémy zdieľajú. Z toho vyplýva určitá podriadenosť lokálnej a regionálnej úrovni prejavujúca sa množstvom kontrolných mechanizmov zo strany centra.²²⁹ Typ II. tak predstavuje situáciu, kedy sú služby poskytované množstvom špecifických asociácií, ktoré sa môžu prekryvať, či dokonca si navzájom vytvárajú konkurenčné prostredie.²³⁰ Role politických strán tu môžu zastávať i nezávislé združenia či spolky viazané na konkrétnu samosprávu. U miestnych združení politických strán však nejde spoliehať na to, že budú reprezentovať rovnakú politiku ako ich ústredie.²³¹

Pre rozvoj ČR je však zásadné kvalitné riadenie na miestnej úrovni a priamy vzťah medzi občanmi obce a lokálnou politickou entitou. Ten podporuje efektívnejšie získavanie informácií o obyvateľoch a problémoch na svojom území. Zásadným je v tomto zmysle i jednoduchosť administratívneho aparátu a dostupnosť k prístupu úradných záležitostí. Miestni politici tak majú možnosť hodnotiť miestny vývoj z pohľadu udržateľného vývoja, kvality života a naplňovania národných politík. Rozvoj a kompetencie lokálnej úrovne závisia i od prepojenia na ostatné samosprávy, firmy, nevládne a neziskové organizácie. Pre výkon verejnej správy rastie i potreba zisťovania informácií z daného územia. Pokiaľ je zvolená cesta zaistovania dát priamo od obce, narastá významne i jej administratívna záťaž. Z tohto dôvodu je potrebné, aby verejná správa využívala v maximálnej miere dostupné zdroje a aby boli posilnené kapacity obcí v rámci metodologickej podpory.²³² Vďaka nim majú miestne lokálne inštitúcie možnosti riešiť problémy na čo najnižšej úrovni v rámci svojich obmedzených kompetencií.

2.2.1.3.1 Úrad mestskej časti Praha 1

Mestská časť Praha 1 (MČ 1), ktorá zahrňuje samotné jadro Prahy, je turisticky najzaujímavejšou časťou Prahy a taktiež správnym centrom ČR. Svojou veľkosťou patrí medzi menšie mestské časti. Územie tejto časti a jeho pôsobnosť je vymedzená

²²⁸ BIRRELL, GORMLY - HEENAN, ref. 17, s.10.

²²⁹ BIRRELL, GORMLY - HEENAN, ref. 17, s.10-12.

²³⁰ HOODGE, MARKS, ref. 10, 2003, s. 236.

²³¹ MUSILOVÁ, ref. 17, s. 67 - 68.

zákonem o hlavnom meste Prahy a Štatútom hl. mesta Prahy.²³³ Úrad v samostatnej pôsobnosti plní úlohy uložené Zastupiteľstvom Mestskej časti Prahy 1, Radou, alebo Štatútom hl. mesta Prahy. Úrad sa člení na útvary, odbory, oddelenia a zvláštne organizačné jednotky. Jeho prenesená pôsobnosť spočíva vo finančnej oblasti v oblasti správy daní a výberu poplatkov.²³⁴

Najviac ponúk zdieľaného ubytovania skrz Airbnb služby sa nachádza priamo v tejto časti, čo je spojené s priamymi dopadmi ako napr. rušenie nočného klúdu, vyľudňovanie obyvateľov z centra, nedostatok bytov a nadmerný turizmus.²³⁵ Rada politických subjektov kandidujúcich do posledných volieb, no i do tých minulých, sa vyjadruje o Airbnb ako o probléme, ktorý je nutné vyriešiť. Problematikou fenoménu Airbnb sa výrazne zaoberalo i bývalé zloženie zastupiteľstva Prahy 1 v roku 2017 a 2018. Ivan Solil, bývalý radný Prahy 1 pre oblasť bezpečnosti, sa v miestnom magazíne vyjadril, že zdieľané ubytovanie je ubytovacou službou, pri ktorej poskytovatelia musia splňovať zákonné náležitosti. Upozorňoval už v roku 2017 na stratu identity Prahy 1, pokles miestnych obyvateľov, prudký nárast turizmu, nedostatok strážnikov a nulový úctu účastníkov nočného života, čo zasadil do základného okruhu problémov na Prahe 1.²³⁶ Mestská časť formálne spolupracuje i so Spoločenstvom vlastníkov jednotiek, ktoré má na starosti správu budov a dohľad nad právom vlastníkov bytových jednotiek.²³⁷

MČ Praha 1 zaviedla uznesením Rady MČ do pravidiel pre prenájom sociálnych bytov podmienku výlučného užívania bytu žiadateľa, prípadne osôb, ktoré sa prisťahovali so súhlasom prenajímateľa. V opačnom prípade nebude mať žiadateľ nárok na predĺženie zmluvy.²³⁸ Podobnú podmienku zopakovali i pre rok 2019. V rámci

²³² HRUŠKA, Lubor, FOLDYNOVÁ, Ivana a kol. *Metodika optimalizace sběru dat*. Ostrava: PROCES – Centrum pro rozvoj obcí a regionů, s.r.o., 2016, 62 s.

²³³ ČESKO. Zákon č. 131/2000 Sb. z dňa 13.04.2000 o hlavním městě Praze. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000.

ČESKO. Obecně závazná vyhláška č. 55/2000 Sb. hl. m. Prahy. 2000.

²³⁴ Organizační řád Úřadu Městské části Praha 1 - příloha k usnesení Rady MČ Praha 1 č. UR11_0294 z dňa 15.03.2011. [online]. [cit. 10.01.2019].

²³⁵ ELČÍČ, Sandro. Turisté utratili za Airbnb v Česku během srpna rekordních půl miliardy korun. V pražské první městské části se pronajímá každý čtvrtý byt. In: *Archiv.ihned.cz* [online]. 20.09.2018 [cit. 27.03.2019]. Dostupné z: <<https://archiv.ihned.cz/c1-66249640-turiste-utratili-za-airbnb-v-cesku-behem-srpna-rekordnich-pul-miliardy-95-procent-trzeb-tvori-praha-v-prvni-mestske-casti-se-pronajima-kazdy-ctvrty>>

²³⁶ *Magazín Městské části Praha 1* [online]. Jaro 2018, s. 30- 31. Ročník 26. Praha: MČ Praha 1.

²³⁷ Informačný portál – *Společenství vlastníků jednotek* [online]. [cit. 14.04.2019]. Dostupné z: <<http://www.portalsvj.cz/>>

²³⁸ Příloha k usnesení Rady MČ Praha 1 číslo UR12_1036 - *Pravidla pro nájem bytů ze sociální rezervy, tzv. „sociálních bytů“*. [online]. 24.07.2012, [cit. 10.03.2019]. Dostupné z: <<https://www.praha1.cz/?s=usnesen%C3%AD>>

grantov na opravu domového fondu uviedli ako jednu zo základných podmienok pre získanie jednorazových príspevkov, nevyužívanie zdieľaného ubytovania Airbnb a obdobných platforiem. Z poskytnutia grantu môže byť nehnuteľnosť, ktorá využíva týchto služieb vyradená.²³⁹ Nie sú však známe dostupné kontrolné nástroje úradov pre dodržiavanie týchto podmienok.

Ďalším z využitých formálnych právomocí k obmedzeniu zvýšeného turizmu a negatívnych dopadov s ním spojených, je v spolupráci s hlavným mestom obecná vyhláška k zákazu predaju alkoholu po 22 hod. vo vybraných objektoch na Prahe 1. Hlavnou prioritou tohto počinu je dodržiavanie verejného poriadku, bezpečnosti a nočného klľudu v daných oblastiach postihnutými nadmernou koncentráciou osôb.²⁴⁰ MČ taktiež na svojich oficiálnych webových stránkach upozorňuje na program „*Airbnb a tvoje susedství*“ spustený na web stránkach spoločnosti Airbnb, ktorý prináša možnosť susedom podať sťažnosť na poskytovateľa ubytovania a jeho hostí v prípade problému.²⁴¹

Hlavný problém podľa miestneho zastúpenia predstavujú práve tisíce osôb z rad turistov a návštevníkov, ktorý si turistický život užívajú na úkor miestnych obyvateľov. Tieto dôvody platia predovšetkým pre Prahu 1, ktorá je vo zvýšenej miere v porovnaní s inými občanmi nadmerne zaťažovaná tlakom investorom, rastu cien bývania a vytlačovaniu obyvateľov mimo centrum Prahy. Táto hrozba je v poslednej dobe vďaka fenoménu krátkodobého ubytovania Airbnb stále reálnejšia a prináša so sebou i menej verejne známe dopady. V zápise z 3. zasadania MČ stojí, že miestni strážnici čelia nadmernej pracovnej záťaži a odmietajú v tejto časti Prahy službu vykonávať, preto ich musí MČ ešte viac motivovať ponukou služobných bytov.²⁴²

MČ 1 sa snaží podnikat' kroky, ktoré sú v jej formálnych právomociach ako napr. stretnutia zástupcov radnice s občanmi, pri ktorých je tento problém diskutovaný

²³⁹ Příloha č. 1 k usnesení Rady MČ Praha 1 č. UR18_1404 - *Podmínky pro poskytování, užití a vyúčtování dotačního programu resp. mimořádných jednorázových příspěvků - Grantů na opravu domovního fondu na území Prahy 1 pro rok 2019*. [online]. 18.12.2018, [cit. 10.03.2019]. Dostupné z:<https://www.praha1.cz/cps/media/UR18_1404_Priloha_4_Smlouva_o_poskytnuti_grantu_2019_mustr.pdf>

²⁴⁰ Usnesení 4. zasedání MČ Praha 1 číslo UZ19_0040 - *Návrh obecně závazné vyhlášky, kterou se omezuje provozní doba hostinských zařízení*. [online]. 06.03.2019, [cit. 10.03.2019]. Dostupné z:<<https://www.praha1.cz/?s=usnesen%C3%AD>>

²⁴¹ Airbnb a tvé susedství. *Airbnb* [online]. [cit. 27.03.2019]. Dostupné z:<<https://www.airbnb.cz/neighbors>>

Portál pro „susedy hostitelů Airbnb“ - *Městská část Praha 1* [online]. 13.06.2018 [cit. 27.03.2019]. Dostupné z:<<https://www.praha1.cz/portal-pro-susedy-hostitelu-airbnb/>>

²⁴² Zápis z 3.zasedání Zastupitelstva městské části Praha 1. [online]. 29.01.2019, [cit. 27.03.2019]. Dostupné z:<https://www.praha1.cz/app/uploads/2019/02/Zapis_ZMC_29.01.2019_upr_tisk_GDPR.pdf>

z oboch strán, riešenie sťažností smerujúce od miestnych obyvateľov a ich vyzývanie k angažovanosti, tlak na vyššie orgány či mapovanie ponuky a dopytu po digitálnej platforme a veľkosti jej trhu, čím sa stáva práve lokálna úroveň základným východiskom pre zadanie akékoľvek prieskumu pre nastavenie možností regulácie tohto nepodchyteného segmentu. Aj keď štát a samosprávy disponujú skrz registráciu ubytovateľov základným prehľadom, bez toho, aby verejný sektor disponoval účinnými kontrolnými mechanizmami, nebude jednoduché vytvoriť efektívny priestor pre online podnikanie. Kľúčová je preto z hľadiska lokálnej úrovne spolupráca s mestom a platformou Airbnb, ktoré v túto chvíľu nemajú žiadnu povinnosť poskytovať potrebné dáta.²⁴³

Podľa zákona o miestnych poplatkoch a obecne záväznej vyhlášky,²⁴⁴ je povinnosťou ubytovateľa vybrať a príslušnej mestskej časti odvieť poplatok za kúpeľňový alebo rekreačný pobyt. Osoba, ktorá túto ohlasovaciu povinnosť nesplní, môže dostať od správcu poplatku pokutu. Tento poplatok je špecifickou právomocou obce, pretože má charakter miestneho zdaňovania, plní regulačnú funkciu a je príjmom obce. Rovnako ako u daní, i poplatky je možné uložiť iba zákonom ako uloženú platbu do verejného rozpočtu. Stanovenie poplatkov patrí do samostatnej pôsobnosti obce zavedenou vyhláškou, v ktorej upraví i konkrétnu sadzbu poplatku. Dozorným orgánom nad zákonnosťou obecne záväzných vyhlášok je Ministerstvo vnútra. Poplatok z ubytovacej kapacity nie sú prenajímatelia povinní platiť, nakoľko za stavbu ubytovacieho zariadenia sa nepovažuje bytový ani rodinný dom.²⁴⁵

Podľa novely zákona o miestnych poplatkoch by mal poplatky nahradiť jeden poplatok z pobytu, ktorý bude podliehať krátkodobému prenájmu bez ohľadu na to, kde je poskytnutý a aký má účel. Zlúčením poplatku by malo dôjsť k narovnaní samotného postavenia obcí, nakoľko by poplatok mohli oficiálne zaviesť všetky bez ohľadu na charakter a frekvencie turizmu v nich. Hlavným problémom s vymáhateľnosťou poplatku však novela nerieši. Žiadne nové a výrazné právomoci obciam nedáva a ani nemení spôsob platenia a preto prebýva obava, že zmeny v ochote platiť poplatky veľmi

²⁴³ MARIANOVSKÁ, NĚMEC, ref. 74, s. 27.

²⁴⁴ Obecne záväzná vyhláška č. 27/2003 Sb. hl. m. Prahy o miestnom poplatku za lázeňský a rekreačný pobyt.

ČESKO. Zákon č. 565/1990 Sb. z dňa 13.12.1990 o miestnych poplatkoch. In: Sbíрка zákonů České republiky. 1990.

²⁴⁵ Tamtiež, 1990.

nepomôžu.²⁴⁶ Pritom výber mestských poplatkov spoločnosťou Airbnb je v rámci iných miest bežnou záležitosťou.

I súčasné zloženie zastupiteľstva zastáva názor, že Airbnb služba má prevažne negatívny dopad na obecnú situáciu bývania na Prahe 1, ba dokonca bola problematika zdieľaného ubytovania jedným z predvolebných tém. Z posledného zasadania Zastupiteľstva vyplýva, že takmer 1/3 bytov na území slúži ku krátkodobým prenájomom. Na radnicu sa s podnetmi obracajú jednotliví obyvatelia i zástupci združenia vlastníkov. Dochádza k masívnemu porušovaniu právnych predpisov v oblasti daní a poplatkov, nakoľko dochádza k službám ktoré sú poskytované v priestoroch, ktoré sú stavebno-právne kolaudované ako byty a nie ako ubytovacie priestory. Zastupiteľstvo prijalo uznesenie a vydalo oficiálne stanovisko k tejto problematike. V ňom sa zaviazalo, že poskytne podporu všetkým občanom, ktorí vďaka tejto službe v susedných bytoch trpia, určí kompetentného člena Rady MČ 1, ktorý bude za riešenie problematiky krátkodobého ubytovania zodpovedný a taktiež sa zaviazalo k spolupráci s hl. mestom a ďalšími relevantnými subjektmi za účelom prijatia vhodného systémového riešenia.²⁴⁷ Ako konkrétne tieto kroky učiní však nie je známe. Praha 1 taktiež vyzvala hlavné mesto, aby využilo svojich zákonných právomocí a predložilo Parlamentu návrh zákona na reguláciu tejto služby.²⁴⁸

2.2.1.3.2 Úrad mestskej časti Praha 10

Mestská časť Praha 10 (MČ 10) je situovaná v juhovýchodnej časti hlavného mesta a svojou rôznorodosťou zahŕňa ako vilové štvrte, tak i mestské domy, sídliská a mnoho športovísk. Ako celok sa považuje za veľmi mladú časť mesta.²⁴⁹ Podobne ako v prípade MČ Praha 1 platí, že súčasné zákony nedávajú mestským častiam dost' nástrojov k riešeniu tejto problematiky. Vzťahy medzi hlavným mestom a mestskou časťou upravuje zákon o hl. meste a Štatút hlavného mesta Prahy,²⁵⁰ ktorý zveruje

²⁴⁶ PETRUSOVÁ, Lenka. Návrh novely zákona o miestnych poplatcích – ďalší výzvy pro sdílenou ekonomiku. In: *Dvs.cz* [online]. 29.01.2019 [cit. 27.03.2019]. Dostupné z:<<http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6766774>>

²⁴⁷ *Zápis z 4. zasedání Zastupitelstva městské části Praha 1.* [online]. 06.03.2019, [cit. 27.03.2019]. Dostupné z:<https://www.praha1.cz/app/uploads/2019/03/Zapis_ZMC_06.03.2019_upr_tisk_GDPR.pdf>

²⁴⁸ Usnesení 4. zasedání MČ Praha 1 číslo UZ19_0037 - *Stanovisko k problematice poskytování služeb krátkodobého ubytování.* [online]. 06.03.2019, [cit. 10.03.2019]. Dostupné z:<<https://www.praha1.cz/?s=usnesen%C3%AD>>

²⁴⁹ Seznámení s městskou částí Praha 10 – *Městská část Praha 10* [online]. [cit. 27.03.2019]. Dostupné z:<<http://www.praha10.cz/mestska-cast/o-praze-10/seznameni-s-mestskou-casti>>

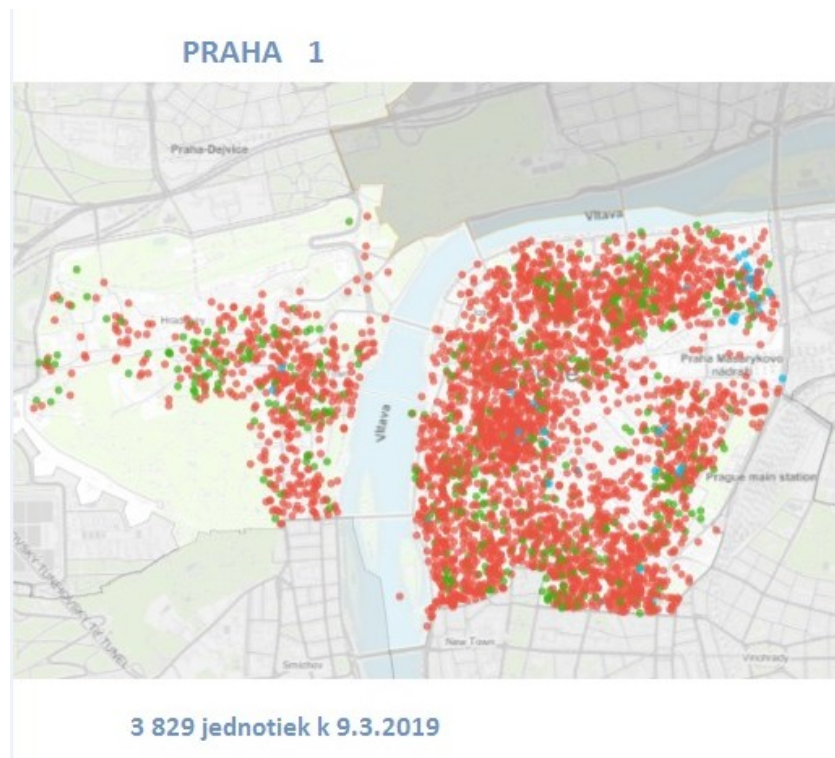
²⁵⁰ ČESKO. Zákon č. 131/2000 Sb. z dne 13.04.2000 o hlavním městě Praze. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000.

ČESKO. Obecně závazná vyhláška č. 55/2000 Sb. hl. m. Prahy. 2000.

mestskej časti úlohy nad rámec zákona v oblasti samostatnej a prenesenej pôsobnosti. MČ 10 v rozsahu stanoveným zákonom vystupuje právnych vzťahoch svojím menom a nesie zodpovednosť z týchto vzťahov vyplývajúcich. Ako právnická osoba jedná prostredníctvom svojich orgánov – Radou, starostom a Zastupiteľstvom MČ Praha 10. Zastupiteľstvo má právomoc zriadiť svoje vlastné poradné orgány – výbory a komisie.²⁵¹

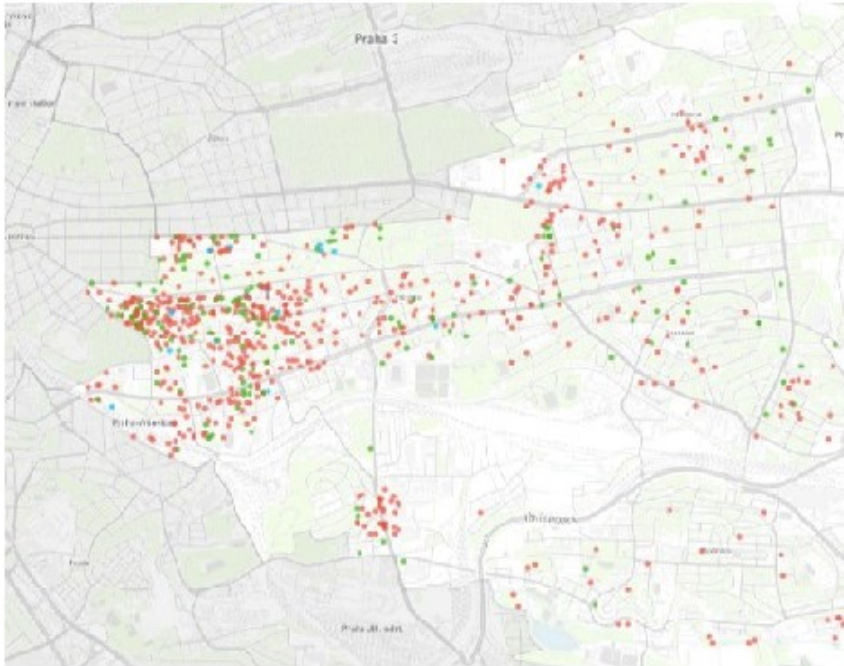
MČ Praha 10 nemá zastúpenie krátkodobých prenájmov tak silné ako v MČ 1. Objekty krátkodobého prenájmu Airbnb predstavujú čo do počtu cca 1/5 ponúk, ktorou disponuje MČ 1. V porovnaní s Prahou 10 kladie koncentrácia jednotiek na Prahe 1 suverénne túto oblasť za najobľúbenejšiu destináciu.

Obrázok č. 2: Počet a hustota jednotiek v Prahe 1 a Prahe 10 – rok 2019

²⁵¹ Vznik a právní postavení MČ Praha 10 - *Městská část Praha 10* [online]. [cit. 27.03.2019]. Dostupné z: <<http://www.praha10.cz/mestska-cast/o-praze-10/vznik-a-pravni-postaveni>>

PRAHA 10

768 jednotiek k 9.3.2019

zdroj: vlastné spracovanie autorky na základe dát z

Adding data to the debate - *InsideAirbnb* [online]. [cit. 09.03.2019]. Dostupné z:<<http://insideairbnb.com/prague/?neighbourhood=&filterEntireHomes=false&filterHighlyAvailable=false&filterRecentReviews=false&filterMultiListings=false>>

Z toho dôvodu je predpoklad, že Airbnb problematika nezastáva v agende MČ 10 tak významnú rolu, i keď jej prítomnosť je značná. V roku 2017 boli preverované sťažnosti vo veci nepovoleného Airbnb ubytovania, ktoré miestna časť riešila na úrovni priestupkových riadení na základe živnostenského zákona.²⁵² Ukázalo sa, že sťažnosti z negatívnych dopadov tejto služby sú tak prítomné i v tejto časti Prahy, i keď nie vo veľkom merítku. Problematika obecných bytov je podobne ako u MČ 1 zakotvená i v rámci MČ 10. Špecifické zdelenie k zákazu prevádzkovania služieb Airbnb je ukotvené nepriamo, skrz definíciu bytovej potreby. *„Bytovou potrebou sa rozumie potreba človeka získať byt za účelom ho užívať k trvalému bývaniu pre seba prípadne pre členy svojej domácnosti...rovnako tak o bytovú potrebu nejde, ak nie je na strane nájomcu skutočný a pravý záujem v byte bývať.“*²⁵³

²⁵² Rozbor plnění instrukce QI 83-01-02: Pravidla pro vyřizování stížností, pochval a petic za rok 2017 – Úřad Městské části Praha 10 z dne 21.03.2018 [online]. [cit. 27.03.2019]. Dostupné z:<http://www.praha10.cz/Portals/0/106_zverejnene_zadosti/2017/rozbor%20stiznosti%20QI%20-%202017.pdf>

²⁵³ Zásady pronajímání bytů svěřených městské části Praha 10 a bytů z kvóty MHMP. [online]. 2014, [cit. 14.04.2019]. Dostupné z:<<http://byty.praha10.cz/eDeska/download.jsp?idPriloha=59672>>

Podobne ako v iných mestských častiach, i na Prahe 10 sa predpokladá spustenie výziev k doplateniu rekreačných poplatkov. Vymáhateľnosť poplatkov stojí na právnom zakotvení ekonomickej autonómie miestnej samosprávy a ekonomickej autonómii obcí. Mestský úrad, ako správca miestnych poplatkov, je zodpovedný za informačnú činnosť voči poplatníkom, zaistení možnosti získavať spoľahlivé dáta k identifikácii subjektu a rozsahu poskytovania služieb, a v neposlednom rade dôsledné využívanie inštitútu pre vyberanie a vymáhanie poplatku.²⁵⁴

Problematikou oblasti bytovej politiky a koncepciou dostupného systému bývania na Prahe 10 sa zaoberá Komisia bytovej politiky.²⁵⁵ Starostka MČ 10, pani Renáta Chmelová, vykonáva súčasne i mandát senátorky, kde zastáva i post predsedkyne *Podvýboru pro bydlení k Výboru pro územní rozvoj, veřejnou správu a životní prostředí*.²⁵⁶ Žiadne iné oficiálne stanovisko MČ Prahy 10 k problematike krátkodobého ubytovania nebolo dohľadateľné.

2.2.1.4 Postavenie aktérov vo formálnom nastavení

Aj keď je právne postavenie dané zákonom, postavenie jednotlivých subjektov sa ukázalo pomerne obtiažne i v prípade ich formálnych kompetencií. Súčasťou pološtruktúrovaných rozhovorov bolo i skúmanie postoja respondentov k sile inštitucionálnej pozície vybraných subjektov. Na základe analýzy odpovedí bola vytvorená klasifikácia, kam boli jednotlivé odpovede zaradené. Rozdelenie bolo možné zaznačiť v päťbodovej škále odpovedí od najväčších formálnych kompetencií až po minimálne až žiadne kompetencie. Pri porovnaní odpovedí respondentov je možné zhodnotiť, že názorovosť nie je obecne a ani v rámci úrovni jednotná, nakoľko ich odpovede a zaradenie subjektov sú pomerne rozdielne. Za najjednoduchšiu v nezávislých odpovediach je možné považovať klasifikáciu postavenia samospráv, ako za subjekty s minimálnymi formálnymi kompetenciami. Čiastočná zhoda panuje i v sile postavenia Generálneho finančného riaditeľstva, ako subjektu so značnými a strednými kompetenciami, a Ministerstva miestneho rozvoja, ako subjektu so značnými až veľmi

²⁵⁴ Sdílená ekonomika v sektoru cestovního ruchu a ubytování a její vliv na problematiku místních poplatků. *Ministerstvo financí, Odbor správní činnosti České republiky* [ppt online]. 07.11.2017 [cit. 27.03.2019]. Dostupné z:<https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Prezentace_2017-11-07_Sdilená-ekonomika-v-sektoru-cestovniho-ruchu-a-ubytovani-a-jeji-vliv-na-problematiku-mistnich-poplatku.pdf>

²⁵⁵ Komise bytové politiky – *Městská část Praha 10* [online]. [cit. 27.03.2019]. Dostupné z:<<http://www.praha10.cz/volene-organy/rada-mc/komise-rady/komise-bytove-politiky>>

²⁵⁶ Podvýbor pro bydlení Výboru pro územní rozvoj, veřejnou správu a životní prostředí - *Senát Parlamentu ČR* [online]. [cit. 27.03.2019]. Dostupné z:<https://www.senat.cz/organy/index.php?lng=cz&ke_dni=02.04.2019&O=12&par_2=434>

veľkými kompetenciami. Magistrát HMP je považovaný za inštitúciu s malými až strednými právomocami. Naopak v klasifikácii Ministerstva financií a Ministerstva priemyslu a obchodu boli názory nejednotné naprieč celým spektrom.

Tabuľka č. 2: Klasifikácia výrokov respondentov – rozdelenie formálnych kompetencií subjektov

ÚROVEŇ	SUBJEKT	FORMÁLNE PRÁVOMOCI					Celkový počet odpovedí
		<i>Veľmi veľké</i>	<i>Značné</i>	<i>Stredné</i>	<i>Malé minimálne</i>	<i>Žiadne</i>	
Národná	<i>Ministerstvo financií</i>	3	2	2	2		9
	<i>Ministerstvo priemyslu a obchodu</i>	2	2	1	3	2	10
	<i>Ministerstvo miestneho rozvoja</i>	3	3	1	1		8
	<i>Generálne finančné riaditeľstvo</i>	1	4	3	1	1	10
Regionálna	<i>Magistrát mesta Praha</i>		2	3	4		9
Lokálna	<i>Mestská časť Praha 1</i>	1		1	6	2	10
	<i>Mestská časť Praha 10</i>	1		1	6	2	10

Zdroj: vlastné spracovanie autorky na základe pološtruktúrovaných rozhovorov

2.2.2 Rovina reálneho vplyvu

S ohľadom na samotný hierarchicky usporiadaný systém a princíp nadradenosti a podradenosti, je i rada oficiálnych nástrojov skôr neformálneho charakteru. Podľa *Doporučení pro rozvoj sdílené ekonomiky od Hospodářské komory ČR z roku 2018*, by príprava regulátorného rámca Airbnb mala byť sprevádzaná aktívnou diskusiou a jednaním so všetkými stranami a účastníkmi, ktorých sa regulácia môže dotknúť. Vzhľadom k tomu, že regulácia ovplyvňuje ako národnú úroveň, tak i úroveň lokálnu

a regionálnu, bolo by vhodné nájsť koordinačný mechanizmus k municipálnej regulácii neformálneho charakteru. Jednou z možností je zmocnenie municipalít k lokálnej regulácii od štátu, pričom podmienkou by bola vzájomná komunikácia medzi jednotlivými úradmi.²⁵⁷ Rozlišovanie medzi formálnymi i neformálnymi kompetenciami je dôležité predovšetkým z dôvodu, že reálne kompetencie subjektov predstavujú odlišný mechanizmus a v dlhodobom horizonte môžu mať zásadné dopady na formovanie Airbnb stratégie. Reálny vplyv môže byť svojim nepredvídateľným spôsobom častokrát určujúcejší než kompetencie vychádzajúce zo zákona.

Aj keď samotné označenie „reálneho vplyvu“ môže na prvý pohľad pôsobiť vágne a neurčito, v kontexte regulácie Airbnb bol ponechaný jeho otvorený význam pre širšie rozpätie možných odpovedí a príkladov respondentov. Na rozdiel od zhodnotenia formálneho postavenia inštitúcií, panoval na určení reálneho vplyvu podstatne vyšší konsenzus v odpovediach respondentov.

Tabuľka č. 3: Klasifikácia výrokov respondentov – určenie reálneho vplyvu inštitúcií

ÚROVEŇ	SUBJEKT	REÁLNY VPLYV INŠTITÚCIÍ			
		<i>Reálne silnejší</i>	<i>Odpovedá zákonným kompetenciám</i>	<i>Reálne slabší</i>	<i>Celkový počet odpovedí</i>
Národná	<i>Ministerstvo financií</i>	3	7	0	10
	<i>Ministerstvo priemyslu a obchodu</i>	1	8	0	9
	<i>Ministerstvo miestneho rozvoja</i>	0	9	0	9
	<i>Generálne finančné riaditeľstvo</i>	5	5	0	10
Regionálna	<i>Magistrát mesta Praha</i>	5	4	1	10
Lokálna	<i>Mestská časť Praha 1</i>	5	3	2	10
	<i>Mestská časť Praha 10</i>	3	1	5	9

Zdroj: vlastné spracovanie autorky na základe pološtruktúrovaných rozhovorov

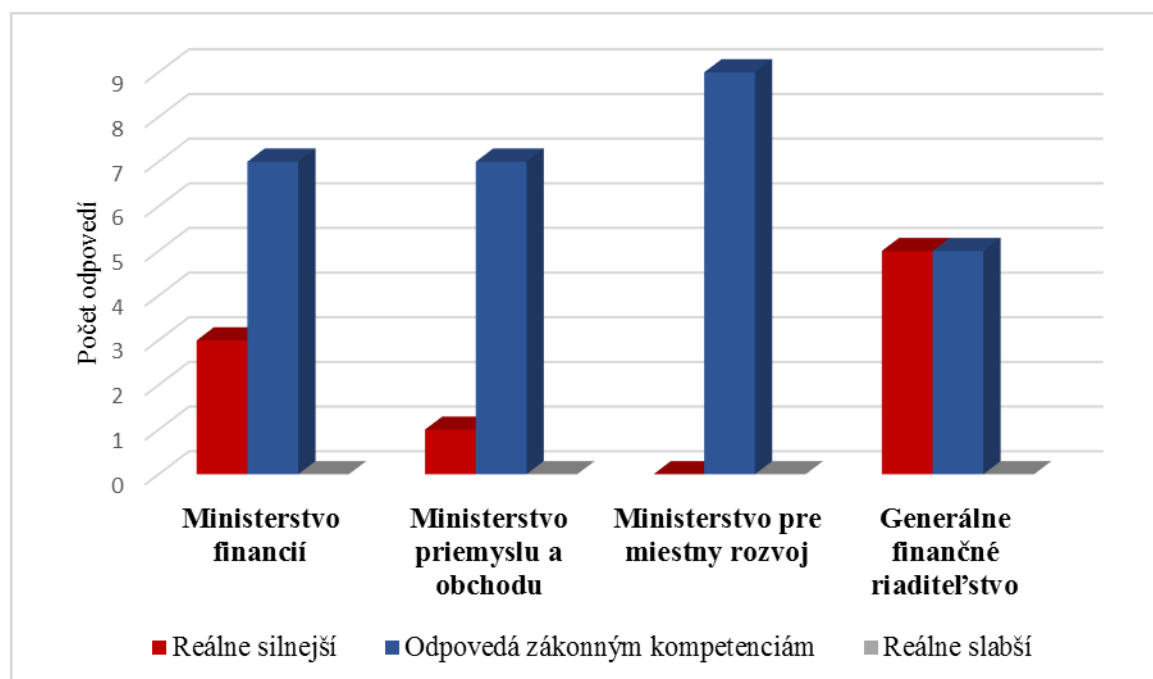
²⁵⁷ Doporučení pro rozvoj sdílené ekonomiky - *Hospodářská komora České republiky*, 2018, s. 12. [online]. [cit. 15.11.2018].

Na základe klasifikácie odpovedí sa ukázalo, že väčšina respondentov sa zhodla v názore, že vybrané ministerstvá disponujú vplyvom, aký im ukladá zákonné nastavenie. V prípade GFR a Magistrátu sa prejavil medzi respondentami nesúlad vzhľadom k polovičnému rozkolu medzi zákonnými kompetenciami a reálne silnejším vplyvom. V kontraste voči sebe stoja i mestské časti, kedy panuje u polovice vybraných predstaviteľov názor, že jedna časť dosahuje v prostredí Airbnb silnejšie postavenie, zatiaľ čo druhá svoje kompetencie využíva nedostatočne. Z analýzy odpovedí taktiež vyplýva, že slabší vplyv MČ 10 prisudzujú vo výraznej prevahe najmä respondenti reprezentujúci práve lokálnu úroveň. V ostatných odpovediach je zastúpenie respondentov v rámci úrovni pomerne vyvážené, aj keď zástupci lokálnych úrovní sa väčšinou zhodli na tom, že náhľad do národnej úrovni je im pomerne vzdialený.

2.2.2.1 Národná úroveň

Z predložených výsledkov výskumu je zrejmé, že v rámci národnej úrovne odpovedá vplyv ústredných orgánov štátnej správy ich zákonným kompetenciám. Ani jeden reprezentant z celej škály úrovní nepochyboval vplyv ministerstiev v závislosti na ich formálnych právomociach.

Graf č. 6: Postoje respondentov v určení reálneho vplyvu inštitúcií – národná úroveň

Zdroj: vlastné spracovanie autorky na základe pološtruktúrovaných rozhovorov

Do absolútnej zhody názorov predstaviteľov všetkých úrovní sa dostalo MMR, pre ktoré sa jednohlasne priklonili ako k inštitúcii, ktorá odpovedá svojim formálnym kompetenciám. Postoje reprezentantov sa zhodovali v názore, že MMR disponuje potenciálom, ktorý by však mohlo využiť vo väčšom rozsahu. Podľa predstaviteľov Magistrátu má kompetencie v nastavovaní miestnych poplatkov, čo však považujú za nedostatočné riešenie. Podľa zastupiteľa Mgr. Ing. Jaromíra Beránka, je všeobecne propagácia cestovného ruchu v regionálnych aktivitách slabá. Za možný dôvod považuje súčasnú zahŕtenosť agendou ministerstva európskych fondov a dotácií.²⁵⁸

MMR úzko spolupracuje i s hlavným mestom najmä v oblasti cestovného ruchu a hotelierstva. Na základe jednaní z marca 2018 vyplynulo, že by si hlavné mesto prialo, aby bolo zdieľané ubytovanie explicitne vymenované v 88 voľných živnostiach. Zatiaľ je tam vedené iba hotelierstvo, čomu však digitálna služba neodpovedá. Ministerstvo však o takomto počíne zatiaľ neuvažuje. Z oficiálneho vyjadrenia hovorca ministerstva Viléma Trčka vyplýva, že i napriek výmene vzájomných stanovísk k problematike, ministerstvo žiadne oficiálne návrhy od magistrátu neobdržalo.²⁵⁹ K problematike sa však podľa dostupných zdrojov stavia po prijatých sťažnostiach pomerne rezervovane.²⁶⁰ MMR sa pokúšalo presadiť vlastný návrh novely miestnych poplatkoch, ktorý však nebol úspešný a tak sa iniciatívne pripojilo k novele zákona k miestnym poplatkom od MF.²⁶¹ Z pohľadu MPO predstavuje MMR najdôležitejší formálny orgán na celoštátnej úrovni v problematike Airbnb, avšak jeho reálny vplyv sa nevymyká jeho právomociam. Doposiaľ nebola predstavená žiadna koncepcia, na pracovnej úrovni sa zatiaľ diskutujú možné návrhy.²⁶²

Pri posudzovaní vplyvu MPO sa ukázalo najmenšie povedomie o agende Airbnb v tejto inštitúcii medzi respondentami. Na určení samotného vplyvu MPO neboli konzistentní ani reprezentanti národnej úrovne. Náhľad do agendy pôsobnosti tohto subjektu priblížil predstaviteľ MPO, ktorý vplyv MPO považuje za reálne silnejší, nakoľko má v gescii celú problematiku nových obchodných modelov. Z pohľadu MPO

²⁵⁸ Rozhovor s Mgr. Ing. Jaromírom Beránkom, 08.04.2019.

²⁵⁹ KABÁTOVÁ, Šárka. Praha chce regulovat Airbnb. Ubytování jen tři až čtyři měsíce v roce či vymáhání poplatků. In: *Lidovky.cz* [online]. 08.03.2018 [cit. 25.01.2019]. Dostupné z: <https://www.lidovky.cz/domov/magistratem-vysnena-regulace-airbnb-tri-az-ctyri-mesice-v-roce-a-vymahani-poplatku.A180307_104525_In_domov_sk>

²⁶⁰ DOSTÁL, Dalibor. Čeští hoteliéři bojují s levným ubytováním přes internet, stát zásah nechystá. In: *businessinfo.cz* [online]. 26.10.2015 [cit. 16.04.2019]. Dostupné z: <<https://www.businessinfo.cz/cs/clanky/cesti-hoteliери-bojuji-s-levnym-ubytovanim-pres-internet-stat-zasah-nechysta-70104.html>>

²⁶¹ Rozhovor s anonymným predstaviteľom Ministerstva financií, 08.04.2019.

²⁶² Rozhovor s anonymným predstaviteľom Ministerstva priemyslu a obchodu, 02.04.2019.

však nie je nutné meniť celý živnostenský zákon, pretože negatívne externality služby sa týkajú vyložené ohraničených území Prahy. MPO je v problematike liberálne a očakáva postoje z MMR. „Regulácii sa nebránime, ale z nášho pohľadu by mala byť presne zacielená, a nie celoplošná, preto je na mieste opatrnosť a presné overenie dát a reálnych dopadov.“²⁶³ V súvislosti s tematikou Airbnb sa pôsobnosť MPO objavuje v médiách pomerne často. Názory liberálneho postojá smerom k regulácii a konkrétny postup ministerstva potvrdzujú i mediálne správy. MPO zatiaľ nepovažuje nutný regulatívny zásah v tomto sektore vzhľadom k tomu, že nedošlo k žiadnemu systematickému tržnému zlyhaniu.²⁶⁴ Ministerstvo už v roku 2016 deklarovalo, že je nutné počkať na vývin a budúcnosť tohto odvetia.²⁶⁵ Ján Havlík, riaditeľ odboru európskych záležitostí, potvrdil jednania o nových pravidlách podnikania i s ďalšími ministerstvami.²⁶⁶ Postoj ministerstva predstavil i v rámci verejnej diskusii o online platformách, kde deklaroval, že samotná regulácia nie je hranične nutná, pretože by mohla zadusiť rozvoj nových obchodných modelov.²⁶⁷ MPO zastáva názor, že aktuálne pravidlá sú dostačujúce, avšak väčšou výzvou je ich efektívne vymáhanie.²⁶⁸ Naopak predstavitelia lokálnej úrovne vidia nutnosť predovšetkým v právnej úprave definície živnostenského podnikania.²⁶⁹

Súčasný daňový predpis obsahuje návod, ako platiť dane i v prípade zdieľanej ekonomiky. V tomto ohľade nie sú podľa MF nutné žiadne nové špeciálne postupy zdaňovania. „Keď my ako Ministerstvo financií a Finančná správa hovoríme o Uberu alebo Airbnb, nahliadame na nich v 99% ako na digitálnu ekonomiku, teda ako na podnikanie. Nechceme tento biznis škrtiť, chceme, aby z neho ľudia platili dane. Nemyslím si, že z nášho pohľadu by bola potrebná nejaká špecifická regulácia,“ tvrdí

²⁶³ Tamtiež, 02.04.2019.

²⁶⁴ ČERNÝ, Aleš. Nezakazujte Uber nebo AirBnB, zastala se Evropská komise sdílené ekonomiky. In: *Idnes.cz* [online]. 03.06.2016 [cit. 20.10.2018]. Dostupné z: <https://www.idnes.cz/ekonomika/domaci/doporuceni-evropske-komise-o-sdilene-ekonomice.A160602_181855_ekonomika_rny>

²⁶⁵ Sdílená ekonomika si asi vyžádá novou definici podnikání. In: *denik.cz* [online]. 26.07.2016 [cit. 15.10.2018]. Dostupné z: <<https://www.denik.cz/ekonomika/sdilena-ekonomika-si-asi-vyzada-novou-definici-podnikani-20160726.html>>

²⁶⁶ SKOUPÁ, Adéla. Služby Airbnb nebo BlaBlaCar mohou změnit definici podnikání. Vláda se chystá na sdílenou ekonomiku. In: *zpravy.aktualne.cz* [online]. 26.07.2016 [cit. 16.04.2019]. Dostupné z: <<https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/sluzby-airbnb-nebo-uber-mohou-zmenit-definici-podnikani-vlad/r~cb5c7f38531c11e6a77e002590604f2e/?redirected=1555437917>>

²⁶⁷ Účast' na verejnej debaťe „Online platformy v ubytovacích službách“ v Európskom dome v Prahe, 15.5.2018.

²⁶⁸ TEŠNAROVÁ, Denisa. Airbnb: Regulovat, nebo neregulovat?. In: *archiv.ihned.cz* [online]. 26.06.2018 [cit. 16.04.2019]. Dostupné z: <<https://archiv.ihned.cz/c1-66175410-airbnb-regulovat-nebo-neregulovat>>

²⁶⁹ Rozhovor s Ing. Petrom Hejmom, 22.03.2019.

Zdeněk Hrdlička, riaditeľ odboru politiky daňovej stratégie.²⁷⁰ Tento postoj MF potvrdil i respondent v osobnom rozhovore: „*Náš postoj k celkovej regulácii Airbnb je skôr neutrálny, jej primárne nastavenie explicitne nie je v našej pôsobnosti*“.²⁷¹ MF nepovažuje novelu o miestnych poplatkoch za kľúčovú a rozhodne nie ako regulačný zákon. Jej prvotným cieľom má byť posilnenie obcí, príliv nových finančných zdrojov a rovnosť v zavádzaní poplatku; jej funkcia je teda čisto fiškálna. Monitoringom médií sa potvrdil postoj MF k novele. Na jednaní vlády k účelu novely vyjadril i premiér Andrej Babiš. „*V návrhu sú veľké kompetencie obciam, ktoré môžu rozhodovať, dávať výnimky a je to hlavne na nich*“.²⁷² Za prvý krok v regulácii je v médiách považovaná práve novela k miestnym poplatkom, ktorá predstavuje vypočutie priania starostov obcí a ponúka im ďalšie možnosti financovania verejných služieb.²⁷³ Podľa reprezentanta MF nie je vplyv ministerstva pre reguláciu Airbnb určujúci. Zásadná je rola pozmeňovacích návrhov a vládna úroveň.²⁷⁴ Naopak na postavení MF do reálne silnejšieho vplyvu sa zhodli obaja respondenti regionálnej úrovne. Podľa Jaromíra Beránka disponuje MF značnými formálnymi i silnými reálnymi kompetenciami. Magistrát sa snaží apelovať priamo na túto inštitúciu a víta novelu o miestnych poplatkoch. Jeho silnejší reálny vplyv vidí predovšetkým v jeho finančnom vydieračskom potenciále.²⁷⁵ Pražský radný, Adam Zábranský vidí silný reálny vplyv ministerstva predovšetkým v aktívnom presadzovaní zmeny legislatívy a motivácii vo vyjednávaní s Airbnb vzhľadom k potencionálnym prílivom financií. Naopak jeho formálne kompetencie definoval ako malé, vzhľadom k tomu, že sa priamou reguláciou Airbnb nezaobrá. Nová novela sa nedotýka priamo digitálnej platformy, ale predovšetkým problému s veľmi nízkou sadzbou turistického poplatku v ČR – teda daňovej a poplatkovej oblasti.²⁷⁶

Na nižšom stupni hierarchie štátnej správy pôsobia i správne úrady, ktorých pôsobnosť je obmedzená vecne i územne, pričom ich existencia je prejavom vertikálnej

²⁷⁰ BOŘÍKOVÁ, Hana, Jan NOVOTNÝ. Digitální Klondike: Praha řeší, jak zkrotit Airbnb. In: *euro.cz* [online]. 24.02.2018 [cit. 01.11.2018]. Dostupné z: <<https://www.euro.cz/byznys/digitalni-klondike-praha-resi-jak-zkrotit-airbnb-1394315>>

²⁷¹ Rozhovor s anonymným predstaviteľom Ministerstva financií, 08.04.2019.

²⁷² Vláda chce umožnit obcím, aby si mohly přivýdělat z turistického ruchu. In: *vlada.cz* [online]. 12.09.2018 [cit. 22.01.2019]. Dostupné z: <<https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/vlada-chce-umoznit-obcim--aby-si-mohly-privydelat-z-turistickeho-ruchu-168382/>>

²⁷³ Ministerstvo financí připravilo opatrnou regulaci Airbnb. Bohužel mnoho nevyřeší. In: *denikreferendum.cz* [online]. 06.04.2018 [cit. 16.04.2019]. Dostupné z: <<http://denikreferendum.cz/clanek/27396-ministerstvo-financi-pripravilo-opatrnou-regulaci-airbnb-bohuzel-mnogo-nevyresi>>

²⁷⁴ Rozhovor s anonymným predstaviteľom Ministerstva financií, 08.04.2019.

²⁷⁵ Rozhovor s Mgr. Ing. Jaromírom Beránkom, 08.04.2019.

dekoncentrácie štátnej správy. Aj keď v súčasnej dobe existujú platné daňové predpisy a nové postupy nie sú nevyhnutne nutné, samotný fakt, že dochádza k neplneniu zákonných povinností u hostiteľov Airbnb, je podľa odpovedí respondentov predovšetkým vecou správcu dane. Z postojov je zrejmé, že vo veci reálnych kompetencií, je zaradenie GFR nejasné. I keď formálne predstavuje GFR poradný orgán MF, na jeho silnejšom reálnom vplyve sa zhodla až polovica respondentov. Hlavným dôvodom je jeho vydieračský potenciál a kontrolné právomoci v oblasti financií. I keď MF občasne a v prípade nutnosti pripomienkuje a konzultuje GFR s formálnymi, či neformálnymi návrhmi, v zásade funguje GFR ako samostatná inštitúcia, ktorá si svoju agendu a návrhy riadi sama.²⁷⁷

Jeho veľkou reálnou silou sa podľa Adama Zábranského a predstaviteľa MPO ukázala metodická príručka k posúdeniu Airbnb a jeho daňových povinností. I keď jeho formálne kompetencie nepredstavujú zásadnú váhu, vzhľadom k jeho postavení poradného orgánu bez zákonodarnej iniciatívy, disponujú kontrolnou právomocou a ako prvý orgán prišli s interpretáciou povinností vzťahnutých k digitálnym platformám.²⁷⁸ V nadväznosti na to, zahájilo GFR v minulom roku veľký kontrolný zásah proti prenajímateľom cez Airbnb, ktorí svoje daňové povinnosti neplnili v súlade so zákonom. Tým rozosiela výzvy k doplateniu a taktiež daňové kontroly. K zdrojom informácií k prenajímateľom sa však GFR nevyjadriť jasne a tvrdí, že údaje získalo vlastnou analytickou činnosťou. „*Môžem potvrdiť, že zdieľanie údajov s Airbnb neprebieha a zatiaľ o podobnej spolupráci nejednáme*“, potvrdil Jiří Fojtík, riaditeľ Sekcie metodiky a výkonu daní GFR.²⁷⁹ Súčasne je zrejmé, že štátne orgány a finančné úrady majú dostatočne široké právomoci, aby sa k potrebným údajom pre zahájenie príslušných správnych krokov dostali bez pomoci tretích strán. Spoluprácu a prenos dát so spoločnosťou Airbnb vyvrátil i Jiří Fojtík pri osobnom stretnutí. „*Tituly zdanenia sú rovnaké v prípade prenájmov obecné, i digitálne platformy vieme zdaňovať, jediné čo nám chýba je zdieľanie dát s Airbnb. Výhodou týchto platforiem je, že zanechávajú digitálnu stopu. Preto je možné dáta zistiť iným – náročnejším spôsobom.*“²⁸⁰

²⁷⁶ Rozhovor s Adamom Zábranským, 20.03.2019.

²⁷⁷ Rozhovor s anonymným predstaviteľom Ministerstva financií a s Ing. Jiří Fojtíkom.

²⁷⁸ Rozhovor s Adamom Zábranským, 20.03.2019.

Rozhovor s anonymným predstaviteľom Ministerstva priemyslu a obchodu, 02.04.2019.

²⁷⁹ Neplatičům daní z řad uživatelů Uberu i Airbnb každý den nabíhají pokuty z prodlení, říká zástupce finanční správy. *Finanční správa* [online]. 09.08.2018 [cit. 25.01.2019]. Dostupné z: <<https://www.financnisprava.cz/cs/financni-sprava/pro-media/FS-v-mediich/lide-2018/neplaticum-dani-z-rad-uberu-airbnb-nabihaji-pokuty-rozhovor-fojtik-9345>>

²⁸⁰ Rozhovor s Ing. Jiřím Fojtíkom, 01.04.2019.

Zahájenie kontrol ukázalo, že problém nie je v právnej stránke veci, ale vo vymáhateľnosti. Neplatičom hrozia pomerne vysoké sankcie a v niektorých prípadoch dokonca i trestné stíhanie.²⁸¹ „Preto z formálneho hľadiska máme pomerne silné kompetencie. Ľudia, ktorí prenajímajú musia dodržiavať daňové predpisy, a teda už si i zväžia, či je to pre nich skutočne výhodné. Otázkou zostáva ako na to bude reagovať trh.“²⁸² Poskytovatelia služby sú si postupne viac vedomí povinností a sily tohto subjektu. Je prakticky na uvážení kontrolných úradov, či danú činnosť budú pokladať za neoprávnené podnikanie nad klasický rámec alebo naopak bude táto činnosť akceptovaná bez podnikateľského oprávnenia.²⁸³ Prijatie administratívnych povinností stiera doposiaľ deklarovanú výhodnosť krátkodobých prenájmov. Pravdepodobnosť kontroly bežných hostiteľov je však vďaka obmedzeným kapacitám veľmi nízka.²⁸⁴ Podobne sa vyjadril i zastupiteľ Prahy 10, Ivan Mikoláš. Silu subjektu vidí predovšetkým v jeho silnej kontrolnej právomoci spojenej s morálnym rešpektom. Prispôsobenie príslušných zákonov, udeľovanie sankcií, rušenie oprávnení zaradil medzi jeho značné kompetencie.²⁸⁵ I Hospodárske noviny považujú pravidlá Finančnej správy za tie, ktoré umožnia, aby k tým poskytovateľom, ktorí platia dane i len čiastočne, pristupovali finančné úrady o čosi „láskavejšie“ ako k ostatným.²⁸⁶

Jiří Fojtík taktiež uviedol, že nezastáva názor, že postavenie GFR má v otázkach regulácie zásadnú rolu. GFR má v gescii jedine daňovú problematiku a problém a digitálnymi platformami spočíva v zásadnejšom opatrení. Hlavnú rolu by podľa neho mala zohrávať supranacionálna úroveň. Doposiaľ však podľa jeho slov k žiadnej regulácii nedochádza, čo nedáva za vinu príslušným subjektom, ale predovšetkým tomu,

²⁸¹ *Finanční správa*, ref. 279.

VRBOVÁ, Vendula. Finanční správa zasahuje proti Airbnb. Data o pronajimatelích získala ,analytickou činností. In: *irozhlas.cz* [online]. 30.07.2018 [cit. 25.01.2019]. Dostupné z: <https://www.irozhlas.cz/ekonomika/airbnb-sdílena-ekonomika-uber-zatah-financni-sprava_1807300649_haf>

VEJVODOVÁ, Alžběta. Finanční správa získala jména pronajimatelů přes Airbnb, nyní na nich vymáhá neuhrazené daně. In: *Archiv.ihned.cz* [online]. 29.08.2018 [cit. 25.01.2019]. Dostupné z: <<https://archiv.ihned.cz/c1-66463420-zacalo-nove-kolo-kontrol-airbnb-bernak-se-zameri-na-dph-z-provizi-pronajimatele-se-musi-registrovat-na-urade-jinak-jim-hrozi-sankce%20https://byznys.ihned.cz/c1-66228160-financni-sprava-ziskala-jmena-pronajimatelu-pres-airbnb-nyni-na-nich-vymaha-neuhrazene-dane>>

²⁸² Rozhovor s Ing. Jiřím Fojtíkem, 01.04.2019.

²⁸³ Osobná návšteva finančných úradov Praha 1 a Praha 10 z dňa 19.3.2019, Praha.

²⁸⁴ VEJVODOVÁ, Alžběta. Rána pro Airbnb: Finanční správa vyrukovala s novým výkladem zákona. In: *pravniciradce.ihned.cz* [online]. 29.11.2017 [cit. 16.04.2019]. Dostupné z: <<https://pravniciradce.ihned.cz/c1-65972210-rana-pro-airbnb-financni-sprava-vyrukovala-s-novym-vykladem-zakona>>

²⁸⁵ Rozhovor s Ing. Ivanom Mikolášom, 08.04.2019.

že majú ostatné subjekty zložitejšie presadzovanie a nedostatočné zákonné rámce. „*My Airbnb neregulujeme, aj keď naše kroky samozrejme na danú službu a podnikanie vplyv majú. My len dodržiavame daňové a zákonné povinnosti*“.²⁸⁷ Príslušné výsledky z kontrol budú na GFR zverejnené až po spracovaní.

Príklady a výroky respondentov boli v súlade s mediálnymi zdrojmi a ich overenie bolo pomerne jednoducho dohľadateľné. Z hľadiska počtu relevantných správ v spojitosti s Airbnb problematikou zastáva prvé miesto práve GFR.

Tabuľka č. 4: Početnosť mediálnych správ k dňu 16.04.2019 – národná úroveň

SUBJEKT	MEDIÁLNY ARCHÍV rok 2014 –2019
<i>Ministerstvo financií</i>	587 správ
<i>Ministerstvo priemyslu a obchodu</i>	253 správ
<i>Ministerstvo miestneho rozvoja</i>	311 správ
<i>Generálne finančné riaditeľstvo</i>	266 správ Heslo „finanční správa“ – 931 správ

Zdroj: *vlastné spracovanie autorky prostredníctvom Newton Media Search* [online]. [cit. 16.04.2019]. Dostupné z: <<http://pez.cuni.cz/prehled/zdroj.php?lang=cs&id=27>>.

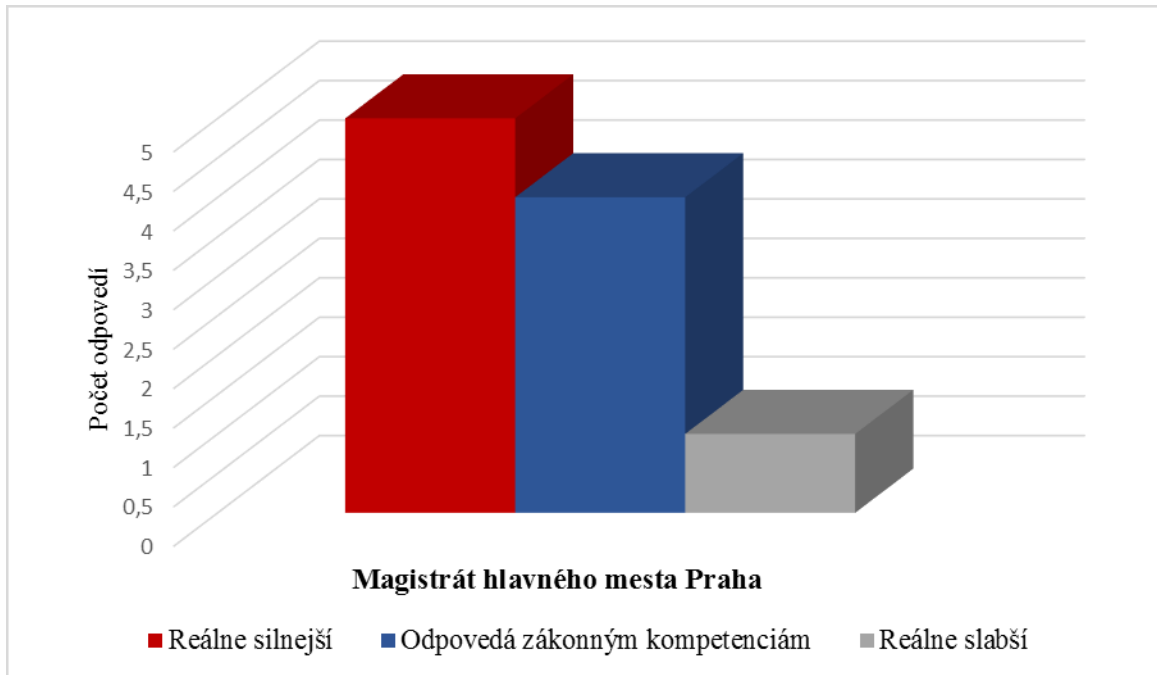
2.2.2.2 Regionálna úroveň

Podobne ako GFR, i Magistrát HMP zastáva medzi odborníkmi v postavení reálnych právomocí neurčité miesto. Z výsledku šetrenia sa ukázalo, že takmer polovica respondentov považuje jej vplyv za odpovedajúci jej zákonným kompetenciám, zatiaľ čo druhá polovica vníma jej vplyv za podstatne silnejší. I obaja dotazovaní reprezentanti boli vo svojich odpovediach konzistentní a takmer totožní. I vzhľadom k tomu, že má Magistrát v porovnaní s legislatívnymi orgánmi malé a nedostatočné kompetencie, nie je úplne bezbranný vďaka regulácii výšky turistických poplatkov, lokálnych právnych predpisov, či prístupu mesta k obyvateľom a zákonodarná iniciatíva.

²⁸⁶ HRSTKOVÁ, Julie. Zdanění Airbnb je tou nejlepší regulací, finanční správa překvapila. In: *archiv.ihned.cz* [online]. 09.08.2018 [cit. 16.04.2019]. Dostupné z: <<https://archiv.ihned.cz/c1-66212650-zdaneni-airbnb-je-tou-nejlepsi-regulaci-financni-sprava-prekvapila>>

²⁸⁷ Rozhovor s Ing. Jiřím Fojtíkom, 01.04.2019.

Graf č. 7: Postoje respondentov v určení reálneho vplyvu inštitúcií – regionálna úroveň

Zdroj: vlastné spracovanie autorky na základe pološtruktúrovaných rozhovorov

Reprezentanti však v zhode spochybnili formálnu možnosť zákonnej iniciatívy zo svojej úrovne. V realite je podľa skúsenosti neúspešná, pokiaľ prebieha zdola. Preto uprednostňujú iné – neformálne prostriedky, ako tlaky na poslancov, vládu, ministerstvá, ktoré bývajú úspešnejšie.²⁸⁸ Neúčinnosť zákonodarnej iniciatívy potvrdil i predstaviteľ MF. „Návrhy zákonov krajov majú menšiu šancu na úspech, ako tie, ktoré sú presadené z vrchnej a vládnej úrovni.“²⁸⁹ Adam Zábranský poukázal na silnejší reálny vplyv v Prahe v kontexte množstva aktivít a motivácie s nimi spojenými. Reálnu silu Magistrátu vidí i v snahe Airbnb spolupracovať s Magistrátom, aby ten netlačil na ešte prísnejšie regulačné pravidlá. Airbnb sa vyslovilo o záujem vybrať poplatok, ale naša legislatíva to nepovoľuje. Preto je v prvom rade nutný zásah z národnej úrovne.²⁹⁰ To potvrdil i v rubrike médií, kde sa vyslovil v názore, že úlohou štátu je regulácia

²⁸⁸ Rozhovor s Adamom Zábranským, 20.03.2019.

Rozhovor s Mgr. Ing. Jaromírom Beránkom, 08.04.2019.

²⁸⁹ Rozhovor s anonymným predstaviteľom Ministerstva financií, 08.04.2019

²⁹⁰ Rozhovor s Adamom Zábranským, 20.03.2019.

v legislatívnej rovine.²⁹¹ Spolupráca s Airbnb platformou je v začiatkoch a v súčasnosti prebiehajú prvé jednania spoločne s Magistrátom.²⁹²

Podľa advokáta Jakuba Štilca je problém v právnom postavení služieb Airbnb, ktoré sú legislatívne chránené, čoho sú si vedomé. Nižšia miera regulácie je stav, ktorý je prijateľný ako pre zákazníkov, tak i pre samotnú spoločnosť. Z toho dôvodu tak Airbnb stojí o vyberanie a priamo odvádzanie poplatkov mestu, tak ako je to bežnou praxou v iných mestách. Praha podľa jeho názoru vyvíja aktivitu správnym smerom, teda k prijatiu legislatívnych zmien na vládnej úrovni a priamym jednaním s Airbnb.²⁹³ Podľa radnej Marvanovej nie je v prípade dobrovoľnej dohody s Airbnb zákonné ukotvenie nutné. Airbnb pripravilo návrh memoranda o porozumení, ktorý predložilo hlavnému mestu koncom roku 2018. Návrh sa týka spolupráce na výbere mestských poplatkov a zdieľanie dát užívateľov. Podľa Airbnb by sa jednalo o prvú takúto dohodu v regióne strednej a východnej Európy. Praha záujem uzavrieť memorandum víta a považuje ho ako základ pre diskusiu.²⁹⁴

Podľa Jaromíra Beránka reálny vplyv Magistrátu odpovedá jeho formálnym kompetenciám. V rámci koalície panuje v tejto problematike zhoda. Neformálne stretnutia sa odohrávajú nepravidelne na úrovni Komisia pre krátkodobé ubytovanie, ktorá je formálne ukotvená ako poradný orgán Rady a teda navrhuje vhodné opatrenia. V neformálnej rovine však vidia členovia v tomto zoskupení potenciál, nakoľko jej členmi sú i dvaja poslanci z vládnej koalície, vďaka ktorým má i Magistrát potencionálne zvýšené šance na úspech.²⁹⁵ Komisia podporuje pozmeňovacie návrhy poslanca Jakuba Michálka k novele o miestnych poplatkoch. Na vládnu úroveň tlačí i skrz poslanca Patrika Nachera, ktorý predkladá návrh na zákonné zmocnenie pre obce.²⁹⁶ Praha podporuje i novelu zákona o miestnych poplatkoch, ktorá by umožňovala

²⁹¹ TŮMA, Ondřej. Očima expertů: Jak vyžrát na Airbnb?. In: *penize.cz* [online]. 09.11.2018 [cit. 16.04.2019]. Dostupné z: <<https://www.penize.cz/pronajem-bytu/401741-ocima-expertu-jak-vyzrat-na-airbnb>>

²⁹² MARVANOVÁ, Hana. Novinky z Magistrátu – Airbnb a obdobné digitální platformy. In: *Facebook* [online]. 21.03.2019 18:20 [cit. 27.03.2019]. Dostupné z: <<https://www.facebook.com/HanaMarvanovaSTAN/>>

²⁹³ BAJTLER, Martin. Praha má pro regulaci Airbnb svázané ruce, tvrdí advokát Jakub Štilec. In: *Idnes.cz* [online]. 01.01.2019 [cit. 06.02.2019]. Dostupné z: <https://www.idnes.cz/praha/zpravy/praha-regulace-airbnb-mesto-ma-svazane-ruce-nemovitosti.A181227_447367_praha-zpravy_nuc>

²⁹⁴ ELČÍČ, Sandro. Dokončili jsme část kontroly placení poplatků za Airbnb, na řadě jsou výzvy k úhradě, říká radní Kordová Marvanová. In: *Byznys.ihned.cz* [online]. 09.01.2019 [cit. 06.02.2019]. Dostupné z: <<https://byznys.ihned.cz/c1-66424950-dokoncili-jsme-cast-kontroly-placeni-poplatku-za-airbnb-na-rade-jsou-vyzvy-k-uhrade-rika-radni-kordova-marvanova>>

²⁹⁵ Rozhovor s Mgr. Ing. Jaromírom Beránkem, 08.04.2019.

²⁹⁶ Rada projednala závěry Komise pro krátkodobé ubytovací služby. In: *Portál hlavního města Prahy* [online]. 25.02.2019 [cit. 27.03.2019]. Dostupné z: <

vyberanie a platenie mestských poplatkov priamo sprostredkovateľom ubytovania na základe zmluvy s obcou. Vyplýva to zo skutočnosti, že tento poplatok odvádza v rámci pražských mestských častí len minimum užívateľov a ročne dosahujú úniky z tohto poplatku približne desiatky miliónov korún. Vládny návrh počíta so zlúčením ubytovacieho poplatku, pričom Praha má záujem vyberať poplatok na hornej hranici, aby sa krátkodobé prenajímanie prestalo vyplácať.²⁹⁷ Cez to však prevláda názor, že digitálne platformy potrebujú podrobnejšiu legislatívnu úpravu. „*Za kľúčové považujeme, aby zákon jasne definoval povinnosti zo strany poskytovateľov týchto služieb dodržiavať pravidlá a umožňovať riešiť problémy, ktoré vznikajú pre ostatných vlastníkov bytu a ich obyvateľov,*“ uviedla predsedkyňa Komisie Hana Kordová Marvanová.²⁹⁸ Silnejšie neformálne nástroje vo forme tzv. soft power a tlaku na vládnu úroveň vidí pre Magistrát i zastupiteľ Prahy 10, Adam Šilar a zastupiteľ Prahy 1, Pavel Nazarský, ktorý je zároveň členom magistrálnej komisie.

Zastupiteľstvo obce môže vydať obecne záväznú vyhlášku v medziach zákona stanovujúceho jeho samostatnú pôsobnosť. Praha dlhodobo usiluje o zákonné zmocnenie, aby si pravidlá na svojom území s prihliadnutím k miestnym špecifikám mohla zaviesť sama.²⁹⁹ Snaha o reguláciu prostredníctvom vyhlášky je jedna z veľmi častých diskutovaných tém v médiách. Otázka zavedenia právomoci pre mesto Praha, bola skúmaná i v rámci expertných rozhovorov.

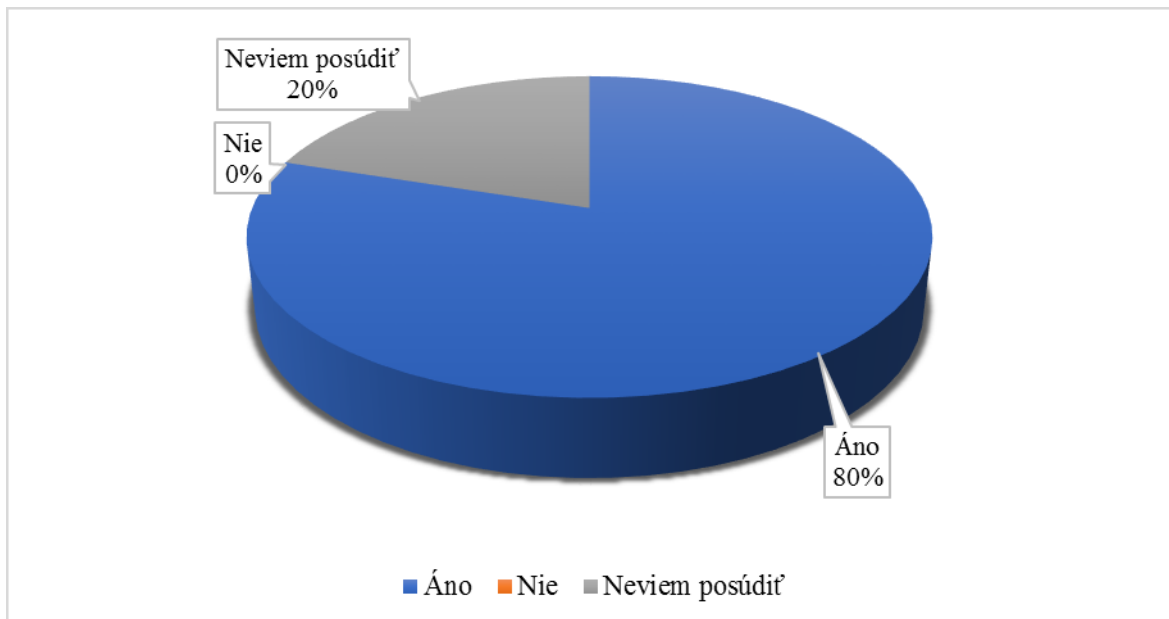
http://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/magistrat/tiskovy_servis/tiskove_zpravy/rada_projednala_zavery_ko_mise_pro.html>

²⁹⁷ Vedení Prahy bude požadovat změnu zákona na regulaci Airbnb. In: *ceskenoviny.cz* [online]. 18.09.2018 [cit. 06.02.2019]. Dostupné z:<<https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/vedeni-prahy-bude-pozadovat-zmenu-zakona-na-regulaci-airbnb/1664055>>

²⁹⁸ Rada projednala závěry Komise pro krátkodobé ubytovací služby. In: *Portál hlavního města Prahy* [online]. 25.02.2019 [cit. 27.03.2019]. Dostupné z:<http://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/magistrat/tiskovy_servis/tiskove_zpravy/rada_projednala_zavery_ko_mise_pro.html>

²⁹⁹ PUCI, Jan. Poslanec Nacher chce, aby obce měly od státu zmocnění vydat vyhlášku ke krátkodobému ubytování. In: *Prazskypatriot.cz* [online]. 11.03.2019 [cit. 27.03.2019]. Dostupné z:<<https://www.prazskypatriot.cz/poslanec-nacher-chce-aby-mely-obce-od-statu-zmocneni-vydat-vyhlasku-ke-kratkodobemu-ubytovani/>>

Graf č. 8: Postoje respondentov: *Ste toho názoru, že by mesto Praha malo mať právomoc, aby si pravidlá Airbnb na svojom území regulovalo samo, pričom by tieto pravidlá boli odlišné od pravidiel iných miest?*

Zdroj: vlastné spracovanie autorky na základe pološtruktúrovaných rozhovorov

Až 80% respondentov sa zhodlo na vhodnosti zavedenia takéhoto kroku. Za najčastejšie dôvody sú považované rozdiely v prejavoch a dopadoch tejto služby v mestách v ČR. Negatívne externality služby Airbnb sa generujú hlavne v Prahe a i to len v určitých lokalitách. Pravidlá by tak podľa väčšiny respondentov nemali byť nastavené plošne a regulované centrálné. Podľa Beránka by bolo optimálnym nastavením vznik základného regulačného rámca na národnej úrovni s určením individuálnych kompetencií jednotlivých miest.³⁰⁰ K tomuto názoru sa prikláňajú i reprezentanti Prahy 1. Miestostarosta Petr Hejma by uvítal prijatie základného rámca pre princípy zdieľanej ekonomiky.³⁰¹ Tento reálny postoj vychádza z formálneho zakotvenia, nakoľko príslušné zmocnenie môže byť dané jedine národnou úrovňou. Neutrálny postoj zastávajú ministerstvá, ktoré zdôrazňujú v prvom rade nutnosť preukázateľných dát, primerané nastavenie regulácie za predpokladu objektívnych splniteľných podmienok. Ďalším z dôvodov, prečo chce mesto regulovať službu miestnou vyhláškou, je bezpečnosť, zlepšenie dostupnosti pre miestnych obyvateľov, nerovné podmienky a nekalá súťaž vo vzťahu k hotelovému priemyslu. K návrhu sa

³⁰⁰ Rozhovor s Mgr. Ing. Jaromírom Beránkom, 08.04.2019.

³⁰¹ Rozhovor s Ing. Petrom Hejmom, 22.03.2019.

pripojil i poslanec a opozičný zastupiteľ Patrik Nacher. V otázke miestnej vyhlášky sa zhodne na Magistráte koalícia i s opozíciou.³⁰²

Analýzou mediálnych správ sa podobne ako v prípade národnej úrovni preukázala dostupnosť informácií k postupom a kauzám, ktoré uvádzali respondenti. V prípade Magistrátu bolo zaznamenaných celkom 936 správ behom obdobia posledných piatich rokov. Hlavným obsah mediálneho výberu sa týka uzavretia memoranda s finančnou správou, jednanie mesta so spoločnosťou Airbnb a súčasné dopady tohto fenoménu na hlavné mesto súvisiace s potrebou regulácie.

Tabuľka č. 5: Početnosť mediálnych správ k dňu 16.04.2019 – regionálna úroveň

SUBJEKT	MEDIÁLNY ARCHÍV rok 2014 –2019
Magistrát HMP	936 správ

Zdroj: *vlastné spracovanie autorky prostredníctvom* Newton Media Search [online]. [cit. 16.04.2019]. Dostupné z: <<http://pez.cuni.cz/prehled/zdroj.php?lang=cs&id=27>>.

2.2.2.3 Lokálna úroveň

Predpokladá sa, že čím nižšia úroveň, tým intenzívnejšie utvára faktický stav daného fenoménu. Tento predpoklad potvrdili i dotazovaní odborníci, ktorí sa z väčšiny zhodli na tom, že práve lokálna úroveň reprezentovaná miestnymi úradmi, predstavuje zásadnú úlohu vo formovaní prvotných impulzov a tlaku k tomu, aby bola služba regulovaná.

Tabuľka č. 6: Postoje respondentov: *Od koho prišiel prvý impulz a tlak k tomu, aby bola táto služba zákonne regulovaná?*

	<i>Národná úroveň (GFR)</i>	<i>Regionálna úroveň (Magistrát)</i>	<i>Lokálna úroveň (miestne úrady)</i>	<i>Asociácie hotelů a restaurací ČR</i>	<i>Iné – zahraničie, občianske iniciatívy</i>	<i>Neviem posúdiť</i>
Počet respondentov	1	3	7	3	3	0

Zdroj: *vlastné spracovanie autorky na základe pološtruktúrovaných rozhovorov*

Respondenti sa súčasne zhodli na tom, že výčet aktérov, ktorí do problematiky Airbnb vstupujú je veľmi rozsiahly. Jedným z významných hráčov a súčasne silnou

³⁰² PROKEŠ, Jan. Airbnb chce začít platit Praze, městu to má přinést miliony korun. In: *denik.cz* [online]. 31.01.2019 [cit. 16.04.2019]. Dostupné z: <<https://www.denik.cz/ekonomika/airbnb-chce-zacit-platit->

záujmovou skupinou, ktorá proti Airbnb dlhodobo vystupuje, sú hotelieri zaštitení *Asociáciou hotelov a reštaurácií ČR* (AHR ČR). Proti americkému startupu dlhodobo vystupujú, nakoľko je ich priamou konkurenciou, ktorá na rozdiel od tradičných hotelových reťazcov nemusí splňovať prísne hygienické, bezpečnostné alebo daňové povinnosti. Prezident AHR ČR potvrdil, že legislatíva nie je na tento typ podnikania pripravená. Na verejnej debate v Európskom dome pripustil odklon Airbnb od počiatocnej myšlienky zdieľania k trvale poskytovanej ubytovacej službe a silný záujem AHR ČR na vzniku nových legislatívnych pravidiel regulujúcich túto službu. V dlhodobom merítku prebieha i vzájomné jednanie na lokálnej a regionálnej úrovni: „*Na municipálnej úrovni taktiež jednáme s predstaviteľmi Prahy a Brna o vydanie vyhlášky s návrhom na povinnú registráciu ubytovacích jednotiek pre krátkodobé ubytovanie,*“ potvrdil prezident Václav Stárek už v roku 2017.³⁰³ V súčasnosti AHR ČR víta i iniciatívu k novele o miestnych poplatkoch, ktorá je podľa nej minimálnym a legitímnou požiadavkou.³⁰⁴

V reakcii na súčasnú situáciu vznikol v ČR prvý spolok združujúci spoločnosti podnikajúce v oblasti zdieľanej ekonomiky – *Česká asociácia zdieľanej ekonomiky*. Úmyslom asociácie je lobbying na vyššie politické úrovne, aby podobné služby neboli obmedzené a prísne regulované. Patrik Czetö, predseda Asociácie, poukázal na dôležitosť zdieľaného segmentu v závislosti na trvalo udržateľnom rozvoji a upozornil na očakávané narastanie tejto služby i v budúcnosti. Spochybnil zákony, ktoré nenapredujú tak rýchlo, ako vývoj dnešných technológií.³⁰⁵ Do viacúrovňového rámca sú zasadené nie len vládne úrovne, ale i iné nevládne organizácie, združenia a aktéri zo štátneho i neštátneho sektoru so značnou mierou k nadväznosti na Airbnb službu a politické inštitúcie. Tento výčet aktérov samozrejme nie je konečný, avšak poukazuje na to, že tvorbu a riešenie problematiky ovplyvňuje celá široká rada subjektov.

I v prípade radničnej úrovni boli respondenti vo svojich odpovediach, až na isté výnimky, pomerne konzistentní.

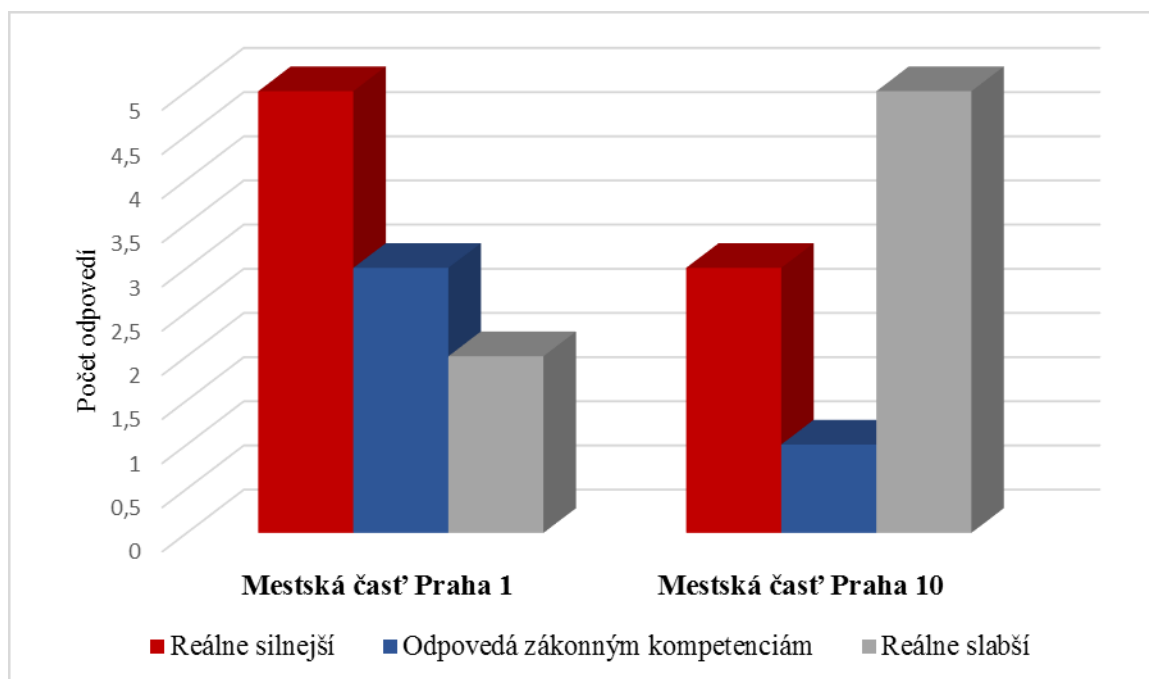
praze-mestu-to-ma-prinest-miliony-korun-20190131.html>

³⁰³ VYHNANOVSKÝ, Ondřej. Čeští hoteliéři se radují. Na Airbnb se chystá novela zákona. In: *ceskapozice.lidovky.cz* [online]. 13.04.2017 [cit. 15.11.2018]. Dostupné z: <http://ceskapozice.lidovky.cz/cesti-hotelieri-se-raduji-na-airbnb-se-chysta-novela-zakona-pax-/tema.aspx?c=A170411_133647_pozice-tema_houd>

³⁰⁴ Tamtiež, 2017.

³⁰⁵ ÚŠELA, Jan. Sdílená ekonomika zakládá asociaci. Uskupení bude přesvědčovat politiky, aby neomezovali podnikání členských firem. In: *byznys.ihned.cz* [online]. 22.06.2017 [cit. 20.11.2018]. Dostupné z: <<https://byznys.ihned.cz/c1-65777930-sdilena-ekonomika-zaklada-asociaci-uskupeni-bude-presvedcovat-politiky-aby-neomezovali-podnikani-clenskych-firem>>

Graf č. 9: Postoje respondentov v určení reálneho vplyvu inštitúcií – lokálna úroveň

Zdroj: vlastné spracovanie autorky na základe pološtruktúrovaných rozhovorov

Výsledky šetrenia naznačili, že MČ 1 disponuje silnejším reálnym vplyvom na faktické utváranie Airbnb regulácie. Naopak vplyv MČ 10 sa v názorovosti respondentov javí za reálne slabší než mu ukladajú a umožňujú zákonné právomoci. Lokálna úroveň a pôsobenie mestskej časti sa z výraznej časti zameriava na formulovanie prioritných problémov, ktoré sa s implementáciou tejto služby nesú a ktoré sa v prvom rade, odrážajú v lokálnej komunite.

Reprezentanti MČ 1 sa plne zhodli na tom, že problematika Airbnb a jej negatívne externality narážajú práve na ich mestskú časť v najväčšom rozsahu. Negatívne dopady služby sú i jedno z najdiskutovanejších tém v médiách. Takmer všetky skúmané médiá poukázali tento problém práve v spojení s touto mestskou časťou. „Regulace Airbnb je nutná, jinak se z měst stanou Disneylandy“, píše internetový server Českého rozhlasu,³⁰⁶ v ktorom poukazuje na nekontrolovateľnú situáciu na Prahe 1. O zmene pomerov na trhu s bývaním sa ostro vyjadril i týždenník Reflex na svojom webovom portáli.³⁰⁷

Účasť na verejnej debате „Online platformy v ubytovacích službách“ v Európskom dome v Prahe, 15.5.2018.

³⁰⁶ SEDLÁČKOVÁ, Veronika a Michael ERHART. Radní Prahy 1: Regulace Airbnb je nutná, jinak se z měst stanou Disneylandy. In: *irozhlas.cz* [online]. 19.05.2018 [cit. 16.04.2019]. Dostupné z: <https://www.irozhlas.cz/ekonomika/airbnb-praha-regulace-pronajmy-pro-a-proti_1805191100_ako>

³⁰⁷ Airbnb převrací trh s bydlením na Praze 1. Centrum může skončit jako skanzen bez lidí. In: *reflex.cz* [online]. 11.06.2017 [cit. 27.03.2019]. Dostupné z: <<https://www.reflex.cz/clanek/zpravy/79991/airbnb-prevraci-trh-s-bydlenim-na-praze-1-centrum-muze-skocit-jako-skanzen-bez-lidi.html>>

K problematike sa v miestnom magazíne vyjadril i Ivan Solil, bývalý radný Prahy 1 pre oblasť bezpečnosti, o nutnosti komplexného riešenia problému, ktorý je dlhodobou náročný. Hlavnú cestu videl v jednaní s Magistrátom, ktorý disponuje právomocou predkladať parlamentu návrhy zákonov. Zmenu zákonov videl ako jedinou cestu, ako ubytovanie cez platformu Airbnb obmedziť.³⁰⁸ Na zviazané ruky radnice poukazoval taktiež bývalý radný Ján Votoček, ktorý vidí tento problém predovšetkým ako politický. Zmenu vidí taktiež v úprave zákona a tlaku smerom od Magistrátu na vládu.³⁰⁹

Podobný názor zdieľa i Petr Hejma, ktorý považuje MČ za časť, ktorá podnecuje impulzy k zmene. Formálne právomoci má minimálne, kontrolné mechanizmy nedostatočné, avšak práve konkrétne prípady rieši vo výsledku priamo radnica. V dôsledku toho vznikli i pracovné skupiny na Magistráte, ktoré sa problému venujú v rámci samostatnej i prenesenej pôsobnosti a pravidelne sa schádzajú. Reálnu silu vidí i v snahe Airbnb jednať v prvom rade neformálne s nižšími úrovňami, než s tými vládnyimi.³¹⁰

Naopak Pavel Nazarský vidí u mestských častiach formálne pomerne veľké možnosti, no ich reálny vplyv slabší. Dôvodom je podľa neho nečinnosť stavebných a živnostenských úradov a ich slabá koordinácia s mestskou časťou. Krátkodobé ubytovanie skrz digitálne platformy považuje za nelegálnu činnosť a kroky štátu v daňovej regulácii vníma ako prejav súhlasu s platením daní za nelegálnu aktivitu. Problém vymierania mesta to z jeho pohľadu nerieši. Potvrdil i vznik pracovnej radničnej skupiny a svoju novú činnosť ako koordinátora v riešení zdieľaného ubytovania.³¹¹ To potvrdzujú i mediálne správy, ktoré poukazujú na aktívnu činnosť pána Nazarského. Aktívne sa zasadzuje o komunikáciu so *Společenstvom vlastníků jednotek* s cieľom poznať čo najbližšie podnety a návrhy k zlepšeniu súčasnej situácie na Prahe 1.³¹² Uznesenie z posledného radničného jednanía smerom k Prahe považuje Nazarský za kľúčové a zásadné, nakoľko reguláciu vidí práve v lokálnej úrovni. V ňom vyzvala MČ 1 okrem iného i Magistrát k využitiu svojich zákonných právomocí

³⁰⁸ *Magazín Městské části Praha 1* [online]. Jaro 2018, s. 30- 31. Ročník 26. Praha: MČ Praha 1.

³⁰⁹ Tamtiež, s. 37.

³¹⁰ Rozhovor s Ing. Petrom Hejmom, 22.03.2019.

³¹¹ Rozhovor s Mgr. Pavlom Nazarským, 26.03.2019.

³¹² BĚLOHUBÝ, Jan. Airbnb můžete nahlásit třeba kvůli hlučným susedům. In: *Nasepraha.cz* [online]. [cit. 27.03.2019]. Dostupné z: <<http://www.nasepraha.cz/zpravy-45/airbnb-muzete-nahlasit-treba-kvuli-hlucnym-sous>>

a riešení Airbnb platformy.³¹³ Niektorí respondenti považujú reálny vplyv Prahy 1 práve z dôsledku aktivity, ktorú vyvíja smerom na centrálné orgány. Podľa Jaromíra Beránka však príslušná aktivita a záujem nepoukazuje na to, že by ich vplyv bol silnejší. „*Nie je to silná mestská časť, ktorá by mala nejakú morálnu autoritu. V podstate len využívajú svojich kompetencií.*“³¹⁴ Naopak predstavitelia národnej úrovne sa zhodli vo vnímaní Prahy 1, ako reálne silnejšieho aktéra vo vzťahu k vnímaní verejnosti, i keď samotné prejavy činia stále v rámci svojich formálnych možností. Hlavným odôvodnením je výraznosť mestskej časti, motivácia k riešeniu a jednotlivé kroky ako kontrola bytov a jednotiek, bytového fondu a obecných bytov.³¹⁵

Cieľom MČ 1 je zamedziť zneužívaniu nájomného bývania. Zásadná je pritom vyhláška, ktorou Airbnb zakázali v obecných bytoch úplne. Problematiku nehnuteľností v správe obce priblížil pán Vít Masare. Silu mestskej časti vidí i v odhalení jednotiek, ktoré boli prenajímané cez Airbnb službu v rámci obecného vlastníctva. Potvrdil, že určitý tlak je vytváraný, no zásadné kompetencie mestskej časti nemajú. Upozornil i na grant na opravu domov na rok 2019, kde udelila MČ 1 podmienku ohľadom zákazu Airbnb prenájmom a čaká, ako sa bude situácia vyvíjať. Za zásadné považuje v spolupráci a riešení problémov i stránicke zloženie zastupiteľstva a osobné vzťahy. Súčasnú koalíciu považuje Masare za pozitívnu, názory za jednohlasné a spoluprácu jednotnú.³¹⁶ Stranícku dôležitosť pri regulácii platformy potvrdil i Adam Šilar z MČ 10.

Právna stránka je podľa českej legislatívy neproblematická, problém je s vymáhateľnosťou a nemožnosťou kontroly. Práve z tohto dôvodu tlačí MČ a i samotný Magistrát na novelu zákona, ktorá by reguláciu prehĺbila. Praha 1 ako česká najviac turistická lokalita zvyšuje množstvo kontrol každým rokom. Kontroly sú z veľkej časti prevádzané z podnetu občanov a radnice na ich základe vypovedala dlhodobým procesom niekoľko nájomov obecných bytov. Z výsledku kontrol je zrejmé, že vo väčšine prípadov neposkytujú tieto služby vlastníci bytových jednotiek, ale podnikateľské subjekty.³¹⁷ Po vzore finančnej správy začali mestskej časti kontroly platenia miestnych poplatkov, na ktorých podľa odhadov prichádzajú o desiatky

³¹³ Usnesení 4. zasedání MČ Praha 1 číslo UZ19_0037 - *Stanovisko k problematice poskytování služeb krátkodobého ubytování.* [online]. 06.03.2019, [cit. 10.03.2019]. Dostupné z:<<https://www.praha1.cz/?s=usnesen%C3%AD>>

³¹⁴ Rozhovor s Mgr. Ing. Jaromírom Beránkom, 08.04.2019.

³¹⁵ Rozhovory s anonymnými predstaviteľmi MPO a MF, 02.04.2019 a 08.04.2019.

³¹⁶ Rozhovor s Mgr. Vítom Masarem, 20.03.2019.

³¹⁷ Stížností na Airbnb v Praze přibývá, regulace stále neexistuje. In: *euro.cz* [online]. 09.08.2018 [cit. 27.03.2019]. Dostupné z:<<https://www.euro.cz/praha/stiznosti-na-airbnb-v-praze-pribyva-regulace-stale-neexistuje-1416752>>

miliónov korún. Mesto pritom na rozdiel od finančnej správy neprihliada k tomu, či sa ubytovatelia danej činnosti venujú pravidelne alebo jednorazovo.³¹⁸ Problémy s prenájomom obecných bytov sa vyskytovali už začiatkom minulého roku, kedy bolo poukázané na firmu, ktorá mala od mestskej časti prenajaté lukratívne byty na Václavskom námestí, ktoré radnica obratom riešila.³¹⁹ Jedným z krokov, ktorý v tomto smere radnica reálne podniká, je i pokus o zavedenie systému vstupu do domu na základe odtlačku prstov v novostavbe Samcová-Lodecká. Vďaka tejto metóde bude zamedzený vstup cudzích osôb do jednotky. Tento krok vníma MČ ako cestu praktického zamedzenia činnosti Airbnb v dome, pretože prakticky tak nebude možné, aby bol byt využívaný k ubytovaniu turistov, pretože taký človek sa bez asistencie registrovanej osoby do objektu nedostane.³²⁰

Reprezentanti Prahy 10 boli v otázkach zameraných na národnú úroveň konzistentní, rozdielne názory však mali v určení nižších úrovní. Nad určením slabého reálneho vplyvu Prahy 10 sa zhodla polovica všetkých respondentov. Najčastejším dôvodom bola minimálna motivácia mestskej časti, nakoľko pre ňu problém Airbnb nie je tak zásadný. Adam Šilar potvrdil, že mestské časti sú v tomto smere v podstate formálne bezbranné, a reálne sa zaoberajú na Prahe 10 omnoho závažnejšími problémami. Ich nástroje však vidí v reálnom vplyve ako silnejšie, ak by boli náležite využité.³²¹ Naopak Ivan Mikoláš vidí obe mestské časti ako reálne slabšie. Keďže nedisponuje MČ 10 formálnymi právomoci, nemôže mať ani silný reálny vplyv. Ivan Mikoláš uznal, že na Prahe 10 tento fenomén nepredstavuje tak zásadný problém a turizmus nie je tak veľký, aby bola oblasť Airbnb prioritou.³²²

Spoluprácu medzi Magistrátom potvrdili obaja respondenti. Stretnutia prebiehajú i medzi senátormi, čo môže byť pre Prahu 10 istou výhodou, nakoľko jeho starostka je jednou z nich. Podľa dostupných zdrojov by sa mali osobné a neformálne stretnutia medzi senátormi za pražské obvody a primátorom hl. mesta odohrávať pravidelne. Ich cieľom je zhodnúť sa na podstatných témach ako napr. dostupnosť bývania či vzťah magistrátu k mestským častiam. Na poslednom stretnutí bol jedným z bodov programu

³¹⁸ ELČÍČ, Sandro. Neplatičům poplatků z Airbnb hrozí statisícové pokuty. Radnice si chtějí došlápnout i na ty, kteří byt pronajali jen jednou. In: *Archiv.ihned.cz* [online]. 11.03.2019 [cit. 27.03.2019]. Dostupné z: <<https://archiv.ihned.cz/c1-66512590-prazske-mestske-casti-chteji-po-lidech-doplatit-poplatky-i-kdyz-treba-jen-jednou-nabidli-byt-pres-airbnb-jde-casto-jen-o-stovky-pokuta-je-ale>>

³¹⁹ Firma, která má v pronájmu městské byty v Praze 1, je nabízí na Airbnb. In: *zpravy.aktualne.cz* [online]. 31.01.2018 [cit. 16.04.2019]. Dostupné z: <<https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/firma-ktera-ma-v-pronajmu-mestske-byty-na-praze-1-je-nabizel/r~cb7ccd26069c11e885e30cc47ab5f122/>>

³²⁰ *Magazín Městské části Praha 1* [online]. Léto 2018, s.8. Ročník 26. Praha: MČ Praha 1, 56 s.

³²¹ Rozhovor s Bc. Adamom Šilarem, 05.04.2019.

i diskusia nad legislatívnym riešením zdieľaného ubytovania.³²³ Aj keď hl. mesto disponuje zákonodarnou iniciatívou, zaistenie hlasov v hornej i dolnej komore, sa môže javiť ako dobrým strategickým krokom. MČ 10 pomerne prehľadne a jasne upozorňuje na pravidlá a povinnosti v oblasti výberu poplatkov na svojom oficiálnom webe.³²⁴ Taktiež podrobne zdôrazňuje, v akých prípadoch je povolené oslobodenie od tohto poplatku.

V rámci monitoringu mediálneho archívu sa ukázalo, že vzhľadom k objemu správ odpovedá reálny vplyv mestských častí postojom väčšiny respondentov. Zatiaľ čo konkrétne prípady či kauzy zaznamenané v médiách vzťah Prahy 10 k problematike Airbnb neboli dohľadateľné, záznamy k postaveniu a procesom prebiehajúcim na Prahe 1 k fenoménu Airbnb boli za posledné roky nadpriemerne početné. Mediálne správy sa predovšetkým týkajú negatívnych externalít služby v Prahe 1 a zmene pomerov, ktorá táto služba priniesla. Zásadný podiel tvoria i články poukazujúce na nedostatočnú evidenciu väčšiny bytov a s ňou spojenú mobilizáciu politických predstaviteľov a ich výziev smerom k nutnému vytvoreniu účinnej regulácie a nového zákona.

Tabuľka č. 7: Početnosť mediálnych správ k dňu 16.04.2019 – lokálna úroveň

SUBJEKT	MEDIÁLNY ARCHÍV rok 2014 –2019
<i>Mestská časť Praha 1</i>	1924 správ
<i>Mestská časť Praha 10</i>	0 správ

Zdroj: *vlastné spracovanie autorky prostredníctvom* Newton Media Search [online]. [cit. 16.04.2019]. Dostupné z: <<http://pez.cuni.cz/prehled/zdroj.php?lang=cs&id=27>>.

2.2.2.4 Spolupráca v rámci úrovni – postoje aktérov

V niektorých prípadoch môže medzi formálnymi a neformálnymi kompetenciami dochádzať k negatívnej konkurencii, prípadne k podkopávaniu formálnych inštitúcií. V iných prípadoch môžu naopak neformálne prejavy fungovať synergicky s formálnymi zákonitosťami v záujme efektívnej spolupráce. Kľúčovým bodom k dosiahnutiu optimálnej rovnováhy, je vyhnutie sa situáciám ostrých vzájomných stretov a minimalizácii negatívnych dopadov koexistencie oboch vplyvov

³²² Rozhovor s Ing. Ivanom Mikolášom, 08.04.2019.

³²³ VARGA, Jan. Pražští senátoři se sešli s primátorem hl. města. In: *Prahatv.eu* [online]. 24.01.2019 [cit. 27.03.2019]. Dostupné z: <<https://prahatv.eu/zpravy/praha/praha/9362/prazsti-senatori-se-sesli-s-primatorem-hl-mesta>>

jednotlivých inštitúcií. V porovnaní s inými európskymi mestami naša legislatíva reaguje s oneskorením na fungovanie platformy Airbnb. Príčiny môžu spočívať v mnohých skutočnostiach. Na základe toho bol skúmaný i názor zástupcov jednotlivých úrovní na vzájomný vzťah subjektov k regulácii Airbnb. Odpovede respondentov boli pomerne neurčité a nejednotné.

Tabuľka č. 8: Postoje respondentov: Ako hodnotíte vzájomnú spoluprácu medzi všetkými uvedenými subjektami v problematike Airbnb?

	<i>Pozitívna a aktívna</i>	<i>Väčšinou pomerne pozitívna a aktívna</i>	<i>Premenlivá</i>	<i>Skôr pasívna</i>	<i>Pasívna až negatívna</i>	<i>Neviem posúdiť</i>	<i>Celkový počet</i>
Počet respondentov	0	3	3	2	1	1	10

Zdroj: vlastné spracovanie autorky na základe pološtruktúrovaných rozhovorov

Oslovení z lokálnej úrovne sa väčšinou zhodovali v zhodnotení spolupráce medzi Magistrátom a mestskými časťami ako veľmi pozitívnej a aktívnej. Rolu v tom nepochybne zohráva ľudský faktor, medziľudské vzťahy i samotné stranícke zloženie. Na výzvy prichádzajúce z lokálnej úrovne Magistrát reaguje a v názoroch na reguláciu sa jednotlivé úrovne zhodujú. Medzi oslovenými lokálnymi zástupiteľmi a regionálnymi predstaviteľmi panovala zhoda na označení výbornej vzájomnej spolupráce medzi Magistrátom a MČ Praha 1. Problematická situácia sa však zástupcom lokálneho segmentu javí na národnej úrovni smerom k decentralizovaným orgánom. Komunikácia s nižšími orgánmi býva minimálna, MPO a MF neprichádzajú takmer vôbec do kontaktu s lokálnou úrovňou, a ak áno, tak len sprostredkovane podobne ako s Magistrátom. Pasívnu až premenlivú spoluprácu uviedli zástupci národnej úrovne i v komunikácii medzi jednotlivými ministerstvami. Predstaviteľ MPO poukázal na spoločné jednanie s MMR, v ktorých je však prevažne mobilizátorom MPO. Oficiálna komunikácia prebiehala i s Magistrátom pomerne často – s minulým vedením.³²⁴ Spoluprácu a prepojenie úrovní dokladá i tabuľka č.6, ktorá poukazuje na to, že impulz k regulácii tejto služby neprichádza výlučne iba z lokálnej úrovne, ale podľa niektorých respondentov ho určujú i iné subjekty, či dokonca kombinácia niekoľkých z nich.

Z oslovených sa k pasívnej a negatívnej spolupráci prihlásili traja zástupci. Dôvodom je podľa nich nedostatok času, slabé sociálne väzby a neefektívne nastavený

³²⁴ Poplatky – *Městská část Praha 10* [online]. [cit. 27.03.2019]. Dostupné z: <<http://praha10.cz/e-sluzby/zivotni-situace/zs/view/zsid/546/poplatky-mistni-poplatek-za-lazensky-nebo-rekreacni-pobyt>>

system. Problém vidia i v absencii zakotvenia problematiky do úloh práce jednotlivých úradov. Častokrát je preto pozorované, že jednotlivé úrady nemajú znalosť o tom, čo prebieha v gescii iných úradov a teda i ich aktivita je nulová, pretože očakávajú opatrenia vždy od toho druhého, čo funguje i v opačnom smere. Nevýhodu vidia respondenti aj vo fakte, že samotné diskusie prebiehajú doposiaľ len na úradníckej úrovni, i keď problematiku digitálnych platforiem považujú za bytostne politickú otázku. Naopak za veľmi pozitívnu spoluprácu bol považovaný vzťah medzi Magistrátom a GFR.

V rámci efektívnej kontroly a prevencie, bolo 31. augusta 2018 podpísané memorandum o spolupráci za účelom vzájomného poskytovania informácií a identifikácií osôb, ktoré poskytujú ubytovanie prostredníctvom platformy medzi GFR a Magistrátom hlavného mesta. GFR týmto krokom oceňuje snahu mesta podieľať sa na riešení tejto problematiky a memorandum je výsledkom vzájomnej spolupráce. Informáciu budú mestu slúžiť i k jednoduchšiemu vymáhaniu ubytovacieho poplatku.³²⁶ Jiří Fojtík sa prihlásil k výbornej vzájomnej spolupráci s Magistrátom. Popud k vzájomnej dohode prišiel od GFR, keďže platformy sa začali etablovať a kontroly boli nevyhnutné. Spoluprácu s krajskou úrovňou vidí ako dostatočnú, vzhľadom k tomu, že dáta o daňových poplatníkoch, ktorými disponujú, neobsahujú miesto nehnuteľnosti a tak by pre miestne úrady boli v konečnom dôsledku neúčinné.³²⁷ Zámer Memoranda smeroval k zahájeniu nutných kontrolných akcií zameraných na prevádzkovateľov nesplňujúcich si svoje daňové povinnosti.³²⁸ Je prínosné, aby hlavné mesto túto spoluprácu i naďalej prehlbovalo.

Dôležitú úlohu v spolupráci s mestom zohráva i samotná spoločnosť Airbnb. Záujmom Airbnb je komunikovať. Je otvorené všetkým jednaniam, ktoré prebiehajú ako so zástupcami vládnej úrovni, tak i so zástupcami pražského magistrátu. Vladimír Beroun, Public Policy manažér pre Airbnb v ČR sa vyjadril k spolupráci nasledovne: „*Chceme komunikovať s miestnymi politikmi na tvorbe efektívnych pravidiel pre zdieľané ubytovanie – založené na faktoch, ktoré zaistia, že riadni občania môžu*

³²⁵ Rozhovor s anonymným predstaviteľom Ministerstva priemyslu a obchodu, 02.04.2019.

³²⁶ Finanční správa uzavřela s Prahou memorandum o vzájemné výměně informací v souvislosti s Airbnb. In: *businessinfo.cz* [online]. 31.08.2018 [cit. 25.01.2019]. Dostupné z: <<https://www.businessinfo.cz/cs/clanky/financni-sprava-uzavrela-s-prahou-memorandum-o-vzajemne-vymene-informaci-v-souvislosti-s-airbnb-113835.html>>

³²⁷ Rozhovor s Ing. Jiřím Fojtíkem, 01.04.2019.

³²⁸ Zdanění Airbnb: finanční správa a magistrát si budou vyměňovat informace. In: *prazskydenik.cz* [online]. 31.08.2018 [cit. 06.02.2019]. Dostupné z: <<https://prazsky.denik.cz/podnikani/zdaneni-airbnb-financni-sprava-a-magistrat-si-budou-vymenovat-informace-20180831.html>>

*i naďalej získať svoje dodatočné príjmy,....a mestá sa môžu i naďalej tešiť prospechu z zdravého a udržateľného turizmu.*³²⁹ Anita Roth z Airbnb, ktorá vedie tím dátových analytikov, sa taktiež snaží presvedčovať politikov a štátnych úradníkov o prospešnosti tejto služby pre celý trh a cestovný ruch. Pod tlakom súčasných problémov a obáv z prísnejšej regulácie podalo Airbnb návrh na uzatvorenie memoranda o spolupráci s mestom. Každoročne by tak zdieľala dáta o svojich užívateľoch, čo by bolo v otázke regulácie veľmi významným krokom.³³⁰ Naopak Jiří Fojtík označil vzťah s Airbnb ako „studený“. GFR kontaktovalo spoločnosť niekoľkokrát, avšak komunikácia bola plytká. Spoločnosť sľuby o výmene informácii neplní.³³¹

Ani jeden z respondentov nevedel určiť príklad, kedy dochádza, prípadne v minulosti došlo k prípadnému stretu či konfliktu v kompetenciách. Za negatívum prevažne hodnotia slabú angažovanosť. *„Stret nevidím, vidím neprepojovanie. Rozhodne by mala byť silnejšia vzájomná činnosť a tlak od Magistrátu smerom k vládnym úrovniam, čo sa v súčasnosti veľmi nedeje.*³³²

Z vyjadrení oslovených v otázke spolupráce sa ukázalo, že je medzi jednotlivými subjektami slabé, prípadne žiadne povedomie o práci a agende inštitúcií na iných úrovniach. Pozorovaný jav sa potvrdil ako vo vzťahu lokálnej úrovni smerom k centrálnej vláde, tak i od smeru národnej úrovne k lokálnym úradom. Spolupráca v tak komplexných problémoch, ako je práve Airbnb a zdieľaná ekonomika, sa na príklade iných miest v zahraničí javí ako zásadne kľúčová. Výhody zo vzájomného pravidelného kontaktu umožňujú riešiť detailnejšie problémy jednotlivých mestských častí, ktoré sú vďaka minimálnym formálnym kompetenciám odkázané na spoluprácu s centrálnymi orgánmi.

³²⁹ Pozitívni vliv Airbnb v Praze - *airnbccitizen.com* [online]. [cit. 15.11.2018]. Dostupné z:<<https://www.airnbccitizen.com/cs/pozitivni-vliv-airbnb-v-praze/>>

³³⁰ Pražský magistrát jedná s firmou AirBnB o spolupráci. In: *praha.eu* [online]. 23.01.2019 [cit. 10.03.2019]. Dostupné z:<http://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/magistrat/tiskovy_servis/rozhovory_a_clanky/clenu_rhmp/rhmp/rad_ni_hana_kordova_marvanova/prazsky_magistrat_jedna_s_firmou_airbnb.html>

KREČ, Luboš. Majiteľum bytů jsme vyplatili dvě miliardy. Airbnb ukázalo česká čísla. In: *forbes.cz* [online]. 06.06.2018 [cit. 15.11.2018]. Dostupné z:<<https://www.forbes.cz/majitelum-bytu-jsme-vyplatili-dve-miliardy-airbnb-ukazalo-ceska-cisla/>>

³³¹ Rozhovor s Ing. Jiřím Fojtíkem, 01.04.2019.

³³² Rozhovor s Mgr. Vítem Masarem, 20.03.2019.

2.2.3 Možný vývoj kompetencií – preferencie aktérov

V závislosti na komplexnosti fenoménu Airbnb a mnohosti jednotlivých aktérov, ktorí reflektujú názorovú i politickú rôznorodosť, je adekvátne položiť si otázku, akým spôsobom by bolo vhodné rozvíjať viacúrovňovú štruktúru. Pre ďalší vývoj vzájomných vzťahov inštitúcií by mohli byť určujúce zmeny v nastavení kompetencií jednotlivých aktérov. Ktorá z úrovni by mala disponovať reálne i formálne silnejšími, prípadne slabšími kompetenciami, aby dokazovala čo najefektívnejšie výsledky v regulácii Airbnb služby?

Tabuľka č. 9: Klasifikácia preferencií respondentov – návrhy k zmene

ÚROVEŇ	SUBJEKT	POSILNENIE KOMPETENCIÍ			Celkový počet odpovedí
		Oslabiť	Ponechať	Posilniť	
Národná	<i>Ministerstvo financií</i>	1	8	1	10
	<i>Ministerstvo priemyslu a obchodu</i>	1	8	0	9
	<i>Ministerstvo miestneho rozvoja</i>	1	6	2	9
	<i>Generálne finančné riaditeľstvo</i>	1	8	1	10
Regionálna	<i>Magistrát mesta Praha</i>	0	2	8	10
Lokálna	<i>Mestská časť Praha 1</i>	0	5	5	10
	<i>Mestská časť Praha 10</i>	0	5	5	10

Zdroj: vlastné spracovanie autorky na základe pološtruktúrovaných rozhovorov

Pokiaľ ide o názory respondentov, z klasifikácie odpovedí sa ukázalo, že zmeny v podobe posilnenia reálnych i formálnych kompetencií by si priala väčšina dotazovaných v regionálnej úrovni. Na poli interakcií medzi úrovňami je sledovaný stret odlišných názorov, pričom práve predstavitelia Magistrátu a miestnych častí preferujú prístup, ktorý maximalizuje ich vplyv. Ich pohnútkou je riešenie samotných dopadov služby, ktoré sa v rámci lokality líšia, preto sa nezdá byť plošný zákon ako ideálnym

riešením. Posilnenie nižších celkov by viedlo k flexibilnejšej možnosti reagovať už i tak na pomerne zložitú situáciu. Otázka nastavenia mestských častí je nerozhodná. Podľa polovice respondentov by bolo vhodné posilniť práve mestské časti za splnení určitých podmienok, druhá polovica však preferuje ponechanie súčasného jednotného rámca, aby bola zachovaná jednotnosť najnižších celkov.

Naopak v národnej úrovni by nadpolovičná väčšina právomoci ponechala v súčasnom prevedení, nakoľko sa domnieva že momentálny vplyv inštitúcií je postačujúci. Podľa predstaviteľa MF predstavuje neformálne posilnenie kompetencií obcí už zákon o miestnych poplatkoch, ktoré im dá silný reálny vplyv. Žiadne ďalšie zásahy tak nie sú potrebné.³³³

Medzi dotazovanými prevládali i názory k neexistencii ideálneho nastavenia podmienok, nakoľko služba je omnoho dynamickejšia, než je prijatie riešení od štátu. Posilnené by mali byť všetky úrovne, pretože v súčasnosti chýba i základné ukotvenie nových obchodných modelov. Predovšetkým by sa mala zmeniť vôľa jednotlivcov a nastaviť primárny cieľ – riešiť súčasný problém. Formálne zakotvenie podmienok sa zdá byť už vecou druhoradou.

Podobne ako odkazujú médiá, ktoré vývoj riešenia digitálnej platformy dlhodobo sledujú, sa počas posledných rokov objavujú jedine proklamácie, či už z vládnej alebo municipálnej úrovni. Skúsenosti z veľkých európskych miest sú však pomerne bohaté a preto sa by sa mohlo zdať jednoduché tieto formy aplikovať na naše územie.³³⁴ Budúcnosť je avšak stále v teoretickej rovine a iba pozorovanie ďalšieho vývoja ukáže, ako sa bude táto dynamická služba v Českej republike vyvíjať.

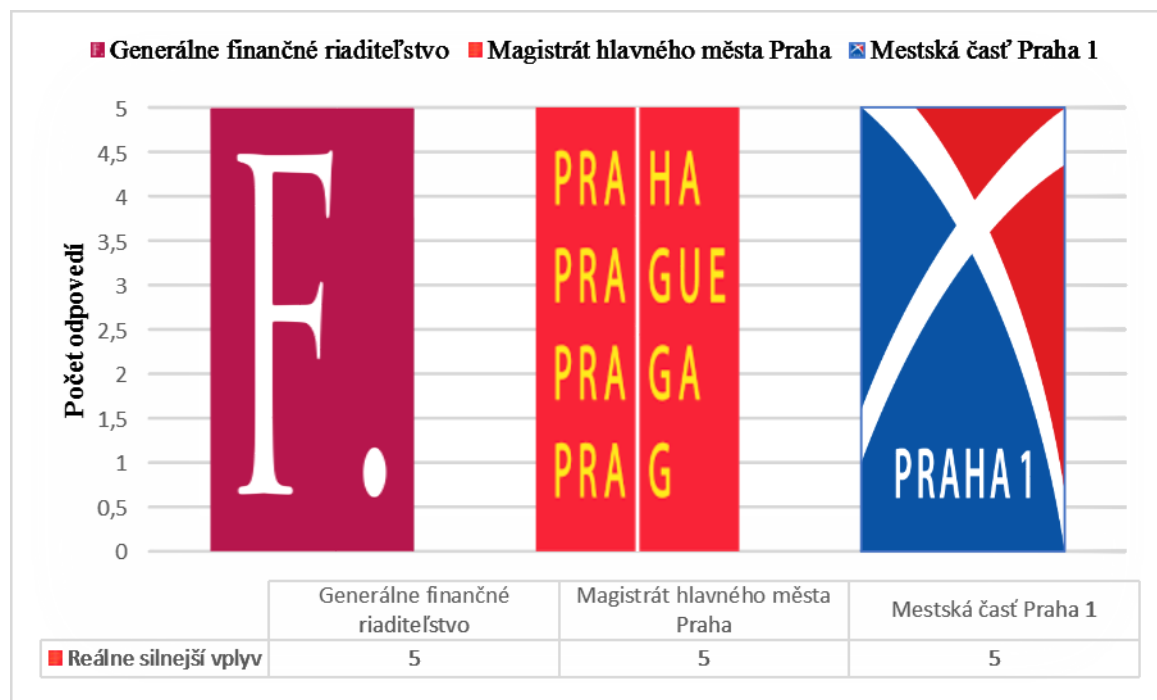
³³³ Rozhovor s anonymným predstaviteľom Ministerstva financií, 08.04.2019.

³³⁴ MUSILOVÁ, Zdeňka. Jak na Airbnb? Praha se může inspirovat v Berlíně či Barceloně. In: *flowee.cz* [online]. 23.02.2019 [cit. 16.04.2019]. Dostupné z: < <https://www.flowee.cz/floweecity/praha/5962-jak-na-airbnb-praha-se-muze-inspirovat-v-berline-ci-barcelone> >

Záver

V rámci výskumu skúmania role úrovní sa ukázalo, že problematika Airbnb je natoľko špecifická, že nie je možné jednoznačne potvrdiť, že by najsilnejší reálny vplyv v rámci viacúrovňového vládnutia bol práve v jednej úrovni. Tým sa zároveň falzifikovala predom stanovená hypotéza: „Regulácia konceptu Airbnb má v rámci viacúrovňového vládnutia najväčšie reálne kompetencie v regionálnej úrovni.“ Podľa výsledkov empirickej časti práce sa na reálnom vplyve podieľajú rovnomerne celkom tri subjekty – Generálne finančné riaditeľstvo, Magistrát hlavného mesta Praha a Mestská časť Praha 1. Tieto výsledky sú podložené a podoprené oboma stanovenými piliermi práce – výstupmi z pološtruktúrovaných rozhovorov i analýzou mediálnej sledovanosti, ktorá potvrdila kľúčovú rolu práve týchto inštitúcií.

Graf č. 10: Postoje respondentov – výsledný reálny vplyv

Zdroj: vlastné spracovanie autorky na základe pološtruktúrovaných rozhovorov

Paradoxne sú tieto inštitúcie z troch rôznych úrovní – národnej, regionálnej a lokálnej. Tieto neočakávané výsledky boli dosiahnuté hlavne tým, že reálny vplyv nekorešponduje s formálnym postavením. Preukázalo sa, že ich reálny vplyv je odlišný a vyšší, než ten formálny, pretože formálne sa nachádzajú na nižšie postavených úrovniach než ostatné vybrané subjekty.

Formálne postavenie regionálnej úrovne vychádzajúce zo zákonodarnej iniciatívy Magistrátu HMP bolo spochybnené niekoľkými účastníkmi výskumu, ako za pomerne slabý nástroj. I preto Magistrát smeruje svoju silu na reálny vplyv a neformálne možnosti. Na národnej úrovni predstavuje silný reálny a morálny vplyv paradoxne Generálne finančné riaditeľstvo, ako poradný orgán s nižšími formálnymi kompetenciami, ktorý je podriadený Ministerstvu financií. Je preto možné predpokladať, že aktivita finančných úradov a ich kontrol sa bude mať v najbližšej dobe stúpajúcu tendenciu vo veci platformy Airbnb a bude cieleňá veľmi presne. Výnimku tvorí Mestská časť Praha 10, ktorá v kontraste s Prahou 1 poukázala na zaujímavé rozdiely medzi oboma mestskými časťami, ako predpokladal zámer autorky. Praha 10 sa ako jediný subjekt zaradila medzi inštitúcie so slabším reálnym vplyvom než odpovedá nastavenie jej zákonného rámca. Naopak sa preukázalo, že Mestská časť Praha 1 má v povedomí silný reálny vplyv, nakoľko má k riešeniu konkrétnych externalít vo svojej oblasti najbližšie a samotná spoločnosť Airbnb vidí potenciál vo vyjednávaní predovšetkým primárne v lokálnej úrovni.

Tabuľka č. 10: Početnosť mediálnych správ k dňu 16.04.2019 – subjekty s najvyšším počtom relevantných mediálnych správ

ÚROVEŇ	SUBJEKT	MEDIÁLNY ARCHÍV rok 2014 –2019
národná	<i>Generálne finančné riaditeľstvo</i>	266 správ Heslo „finanční správa“ – 931 správ
regionálna	<i>Magistrát HMP</i>	936 správ
lokálna	<i>Mestská časť Praha 1</i>	1924 správ

Zdroj: vlastné spracovanie autorky prostredníctvom Newton Media Search [online]. [cit. 16.04.2019]. Dostupné z: <<http://pez.cuni.cz/prehled/zdroj.php?lang=cs&id=27>>.

Analýza mediálnej sledovanosti podobne potvrdila, že práve subjekty GFR, Magistrát a Úrad MČ Praha 1 majú spomedzi všetkých subjektov najvyššiu početnosť mediálnych výstupov, čo rovnako potvrdzuje ich význam a rolu, a obdobne i ich reálny vplyv.

Pokiaľ by sme odhliadli od záverečného zhodnotenia výsledku výskumu ku konkrétnemu zhrnutiu rolí jednotlivých úrovní, tak môžeme konštatovať, že aplikácia konceptu ma svoj význam v každej z úrovní, i keď skutočný vplyv sa môže prejavovať inak. Samotné rozhodovanie náleží do národnej úrovne a súčasné právne predpisy ukotvujú postavenie štátnych inštitúcií. Ukázalo sa, že i cez pokračujúci vývoj Airbnb služby je ich právomoc stále značná a kroky orgánov nižších úrovní sú od nich závislé.

I keď súčasné nastavenie regulácie Airbnb v zahraničných mestách naznačuje, že miestne zahraničné authority pochopili, že v rámci rýchlosti a dynamiky služby Airbnb, je rýchlosť prijímania aktov na najvyššej úrovni nedostatočná, v Prahe sa zdá byť táto myšlienka zatiaľ neobjavená. Zástupci vlády a ministerstiev uznávajú svoj politický mandát a i svoje rozhodujúce slovo pri určovaní ďalšieho politického smeru. Úloha regionálnej úrovni je v oblasti krátkodobého ubytovania v Prahe veľmi dôležitou zložkou. I keď formálna sila Magistrátu hlavného mesta Prahy je vyššia než je sila jej podriadených lokálnych jednotiek, jej reálny vplyv nabýva väčšieho významu, pretože sa rozhodnutia v oblasti Airbnb platformy v Prahe týkajú predovšetkým otázok miestneho plánovania a jej formálne kompetencie nepredstavujú zásadný účinok. Nastolovanie agendy sa ukázal ako proces, kde sa formulujú problémy, ktoré je nutné riešiť v prvom rade. Významnou sa v tomto smere determinovala lokálna úroveň, ktorá je jedným z hlavných iniciátorov nastolovania problému Airbnb a jeho posunu do politickej agendy. Špecifické je jej postavenie ako aktéra najnižšej úrovne s najväčšou motiváciou a prepojením na miestne obyvateľstvo, avšak s formálne minimálnymi kompetenciami a teda i minimálnymi možnosťami.

Aj keď sa jednotlivé inštitúcie riadia zákonnými kompetenciami, vplyvom odlišnej angažovanosti a interpretácie základného ukotvenia zdieľanej ekonomiky, sa stanoviská jednotlivých orgánov k regulácii Airbnb podstatne líšia – dokonca viac v prípade zhodnotenia formálneho postavenia inštitúcií. Z toho zároveň vyplýva i nejasnosť v postupoch vládnych i nevládnych subjektoch a politický i právny chaos, ktorým sa táto oblasť vyznačuje. Práve vďaka chaosu prebývajúcim na každej z úrovní, žiadna z úrovní dlhodobo nedominuje a nie je možné určiť silu jej postavenia. Na to poukázal i slabý prehľad respondentov k agende Airbnb v rámci jednotlivých inštitúcií, na ktorom sa prejavil fenomén roztrieštenosti ich názorov. Aktéri sú si vedomí prítomnosti zmätku, ktorý službu sprevádza, rovnako ako vzájomného prepojenia úrovní. Každá z úrovní má v gescii agendu zdieľaného ubytovania a digitálnych platforiem a i napriek vzájomnej minimálnej formálnej prepojitelnosti, so sebou defacto navzájom súvisia. Dokladá to i fakt, že zodpovednosť za oblasť digitálnych platforiem si inštitúcie presúvajú častokrát medzi sebou alebo delegujú iné subjekty, a tým sa zhodujú, že na tom chaose súčinne vedome i nevedome pretrvávajú.

Záver práce prinášajú i poznatky reálneho a faktického fungovania Airbnb v ČR. Ak zasadíme tieto poznatky do teoretického konceptu Hoodge a Marksa, tak môžeme pozorovať, že v rámci ČR dochádza k neustálym vyjednávaniu v rámci

niekoľkých úrovni s presným vymedzením právomocí, čím sú naplnené znaky viacúrovňovej perspektívy. Podľa povahy kompetencií v typológii podľa Hoodge a Marksa môžeme konštatovať, že ČR sa v rámci viacúrovňového vládnutia veľmi podobá Typu I. Jednotlivé úrovne nie sú formálne rovnocenné a majú nezastupiteľnú rolu. Typickou je hierarchická štruktúra s obmedzeným počtom úrovní a presne stanovenými hranicami vlastných právomocí. Regionálna úroveň a inštitúcie lokálneho charakteru si nie sú navzájom rovné s ústrednými inštitúciami. Viacúrovňové vládnutie na príklade Airbnb platformy nepredstavuje striktné del'bu moci a právnu záväznosť, ale prevažne poukazuje na procesnú reguláciu, širšie učenie aktérov, vplyv legislatívy v oblasti verejnej správy a možný flexibilný prístup vo vzájomnom vyjednávaní medzi vládami niekoľkých úrovní. Štátny aparát sa rozhoduje na základe zlučiteľnosti vlastných cieľov a výsledkami jednaní so zástupcami aktérov iných úrovní, čo odpovedá predpokladu teórii MLG.

Okrem naplnenia cieľu práce a overenia hypotézy, priniesla práca i nadhľad do kontextu možného budúceho vývoja. Prejavilo sa, že konkrétne obrisy regulácie nie sú jasné ani na celoštátnej úrovni, ani na úrovni hlavného mesta či mestských častí. Vzhľadom k dynamike fenoménu nepostačuje, aby stála spolupráca na úrovni občasného kladenia prázdnych výziev formálne nadradeným subjektom. Jednotiacim prvkom v roztrieštenej sfére, by podľa väčšiny respondentov mohla byť centralizácia a aplikácia jasných koncepcií vyšších úrovní a zákonnému zmocneniu k implementácii v úrovni nižšej – vo forme zmocnenia hlavného mesta k obecne záväznej vyhláske, tak ako je bežným trendom v západných európskych mestách, ako napríklad v Amsterdame a Barcelone, kde dominuje lokálny a regionálny model. Posilnenie regionálnej úrovne v Prahe by mohlo predstavovať efektívne smerovanie, ktoré by viedlo k flexibilnejšej možnosti reagovať už i na tak pomerne zložitú situáciu.

Celková analýza prípadovej štúdie Prahy bola v mnohých smeroch obtiažna, najmä z hľadiska nedostatočných objektívnych informácií k danej problematike. Tento deficit bol doplnený vlastným terénnym výskumom predovšetkým s ohľadom na osobné návštevy príslušných úradov, pološtrukturované rozhovory s odborníkmi a mapovaním verejných udalostí, ktoré sa v závere stali i kľúčovým zdrojom dát. Aj keď výsledky výskumu poukázali na rozporuplnosť v problematike Airbnb, otvorili zároveň priechod k mnohým ďalším novým skutočnostiam a možnostiam skúmania, ako napríklad pozorovaniu vývoja regulácie tejto služby v budúcnosti, štiepenia politických strán, postupnej mobilizácii elektorátu či rozšíreniu oblasti skúmania o ďalších aktérov.

Postupujúce globalizačné trendy a potenciál tejto témy so sebou prináša množstvo nezodpovedaných a nepreskúmaných otázok, na ktoré nepostačuje obmedzený rozsah tejto diplomovej práce.

Bezpochyby však stojí Praha pred riešením rozsiahlej a komplikovanej úlohy smerom k rozvíjaniu agendy krátkodobého ubytovania – sektoru, v ktorom je nutné čeliť novým výzvam. Bez ohľadu na nastavenie konkrétneho riešenia, sa budúci vývoj pravdepodobne nezaobíde bez aktívneho zapojenia všetkých relevantných aktérov na všetkých rozhodujúcich úrovniach.

Summary

L. Hoodge and G. Marks define the concept of multilevel government as a system of constant negotiation and interconnected competences between governments at several levels. In the case of Airbnb regulation in Prague, the aspect of multilevel government according to its interpretation is visible. The expressions of empirical level releases that the issue of Airbnb is so specific that it is not possible to unequivocally confirm the strongest real impact in one level. The research demonstrates there are three entities which contributes equally to the real impact – all from different levels. These unexpected results were mainly achieved by the fact that the real impact does not correspond to the formal position of these institutions.

The political and legal chaos residing at each level characterizes this area. The phenomenon of outputs fragmentation and lack of overall overview of representatives have demonstrated it. Actors are aware of the presence of confusion that simplifies the Airbnb market as well as the dependant connection between levels. Strengthening the regional level in Prague could be an effective direction that would lead to a more flexible approach to respond to such a difficult situation in the capital city.

Použitá literatura

Monografie

BACHE, Ian a Matthew FLINDERS, eds. *Multi-level Governance*. New York: Oxford University Press, 2005. 237 s. ISBN-13: 9780199259250.

BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: Obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009. 256 s. ISBN: 978-80-247-2908-4.

BIRRELL, Derek a Cathy GORMLY-HEENAN. *Multi-Level Governance and Northern Ireland*. UK: Palgrave Macmillan, 2015. 256 s. ISBN 978-1-137-45400-3.

BOTSMAN, Rachel a Roo ROGERS. *What's mine is yours: the rise of collaborative consumption*. New York: HarperBusiness, 2010. 304 s. ISBN-13: 978-0061963544.

BUCZYNSKI, Beth. *Sharing is good: how to save money, time and resources through collaborative consumption*. Canada: New Society Publishers, 2013. 192 s. ISBN-13: 978-0865717466.

ČMEJREK, Jaroslav a Václav BUBENÍČEK. Reforma veřejné správy a rozvoj venkovského prostoru v ČR. In: *Trvale udržitelný rozvoj agrárního sektoru – výzvy a rizika: sborník příspěvků mezinárodní konference. Agrární perspektivy XIII*. Praha: PEF ČZU, 2004. s. 383-388.

DANČÁK, Břetislav a Vít HLOUŠEK, eds. *Víceúrovňové vládnutí v Evropě: zkušenosti, problémy a výzvy*. Brno: Masarykova univerzita, 2007. 245 s. ISBN: 978-80-210-4458-6.

FIALA, Petr a Maxmilián STRMISKA, eds. *Víceúrovňové vládnutí: teorie, přístupy, metody*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2005. 268 s. ISBN 80-7325-074-8.

FIALA, Vlastimil a Blanka ŘÍCHOVÁ. *Úloha politických aktérů v procesu decentralizace*. Praha: Moneta-FM ve spolupráci s PF UP Olomouc a IPS UK Praha, 2002. 616 s. ISBN: 80-900965-8-1.

GEORGE, Stephen. *Politics and Policy in the European Union*. New York: Oxford University Press, 1996. 340 s. ISBN-13: 978-0198781899.

HAVLÍK, Vratislav. *Města jako partner procesu vládnutí: Případ českých a německých měst*. Brno: Masarykova Univerzita, 2013, 167 s. ISBN: 978-80-210-6544-4.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005. 407 s. ISBN: 978-80-7367-485-4.

HLOUŠEK, Vít, KOPEČEK, Lubomír a Jakub ŠEDO. *Politické systémy*. Brno: Barrister & Principal, 2011. 292 s. ISBN: 978-80-87474-23-5.

- HOOGE, Liesbet a Gary MARKS. *Multi-level governance and European integration*. USA: Rowman & Littlefield Publishers, 2001. 270 s. ISBN-13: 978-0742510203.
- HOODGE, Liesbet a Gary MARKS. *Transformations in governance. Community, scale and regional governance. A postfunctionalist Theory of Governance, Volume II*. UK: Oxford University Press, 2016, 212 s. ISBN: 9780198766971.
- HRUŠKA, Lubor, FOLDYNOVÁ, Ivana a kol. *Metodika optimalizace sběru dat*. Ostrava: PROCES – Centrum pro rozvoj obcí a regionů, s.r.o., 2016, 62 s.
- KADEČKA, S. *Právo obcí a krajů v České republice*. Praha: C.H. Beck. 2003, 408 s. ISBN: 80-7179-794-4.
- KNODT, Michéle a Grosse HUTTMANN. Der Multi-Level Governance-Ansatz. In: BIELING, HJ., LERCH, M, eds. *Theorien der europäischen Integration*. Wiesbaden: Springer VS, 2006, s. 223-247. ISBN 978-3-531-19714-2.
- KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde. 2007, 399 s. ISBN: 978-80-7201-665-5.
- KRATOCHVÍL, Petr. *Teorie evropské integrace*. Praha: Portál, 2008. 218 s. ISBN: 978-80-7367-467-0.
- LUELMO, Andrés Domínguez. Tourist Accommodation and the Collaborative Economy: Legal Matters in the Spanish Context. In: REDINHA, Maria Regina, GUIMARAES, Maria Raquel a Francisco Liberal FERNANDES, eds. *The Sharing Economy: Legal Problems of a Permutations and Combinations Society*, UK: Cambridge Scholars Publishing, 2019, s. 228-261. ISBN-13: 978-1527520769.
- MARKS, Gary. Structural policy and multilevel governance in the EC. In: CAFRUNY, A.W. a G.G. ROSENTHAL, eds. *The State of the European Community*, Vol. 2. Boulder: Lynne Rienner, 1993, s. 391–411.
- MILIO, Simona. *From Policy to Implementation in the European Union: The Challenge of a Multi-Level Governance System*. London: I.B.Tauris, 2010. 240 s. ISBN: 9781848851238.
- PIATTONI, Simona. *The Theory of Multi-level Governance: Conceptual, Empirical, and Normative Challenges*. New York: Oxford University Press, 2010. 301 s. ISBN-13: 9780199562923.
- POTŮČEK, Martin. a kol. *Strategické vládnutí a Česká republika*. Praha: Grada, 2007. 353 s. ISBN: 978-80-247-2126-2.
- PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů, teorie a praxe*. Praha: Grada, 2007. 280 s. ISBN: 978-80-247-2097-5.
- TITTELBACHOVÁ, Šárka. *Turismus a veřejná správa*. Praha: Grada, 2011. 200 s. ISBN: 978-80-247-3842-0.

VYKOUPILOVÁ, Hana. Víceúrovňové vládnutí v Evropě: Koncepce, modely, typy. In: DANČÁK, Břetislav a Vít HLOUŠEK, ed. *Víceúrovňové vládnutí v Evropě: zkušenosti, problémy a výzvy*. Brno: Masarykova univerzita, 2007. s. 13 – 27. ISBN: 978-80-210-4458-6.

WAISOVÁ, Šárka. Jedna velikost nesedí všem: K čemu vede aplikace neoliberalního konceptu vládnutí ve slabých státech?. In: DANČÁK, Břetislav a Vít HLOUŠEK, ed. *Víceúrovňové vládnutí v Evropě: zkušenosti, problémy a výzvy*. Brno: Masarykova univerzita, 2007. s. 107 – 120. ISBN: 978-80-210-4458-6.

Odborné články

AWESTI, Anil. The European Union, New Institutionalism and Types of Multi Level Governance. *Political Perspectives* [online]. 2007, Vol. 2, č. 8, s. 1-23. [cit.01.11.2018]. Dostupné z :<<http://www.politicalperspectives.org.uk/wp-content/uploads/2010/08/EPRU-2007-S1-08.pdf>>

CÍSAŘ, O. Teorie mezinárodních vztahů a evropská studia. *Politologický časopis* [online]. 2002, č. 1, s. 50–67. [cit. 8.10.2018]. Dostupné z:<<http://www.politologickycasopis.cz/cz/archiv/2002/1/>>

COTTIER, Thomas a Maya HERTIG. The prospects of 21st century Constitutionalism. *Max Planck Yearbook of United Nations Law* [online]. 2003, Vol. 7, č.1, s. 261-322. [cit. 8.10.2018]. Dostupné z: <http://www.mpil.de/files/pdf3/mpunyb_cottier_hertig_7.pdf>

HOODGE, Liesbet a Gary MARKS. Types of Multi-Level Governance. *European Integration online Papers* [online]. 2001, Vol. 5, č.11. s. 1-31. [cit.15.10.2018]. Dostupné z: <<http://eiop.or.at/eiop/pdf/2001-011.pdf>>

HOODGE, Liesbet a Gary MARKS. Unraveling the Central State. But how? Types of Multi-level Governance. *American Political Science Review* [online]. 2003, Vol. 97, č.2, s. 233-243. [cit. 08.10.2018]. Dostupné z: <http://garymarks.web.unc.edu/files/2016/09/hoghe.marks_unravelingcentralstate.aprs_2003.pdf>

KADEČKA, Stanislav a Filip RIGEL. *Výkon státní správy – kompetence, odpovědnost*. Brno, 2009. [online]. [cit. 15.11.2018]. Dostupné z:<www.mvcr.cz/mvcren/file/vykon-statni-spravy-kompetence-pdf.aspx>

LINES, Gregory. Hej, not hej da: Regulating Airbnb in the new age of arizona vacation rentals, *Arizona Law Review* [online]. 2015. Vol 57. s. 1164-1181. [cit.20.03.2019]. Dostupné z :<https://heinonline.org/HOL/Page?collection=journals&handle=hein.journals/arz57&id=1184&men_tab=srchresults>

MUSILOVÁ, Karolína. Možnosti aplikace konceptu postmateriálního štěpení na substátních úrovních. *Středoevropské politické studie* [online]. 2017, Vol. 19, č.1, s. 55-75. [cit. 03.01.2019]. Dostupné z: <<https://journals.muni.cz/cepsr/article/view/6863/6361>>

RANCHORDAS, Sofia. Does Sharing Mean Caring? Regulating Innovation in the Sharing Economy. *Minnesota Journal of Law, Science & Technology* [online]. 2015, Vol. 16, č.1, s. 413- 475. [cit. 10.12.2018]. Dostupné z:<
<https://scholarship.law.umn.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1356&context=mjlst>>

ŠTEFKOVÁ, Eva. Využitelnost konceptu federalismu při studiu víceúrovňových politických systémů. *Současná Evropa* [online]. 2015, Vol. 20, č.1, s. 19-38. [cit. 08.12.2018]. Dostupné z:< <https://www.vse.cz/se/113>>

TRNSKI, Marko. *Multi-Level Governance in the EU*. [online]. 2005, s. 23-32. [cit. 05.10.2018].Dostupný z
:<<https://www.sustainableislands.eu/BlockImages/InLibraryData/GalleryData/MULTI-LEVEL%20GOVERNANCE%20IN%20THE%20EU%20by%20Marko%20Trnski.pdf>>

VESELÝ, Arnošt. Governance as multidimensional concept. In: POTŮČEK, M., NEKOLA, M., a A.VESELÝ, eds. *Understanding governance:theory, measurement and practice*. Praha: CESES FSV UK [online]. 2004, s. 11-23. [cit. 20.11.2018]. Dostupné z: <https://ceses.cuni.cz/CESES-20-version1-sesit04_05_potucek.pdf>

ZERVAS, Georgios, PROSERPIO, Davide a John W. BYERS. The Rise of the Sharing Economy: Estimating the Impact of Airbnb on the Hotel Industry. *Boston University School of Management Research Paper Series* [online]. 2016, č. 16, s. 45. [cit.10.11.2018]. Dostupné z: <<http://ssrn.com/abstract=2366898>>

Dokumenty, vládní analýzy

Analýza sdílené ekonomiky a digitální platformy. Úřad vlády ČR - *Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR*, [online pdf]. 2017, 86 s. Dostupné z:<https://www.vlada.cz/assets/urad-vlady/poskytovani-informaci/poskytnute-informace-na-zadost/Priloha_4_Material_Analyza.pdf>

Cestovní ruch 2015 – 2016 (Podklad pro jednání 123. Plenární schůze RHSD ČR) - *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. 2015, [cit. 27.03.2019]. Dostupné z:<<http://www.atur.cz/redakce/index.php?clanek=150293&xuser=&lanG=cs&slozka=996&xsekce=148749>>

Český statistický úřad - *Jedno město, kraj a obec – Praha*. [online]. 2012, [cit. 27.03.2019]. Dostupné z:<https://www.czso.cz/documents/10180/20555405/180412070812_13.pdf/e7f32841-1004-4f50-91d1-18ec9248b554?version=1.0>

CZUDEK, Damian; KOZIEL, Michal. *Analýza kompetencí české státní správy a samosprávy*, 2013. Spracované pre projekt Strategie integrované spolupráce česko-polského příhraničí. [online]. [cit. 15.11.2018]. Dostupné z:< https://www.euroglacensis.cz/files/strategie_-_analzy_khk/centrumpp-analyza-hk2013-fin.pdf>

Dohoda mezi Amsterdamem a Airbnb - *Agreement City of Amstredam & Airbnb*. November 2016, 14 s.

Doporučení pro rozvoj sdílené ekonomiky - *Hospodářská komora České republiky*, 2018. [online]. [cit. 15.11.2018]. Dostupné z:<
https://www.komora.cz/files/uploads/2018/03/20180327_Doporu%C4%8Den%C3%AD-Hospod%C3%A1%C5%99sk%C3%A9-komory-ke-sd%C3%ADlen%C3%A9-ekonomice-1.pdf>

Európska komisia. *Final report on updating the Regional Authority Index (RAI) for forty-five countries (2010-2016)*. [online]. 2018, [cit. 10.01.2019]. Dostupné z:<
<https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/5562196f-3d3a-11e8-b5fe-01aa75ed71a1>>

Európska komisia. *Study on the Assessment of the Regulatory Aspects Affecting the Collaborative Economy in the Tourism Accommodation Sector in the 28 Member States*. [online]. 2018, [cit. 10.01.2019]. Dostupné z:<
<https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/c7a7b5bb-526d-11e8-be1d-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-70757505>>

Generální finanční ředitelství - *Informace k daňovému posouzení povinností poskytovatelů ubytovacích služeb (Airbnb a další)*. [online]. 11.10.2017, [cit. 11.11.2018]. Dostupné z:<https://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-placeni-dani/2017-10-11_Info_k_danovemu_posouzeni_povinnosti_poskytovatelu_ubytovacich_sluzeb.pdf>

KRULIŠ, Kryštof a Alice REZKOVÁ. Analýza vybraných sektorů sdílené ekonomiky in *Research Paper*. [online pdf], Praha: Asociace pro mezinárodní otázky, 2016. Vol.2, s. 42, [cit. 11.11.2018]. Dostupné z:<
<https://www.mpo.cz/assets/dokumenty/55423/63472/653276/priloha001.pdf>>

MARIANOVSKÁ, Veronika a Michal NĚMEC. *Fenomén Airbnb a jeho dopady v kontextu hl. m. Prahy*. Praha: Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy, [online pdf]. 2018. s. 34, [cit. 11.11.2018]. Dostupné z:<http://www.iprpraha.cz/uploads/assets/dokumenty/ssp/analyzy/bydleni_realitni_trh/enomen_airbnb_a_jeho_dopady_v_kontextu_hl.m.prahy.pdf>

Organizační řád Úřadu Městské části Praha 1 - *příloha k usnesení Rady MČ Praha 1 č. UR11_0294 z dne 15.03.2011*. [online]. [cit. 10.01.2019]. Dostupné z:<https://www.praha1.cz//cps/media/Organizacni_rad_UMC_Praha_1_15_03_2011_UR11_0294.pdf>

Programové prohlášení Pirátské strany, hnutí Praha sobě a koalice TOP 09 a Starostové a nezávislí ve spolupráci s KDU-ČSL. [online]. 2018, [cit. 10.01.2019]. Dostupné z:<<https://www.starostove-nezavisli.cz/regiony/hlavni-mesto-praha/programove-prohlaseni-piratske-strany-obcanske-kandidatky-praha-sobe-a-koalice-top-09-a-starostove-a-nezavisli-ve-spolupraci-s-kdu-csl>>

Příloha č. 1 k usnesení Rady MČ Praha 1 č. UR18_1404 - Podmínky pro poskytování, užití a vyúčtování dotačního programu resp. mimořádných jednorázových příspěvků - Grantů na opravu domovního fondu na území Prahy 1 pro rok 2019. [online]. 18.12.2018, [cit. 10.03.2019]. Dostupné z:<

https://www.praha1.cz/cps/media/UR18_1404_Priloha_4_Smlouva_o_poskytnuti_grantu_2019_mustr.pdf>

Priloha k usnesení Rady MČ Praha 1 číslo UR12_1036 - Pravidla pro nájem bytů ze sociální rezervy, tzv. „sociálních bytů“. [online]. 24.07.2012, [cit. 10.03.2019]. Dostupné z:< <https://www.praha1.cz/?s=usnesen%C3%AD>>

Regional Authority Index. [online]. 2016, [cit. 08.10.2018]. Dostupné z:< <http://fasos-research.nl/2016/valorisatie/regional-authority-index/>>

Regional Degree 159/2015 of November 2012 – Dekrét o turistických ubytovacích zariadeniach a zariadeniach cestovného ruchu. [pdf]. 2015, [cit. 10.12.2019].

Rozbor plnění instrukce QI 83-01-02: Pravidla pro vyřizování stížností, pochval a petic za rok 2017 – Úřad Městské části Praha 10 z dne 21.03.2018 [online]. [cit. 27.03.2019]. Dostupné z:< http://www.praha10.cz/Portals/0/106_zverejnene_zadosti/2017/rozbor%20stiznosti%20QI%20-%202017.pdf>

The New York State Senate - Assembly Bill A7520. *nysenate.gov*, [online]. [cit. 15.10.2018]. Dostupné z:< <https://www.nysenate.gov/legislation/bills/2017/A7520>>

Usnesení vlády ČR k materiálu Analýza sdílené ekonomiky a digitálních platform. *Ministerstvo průmyslu a obchodu*, [online]. 07.09.2017, [cit. 18.12.2018]. Dostupné z:< <https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/usneseni-vlady-cr-k-materialu-analyza-sdilene-ekonomiky-a-digitalnich-platforem--231795/>>

Usnesení 4. zasedání MČ Praha 1 číslo UZ19_0037 - Stanovisko k problematice poskytování služeb krátkodobého ubytování. [online]. 06.03.2019, [cit. 10.03.2019]. Dostupné z:< <https://www.praha1.cz/?s=usnesen%C3%AD>>

Usnesení 4. zasedání MČ Praha 1 číslo UZ19_0040 - Návrh obecně závazné vyhlášky, kterou se omezuje provozní doba hostinských zařízení. [online]. 06.03.2019, [cit. 10.03.2019]. Dostupné z:< <https://www.praha1.cz/?s=usnesen%C3%AD>>

VEBER, Jaromír, KRAJČÍK, Vladimír a Lubor HRUŠKA, a kol. *Sdílená ekonomika*. [online]. Praha: VŠPP, 2016. 52 s. spracované pre potreby Úradu vlády ČR. [cit.08.10.2018]. Dostupné z :< <https://www.vspp.cz/wp-content/uploads/2017/05/zprava.pdf>>

Výbor regionů. *Bílá kniha Výboru regionů o víceúrovňové správě věcí veřejných*, Úřední věstník Evropské unie, [online]. 2009/C 211/01, s. 1-27. [cit. 20.11.2018]. Dostupné z: < <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:211:0001:0027:CS:PDF>>

Zápis z 3.zasedání Zastupitelstva městské části Praha 1. [online]. 29.01.2019, [cit. 27.03.2019]. Dostupné z:< https://www.praha1.cz/app/uploads/2019/02/Zapis_ZMC_29.01.2019_upr_tisk_GDPR.pdf>

Zápis z 4. zasedání Zastupitelstva městské části Praha 1. [online]. 06.03.2019, [cit. 27.03.2019]. Dostupné z:<https://www.praha1.cz/app/uploads/2019/03/Zapis_ZMC_06.03.2019_upr_tisk_GDP_R.pdf>

Zápis z 18. zasedání Podnikatelské rady. *Ministerstvo průmyslu a obchodu.* [online]. 24.11.2016, [cit. 27.03.2019]. Dostupné z:<<https://www.mpo.cz/assets/cz/podnikani/podnikatelska-rada/2017/1/Zapis-z-18--zasedani-plena-Podnikatelske-rady.pdf>>

Zásady pronajímání bytů svěřených městské části Praha 10 a bytů z kvóty MHMP. [online]. 2014, [cit. 14.04.2019]. Dostupné z:<<http://byty.praha10.cz/eDeska/download.jsp?idPriloha=59672>>

Zákony a právní předpisy

ČESKO. Obecně závazná vyhláška č. 55/2000 Sb. hl. m. Prahy. 2000. Dostupné tiež z:<http://www.praha.eu/public/8/9f/4e/1282873_194272_Statut_v_uplnem_zneni_k_1._2._2012.pdf>

ČESKO. Obecně závazná vyhláška č. 27/2003 Sb. hl. m. Prahy o místním poplatku za lázeňský a rekreační pobyt. 2003. Dostupné tiež z:<http://www.praha.eu/public/31/ca/d9/2566538_838607_vyhlasaka_c._27_2003_mp_za_1_azensky_pobyt.pdf>

ČESKO. Legislativní pravidla vlády z dne 19.03. 1998 v úplném znění. 2010. Dostupné tiež z:<https://www.vlada.cz/assets/ppov/lrv/legislativn__pravidla_vl_dy.pdf>

ČESKO. Zákon č. 2/1969 Sb. z dne 8.01.1969 o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky (kompetenční zákon). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1969. Dostupný tiež z:<<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1969-2>>

ČESKO. Zákon č. 565/1990 Sb. z dne 13.12.1990 o místních poplatcích. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1990. Dostupný tiež z:<<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1990-565>>

ČESKO. Zákon č. 455/1991 Sb. z dne 02.10.1991 o živnostenském podnikání (živnostenský zákon). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1991. Dostupný tiež z:<<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-455>>

ČESKO. Zákon č. 586/1992 Sb. z dne 20.11.1992 o daních z příjmů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1992. Dostupný tiež z:<<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-586>>

ČESKO. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb. z dne 16.12.1992 (Ústava České republiky). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1992. Dostupný tiež z:<<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1>>

ČESKO. Zákon č. 326/1999 Sb. z dne 30.11.1991 o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1999. Dostupný tiež z:<<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-326>>

ČESKO. Zákon č. 128/2000 Sb. z dne 12.04.2000 o obcích (obecní zřízení). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000. Dostupný tiež z:<<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>>

ČESKO. Zákon č. 131/2000 Sb. z dne 13.04.2000 o hlavním městě Praze. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000. Dostupný tiež z:<<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-131>>

ČESKO. Zákon č. 258/2000 Sb. z dne 14.07.2000 o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000. Dostupný tiež z:<<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-258>>

ČESKO. Zákon č. 456/2011 Sb. z dne 23.12.2011 o Finanční správě České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2011. Dostupný tiež z:<<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-456>>

ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb. z dne 03.02.2012 - občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012. Dostupný tiež z:<<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>>

Periodiká, elektronické médiá, tlačové správy

Airbnb převrací trh s bydlením na Praze 1. Centrum může skončit jako skanzen bez lidí. In: *reflex.cz* [online]. 11.06.2017 [cit. 27.03.2019]. Dostupné z:<<https://www.reflex.cz/clanek/zpravy/79991/airbnb-prevraci-trh-s-bydlenim-na-praze-1-centrum-muze-skoncit-jako-skanzen-bez-lidi.html>>

All Your Bed are Belong to Us. In: *underconsideration.com* [online]. 17.07.2014 [cit. 08.10.2018]. Dostupné z:<https://www.underconsideration.com/brandnew/archives/new_logo_and_identity_for_airbnb_by_designstudio.php>

Amsterdam, Airbnb agree new deal to stop illegal rentals. In: *dutchnews.nl* [online]. 01.12.2016 [cit. 20.10.2018]. Dostupné z:<<https://www.dutchnews.nl/news/2016/12/amsterdam-airbnb-agree-new-deal-to-stop-illegal-rentals/>>

Amsterdam krotí Airbnb: Domy jsou na bydlení, ne na vydělávání peněz. In: *ct24.ceskatelevize.cz* [online]. 09.08.2018 [cit. 20.10.2018]. Dostupné z:<<https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/2561365-amsterdam-kroti-airbnb-domy-jsou-na-bydleni-ne-na-vydelavani-penez>>

BAJTLER, Martin. Praha má pro regulaci Airbnb svázané ruce, tvrdí advokát Jakub Štilec. In: *Idnes.cz* [online]. 01.01.2019 [cit. 06.02.2019]. Dostupné z:<https://www.idnes.cz/praha/zpravy/praha-regulace-airbnb-mesto-ma-svazane-ruce-nemovitosti.A181227_447367_praha-zpravy_nuc>

Barcelona threatens to fine 2,577 illegal tourist apartments on Airbnb. In: *catalannews.com* [online]. 23.05.2018 [cit. 25.10.2018]. Dostupné z:<<http://www.catalannews.com/business/item/barcelona-threatens-to-fine-2577-illegal-tourist-apartments-on-airbnb>>

Barcelona ví, jak na Airbnb. Inspiruje ostatní města?. In: *ekonomicky-denik.cz* [online]. 12.06.2018 [cit. 25.10.2018]. Dostupné z:<<http://ekonomicky-denik.cz/barcelona-vi-airbnb-inspiruje-ostatni-mesta/>>

BĚLOHUBÝ, Jan. Airbnb můžete nahlásit třeba kvůli hlučným sousedům. In: *Nasepraha.cz* [online]. [cit. 27.03.2019]. Dostupné z:<<http://www.nasepraha.cz/zpravy-45/airbnb-muzete-nahlasit-treba-kvuli-hlucnym-sous>>

BIGAS, Jiří. Amsterdam omezí pronájmy přes Airbnb na maximálně 30 dní v roce. In: *Lidovky.cz* [online]. 16.01.2018 [cit. 20.10.2018]. Dostupné z:<https://www.lidovky.cz/byznys/firmy-a-trhy/amsterdam-omezi-pronajmy-pres-airbnb-na-maximalne-30-dni-v-roce.A180115_171024_firmy-trhy_jbs>

BOŘÍKOVÁ, Hana, Jan NOVOTNÝ. Digitální Klondike: Praha řeší, jak zkrotit Airbnb. In: *euro.cz* [online]. 24.02.2018 [cit. 01.11.2018]. Dostupné z:<<https://www.euro.cz/byznys/digitalni-klondike-praha-resi-jak-zkrotit-airbnb-1394315>>

BROLÍK, Tomáš. Airbnb mění cestování a města se začínají bránit. In: *respekt.cz* [online]. 13.11.2017 [cit. 01.11.2018]. Dostupné z:<<https://www.respekt.cz/special/2017/jak-dobre-bydlet/prilis-levna-dovolena>>

BRUSTEIN, Joshua. The Conflict Between Airbnb and New York Is Only Beginning. In: *bloomberg.com* [online]. 01.11.2016 [cit. 15.10.2018]. Dostupné z:<<https://www.bloomberg.com/news/articles/2016-11-01/the-conflict-between-airbnb-and-new-york-is-only-beginning>>

BURGEN, Stephen. Barcelona Airbnb host 'manages rentals worth £33,000 a day. In: *theguardian.com* [online]. 22.10.2018 [cit. 10.11.2018]. Dostupné z:<<https://www.theguardian.com/cities/2018/oct/22/barcelona-airbnb-host-manages-rentals-worth-33000-a-day-report>>

ČERNÝ, Aleš. Nezakazujte Uber nebo AirBnB, zastala se Evropská komise sdílené ekonomiky. In: *Idnes.cz* [online]. 03.06.2016 [cit. 20.10.2018]. Dostupné z:<https://www.idnes.cz/ekonomika/domaci/doporuceni-evropske-komise-o-sdilene-ekonomice.A160602_181855_ekonomika_rny>

DANDA, Oldřich. Pospíšil: Piráti jdou doleva, otvírá nám to prostor. In: *novinky.cz* [online]. 27.04.2019 [cit. 29.4.2019]. Dostupné z:<<https://www.novinky.cz/domaci/503463-pospissil-pirati-jdou-doleva-otvira-nam-to-prostor.html>>

DIVINOVÁ, Jana. Česko od léta omezí Airbnb, krátkodobé pronájmy by mohly regulovat obce. In: *Idnes.cz* [online]. 08.02.2018 [cit. 20.10.2018]. Dostupné z:<https://www.idnes.cz/ekonomika/domaci/cesko-cr-omezeni-airbnb-pronajmy-stat.A180206_381133_domaci_hm1>

DOGGRELL, Katherine. Airbnb protests Amsterdam's home-sharing ban proposal. In: *hotelmanagement.net* [online]. 29.10.2018 [cit. 10.11.2018]. Dostupné z:<<https://www.hotelmanagement.net/own/airbnb-protests-amsterdam-s-home-sharing-ban-proposal>>

ELČÍČ, Sandro. Jako bychom žili v penzionu, policie nám radí vyhazovat pojistky, stěžuje si na Airbnb část pražských starousedlíků. In: *byznys.ihned.cz* [online]. 20.09.2018 [cit. 01.11.2018]. Dostupné z:<<https://byznys.ihned.cz/c1-66249700-jako-bychom-zili-v-penzionu-policie-nam-radi-vyhazovat-pojistky-stezuji-si-na-airbnb-prazsti-starousedlici-nekteri-prazane-ale-priliv-lidi-z-ruznych>>

DOSTÁL, Dalibor. Čeští hoteliéři bojují s levným ubytováním přes internet, stát zásah nechystá. In: *businessinfo.cz* [online]. 26.10.2015 [cit. 16.04.2019]. Dostupné z:<<https://www.businessinfo.cz/cs/clanky/cesti-hotelier-i-bojuji-s-levnym-ubytovanim-pres-internet-stat-zasah-nechysta-70104.html>>

ELČÍČ, Sandro. Turisté utratili za Airbnb v Česku během srpna rekordních půl miliardy korun. V pražské první městské části se pronajímá každý čtvrtý byt. In: *Archiv.ihned.cz* [online]. 20.09.2018 [cit. 27.03.2019]. Dostupné z:<<https://archiv.ihned.cz/c1-66249640-turiste-utratili-za-airbnb-v-cesku-behem-srpna-rekordnich-pul-miliardy-95-procent-trzeb-tvori-praha-v-prvni-mestske-casti-se-pronajima-kazdy-ctvrty>>

ELČÍČ, Sandro. Dokončili jsme část kontroly placení poplatků za Airbnb, na řadě jsou výzvy k úhradě, říká radní Kordová Marvanová. In: *Byznys.ihned.cz* [online]. 09.01.2019 [cit. 06.02.2019]. Dostupné z:<<https://byznys.ihned.cz/c1-66424950-dokoncili-jsme-cast-kontroly-placeni-poplatku-za-airbnb-na-rade-jsou-vyzvy-k-uhrade-rika-radni-kordova-marvanova>>

ELČÍČ, Sandro. Neplatičům poplatků z Airbnb hrozí statisícové pokuty. Radnice si chtějí došlápnout i na ty, kteří byt pronajali jen jednou. In: *Archiv.ihned.cz* [online]. 11.03.2019 [cit. 27.03.2019]. Dostupné z:<<https://archiv.ihned.cz/c1-66512590-prazske-mestske-casti-chteji-po-lidech-doplatit-poplatky-i-kdyz-treba-jen-jednou-nabidli-byt-pres-airbnb-jde-casto-jen-o-stovky-pokuta-je-ale>>

Evropská komise a spotřebitelské úřady v EU tlačí Airbnb k dodržování předpisů. In: *Evropská komise - Tisková zpráva* [online]. 16.07.2018 [cit. 10.01.2019]. Dostupné z:<http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-4453_cs.htm>

Fakta o Airbnb v Praze: Česko prý díky službě bohatne o miliardy!. In: *praha.cz* [online]. 04.01.2019 [cit. 10.03.2019]. Dostupné z:<<http://www.praha.cz/business-zpravy/fakta-o-airbnb-v-praze-cesko-pry-diky-sluzbe-bohatne-o-miliardy>>

Finanční správa uzavřela s Prahou memorandum o vzájemné výměně informací v souvislosti s Airbnb. In: *businessinfo.cz* [online]. 31.08.2018 [cit. 25.01.2019]. Dostupné z:<<https://www.businessinfo.cz/cs/clanky/financni-sprava-uzavrela-s-prahou-memorandum-o-vzajemne-vymene-informaci-v-souvislosti-s-airbnb-113835.html>>

Firma, která má v pronájmu městské byty v Praze 1, je nabízí na Airbnb. In: *zpravy.aktualne.cz* [online]. 31.01.2018 [cit. 16.04.2019]. Dostupné

z:<<https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/firma-ktera-ma-v-pronajmu-mestske-byty-na-praze-1-je-nabizel/r~cb7ccd26069c11e885e30cc47ab5f122/>>

GRIČOVÁ, Andrea. New York zakročil proti Airbnb. Krátkodobé pronájmy budou nově podléhat registru. In: *denik.cz* [online]. 24.07.2018 [cit. 15.10.2018]. Dostupné z:<<https://www.denik.cz/ekonomika/new-york-zakrocil-proti-airbnb-kratkodobe-pronajmy-budou-nove-podlehat-registru-20180724.html>>

GUTTENTAG, Daniel. What Airbnb really does to a neighbourhood. In: *bbc.com* [online]. 30.08.2018 [cit. 15.10.2018]. Dostupné z:<<https://www.bbc.com/news/business-45083954>>

HELLER, Jakub. Praha prověří elektroměry pražských bytů. Chce vědět, kolik z nich zeje prázdnotou. In: *zpravy.aktualne.cz* [online]. 26.03.2019 [cit. 29.04.2019]. Dostupné z:<<https://zpravy.aktualne.cz/regiony/praha/praha-bude-merit-elektromery-prazskych-bytu-chce-vedet-kolik/r~b3fcfc4a4f0f11e9ae850cc47ab5f122/>>

HOLZMAN, Ondřej. V Praze se přes Airbnb aktivně pronajímá přes 6 tisíc bytů. Počet nabídek se letos začal snižovat. In: *czechcrunch.cz* [online]. 24.11.2018 [cit. 01.11.2018]. Dostupné z:<<https://www.czechcrunch.cz/2018/11/v-praze-se-pres-airbnb-aktivne-pronajima-pres-6-tisic-bytu-pocet-nabidek-se-letos-zacal-snizovat/>>

KABÁTOVÁ, Šárka. Praha chce regulovat Airbnb. Ubytování jen tři až čtyři měsíce v roce či vymáhání poplatků. In: *Lidovky.cz* [online]. 08.03.2018 [cit. 25.01.2019]. Dostupné z:<https://www.lidovky.cz/domov/magistratem-vysnena-regulace-airbnb-tri-az-ctyri-mesice-v-roce-a-vymahani-poplatku.A180307_104525_In_domov_sk>

HRSTKOVÁ, Julie. Zdanění Airbnb je tou nejlepší regulací, finanční správa překvapila. In: *archiv.ihned.cz* [online]. 09.08.2018 [cit. 16.04.2019]. Dostupné z:<<https://archiv.ihned.cz/c1-66212650-zdaneni-airbnb-je-tou-nejlepsi-regulaci-financni-sprava-prekvapila>>

KREČ, Luboš. Majitelům bytů jsme vyplatili dvě miliardy. Airbnb ukázalo česká čísla. In: *forbes.cz* [online]. 06.06.2018 [cit. 15.11.2018]. Dostupné z:<<https://www.forbes.cz/majitelum-bytu-jsme-vyplatili-dve-miliardy-airbnb-ukazalo-ceska-cisla/>>

Magazín Městské části Praha 1 [online]. Jaro 2018. Ročník 26. Praha: MČ Praha 1, 56 s. - Periodická tlač územního samosprávného celku

Magazín Městské části Praha 1 [online]. Léto 2018. Ročník 26. Praha: MČ Praha 1, 56 s. - Periodická tlač územního samosprávného celku

MARCUS, Lilit. Airbnb Banned in NYC? What Actually Just Happened. In: *cntraveler.com* [online]. 25.10.2016 [cit. 15.10.2018]. Dostupné z:<<https://www.cntraveler.com/story/airbnb-banned-in-nyc-what-actually-just-happened>>

McHUGH, Jess. Renting an Airbnb in New York City? What You Should Know About the New Law. In: *travelandleisure.com* [online]. 25.10.2016 [cit. 15.10.2018]. Dostupné z:<<http://www.travelandleisure.com/travel-tips/travel-trends/new-york-airbnb-law>>

MUSILOVÁ, Zdeňka. Jak na Airbnb? Praha se může inspirovat v Berlíně či Barceloně. In: *flowee.cz* [online]. 23.02.2019 [cit. 16.04.2019]. Dostupné z:<
<https://www.flowee.cz/floweecity/praha/5962-jak-na-airbnb-praha-se-muze-inspirovat-v-berline-ci-barcelone>>

Ministerstvo financí připravilo opatrnou regulaci Airbnb. Bohužel mnoho nevyřeší. In: *denikreferendum.cz* [online]. 06.04.2018 [cit. 16.04.2019]. Dostupné z:<
<http://denikreferendum.cz/clanek/27396-ministerstvo-financi-pripravilo-opatrnou-regulaci-airbnb-bohuzel-mnoho-nevyresi>>

ONDRÁČKOVÁ, Kamila. Krátkodobé pronájmy: slušný zisk i hrozba regulace. In: *finexpert.e15.cz* [online]. 13.09.2016 [cit. 01.11.2018]. Dostupné z:<
<https://finexpert.e15.cz/kratkodobe-pronajmy-slusny-zisk-i-hrozba-regulace>>

Online zprostředkovatel pronájmů Airbnb se v Česku možná dočká nových pravidel. In: *egov.cz* [online]. 02.02.2018 [cit. 25.01.2019]. Dostupné z:<
<http://www.egov.cz/clanky/online-zprostredkovatel-pronajmu-airbnb-se-v-cesku-mozna-docka-novych-pravidel>>

PETROFF, Alanna. Barcelona trying to tame tourism crunch. In: *money.cnn.com* [online]. 31.01.2017 [cit. 25.10.2018]. Dostupné z:<
<https://money.cnn.com/2017/01/27/news/barcelona-spain-tourism-hotels-airbnb/>>

PETRUSOVÁ, Lenka. Návrh novely zákona o místních poplatcích – další výzvy pro sdílenou ekonomiku. In: *Dvs.cz* [online]. 29.01.2019 [cit. 27.03.2019]. Dostupné z:<
<http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6766774>>

Pracovní skupina ke sdílené ekonomice diskutovala právní analýzu sdílené ekonomiky. In: *digiczech.eu* [online]. [cit. 15.11.2018]. Dostupné z:<
<https://www.digiczech.eu/pracovni-skupina-ke-sdilene-ekonomice-diskutovala-pravni-analyzu-sdilene-ekonomiky/>>

Praha spouští web ke sdílenému ubytování. In: *praha.eu* [online]. 16.10.2017 [cit. 01.11.2018]. Dostupné z:<
http://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/magistrat/tiskovy_servis/tiskove_zpravy/praha_spusti_web_ke_sdilenemu_ubytovani.html>

Pražané si čím dál více stěžují na Airbnb. Vadí jim celonoční hluk a odpady. In: *prazskycas.cz* [online]. 11.05.2018 [cit. 01.11.2018]. Dostupné z:<
<https://www.prazskycas.cz/2018/05/11/prazane-si-cim-dal-vice-stezuji-airbnb-vadi-celonocni-hluk-odpadky/>>

Pražský magistrát jedná s firmou AirBnB o spolupráci. In: *praha.eu* [online]. 23.01.2019 [cit. 10.03.2019]. Dostupné z:<
http://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/magistrat/tiskovy_servis/rozhovory_a_clanky_clen_u_rhmp/rhmp/radni_hana_kordova_marvanova/prazsky_magistrat_jedna_s_firmou_airbnb.html>

PROKEŠ, Jan. Airbnb chce začít platit Praze, městu to má přinést miliony korun. In: *denik.cz* [online]. 31.01.2019 [cit. 16.04.2019]. Dostupné z:<

<https://www.denik.cz/ekonomika/airbnb-chce-zacit-platit-praze-mestu-to-ma-prinest-miliony-korun-20190131.html>>

Pronajímání více bytů jen se ‚živnostíákem‘ a provozovnou? Stát chce regulovat Airbnb i obchod s chudobou. In: *lidovky.cz* [online]. 18.02.2019 [cit. 10.03.2019]. Dostupné z:<https://www.lidovky.cz/byznys/firmy-a-trhy/zivnost-a-oznacena-provozovna-pro-kazdeho-pronajimatele-vice-bytu-stat-chce-regulovat-airbnb-i-kse.A190218_095201_firmy-trhy_pkk>

PTÁČEK, Michal. Jak začalo a následně uspělo Airbnb, jehož hodnota se dnes odhaduje na 10 miliard dolarů? In: *czechcrunch.cz*. [online]. 6.5.2014 [cit. 08.10.2018]. Dostupné z :<<https://www.czechcrunch.cz/2014/05/jak-zacalo-a-nasledne-uspelo-airbnb-jeho-z-hodnota-se-dnes-odhaduje-na-10-miliard-dolaru/>>

PUCI, Jan. Poslanec Nacher chce, aby obce měly od státu zmocnění vydat vyhlášku ke krátkodobému ubytování. In: *Prazskypatriot.cz* [online]. 11.03.2019 [cit. 27.03.2019]. Dostupné z:<<https://www.prazskypatriot.cz/poslanec-nacher-chce-aby-mely-obce-od-statu-zmocneni-vydat-vyhlasku-ke-kratkodobemu-ubytovani/>>

ROWE, Sam Del. The Rise of the Sharing Economy. In: *Destinationcrm.com*. [online]. 1.10.2016 [cit. 08.10.2018]. Dostupné z: <<https://www.destinationcrm.com/Articles/Editorial/Magazine-Features/The-Rise-of-the-Sharing-Economy-113849.aspx>>

SALTER, Jessica. Airbnb: The story behind the \$1.3bn room-letting website. In: *telegraph.co.uk*. [online]. 07.09.2012 [cit. 08.10.2018]. Dostupné z: <<http://www.telegraph.co.uk/technology/news/9525267/Airbnb-The-story-behind-the-1.3bn-room-letting-website.html>>

San Francisco couple will pay \$2.25 million for illegally renting Airbnb apartments. In: *eu.usatoday.com* [online]. 06.11.2018 [cit. 10.12.2018]. Dostupné z:<<https://eu.usatoday.com/story/travel/hotels/2018/11/06/couple-pays-2-25-million-illegally-renting-airbnb-apartments/1905926002/>>

Sdílená ekonomika si asi vyžádá novou definici podnikání. In: *denik.cz* [online]. 26.07.2016 [cit. 15.10.2018]. Dostupné z:<<https://www.denik.cz/ekonomika/sdilena-ekonomika-si-asi-vyzada-novou-definici-podnikani-20160726.html>>

SEDLÁČKOVÁ, Veronika a Michael ERHART. Radní Prahy 1: Regulace Airbnb je nutná, jinak se z měst stanou Disneylandy. In: *irozhlaz.cz* [online]. 19.05.2018 [cit. 16.04.2019]. Dostupné z:<https://www.irozhlaz.cz/ekonomika/airbnb-praha-regulace-pronajmy-pro-a-proti_1805191100_ako>

SKÁLA, Vít. Multi-level governance z pohledu obcí. In: *dvs.cz* [online]. 25.3.2019 [cit. 13.04.2019]. Dostupné z:<<http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6770691>>

SKOUPÁ, Adéla. Služby Airbnb nebo BlaBlaCar mohou změnit definici podnikání. Vláda se chystá na sdílenou ekonomiku. In: *zpravy.aktualne.cz* [online]. 26.07.2016 [cit. 16.04.2019]. Dostupné z: <<https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/sluzby-airbnb-nebo-uber-mohou-zmenit-definici-podnikani-vlad/r~cb5c7f38531c11e6a77e002590604f2e/?redirected=1555437917>>

SMITH, Aaron. Shared, Collaborative and On Demand: The New Digital Economy. In: *pewinternet.org*. [online]. 19.05.2016 [cit. 08.10.2018]. Dostupné z: <<https://www.pewinternet.org/2016/05/19/the-new-digital-economy/>>

Stížností na Airbnb v Praze přibývá, regulace stále neexistuje. In: *euro.cz* [online]. 09.08.2018 [cit. 27.03.2019]. Dostupné z: <<https://www.euro.cz/praha/stiznosti-na-airbnb-v-praze-pribyva-regulace-stale-neexistuje-1416752>>

STÜCKLIN, Mark. Airbnb in Barcelona: Blessing or curse?. In: *spanishpropertyinsight.com* [online]. 11.01.2016 [cit. 25.10.2018]. Dostupné z: <<https://www.spanishpropertyinsight.com/2016/01/11/airbnb-in-barcelona-blessing-or-curse/>>

TEŠNAROVÁ, Denisa. Airbnb: Regulovat, nebo neregulovat?. In: *archiv.ihned.cz* [online]. 26.06.2018 [cit. 16.04.2019]. Dostupné z: <<https://archiv.ihned.cz/c1-66175410-airbnb-regulovat-nebo-neregulovat>>

Tisková zpráva Centra ekonomických a tržních analýz – CETA [online]. 14.9.2018 [cit. 01.11.2018]. Dostupné z: <<http://eceta.cz/tz-analyza-trhu-rezidentniho-bydleni-v-praze-byty-zdrazuje-vysoka-poptavka-a-nizka-vystavba-ne-digitalni-platformy/>>

TŮMA, Ondřej. Očima expertů: Jak vyžrát na Airbnb?. In: *penize.cz* [online]. 09.11.2018 [cit. 16.04.2019]. Dostupné z: <<https://www.penize.cz/pronajem-bytu/401741-ocima-expertu-jak-vyzzrat-na-airbnb>>

Ubytovací poplatek z Airbnb by Praze přinesl 160 milionů Kč ročně. In: *ceskenoviny.cz* [online]. 19.11.2018 [cit. 06.02.2019]. Dostupné z: <<https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/ubytovaci-poplatek-z-airbnb-by-praze-prinesl-160-milionu-kc-rocne/1689131>>

ÚŠELA, Jan. Sdílená ekonomika zakládá asociaci. Uskupení bude přesvědčovat politiky, aby neomezovali podnikání členských firem. In: *byznys.ihned.cz* [online]. 22.06.2017 [cit. 20.11.2018]. Dostupné z: <<https://byznys.ihned.cz/c1-65777930-sdilena-ekonomika-zaklada-asociaci-uskupeni-bude-presvedcovat-politiky-aby-neomezovali-podnikani-clenskych-firem>>

VARGA, Jan. Pražští senátoři se sešli s primátorem hl. města. In: *Prahatv.eu* [online]. 24.01.2019 [cit. 27.03.2019]. Dostupné z: <<https://prahatv.eu/zpravy/praha/praha/9362/prazsti-senatori-se-sesli-s-primatorem-hl-mesta>>

Vedení Prahy bude požadovat změnu zákona na regulaci Airbnb. In: *ceskenoviny.cz* [online]. 18.09.2018 [cit. 06.02.2019]. Dostupné z: <<https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/vedeni-prahy-bude-pozadovat-zmenu-zakona-na-regulaci-airbnb/1664055>>

VEJVODOVÁ, Alžběta. Rána pro Airbnb: Finanční správa vyrukovala s novým výkladem zákona. In: *pravnicaradce.ihned.cz* [online]. 29.11.2017 [cit. 16.04.2019]. Dostupné z: <<https://pravnicaradce.ihned.cz/c1-65972210-rana-pro-airbnb-financi-sprava-vyrukovala-s-novym-vykladem-zakona>>

VEJVODOVÁ, Alžběta. Finanční správa získala jména pronajímatelů přes Airbnb, nyní na nich vymáhá neuhrazené daně. In: *Archiv.ihned.cz* [online]. 29.08.2018 [cit. 25.01.2019]. Dostupné z:<<https://archiv.ihned.cz/c1-66463420-zacalo-nove-kolo-kontrol-airbnb-bernak-se-zameri-na-dph-z-provizi-pronajimatele-se-musi-registrovat-na-urade-jinak-jim-hrozi-sankce%20https://byznys.ihned.cz/c1-66228160-financni-sprava-ziskala-jmena-pronajimatelu-pres-airbnb-nyni-na-nich-vymaha-neuhrazene-dane>>

Víc peněz pro obce, ale dražší dovolené: Vyšší poplatek za ubytování by podle ministerstva dopadl i na Airbnb. In: *ct24.ceskatelevize.cz* [online]. 03.02.2019 [cit. 08.03.2019]. Dostupné z:<<https://ct24.ceskatelevize.cz/ekonomika/2723561-vic-penez-pro-obce-ale-drazsi-dovolene-vyssi-poplatek-za-ubytovani-podle>>

Vláda přemýšlí jak ‚regulovat‘ podnikání přes web. Jedním z důvodů je Airbnb. In: *lidovky.cz* [online]. 17.07.2017 [cit. 20.11.2018]. Dostupné z:<https://www.lidovky.cz/byznys/firmy-a-trhy/vlada-premysli-jak-regulovat-podnikani-pres-web-jednim-z-duvodu-je-airbnb.A170717_174058_firmy-trhy_ELE>

VRBOVÁ, Vendula. Finanční správa zasahuje proti Airbnb. Data o pronajímatelích získala ‚analytickou činností. In: *irozhlas.cz* [online]. 30.07.2018 [cit. 25.01.2019]. Dostupné z:<https://www.irozhlas.cz/ekonomika/airbnb-sdilena-ekonomika-uber-zatah-financni-sprava_1807300649_haf>

VYHNANOVSKÝ, Ondřej. Čeští hoteliéři se radují. Na Airbnb se chystá novela zákona. In: *ceskapozice.lidovky.cz* [online]. 13.04.2017 [cit. 15.11.2018]. Dostupné z:<http://ceskapozice.lidovky.cz/cesti-hotelier-se-raduji-na-airbnb-se-chysta-novela-zakona-pax-/tema.aspx?c=A170411_133647_pozice-tema_houd>

WEBER, Harrison. Airbnb Preparing to Launch New Look, New Offerings on Wednesday. In: *skift.com*. [online]. 15.07.2014 [cit. 08.10.2018]. Dostupné z:<<http://skift.com/2014/07/15/airbnb-preparing-to-launch-new-look-new-offerings-on-wednesday/>>

Zdanění Airbnb: finanční správa a magistrát si budou vyměňovat informace. In: *prazskydenik.cz* [online]. 31.08.2018 [cit. 06.02.2019]. Dostupné z:<<https://prazsky.denik.cz/podnikani/zdaneni-airbnb-financni-sprava-a-magistrat-si-budou-vymenovat-informace-20180831.html>>

Internetové zdroje, webové stránky inštitucí a organizací

Airbnb and Amsterdam. *Airbnb*. [online]. 01.12.2016 [cit. 20.10.2018]. Dostupné z:<<https://www.airbnbcitizen.com/airbnb-and-amsterdam/>>

Airbnb a tvé sousedství. *Airbnb* [online]. [cit. 27.03.2019]. Dostupné z:<<https://www.airbnb.cz/neighbors>>

Airbnb Citizen. *Airbnb* [online]. [cit. 15.10.2018]. Dostupné z:<<https://www.airbnbcitizen.com/airbnb-new-york-and-housing/>>

Airbnb Community Tops \$1.15 billion in Economic Activity in New York City In: *Airbnb* [online]. [cit. 15.10.2018]. Dostupné z:<
<https://www.airbnb.cz/press/news/airbnb-community-tops-1-15-billion-in-economic-activity-in-new-york-city>>

Airbnb – Hostitel'ská záruka. *Airbnb* [online]. [cit. 08.10.2018]. Dostupné z:
<<https://www.airbnb.cz/guarantee>>

Airbnb - O nás. *Airbnb* [online]. [cit. 08.10.2018]. Dostupné z:
<<https://www.airbnb.cz/about/about-us>>

Airbnb – Sousedství. *Airbnb* [online]. [cit. 08.10.2018]. Dostupné z: <
<https://www.airbnb.cz/locations>>

About AirDNA - *AirDNA* [online]. [cit. 01.11.2018]. Dostupné z:<
<https://www.airdna.co/about>>

Adding data to the debate - *InsideAirbnb* [online]. [cit. 09.03.2019]. Dostupné z:<
<http://insideairbnb.com/prague/?neighbourhood=&filterEntireHomes=false&filterHighlyAvailable=false&filterRecentReviews=false&filterMultiListings=false>>

Amsterdam and Airbnb announce new unique agreement - *Gemeente Amsterdam*. *amsterdam.nl* [online]. 01.12.2016 [cit. 20.10.2018]. Dostupné z:<
<https://www.amsterdam.nl/nieuwsarchief/persberichten/2016/persberichten-1/amsterdam-and-airbnb/>>

Aplikace ODok – Úřad vlády České republiky [online]. [cit. 14.4.2019]. Dostupné z:<
<https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORNAXGJ2ZS3>>

Blíží se přijetí legislativní úpravy tzv. „sdíleného“ ubytování“. In: *praha.eu* [online]. 08.02.2018 [cit. 06.02.2019]. Dostupné z:<
http://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/magistrat/tiskovy_servis/tiskove_zpravy/blizi_se_prijeti_legislativni_upravy_tzv.html>

Co je servisní poplatek Airbnb? – *Airbnb* [online]. [cit. 01.11.2018]. Dostupné z:<
<https://www.Airbnb.cz/help/article/1857/what-are-Airbnb-service-fees>>

Dwellings for tourist use - *Generalitat de Catalunya* [online]. [cit. 25.10.2018]. Dostupné z:<
http://empresa.gencat.cat/en/treb_departament/treb_preguntes_i_respostes/emo_turisme/emo_habitatges/index.html>

Evropská agenda Ministerstva průmyslu a obchodu. *Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. 16.07.2016 [cit. 18.12.2018]. Dostupné z:<
<https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/cr-v-eu/koordinace-eu-agendy-na-mpo/evropska-agenda-ministerstva-prumyslu-a-obchodu--160382/>>

Evropská chytrá a sdílená města: konference přivítala experty z celého světa. *Ministerstvo místního rozvoje* [online]. 16.07.2016 [cit. 18.12.2018]. Dostupné z:<
https://www.mmr.cz/cs/Ministerstvo/Urada/Projektova_kancelar_Ministerstva_pro_m

istni_rozvoj/Akademie-verejneho-investovani/Aktuality/Evropska-chytra-a-sdilena-mesta-konference-privit>

Expertní schůzka k problematice sdílené ekonomiky na Úřadu vlády. *Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. 05.10.2017 [cit. 18.12.2018]. Dostupné z:<<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/expertni-schuzka-k-problematice-sdilene-ekonomiky-na-uradu-vlady--232335/>>

Hlášení pobytu cizinců – *Policie ČR* [online]. [cit. 01.11.2018]. Dostupné z:<<https://www.policie.cz/clanek/hlaseni-pobytu-cizincu.aspx>>

Informačný portál – *Společenství vlastníků jednotek* [online]. [cit. 14.04.2019]. Dostupné z:<<http://www.portalsvj.cz/>>

I příjmy z internetových platforem se zdaňují, *Finanční správa* [online]. 26.03.2018 [cit. 25.01.2019]. Dostupné z:<<https://www.financnisprava.cz/cs/financni-sprava/pro-media/tiskove-zpravy/tz-2018/i-prijmy-z-internetovych-platforem-se-zdanuji-9132>>

I rent out my home in Amsterdam. What short-term rental laws apply? In: *airbnb.fr*, [online]. [cit. 20.10.2018]. Dostupné z:<<https://www.airbnb.fr/help/article/1624/i-rent-out-my-home-in-amsterdam--what-short-term-rental-laws-apply>>

Jak funguje výběr a odvádění daní z obsazenosti společností Airbnb? In: *Airbnb* [online]. [cit. 01.11.2018]. Dostupné z:<<https://www.airbnb.cz/help/article/1036/how-does-occupancy-tax-collection-and-remittance-by-airbnb-work>>

January update on One Host, One Home New York. In: *airbnb-citizen.com*, [online]. [cit. 15.10.2018]. Dostupné z:<<https://www.airbnb-citizen.com/january-update-on-one-host-one-home-new-york-city-2/>>

Klíčoví aktéři regionálního rozvoje jednali o budoucí podobě evropských fondů a Strategii regionálního rozvoje po roce 2021. *Ministerstvo místního rozvoje* [online]. 28.02.2019 [cit. 10.03.2019]. Dostupné z:<<https://www.mmr.cz/cs/Ostatni/Web/Novinky/Klicovi-akteri-regionalniho-rozvoje-jednali-o-budo>>

Komise bytové politiky – *Městská část Praha 10* [online]. [cit. 27.03.2019]. Dostupné z:<<http://www.praha10.cz/volene-organy/rada-mc/komise-rady/komise-bytove-politiky>>

Komise Rady hl. m. Prahy pro poskytování krátkodobých ubytovacích služeb – *Portál hlavního města Prahy*. [online]. [cit. 06.02.2019]. Dostupné z:<http://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/primator_a_volene_organy/rada/komise_rady/index.html?commissionId=34058>

Kontrolní činnost odboru živností Ministerstva průmyslu a obchodu v roce 2016. *Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. 23.02.2017 [cit. 18.12.2018]. Dostupné z:<<https://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/kontrolni-cinnost-odboru-zivnosti-ministerstva-prumyslu-a-obchodu-v-roce-2016--226294/>>

Market overview Prague – *AirDNA* [online]. [cit. 09.03.2019]. Dostupné z:<
<https://www.airdna.co/vacation-rental-data/app/cz/default/prague/overview>>

MARVANOVÁ, Hana. Novinky z Magistrátu – Airbnb a obdobné digitální platformy. In: *Facebook* [online]. 21.03.2019 18:20 [cit. 27.03.2019]. Dostupné z:<
<https://www.facebook.com/HanaMarvanovaSTAN/>>

MPO uspořádalo konferenci "Kolaborativní ekonomika - příležitost pro podniky a spotřebitele". *Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. 14.06.2016 [cit. 18.12.2018]. Dostupné z:< <https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/mpo-usporadalo-konferenci-kolaborativni-ekonomika---prilezitost-pro-podniky-a-spotrebitel--176586/>>

Neplatičům daní z řad uživatelů Uberu i Airbnb každý den nabíhají pokuty z prodlení, říká zástupce finanční správy. *Finanční správa* [online]. 09.08.2018 [cit. 25.01.2019]. Dostupné z:<<https://www.financnisprava.cz/cs/financni-sprava/pro-media/FS-v-mediich/lide-2018/neplaticum-dani-z-rad-uberu-airbnb-nabihaji-pokuty-rozhovor-fojtik-9345>>

Newton Media Search [online]. [cit. 16.04.2019]. Dostupné z:<
<http://pez.cuni.cz/prehled/zdroj.php?lang=cs&id=27>>

Oficiální web Sdílené ubytování v Praze [online]. [cit. 01.11.2018]. Dostupné z:<
<http://sdileneubytovani.praha.eu/jnp/cz/index.html>>

Piráti byli jednat na MMR kvůli problematice bydlení. In: *pirati.cz* 06.04.2018 [online]. [cit. 25.01.2019]. Dostupné z:<<https://www.pirati.cz/tiskove-zpravy/bartos-richterova-simral-jednali-mmr.html>>

Podnikatel (OSVČ). *Finanční správa* [online]. [cit. 01.11.2018]. Dostupné z:<
<https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-prijmu/fyzicke-osoby-poplatnik/podnikatel-osvc>>

Podvýbor pro bydlení Výboru pro územní rozvoj, veřejnou správu a životní prostředí - *Senát Parlamentu ČR* [online]. [cit. 27.03.2019]. Dostupné z:<https://www.senat.cz/organy/index.php?lng=cz&ke_dni=02.04.2019&O=12&par_2=434>

Poplatky – *Městská část Praha 10* [online]. [cit. 27.03.2019]. Dostupné z:<<http://praha10.cz/e-sluzby/zivotni-situace/zs/view/zsid/546/poplatky-mistni-poplatek-za-lazensky-nebo-rekreacni-pobyt>>

Portál pro „sousedy hostitelů Airbnb“ - *Městská část Praha 1* [online]. 13.06.2018 [cit. 27.03.2019]. Dostupné z:<<https://www.praha1.cz/portal-pro-sousedy-hostitelu-airbnb/>>

Pozitivní vliv Airbnb v Praze - *airbnbcitizen.com* [online]. [cit. 15.11.2018]. Dostupné z:<<https://www.airbnbcitizen.com/cs/pozitivni-vliv-airbnb-v-praze/>>

Průměrná cena pronájmu za měsíc - *Realitymix* [online]. [cit. 09.03.2019]. Dostupné

z:< <https://realitymix.centrum.cz/statistika-nemovitosti/byty-pronajem-prumerna-cena-pronajmu-za-mesic.html>>

Rada projednala závěry Komise pro krátkodobé ubytovací služby. In: *Portál hlavního města Prahy* [online]. 25.02.2019 [cit. 27.03.2019]. Dostupné z:< http://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/magistrat/tiskovy_servis/tiskove_zpravy/rada_projednala_zavery_komise_pro.html>

Registrace opravňující ke sdílení domovů v Katalánsku: Často kladené otázky. *Airbnb* [online]. 08.06.2018 [cit. 25.10.2018]. Dostupné z:< . <https://www.airbnb.cz/help/article/2265/catalonia-s-home-sharing-registration-process--frequently-asked-questions>>

Regulation the future of home sharing – an open letter to the city of New York. In: *airbnbcitizen.com* [online]. [cit. 15.10.2018]. Dostupné z:< <https://www.airbnbcitizen.com/regulation-the-future-of-home-sharing-an-open-letter-to-the-city-of-new-york/>>

Seznámení s městskou částí Praha 10 – *Městská část Praha 10* [online]. [cit. 27.03.2019]. Dostupné z:<<http://www.praha10.cz/mestska-cast/o-praze-10/seznameni-s-mestskou-casti>>

Sdílená ekonomika: přehled opatření – *Ministerstvo financí ČR* [online]. [cit. 15.11.2018]. Dostupné z:<<https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/aktuality/2018/sdilena-ekonomika-prehled-opatreni-31496>>

Sdílená ekonomika v sektoru cestovního ruchu a ubytování a její vliv na problematiku místních poplatků. *Ministerstvo financí, Odbor správní činnosti České republiky* [ppt online]. 07.11.2017 [cit. 27.03.2019]. Dostupné z:<https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Prezentace_2017-11-07_Sdilena-ekonomika-v-sektoru-cestovniho-ruchu-a-ubytovani-a-jeji-vliv-na-problematiku-mistnich-poplatku.pdf>

Sdílené ubytování – *Golemio* [online]. [cit. 09.03.2019]. Dostupné z:< <https://golemio.cz/cs/node/18245>>.

Technologická agentúra České republiky [online]. [cit. 09.03.2019]. Dostupné z:< <https://tacr.cz/index.php/cz/o-ta-cr.html>>

The New York State Senate - How a Bill Becomes a Law. In: *nysenate.gov* [online]. [cit. 15.10.2018]. Dostupné z:< <https://www.nysenate.gov/how-bill-becomes-law-1>>

Vláda chce umožnit obcím, aby si mohly přivydělat z turistického ruchu. In: *vlada.cz* [online]. 12.09.2018 [cit. 22.01.2019]. Dostupné z:<<https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/vlada-chce-umoznit-obcim--aby-si-mohly-privydelat-z-turistickeho-ruchu-168382/>>

Vznik a právní postavení MČ Praha 10 - *Městská část Praha 10* [online]. [cit. 27.03.2019]. Dostupné z:<<http://www.praha10.cz/mestska-cast/o-praze-10/vznik-a-pravni-postaveni>>

Základní informace o Magistrátu hl. m. Prahy – *Portál hlavního města Prahy* [online]. [cit. 06.02.2019]. Dostupné z:<http://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/magistrat/zakladni_informace/index.html>

ŽUROVEC, Michal. MF posílá do připomínkového řízení novelu narovnávací trh s krátkodobým ubytováním. *Ministerstvo financí ČR* [online]. 04.04.2018 [cit. 18.12.2018]. Dostupné z:< <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2018/novela-zakona-o-mistnich-poplaccich-31497>>

Rozhovory a osobná účast

Rozhovor s anonymným profesionálním hostitelem z dne 19.03.2019, Praha.

Rozhovor s anonymným predstaviteľom Ministerstva financií, 08.04.2019.

Rozhovor s anonymným predstaviteľom Ministerstva priemyslu a obchodu, 02.04.2019.

Rozhovor s Mgr. Ing. Jaromírom Beránkom, zastupiteľom na Magistráte HMP, členom Komise Rady hl. m. Prahy pro poskytování krátkodobých ubytovacích služeb, predsedom Výboru pre IT a Smart City ZHMP, 08.04.2019.

Rozhovor s Ing. Jiřím Fojtíkem, riaditeľom sekcie GŘ – Sekce metodiky a výkonu daní na Generálnom finančnom riaditeľstve, 01.04.2019.

Rozhovor s Ing. Petrom Hejmom, 1. miestostarostom MČ Praha 1, člen Komise Rady hl. m. Prahy pro poskytování krátkodobých ubytovacích služeb, 22.03.2019.

Rozhovor s Mgr. Vitom Masarem, projektovým manažérom, Sekretariát radního Mgr. Kučery MČ Praha 1, odborným asistentom (kancelárie radných), 20.03.2019.

Rozhovor s Ing. Ivanom Mikolášom, zastupiteľom MČ Praha 10, členom Komise pro podporu podnikání, 08.04.2019.

Rozhovor s Mgr. Pavlom Nazarským, miestostarostom MČ Praha 1, člen Komise Rady hl. m. Prahy pro poskytování krátkodobých ubytovacích služeb, 26.03.2019.

Rozhovor s Bc. Adamom Šílarom, zastupiteľom MČ Praha 10, členom Komise bytové politiky, 05.04.2019.

Rozhovor s Adamom Zábranským, zastupiteľom a radným na Magistráte HMP, predsedom Komise Rady hl. m. Prahy pro fond rozvoje dostupného bydlení na území hl. m. Prahy, 20.03.2019.

Osobná návšteva finančných úradov Praha 1 a Praha 10 z dne 19.3.2019, Praha.

Osobná návšteva Úradu MČ Praha 1 a Úradu MČ Praha 10 z dne 19.3.2019, Praha.

Účast' na verejnej debata „*Online platformy v ubytovacích službách*“ v Európskom dome v Prahe, 15.5.2018.

Institút politologických štúdií Teze diplomovej práce

Airbnb a viacúrovňové vládnutie: prípadová štúdia Prahy

Jedným z predmetov súčasného politického výskumu je skúmanie a analýza nastoľovania a zavedenia nových a inovatívnych agend a ich vzájomných interakcií medzi jednotlivými subjektmi. Nové opatrenia a výzvy sú prirodzeným vývojom rozvoja moderných informačných a komunikačných technológií, predovšetkým rozšírením internetu v spojení s digitálnymi platformami.

Aj keď zdieľanie je ľudstvu familiárne už od nepamäti, práve rozvoj technológií a sociálnych sietí umožnil zintenzívnenie vzájomných kontaktov, čo napomohlo rozvoju zdieľanej ekonomiky, ktorá postavila Českú republiku pred vážne legislatívne výzvy. Zdieľaná ekonomika je jedným z aktuálnych fenoménov, ktoré majú reálny dopad už na úrovni lokálnej komunity. Externality tohto fenoménu sa vyvíjajú navzdory súčasnému právnemu poriadku a regulátorneho prostredia, čím sa zaradzujú medzi agendy politickej praxe, ktoré majú vplyv na socio-ekonomickom rozvoji krajiny rovnako, ako na jadre sociálnych vzťahov. Nie len Česká republika, ale i iné členské štáty Európskej únie riešia to, ako sa k tomuto konceptu postaviť z obecného i legislatívneho hľadiska. Zdieľaná ekonomika je vzdialene uchopiteľnou oblasťou, v ktorej nedosahuje moc štátu a legislatívy takých rozmerov, aby boli jasne definované bariéry tohto priestoru a možnosti efektívnej kontroly jasne stanovených pravidiel.

Kľúčovým hráčom na svetovom trhu, a i v hlavnom meste Praha, je v tejto oblasti digitálna platforma Airbnb, ktorá sprostredkuje ubytovanie v nehnuteľnostiach, ktoré sú vo vlastníctve samotných poskytovateľov. Táto práca bude podrobne popisovať koncept Airbnb a všímať si problémov spojených s legislatívnymi normami a regulácie danej služby. Z dôvodu významného výskytu a závratným tempom rozvoja tejto služby, hlavne v posledných rokoch v hlavnom meste Praha, sa bude táto prípadová štúdia vzťahovať vyložene na toto ohraničené územie.

Spoločnosť Airbnb vznikla v roku 2008 ako malý start-up, kedy jeho zakladatelia hostili svojich prvých zákazníkov u seba doma. Dnes ponúka Airbnb svoje služby v 191 krajinách a vo viac než 30 000 mestách po celom svete. Prvá ponuka na ubytovanie sa v Prahe objavila v roku 2008 a od roku 2015 pôsobí v Prahe taktiež český zástupca Airbnb. Airbnb ma v Prahe registrovaných približne 12 000 izieb, a tento počet tvorí približne ¼ poskytovania ubytovacích zariadení, ktorý priebežne rastie. Nárast obľúbenosti tejto platformy však so sebou prináša i určité problémy, s ktorými sa stretáva

mnoho svetových miest. Súbežne s rozšírením tejto služby, ako spôsobu krátkodobých prenájmov bytov, dramaticky stúpajú ceny bytov, čo je jednou z príčin toho, že na trhu prestáva byť bývanie dostupným zbožím pre domáce obyvateľstvo. Negatívnymi prejavmi tejto služby je celá rada. Hluk v nočných hodinách, zvýšenie nákladov na celkovú údržbu bytovej jednotky, úplná absencia evidencie turistov prichádzajúca do mesta, či následné narúšanie susedských a spoločenských vzťahov. Následkom veľkého množstva prichádzajúcich turistov sa mení štruktúra obyvateľstva, dochádza k vyľudneniu obyvateľstva z centra Prahy a za najväčšie negatívum je v českom prostredí považovaná absencia regulácie tohto konceptu, čím sa stáva podľa pražského magistrátu a iných politických zoskupení nebezpečným trendom ohrozujúcim mesto.

Zásadným problémom tohto konceptu je, že nie je priamo kontrolovateľný. Podľa verejnej správy ide o podnikanie, ktoré nie je zdanené odpovedajúcej výške. Jeho regulácia a potencionálny vznik regulačných nástrojov, sa tak stal bytostne politickou témou, nakoľko dochádza k štiepeniu názorovosti aktérov zo strany verejného sektoru a v spoločnosti, ktorá má na službe priamy, či už nepriamy podiel. Prevláda názor, že je bezprostredná nutnosť nových pravidiel pre túto formu zdieľanej ekonomiky.

Spoločne s prudkým nárastom obľúbenosti tohto fenoménu vyvstáva tak spoločenský i politický problém s určením presnej úrovni, ktorá sa má daným problémom na úrovni verejnej politiky zaoberať. Pri nevyjasnených kompetenciách nie sú vytvorené predpoklady pre stabilitu spoločenského a politického života a spoločnosti ako celku. Regulácia tejto služby vniesla do politického života nové teoretické reflexie s cieľom hľadania i vhodných riešení v problematike. Súčasný vývoj spoločnosti sa odráža od systému, v ktorom vykonávateľom politickej moci a verejnej správy nie je len štát, ale i široké spektrum subjektov z verejného i súkromného sektoru.

Pojem „vládnutie - government“ je nahradzovaný správou vecou verejných – governance. Verejná správa je vymedzená celým okruhom činností, ktoré sú vykonávané systémom organizačných jednotiek, ako správne úrady, nositelia verejnej správy, úradné osoby alebo organizácie nepriamych subjektov verejnej správy na základe poverenia. Nositeľom politiky na regionálnej a lokálnej úrovni je Magistrát hlavného mesta Praha, ktorý plní úlohu obecného aj krajského úradu. Pôsobenie magistrátu je špecifikované samotným zákonom o hlavnom meste Praha a mestskou vyhláškou o štatúte hlavného mesta Praha.

Vďaka vysokej prierezovosti fenoménu, ktorý zasahuje do veľkého množstva zainteresovaných subjektov- ako z verejnej, tak súkromnej sféry na rôznych úrovniach kompetencií, je nutnosť vyjasnenia kompetencií horizontálne, i vertikálne. Samotné rozdelenie kompetencií vychádza z konceptu viacúrovňového vládnutia, ktoré je možné

definovať niekoľkými princípmi. Za základný z nich je pre potreby tejto práce definovaný fakt, že na rozhodovaní sa nepodieľajú len národné vlády ale i ďalší aktéri na rôznych úrovniach. Konkrétna regulácia je však často krát presúvaná na nižšie úrovne. S veľkosťou a masívnosťou fenoménu Airbnb v Prahe, ktorá dnes patrí medzi najobľúbenejšie destinácie v rámci Európy, sa tento trend stal relevantným hráčom v oblasti verejnej a komunálnej politiky – a tak i konceptu viacúrovňového vládnutia, pretože priamoúmerne so svojou silou naráža na problémy legislatívneho charakteru.

V súčasnosti je segment politiky vzťahujúcej sa k turizmu a dopadov z nich plynúcich veľmi opomínaný. Povedomie o politike turizmu, ktorého je Airbnb príkladom, je malé i napriek tomu, že tento segment, ktorého nositeľom je štát, ovplyvňuje väčšinu hospodárskych, ekonomických a spoločenských oblastí života ľudí, a je nástrojom zvyšovania zamestnanosti a kvality života, či rozvojom regiónov. Na základe toho by mali politické procesy identifikovať rozsah a smery tohto odvetvia v politickom systéme. V prípadoch dotýkajúcich sa politiky turizmu, ako u služby Airbnb, by malo dôjsť k jasnej definícii, a to previazane na všetkých politických úrovni s akcentom na úroveň lokálnu, na ktorej z daných úrovní sa vlastne tieto procesy prednostne odohrávajú. Vplyv politiky ako takej sa do tejto oblasti dostáva čoraz silnejším potenciálom, pretože práve politika dané ekonomické vzťahy v cestovnom ruchu stabilizuje, vytvára podmienky pre ich rozvoj tým, že môže iniciovať prostriedky a odpovedajúce opatrenia v rámci inštitúcií, ktoré môžu viesť k prípadnému zmierneniu či odstráneniu negatívnych následkov.

Téma diplomovej práce bolo vybrané v dôsledku aktuálnosti, inovatívnosti, jedinečnosti v prepojení vplyvu formy cestovného ruchu s dopadmi a priamymi koreláciami s komunálnou a lokálnou politikou v rámci možných, skúmaných úrovní a poskytnutiu nového rámca a uhlu pohľadu na danú problematiku.

Teoretické a kontextuálne zakotvenie

Základným teoretickým východiskom práce je teória viacúrovňového vládnutia, ktorá umožňuje analýzu politických procesov na niekoľkých úrovniach. Marks definoval viacúrovňovú správu ako „*systém neustáleho vyjednávania medzi vládami na niekoľkých úrovniach – nadnárodnej, národnej, regionálnej a miestnej ako výsledok širokého procesu inštitucionálnej voľby a prerozdeľovania rozhodovania, ktoré vtiahlo niektoré najskôr centralizované funkcie štátu až na supranacionálnu úroveň a niektoré naopak presunulo dolu na regionálnu / miestnu úroveň*“ (Marks 1993: 395). Koncept viacúrovňového vládnutia je v podstate vystavený na presmerovanie autority o úroveň nižšie, alebo vyššie. Dochádza tak k rozptýleniu moci medzi jednotlivé úrovne vlády. Sú to úrovne od nadnárodnej, cez národnú až po regionálnu a lokálnu. Súčasne s

výskumom práce bude v rámci kontextuálneho rámca poskytnutý náhľad i na problematiku regulácie Airbnb vo svete, konkrétne na príkladoch USA, Amsterdamu a Barcelony s cieľom priblíženia aplikácie konceptu viacúrovňového vládnutia a jeho praktického fungovania v danom sektore služieb v zahraničí. Všetky tieto lokality sú príkladom a inšpiráciou regulácie na základe pokročilejšej spolupráce v rôznych úrovniach vládnutia, pretože na tento fenomén reagovali včasnejšie, než v prípade českého prostredia. Z tohto dôvodu bol zohľadnený ku kontrastu práce i výber týchto lokalít.

Ciele práce

Cieľom tejto práce je skúmať význam a rolu jednotlivých úrovní vo viacúrovňovom vládnutí vo vzťahu k riešení regulácie fenoménu Airbnb. Skrz implementovanú teóriu na základe konceptu viacúrovňového vládnutia, práca predpokladá overenie, či falzifikáciu hypotézy: *„Regulácia konceptu Airbnb má v rámci viacúrovňového vládnutia najväčšie reálne kompetencie v regionálnej úrovni.“* Analýzou tohto prípadu bude poukázané na tento jedinečný koncept ako na jeden z relevantných problémov prinášajúci celoplošný význam na súčasnej politickej scéne.

Metodológia

Práca bude prípadovou štúdiou, ako už názvom práce špecifikuje, ktorá umožní detailnejší prieskum daného územia. Prípadová štúdia je detailná štúdia jedného alebo niekoľkých prípadov. *„V prípadovej štúdii zbierame veľké množstvo dát od jedného alebo niekoľko málo jedincov.... Ide o zachytenie zložitosti prípadu, o popis vzťahov v ich celistvosti“* (Hendl, 2005: 101-104). Charakter práce ako prípadovej štúdie bol vybraný z dôvodu komplexného porozumenia skúmaného objektu. Orientácia prípadovej štúdie na jeden či malý počet skúmaných objektov prináša však i nedostatky v podobe obmedzených možností generalizácie poznatkov.

Práca bude skúmať rolu a význam vybraných aktérov k danému fenoménu v troch základných rovinách. Sú nimi úroveň národná, regionálna i lokálna na základe konceptu viacúrovňového vládnutia. Jednotlivé úrovne boli vybrané s ohľadom na výskumné ciele práce. Každú z jednotlivých úrovní reprezentuje vybraný aktér, na ktorý sa bude výskum vzťahovať, ako znázorňuje nasledujúca tabuľka:

ZÁKLADNÉ VÝSKUMNÉ ROVINY	PRÍKLADY AKTÉROV
Národná úroveň	Ministerstvo priemyslu a obchodu/ Ministerstvo pre miestny rozvoj, Airbnb
Regionálna úroveň	Magistrát mesta Praha, súkromný sektor
Lokálna úroveň	Mestské časti (1/2/10)

Zdroj: Vlastné spracovanie autorky

Jednotliví aktéri zaoberajúci sa problematikou Airbnb reprezentujú jednotlivé úrovne. Magistrát mesta Praha predstavuje reprezentanta regionálnej, teda municipálnej úrovne, nakoľko sa jedná o prípadovú štúdiu Prahy. Pre výskumné účely práce boli vybrané mestské časti 1,2 a 10 z hľadiska najvyššej intenzity ponúkanej služby práve v týchto oblastiach. Ministerstvo priemyslu a obchodu a Ministerstvo pre miestny rozvoj predstavujú záštitu akejkoľvek formy zdieľanej ekonomiky, preto bude regulácia tohto konceptu skúmaná i v danej rovine rovnako ako samotná spoločnosť Airbnb. Výber vzorku respondentov bude založený na základe techniky stratifikovaného prostého výberu; tj. so zástupiteľmi jednotlivých úrovní; a to zástupcami Magistrátu hlavného mesta, zástupcami mestských častí a príslušného rezortného ministerstva; rovnako ako zo sféry aktérmi trhu, ktorí predstavujú podnikateľov venujúci sa tejto službe, čím bude priblížený reálny prístup k tomuto problému zo strany verejnosti. Tí budú spadať do kategórie regionálnej úrovne.

Základný metodologický rámec práce tvoria štyri hlavné piliere, ktoré sú podkladom pre empirickú časť práce. Sú nimi analýza vyhlášok a zákonov k problematike, analýza zápisov, jednaní a verejnej správy, analýza a monitoring médií a pološtrukturované rozhovory. V súlade s týmto metodologickým rámcom sú jeho súčasťou i atribúty skúmajúce jednotlivé kompetencie pilierov. Skúmanie fungovania činnosti orgánov predchádza pochopenie hranice medzi oficiálnymi kompetenciami inštitúcií a prevedením toho, čím sa daná inštitúcia zaoberá i nad rámec svojich formálnych možností. Pri tvorbe výskumného dizajnu je tak určujúce definovanie reálnych a formálnych kompetencií aktérov, ktoré slúžia ako reálny podklad k priblíženiu významu a role jednotlivých úrovní. K bližšiemu nadhľadu slúži nasledujúca tabuľka:

<i>Metodologické piliere</i>	<i>Formálne kompetencie aktérov</i>	<i>Reálne kompetencie aktérov</i>
Analýza vyhlášok a zákonov	✓	
Analýza zápisov a jednaní	✓	✓
Analýza a monitoring médií		✓
Pološtruktúrované rozhovory		✓

Zdroj: Vlastné spracovanie autorky

V empirickej časti bude prevedený celý výskumný dizajn na základe určených metodologických pilierov. Pilie boli vybrané v danom rozsahu zámerne, pre vyváženosť objektívnosti tejto práce. Legislatívne dokumenty orgánov verejnej správy i dokumenty aktérov príslušných organizácií, ktoré predstavujú prvé dva metodologické rámce prinesú náhľad do formálnych kompetencií aktérov. Monitoring médií a taktiež analýza štruktúrovaných rozhovorov budú kmeňovou obsahovou zložkou tejto práce, ktorých cieľom je priblížiť reálne kompetencie aktérov. Výstupom monitoringu médií bude presná a ucelená analýza, ktorá bude prinášať reálny obraz mediálneho prínosu zasadeného do kontextu danej problematiky. Z analýzy rozhovorov bude zistená činnosť útvarov k príslušnej problematike a súčasný praktický a reálny prístup, diskusia k problému a priebeh regulácie tohto konceptu.

Pološtruktúrovaný rozhovor, je rozhovor, ktorý je čiastočne riadený. Tento typ rozhovoru ma daný súbor tém a otázok, ktorých by sa mal rozhovor držať, ale tie môžu byť ľahko zmenené a podávané tak, aby to nenarušilo naviazanosť a logiku rozhovoru, alebo spontánne môžu pribudnúť otázky nové, ktoré doplnia to, akou cestou sa má rozhovor uberať. V tomto prípade je nutné, aby mal rozhovor svoj scenár s úvodnou, hlavnou i záverečnou časťou (Hendl, Jan. 2005: 161-173). Celkový súčet respondentov bude vybraný s prihliadnutím k ich pôsobeniu v Prahe, pričom z každej výskumnej roviny bude zastúpený rozhovor s minimálne dvoma aktérmi reprezentujúcimi danú úroveň, teda so zástupcami štátnej správy i súkromného sektoru. Pološtruktúrované rozhovory prebehnú so zástupcom ministerstva, zástupcom Airbnb spoločnosti ako reprezentantmi národnej úrovne. Regionálnu úroveň budú reprezentovať dvaja respondenti z Magistrátu hl. mesta. Finálny súčet respondentov zavíši jedným zástupcom jednej z mestských častí Prahy a dvoma podnikateľmi zo

súkromného sektoru. Ďalšou z podmienok je, aby boli v danom podnikaní a k vzťahu k tejto činnosti a jej regulácii vo verejnom sektore aktívni behom posledného roku. Dané kritéria boli zvolené pre priblíženie výskumnej činnosti miestnym a lokálnym podmienkam.

Predpokladaná štruktúra práce

Úvod

1 Teoretické a kontextuálne zakotvenie

1.1. Koncept viacúrovňového vládnutia

1.1.1 Typológia konceptu podľa Liesbet Hoodga a Garryho Marksa

1.1.2 Znaký a rozptýlenie kompetencií

1.1.3. Aplikácia konceptu v ČR

1.2. Airbnb vo svete

1.2.1. Regulácia v USA

1.2.2. Regulácia v Amsterdame

1.2.3. Regulácia v Barcelone

2 Empirická časť

2.1. Airbnb

2.1.1. Vznik a pôvod služby

2.1.2. Podoba Airbnb v Prahe

2.1.3. Práva a povinnosti hostiteľa Airbnb v ČR

2.1.4. Kontroverzie a nutnosť regulácie Airbnb

3 Výsledná analýza jednotlivých úrovní

3.1. Analýza legislatívnych dokumentov

3.2. Analýza verejnej správy

3.3. Monitoring médií

3.4. Analýza expertných rozhovorov

3.5. Zhrnutie výsledkov

Záver

Zoznam použitých zdrojov a literatúry

Prílohy

Predpokladané zdroje

Buczynski, Beth. 2013. *Sharing is good: how to save money, time and resources through collaborative consumption*. Canada: New Society Publishers.

Botsman Rachel, Roo Rogerst. 2010. *What's mine is yours: the rise of collaborative consumption*. New York: HarperBusiness.

Fiala, P.–Pitrová, M. 2003. *Evropská unie*. CDK: Brno.

Fiala, P., Strmiska, M. 2005. *Viacúrovňové vládnutie: Teorie, prístupy, metody*. Brno: FSS Masarykova Univerzita.

George, S. 1996. *Politics and Policy in the European Union*. Oxford University Press: Oxford.

HOOGHE, L., MARKS, G. 2001. *Multi-level governance and European integration*. Lanham, MD: Rowman.

SCHULZ, Winfried, Helmut SCHERER, Lutz HAGEN, Irena REIFOVÁ a Jakub KONČELÍK. 2004. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. 2., přeprac. vyd. Praha: Karolinum.

Tittelbachová, Š. 2011. *Turismus a veřejná správa*. Praha: Grada.

VESELÝ, A. 2004. Governance as multidimensional concept. In POTŮČEK, M., NEKOLA, M., VESELÝ, A. (eds.). *Understanding governance : theory, measurement and practice*. Praha: CESES FSV UK.

Články:

Čísař, O. 2002. „Teorie mezinárodních vztahů a evropská studia“. *Politologický časopis*, 1/2002, s. 50–67.

Boland, P. 1999. Contested Multi-level Governance: Merseyside and the European Structural Funds. In *European Planning Studies*, Vol. 7, pp. 647.

Boras, S. 1998. EU Multi-Level Governance Patterns and the Cohesion Fund. In *European Planning Studies: Abingdon*, Vol. 6, Iss. 2.

MARKS, G. 1993. Structural policy and multilevel governance in the EC. In: CAFRUNY, A.W., ROSENTHAL, G.G. *The State of the European Community*, Vol. 2. The Maastricht Debates and Beyond. Boulder: Lynne Rienner, pp. 391–411.

Kruliš, K., Rezková, A. 2016. „Analýza vybraných sektorů sdílené ekonomiky“ in *Research Paper* vol.2. (online).

Akademické práce:

Chalupníková, Markéta. *Regulace služby Airbnb v Praze*. Brno, 2017. Bakalářská práce. Masarykova univerzita. Ekonomicko-správní fakulta. Vedúci práce: Ing. Ondřej Krčál, Ph.D.

Arabadjieva, Stefana. *Zhodnocení potenciálu a dopadu portálu Airbnb v Česku*. Praha, 2016. Bakalářská práce. Univerzita Karlova. Fakulta sociálních věd. Vedúci práce: PhDr. Vlastimil Nečas, Ph.D.

Internetové zdroje:

Airbnb, Inc. (online). Dostupné z: <<https://www.airbnb.cz/about/about-us>>

Adamcová, Pavla. 2016. „Berlín omezuje ubytování přes Airbnb, bojuje proti vysokým nájům“ *zpravy.aktualne.cz*, (online). Dostupné z: <<https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/berlin-omezuje-ubytovani-pres-airbnb-bojuje-proti-vysokym-na/r~fad64db8111611e6a4100025900fea04/?redirected=1517342987>>

Bigas, Jiří. 2018. „Amsterdam obmedzí prenájmy cez Airbnb na maximálne 30 dní v roku“ *finweb.hnonline.sk*, Dostupné z: <<https://finweb.hnonline.sk/zahranicna-ekonomika/1676481-amsterdam-obmedzi-prenajmy-cez-airbnb-na-maximalne-30-dni-v-roku>>

- Cápková, Michaela. 2017. „Praha se chce dostat k penězům z pronájmu bytů přes Airbnb“ *echo24.cz*, (online). Dostupné z: <<https://echo24.cz/a/irMSr/praha-se-chce-dostat-k-penezum-z-pronajmu-bytu-pres-airbnb>>
- Divinová, Jana. 2017. „Regulovat Airbnb ano, ale opatrně. Praha by zákazem přišla o peníze“ *ekonomika.idnes.cz*, (online). Dostupné z: <https://ekonomika.idnes.cz/airbnb-sdilena-ekonomika-praha-regulace-naklady-pohostinstvi-hotely-1je-/ekonomika.aspx?c=A170929_354588_ekonomika_rts>
- „Jak regulovat Airbnb? Praha by se mohla inspirovat zákonem o hazardu, říká náměstkyně Kislingerová“ 12.09.2017. *prahae15.cz*, (online). Dostupné z: <<http://praha.e15.cz/praha/novinky/jak-regulovat-airbnb-praha-by-se-mohla-inspirovat-zakonem-o-hazardu-rika-namestkyne-kislingerova-1339216>>
- LAWLER, Ryan. 2014. „Airbnb Experiments With ‘Experiences,’ Offering Everything From Bike Tours To Home-Cooked Meals“, *TechCrunch* (online). Dostupné z: <<http://techcrunch.com/2014/05/16/airbnb-experiences/>>
- LIM, Erik. 2015. „Airbnb For Business Travel: Why It's Working“, *R-Tools Technology* (online). Dostupné z: <<http://airbnb-business.reviews.r-tt.com/>>
- Morávek, Daniel. 2017. „Praha proti Airbnb používá zavádějící argumenty. Jak se bude regulace obcházet?“ *podnikatel.cz*, (online). Dostupné z: <<https://www.podnikatel.cz/clanky/praha-proti-airbnb-pouziva-zavadejici-argumenty-jak-se-bude-regulace-obchazet/>>
- Novák, František. 2016. „Města svými regulacemi ničí byznys sdíleného ubytování“ *dotyk.dennik.cz*, Dostupné z: <<https://www.dotyk.cz/publicistika/mesta-svymi-regulacemi-nici-byznys-sdileneho-ubytovani-20161110.html>>
- Oficiální stránky Hospodářské komory Praha 1. (online). Dostupné z: <<http://www.hkpraha1.cz/category/airbnb/>>
- „Praha hledá svou cestu ke sdílenému ubytování Airbnb. Bez regulace v něm vidí hrozbu“ 11.6.2017. *Ceskatelevize.cz*, Dostupné z: <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/2148198-praha-hleda-svou-cestu-ke-sdilnemu-ubytovani-airbnb-bez-regulace-v-nem-vidi>>
- „Praha v neshodách. O většině bytů, které majitelé pronajímají přes Airbnb, nemá tušení“ 04.10.2017, *info.cz*, (online). Dostupné z: <<http://www.info.cz/praha/praha-v-nesnazich-o-vetsine-bytu-ktere-majitele-pronajimaji-pres-airbnb-nema-tuseni-17026.html>>
- „Recept pro Prahu: Airbnb bude Dortmundu platit daně“ 02.11.2017, *euro.cz*, (online). Dostupné z: <<https://www.euro.cz/byznys/airbnb-nemecko-dortmund-dane-praha-1380948>>
- Žídek, Bohumír. 2017. „Praha chce regulovat pronájem bytů přes Airbnb. Spíš se s firmou domluví, radí odborník“ *novinky.cz*, (online). Dostupné z: <<https://www.novinky.cz/ekonomika/435088-praha-chce-regulovat-pronajem-bytu-pres-airbnb-spis-se-s-firmou-domluvte-radi-odbornik.html>>

Zoznam tabuliek, grafov, obrázkov a príloh

Zoznam tabuliek

Tabuľka č. 1: Typy viacúrovňového vládnutia podľa Hoodge a Marksa

Tabuľka č. 2: Klasifikácia výrokov respondentov – rozdelenie formálnych kompetencií subjektov

Tabuľka č. 3: Klasifikácia výrokov respondentov – určenie reálneho vplyvu inštitúcií

Tabuľka č. 4: Početnosť mediálnych správ k dňu 16.04.2019 – národná úroveň

Tabuľka č. 5: Početnosť mediálnych správ k dňu 16.04.2019 – regionálna úroveň

Tabuľka č. 6: Postoje respondentov: *Od koho prišiel prvý impulz a tlak k tomu, aby bola táto služba zákonne regulovaná?*

Tabuľka č. 7: Početnosť mediálnych správ k dňu 16.04.2019 – lokálna úroveň

Tabuľka č. 8: Postoje respondentov: *Ako hodnotíte vzájomnú spoluprácu medzi všetkými uvedenými subjektami v problematike Airbnb?*

Tabuľka č. 9: Klasifikácia preferencií respondentov – návrhy k zmene

Tabuľka č. 10: Početnosť mediálnych správ k dňu 16.04.2019 – subjekty s najvyšším počtom relevantných mediálnych správ

Zoznam grafov

Graf č. 1: Štruktúra ponuky Airbnb v európskych metropolách – rok 2018

Graf č. 2: Hostitelia s jednou jednotkou – európske porovnanie

Graf č. 3: Štruktúra ponuky Airbnb v Prahe – rok 2019

Graf č. 4: Byty k prenájmu v historickom centre Prahy – rok 2018

Graf č. 5: Počet celkovej ponuky bytov k prenájmu – rok 2018

Graf č. 6: Postoje respondentov v určení reálneho vplyvu inštitúcií – národná úroveň

Graf č. 7: Postoje respondentov v určení reálneho vplyvu inštitúcií – regionálna úroveň

Graf č. 8: Postoje respondentov: *Ste toho názoru, že by mesto Praha malo mať právomoc, aby si pravidlá Airbnb na svojom území regulovalo samo, pričom by tieto pravidlá boli odlišné od pravidiel iných miest?*

Graf č. 9: Postoje respondentov v určení reálneho vplyvu inštitúcií – lokálna úroveň

Graf č. 10: Postoje respondentov – výsledný reálny vplyv

Zoznam obrázkov

Obrázok č. 1: Formálne postavenie skúmaných subjektov

Obrázok č. 2: Počet a hustota jednotiek v Prahe 1 a Prahe 10 – rok 2019

Prílohy

Príloha č. 1: Scenár pološtrukturovaného rozhovoru (scenár)

Prílohy

Príloha č. 1: Scenár pološtruktúrovaného rozhovoru (scenár)

Scenár pološtruktúrovaného rozhovoru k výskumu na Inštitúte politologických štúdií

**Fakulta sociálnych vied
Univerzita Karlova**

Airbnb a viacúrovňové vládnutie: prípadová štúdia Prahy

Bc. Veronika Svobodová

Vážený pán/Vážená pani,

Predmetom mojej diplomovej práce je výskum problematiky Airbnb a jej regulácie v rámci jednotlivých úrovní s teoretickým a hodnotovým východiskom v teórii viacúrovňového vládnutia. Tento výskum je prevádzaný na Inštitúte politologických štúdií, Fakulty sociálnych vied, Univerzity Karlovej v Prahe. Súčasťou výskumu je i pološtruktúrovaný rozhovor, ktorý zaberie približne 25 minút.

Východiskom k práci je územie hlavného mesta Praha, v ktorom fenomén obľúbeného krátkodobého prenájmu cez platformu Airbnb masívne naráža na problémy legislatívneho charakteru. Závratné tempo rozvoja tejto služby prinieslo jednu z najdiskutovanejších tém nielen v médiách, ale i na vládnej úrovni, postavil politiku pred legislatívne výzvy. Z tohoto dôvodu som sa rozhodla priblížiť túto tému inou optikou v mojej diplomovej práci.

Výstupy z tohto výskumu budú použité v diplomovej práci na Univerzite Karlovej v Prahe. V prípade požiadavky, budú odpovede respondenta anonymné. V prípade záujmu budú respondenti zoznámení s výsledkami výskumu.

I. FORMÁLNE KOMPETENCIE

Diskusia o digitálnej službe Airbnb má v Prahe hneď niekoľko administratívnych rovín a vládnych úrovní – od lokálnej a regionálnej, až po národnú. Príprava a realizácia stratégie pre funkčnú reguláciu tejto formy zdieľanej ekonomiky vyžaduje dobrú koordináciu naprieč úrovňami. Aktérov a subjektov, ktorí majú v tejto oblasti majú priamu pôsobnosť je pomerne veľa a preto i náhľad na túto problematiku sa môže prejavovať u každého inak. V rámci teórie viacúrovňového vládnutia platí, že každá z úrovní má svoje pevne dané kompetencie. Problémom tohto konceptu však je fakt, že je skúmaný a hodnotený z rôznych perspektív a preto na seba jednotlivé zákonné kompetencie môžu narážať a vzájomne sa nejasne prekrývať. V prvej časti rozhovoru sa preto budeme zaoberať otázkou zákonných kompetencií vybraných subjektov pomocou hodnotenia respondentov, ktorí sa v tejto oblasti pohybujú.

1. A) Ako by ste ohodnotil/ohodnotila silu zákonných kompetencií jednotlivých vybraných subjektov v otázke regulácie Airbnb služby na škále 1-5? (1- veľmi veľké, 2- značné, 3- stredné, 4- malé až minimálne, 5- žiadne)

TAB.1 : Rozdelenie formálnych kompetencií

ÚROVEŇ	SUBJEKT	1- Veľmi veľké	2- Značné	3- Stredné	4- Malé až minimálne	5- Žiadne
národná	<i>Ministerstvo financií</i>					
	<i>Ministerstvo priemyslu a obchodu</i>					
	<i>Ministerstvo pre miestny rozvoj</i>					
	<i>Generálne finančné riaditeľstvo</i>					
regionálna	<i>Magistrát hlavného mesta Praha</i>					
lokálna	<i>Úrad mestskej časti Praha 1</i>					
	<i>Úrad mestskej časti Praha 10</i>					

1. **B) Môžete v krátkosti svoje tvrdenie podložiť príkladmi?
(prečo silné/slabé kompetencie v danej úrovni – ako sa to prejavuje?)**

.....

2. **Naša legislatíva reaguje v porovnaní s inými európskymi miestami s oneskorením na platformu Airbnb. Od koho prišiel podľa Vás prvý, či najsilnejší tlak k tomu, aby bola táto služba zákonne regulovaná?**

(možnosť označiť viac odpovedí)

a) *Národná úroveň - Ministerstvo financií, Ministerstvo priemyslu a iné orgány*

b) *Regionálna úroveň – Magistrát hlavného mesta*

c) *Lokálna úroveň - jednotlivé úrady mestských častí*

d) *Iné:.....*

e) *Nedokážem posúdiť*

II. NEFORMÁLNY VPLYV

Mimo formálne kompetencie vychádzajúce zo zákona, sa niekedy objavuje i neformálny, tzv. reálny vplyv medzi oficiálnymi i neoficiálnymi štruktúrami. Reálny vplyv subjektov je častokrát ďaleko určujúcejší než kompetencie vychádzajúce zo zákona. V tejto časti rozhovoru sa zameriame na neformálny vplyv jednotlivých subjektov, ktorý má dopady na Airbnb službu.

3. **A) Máte pocit, že disponuje niektorý z vybraných subjektov silnejším reálnym vplyvom než mu ukladá zákon a legislatívny rámec? Označte prosím vybrané subjekty.**

TAB.2 : Určenie reálneho vplyvu inštitúcií

ÚROVEŇ	SUBJEKT	Reálne silnejší	Odpovedá zákonným kompetenciám	Reálne slabší
národná	<i>Ministerstvo financií</i>			
	<i>Ministerstvo priemyslu a obchodu</i>			
	<i>Ministerstvo pre miestny rozvoj</i>			
	<i>Generálne finančné riaditeľstvo</i>			
regionálna	<i>Magistrát hlavného mesta Praha</i>			
lokálna	<i>Úrad mestskej časti Praha 1</i>			
	<i>Úrad mestskej časti Praha 10</i>			

B) Môžete prosím uviesť príklad, ako sa prejavuje prítomnosť reálne silnejších a reálne slabších kompetencií jednotlivých subjektov?

.....
.....
.....

4. A) Ako sa vyznačuje vzájomný vzťah a spolupráca medzi všetkými uvedenými subjektami obce?

- a) *Vždy pozitívna a aktívna*
- b) *Väčšinou pomerne pozitívna a aktívna*
- c) *Premenlivá*
- d) *Skôr pasívna*
- e) *Pasívna až negatívna*

B) Napadajú Vás konkrétne príklady, kedy dochádza k pozitívnej spolupráci a kde naopak dochádza k prípadnému stretu či konfliktu?

.....
.....
.....

III. NÁVRHY K ZMENE

Posledná časť tohto rozhovoru slúži ako priestor k diskusi. Ako by vyzeralo ideálne nastavenie podmienok v ČR v rámci viacúrovňovej spolupráce? Mala by v praxi niektorá z úrovní disponovať silnejšími, prípadne slabšími kompetenciami v otázkach regulácie? Ktorá z úrovní by mala disponovať najsilnejšími reálnymi i formálnymi kompetenciami, aby dokazovala čo najefektívnejšie výsledky v koordinácii Airbnb?

5. Obec v samostatnej pôsobnosti môže vydávať obecne záväznú vyhlášku, ak je k tomu zákonne zmocnená. Ste toho názoru, že by mesto Praha malo mať právomoc, aby si pravidlá Airbnb na svojom území regulovalo samo, pričom by tieto pravidlá boli odlišné od pravidiel iných miest?

- a) *Áno*
- b) *Nie*
- c) *Iné:.....*

6. A) Uved'te prosím v nasledujúcej tabuľke, na ktorej z úrovní by podľa Vás mali byť právomoci oslabené, posilnené či prípadne zanechané nemenné v súčasnom stave za účelom funkčnej a kvalitnej regulácie Airbnb.

ÚROVEŇ	SUBJEKT	OSLABIŤ	PONECHAŤ	POSILNIŤ
národná	<i>Ministerstvo financií</i>			
	<i>Ministerstvo priemyslu a obchodu</i>			
	<i>Ministerstvo pre miestny rozvoj</i>			
	<i>Generálne finančné riaditeľstvo</i>			
regionálna	<i>Magistrát hlavného mesta Praha</i>			
lokálna	<i>Úrad mestskej časti Praha 1</i>			
	<i>Úrad mestskej časti Praha 10</i>			

B) Môžete prosím v krátkosti uviesť, prečo by malo dôjsť k tejto zmene?

.....
.....
.....

IV. ZÁVER

Chceli by ste k predchádzajúcim otázkam niečo doplniť?

Napadá Vás akákoľvek dôležitá informácia či doplnenie k tejto problematike, ktoré by malo v rozhovore zaznieť?

.....
.....
.....